CALEA IUBIRII

Poeme ale lui KABIR

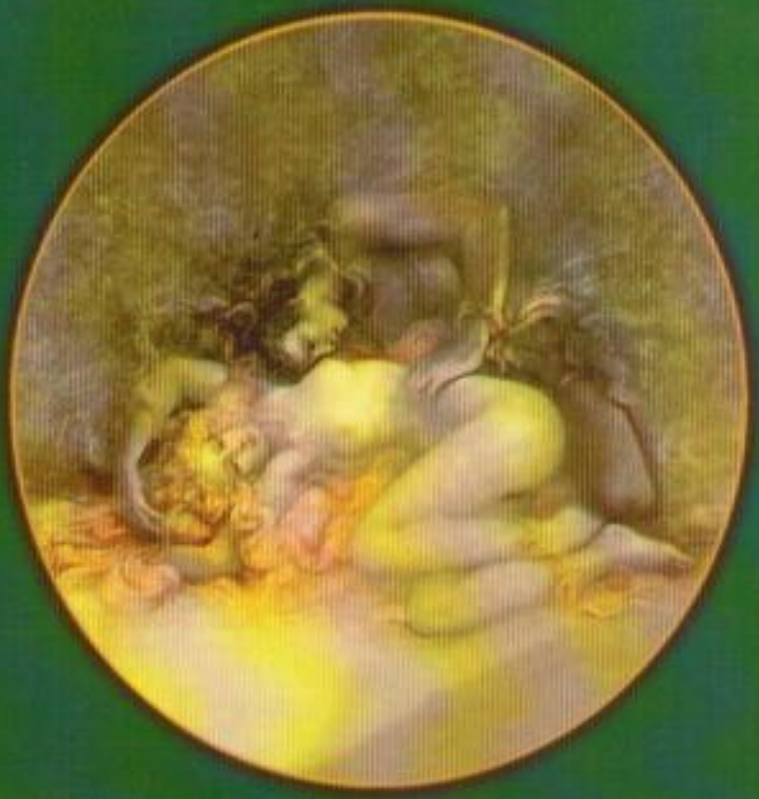

Comentate de OSHO

RAM

CALEA IUBIRII

Poeme ale lui KABIR
comentate de OSHO

Editura RAM
2000

Tehnoredactare: CARMEN BOTEZATU
Corectura textului: ANGELA MAYER
MARIUS PETRE
Tehnoredactare si coperta: GABRIELA POPA

Toate drepturile asupra acestei editii apartin Editurii RAM

CUPRINS

Capitolul I
IUBIREA DESCHIDE TOATE PORȚILE 4

Capitolul II
IUBIȚI ȘI MEDITAȚI 22

Capitolul III
CEA MAI APROAPE E CASA TA 41

Capitolul IV
RELIGIA ESTE O ÎNFLORIRE INDIVIDUALĂ 60

Capitolul V
EU CÂNT GLORIA FORMELOR 78

Capitolul VI
TRINITATEA INTERIOARĂ 99

Capitolul VII
ARMONIA IUBIRII ȘI A RENUNȚĂRII 117

Capitolul VIII
DUMNEZEU SPERĂ IAR ȘI IAR 138

Capitolul IX
CERUL ESTE CHIAR DRUMUL CĂTRE CER 156

Capitolul X
UN CÂNTEC SILENȚIOS 175

Capitolul XI
VĂ IMPLOR, TREZIȚI-VĂ! 176

Capitolul I

IUBIREA DESCHIDE TOATE PORȚILE

Mi-este drag, într-adevăr
cel care poate aduce pe vagabond în căminul său.
Căminul este adevărata uniune, în-cămin este bucuria de a trăi:
pentru ce să-mi abandonez căminul
și să intru în pădure?
Dacă Brahma mă ajută să realizez adevărul,
cu adevărat voi privi la fel frigul sclaviei sau căldura căminului.

Mi este drag într-adevăr
cel care are puterea de a plonja profund în Dumnezeu,
cel al cărui spirit se pierde cu uşurinţă în contemplarea Sa.
Mi este drag cel care L-a cunoscut pe Dumnezeu și poate rămâne
în meditaţie în adevărul Său suprem
și care poate cânta melodia infinitului
uitând iubirea și renunţarea în viaţă.

Kabir spune:
căminul este locul care rămâne;
în cămin este realitatea;
căminul te ajută să-L atingi pe cel adevărat;
stai să rămâi unde eşti
și toate lucrurile vor veni către tine la timpul lor.

Avadhu bhule ko ghar lawe (I, 65)

O, sadhu! Simpla uniune este cea mai bună.
Din ziua în care L-am întâlnit pe Domnul meu,
jocul iubirii noastre nu are sfârşit.
Eu nu închid ochii, nu-mi astup urechile,
nu-mi mortific corpul;
Văd cu ochii larg deschişi și surâd
și-i contemplu frumuseţea peste tot:
oriunde m-aş afla, mă simt una cu El,
prin tot ce realizez îl servesc pe El.
Când mă culc, mă închin la picioarele Sale.
El este pentru mine Singurul subiect de adoraţie,

nu există altul.
Gura mea a abandonat cuvintele impure.
Ea cântă doar gloria Sa, zi și noapte.
Nici când mă ridic, nici când mă aşez, nu pot să-L uit;
căci ritmul muzicii Sale îmi încântă auzul.
Kabir spune:
"Inima mea este nebună,
și descopăr tot ce e ascuns în sufletul meu,
sunt cufundat în această imensă fericire
care transcende orice plăcere și orice suferinţă.

Santo, sahaj samadhi bhali (I, 76)

Rareori religia a existat sub o formă sănătoasă, reală – cu excepţia momentelor apariţiei pe pământ a unui Buddha, a unui Christos, Krishna sau Kabir. De regulă, ea îmbracă forme patologice, maladive, nevrotice. Cel care a lăsat religia să pătrundă adânc în propria fiinţă are o înţelegere total diferită a vieţii. Cel care doar a imitat pe alţii nu stăpâneşte înţelegerea adevărată. Adevărul nu poate fi imitat. Nu poţi deveni adevărat fiind în permanenţă o copie a altcuiva.

Adevărul este original și, pentru a-l atinge, trebuie de asemenea să devii original. Adevărul nu poate fi atins urmând pe cineva, adevărul este atins doar înţelegându-ne propria viaţă. Adevărul nu rezidă în nici un argument; adevărul se găseşte în inima fiinţei, în locul cel mai profund, ascuns sub forma iubirii. Adevărul nu e logic, nu e un silogism, ci este o explozie de iubire.

Și când adevărul explodează în tine, obţii o viziune total diferită asupra vieţii, asupra lui Dumnezeu, asupra religiei. Ochii tăi au o claritate diferită, o transparenţă diferită. Când mentalul tău este îmbâcsit de gânduri împrumutate de la alţii, ceea ce numeşti religie nu mai e religie, e doar un vis.

Și această diferenţă fundamentală face dintr-un imitator, o fiinţă patologică. Un creştin este de fapt un bolnav, un hindus, de asemenea. Krishna este sănătos, încântător de sănătos; la fel Christos. Atunci când Christos spune ceva, el a trăit acel ceva. El nu repetă cuvinte spuse de alţii, nu este un papagal. El vorbeşte despre propria sa realizare și în aceasta constă toată diferenţa.

Când devii creştin, îl imiţi pe Christos. Puţin câte puţin, vei deveni ca o umbră. Îţi pierzi propriul eu... te pierzi pe tine însuţi. Nu mai eşti adevărat, real, autentic. Un creştin este deja mort, iar religia implică o renaştere. Da, este asemenea unei crucificări; tot ce este vechi, îmbătrânit, trebuie să moară pentru ca noul să

se poată naște.

Când urmezi în mod orbește o credință, o dogmă, o biserică, nu permiți niciodată la ceea ce este vechi să moară – și nu permiți niciodată noului să se nască. Nu îți asumi niciodată riscul. Nu te aventurezi niciodată în pericol. Atunci când Iisus își manifestă propria sa ființă, el înaintează periculos, își asumă un mare risc, pătrunde în necunoscut.

Într-o seară, am inițiat un tânăr să devină *sannyas* și i-am spus să caute necunoscutul. „Dar de ce? m-a întrebat el, și cum? Cum pot să caut necunoscutul? Cum pot să caut ceea ce nu cunosc?"

Noi nu căutăm decât ceea ce cunoaștem. Dar dacă vei căuta numai cunoscutul, nu-L vei cunoaște niciodată pe Dumnezeu – pentru că pe El nu-L cunoști. Dacă vei căuta cunoscutul, te vei învârti în cerc, pe aceeași brazdă, vei deveni mecanic. Caută necunoscutul și vei ieși de pe brazdă, din viața repetitivă și mecanică. Acest tânăr are și el dreptate. „Cum să cauți ce nu cunoști?"

Lasă cunoscutul să cadă, nu te agăța de el și așteaptă necunoscutul. Dacă nu te vei agăța de cunoscut, dacă-l vei da deoparte, necunoscutul va veni de la sine. Necunoscutul așteaptă la ușă, dar tu ești atât de plin de cunoscut, că nu mai rămâne loc pentru necunoscut să intre. Necunoscutul ar vrea să fie invitat, dar stăpânul casei nu se interesează decât de cunoscut.

Da, eu pot înțelege întrebarea: „Cum să cauți necunoscutul?" Mentalul nu poate căuta necunoscutul, mentalul este o barieră între tine și necunoscut. Mentalul nu poate căuta decât cunoscutul, iar și iar. Mentalul este repetitiv.

Meditația este altceva: calea, arta de a abandona mentalul – cel puțin pentru câteva momente – pentru a putea privi necunoscutul, fără a ști unde te duci. Sunt acolo cele mai frumoase momente, în care nu știi unde să te duci, unde nu știi cine ești, unde nu cunoști nici direcția, nici scopul, unde știința nu există. Atunci când știința este absentă, rămâne iubirea. Știința merge contra iubirii. Oamenii plini de știință nu știu să iubească. Cei care știu să iubească nu sunt plini de știință. Iubirea te face înțelept, dar niciodată plin de știință. Știința te poate face viclean și rău, dar niciodată iubitor.

Cunoscutul este mentalul, necunoscutul este Dumnezeu. Iisus spune: „Dumnezeu este iubire." Iubirea vine din necunoscut, odată cu necunoscutul, îți trebuie curaj, un curaj imens. Pentru a te agăța de cunoscut, nu ai nevoie de curaj. Orice laș poate să facă asta; de fapt, lașii fac numai asta.

Atunci când devii un creștin, ești un laș; când devii un musulman, ești un laș; când devii un hindus, ești un laș. Atunci când devii religios, ești extrem de curajos – pleci în aventură, cauți necunoscutul, înaintezi în locuri neexploatate. Riști să te pierzi, riști să nu mai poți reveni, riști să-ți pierzi controlul, să devii nebun. Este prețul pe care-l plătești pentru o religie autentică.

În general, oamenilor le este teamă, astfel că ei apelează la substitute false. Creștinismul, hinduismul, islamismul sunt substitute false, profitabile, ușor accesibile. În acest caz, nu ai nimic de făcut, te naști într-o familie creștină, devii automat creștin; te naști într-o familie de religie hindusă, devii la rândul tău hindus. Practic nu ai nimic de făcut, nu faci, în mod conștient, nici o alegere, nu miști nici un deget. Nu a existat nici un pelerinaj, n-ai căutat nimic.

Evident că religia nu este atunci decât o etichetă, iar aceste etichete devin patologice. De ce devin patologice? Pentru că realitatea ta interioară rămâne diferită de eticheta aplicată. Studiază profund un hindus, un creștin, un mahomedan, un jainist și-un budist și vei descoperi că numai etichetele diferă, iar în fond avem de-a face cu aceeași ființă umană. Și tocmai aceste etichete creează dificultățile.

Biblia nu încetează să ne învețe: "Iubiți-vă dușmanii", în timp ce tu nu-ți poți iubi nici măcar prietenul; nu te-poți iubi nici măcar pe tine însuți. Iisus spune: "Iubește-ți aproapele ca pe tine însuți". Tu nu te poți iubi pe tine, cum ai putea să-ți iubești aproapele? Iisus spune: "Iubiți-vă dușmanii", iar tu n-ai învățat să iubești un prieten, să-ți iubești iubita. Încă nu cunoști căile iubirii.

Atunci, ce-ți rămâne de făcut? Să simulezi, să devii un ipocrit, să devii o entitate falsă. Iată patologia: vei deveni dublu. În adâncul tău, vei fi ceva, iar la suprafață vei continua să pretinzi că ești cu totul altceva. În adâncul tău vor curge lacrimi, dar pe față vei continua să arborezi un surâs. Aceasta va produce o scindare: este începutul schizofreniei, dedublarea personalității, etc. Aici se află rădăcina tuturor nevrozelor. Începând de aici, religia devine patologică: imitația creează patologia în domeniul religiei, creează o lume nevrotică. Realizată prin ea însăși, în mod autentic, religia oferă o excelentă sănătate, bunăstare, dragoste de viață, bucurie, binecuvântare.

Aceste două tipuri de religie trebuie să fie bine înțelese. Dacă religia ta nu este decât împrumutată, ea îți va crea dificultăți în viață – deoarece ea se împotrivește vieții. De fiecare dată vei simți cum se împotrivește vieții, pentru că ea este negarea vieții, va

face din tine un masochist, vei începe să te torturezi; astfel, vei fi mereu în conflict cu religia ta. Ce e de făcut? Te vei simți vinovat. Fiecare moment din viața ta va deveni plin de vinovăție, ceea ce va face ca, și atunci când vei bea cu totul inocent o ceașcă de ceai, să existe religii care să te facă să te simți vinovat de asta.

În ashramul lui Mahatma Gandhi, de exemplu, ceaiul era interzis. Dacă cineva era surprins bând ceai, era pedepsit să postească o zi sau două. Dacă un act atât de inocent precum băutul ceaiului poate fi considerat vinovăție, ce să mai spunem de alte lucruri? Gândește-te la un lucru oarecare, la orice vrei tu și cu siguranță se va găsi o religie care să condamne acel lucru.

Aceste condamnări nu-ți permit să trăiești plenar. Și dacă n-ai să trăiești plenar, cu intensitate maximă, n-ai să-l cunoști niciodată pe Dumnezeu – pentru că Dumnezeu nu poate fi atins decât atunci când trăiești cu intensitate maximă: atunci când flacăra ta arde intens, atunci când torța ta este aprinsă la ambele capete, atunci când tu însuți ești un adevărat foc plin de energie, numai atunci îl poți cunoaște pe Dumnezeu. Primul pas către Dumnezeu îl faci atunci când atingi acest punct culminant.

Abraham Maslow are dreptate atunci când spune că experiențele paroxistice aparțin omului cu adevărat sănătos și că nimeni un om sănătos poate avea experiențe paroxistice. Da, e adevărat. De fiecare dată când vei atinge un punct culminant, de fiecare dată când vei putea să te identifici total cu acest punct, poarta se va deschide. Vei atinge picioarele lui Dumnezeu.

Iată de ce Tantra spune: "În timpul jocului amoros, când orgasmul vostru este total, când întreaga voastră ființă este prezentă acolo, când fiecare fibră a ființei voastre vibrează, palpită, când fiecare celulă a corpului vostru este vie, când ai devenit un ocean, când ești complet pierdut, când nu mai știi unde te afli deoarece toate limitele s-au șters, în acest moment al orgasmului, vei avea prima percepție a lui Dumnezeu, prima stare de *satori, samadhi, nirvana*". Dacă vei putea atinge punctul culminant, în nu contează ce situație, îl vei percepe pe Dumnezeu.

Pseudo-religiile nu-ți permit atingerea nici unui punct culminant. Ele te mutilează, te paralizează, te constrâng. Ele nu-ți permit decât un minimum de viață.

Iată ce înseamnă renunțarea: a trăi viața la minimum, stare în care trebuie satisfăcute doar necesitățile vitale. Pretențiile religioase nu te învață să debordezi de viață, ele te învață să devii din ce în ce mai limitat, mai meschin. Fac din tine un tunel îngust. Religia adevărată te va deschide; vei deveni deschis precum cerul.

O religie autentică nu poate fi decât afirmativă. Isus era afirmativ, profund îndrăgostit de viață; creștinii nu sunt de partea vieții. Krishna, și el, era îndrăgostit de viață – dansând, cântând, iubind – hindușii, în schimb nu sunt la fel. Așa-zișii lor *mahatmas*, așa-zișii lor sfinți sunt toți contra vieții; ei otrăvesc viața.

Dacă religia frumpe din propria-ta experiență, vei reuși să faci singur diferența; căci religia ta va fi plină de viață. Vei spune 'da' vieții, și o vei face total. Vei deveni afirmativ și, datorită acestui 'da', Dumnezeu va pătrunde în tine.

Dacă religia ta nu e decât o condiționare – un substitut, o imitație – atunci ea va nega viața. Îți va fi frică să trăiești, te vei simți vinovat, vei fi tot timpul confuz, neștiind ce trebuie să faci și ce nu trebuie să faci. "Este corect? E fals? E bine? E rău?"

Religia împrumutată nu va trece niciodată peste limitele moralității. Religia autentică este amorală; ea este întotdeauna deasupra moralității, a binelui și răului. Ea nu cunoaște asemenea distincții. Dacă vei înțelege asta, vei fi capabil atunci să înțelegi aceste frumoase poeme ale lui Kabir. El nu este hindus, nu este musulman, nici creștin. Este pur și simplu un om autentic, iar poemele sale sunt printre cele mai pure din lume. El nu se îngrijorează de nimic – ce simte, aceea spune, fără nici un compromis.

Să mai adăugăm câteva lucruri mai înainte de a aborda poemele. De-a lungul secolelor, religia a avut semnificația unei renunțări la viață: fugi de viață, viața e rea, devino un călugăr, un ascet, retrage-te din fața vieții! Ca și cum a fi viu ar fi fost un păcat, ca și cum a trăi ar fi fost o pedeapsă. Iată de ce oamenii așa-zișii religioși au gândit întotdeauna: "ați venit în această viață deoarece ați păcătuit în viețile trecute. Ați fost trimiși aici, jos, pe pământ, pentru a ispăși". Acesta este conceptul hindus. Conceptul creștin face din tine un și mai mare păcătos: deoarece Adam nu s-a supus Domnului, de la el încoace, fiecare om poartă acest păcat. V-ați născut din păcat.

Budiștii repetă fără încetare că viața este o sclavie, așa că "ieșiți din ea! Cu cât mai repede, cu atât mai bine! Salvați-vă!" Și tot de-a lungul secolelor, a persistat pe pământ o singură rugăciune: "Nu ne trimite din nou în lume!" Kabir spune: "Eu nu sunt pentru renunțare; dacă Dumnezeu a creat lumea, lumea este frumoasă. Dacă vine de la Dumnezeu, e frumoasă, nu poate fi o pedeapsă, este o recompensă; Dumnezeu nu ne-a aruncat într-o celulă sumbră și lugubră. Este o sărbătoare. Dumnezeu ne iubește atât de mult încât a creat această lume pentru noi, pentru ca să ne bucurăm și

să dansăm cu el. Este o celebrare." Kabir nu este pentru renunțare, el este cu totul pentru sărbătorirea vieții – iată prima idee.

Să trecem acum la cea de-a doua remarcă. Kabir spune: viața își are sensul în comunitate; viața este o comuniune, așa că nu încerca să fugi de lume și să duci o viață solitară. Pentru că bogăția apare în cadrul comunității; ești îmbogățit prin comunitate, prin relațiile tale cu ceilalți. Cu cât vei fi în relație cu mai mulți oameni, cu atât vei fi mai bogat. O persoană solitară, care trăiește într-o grotă din Himalaya, este foarte săracă, sărăcită – căci "râurile" relațiilor nu o străbat. Astfel, ea devine ca un deșert.

De fiecare dată când cineva te privește, un flux de energie curge prin tine. De fiecare dată când strângi mâna cuiva, circulă energie prin tine. În urma oricărui contact, câștigi ceva. Când întrerupi orice contacte, orice relație pentru a deveni un călugăr solitar într-o grotă din Himalaya, e ca și cum te-ai sinucide. Dacă am folosi o scală de valori, e ca și cum ai trăi doar de unu la sută. Te consideri viu pentru că respiri. Aceasta este un fel de moarte: trăiești la minimum, practic nu trăiești aproape deloc, trăiești împotriva inimii, plângându-te de tine însuți, pentru că tu nu vrei să trăiești și ești forțat. Nu vrei nimic din lumea asta: curcubeul, arborii, stelele, oamenii... nu, nu vrei să intri în relație cu nimeni.

Îți dezvăluie nu vrei să intri în relație cu nimeni, contactul tău cu Dumnezeu este redus, teribil de redus. Atunci când intri în relație cu un om, cu un copac sau cu un animal, practic intri în contact cu Dumnezeu sub diverse forme.

Kabir spune: a trăi într-o comunitate este singura modalitate de a fi cu adevărat vii. Interrelația este vie, este frumoasă.

Al treilea aspect pe care-l scoate în evidență Kabir este următorul: nu faceți din religie un ritual. Ritualul este o modalitate de a evita religia. Religia ar trebui să fie non-rituală, spontană. Ar trebui practicată cu iubire – nu din datorie – și spontan, atunci când inima ta simte nevoia. Aceasta nu are nimic de-a face cu mersul la moschee sau la biserică în fiecare zi. Nu are nimic de-a face cu rugăciunea zilnică, mereu în aceeași manieră – căci dacă repeți aceeași rugăciune în fiecare zi, vei ajunge să nu o mai repeți conștient. Va deveni o repetare mecanică.

Am auzit următoarea povestioară: un german a plecat în India pentru a întâlni un bătrân înțelept. Numele acestui înțelept era foarte celebru, deoarece cunoștea toată *Rig Veda* pe de rost. Renumele său era creat de această memorare a versurilor din *Rig Veda*. Eu nu cred că era un înțelept; era doar un mare erudit, dotat cu o memorie excelentă, dar nu un înțelept.

Pe scurt, acest erudit german venise să discute cu înțeleptul. Astfel că i-a citat câteva versuri din *Rig Veda*, după care i-a spus: "Aș vrea să discutăm un pic". "Dar n-am auzit niciodată așa ceva", a răspuns bătrânul înțelept. Eruditul german nu-i spusese că erau versuri din *Rig Veda*. Cu o mare surprindere, i-a spus înțeleptului: "Am auzit că știți toată *Rig Veda* și-acum îmi spuneți că n-ați auzit niciodată aceste versuri?" „Dar eu nu pot să-mi amintesc fragmente, a răspuns bătrânul, îmi amintesc doar textul întreg, de la început până la sfârșit. Pot să-l reproduc doar în bloc, dar dacă-mi citați două versuri din text așa, la întâmplare, așa nu știu".

Astfel se petrec lucrurile adesea: poți reproduce întregul foarte ușor – pentru că acest lucru nu implică conștiința, nu este decât o repetare mecanică, ca și cum ai pune mereu o bandă înregistrată. Dacă te întreabă cineva ceva, nu poți să-ți amintești ceea ce știi, căci este în afara contextului. Nu-ți poți aminti fragmentul decât în contextul general. Poți practica, de pildă, un ritual, în care să te duci în fiecare zi la moschee și să-ți realizezi *namaj*-ul tău (yoga islamică), sau poți practica zilnic un ritual hindus, sau oricare altul (poți chiar inventa unul), până când va deveni o obișnuință. Dar acest lucru nu-ți va ameliora propria ființă.

Kabir spune: "Fii spontan. Dacă stai așezat, în deplină tăcere și simți cum apare în minte o rugăciune, spune-o și nu mai este nevoie să repeți o rugăciune formală. Spune tot ce simți cu ardoare să spui."

Isus a adus o viziune cu totul nouă asupra rugăciunii. El avea obiceiul să-l numească pe Dumnezeu "Abba". Creștinii traduc acest "Abba" prin Tată. Este fals. "Abba" nu înseamnă Tată; el poate fi tradus prin "tătic". Isus este cel care a introdus acest apelativ; înaintea lui, nici un evreu nu s-a rugat astfel: Dumnezeu era Tatăl. A-L numi pe Dumnezeu "Abba" putea fi luat drept un sacrilegiu – dar era mult mai spontan, mai intim, mai personal.

A-L numi pe Dumnezeu, Tată, nu este chiar cel mai potrivit. "Tată" este un termen prea rece, lipsit de iubire, fără intimitate. Iubirea nu curge. "Tată" este un cuvânt instituțional, are o calitate cu totul diferită. Evreii au fost foarte iritați când l-au auzit pe Isus numindu-l pe Dumnezeu "Abba". Cine e acest om și drept cine se dă? N-au putut să-l ierte niciodată. Rugăciunea lui Isus era foarte spontană. Și o pronunța fără nici un ritual prealabil. Câteodată, le spunea brusc discipolilor: "Acum, aș vrea să merg să mă rog, așa simt". Câteodată, în timp ce vorbea mulțimii, se oprea și spunea discipolilor: "Acum, să mergem într-un loc mai retras, aș vrea să mă rog".

Nu mai este vorba de nici un ritual, este un sentiment. Nu este ceva cerebral. Când inima simte rugăciunea, atunci debordează. Se prea poate ca, uneori, să aștepți în tăcere și să nu vină nimic din interior; în acele momente, însăși tăcerea este cea care se exprimă. Tăcerea este și ea o formă de rugăciune, mai profundă chiar decât rugăciunea cu cuvinte. Câteodată apar cuvinte, dar nu e bine să forțezi nimic. Spune doar ceea ce vine, nu căuta să intervii mental. Și nu repeta nici o rugăciune în prealabil. Rugăciunea trebuie să fie absolut spontană. Este ceea ce Kabir numește *sahaj*, adică spontan.. Și el mai spune: "Dacă vei fi mereu spontan, puțin câte puțin vei ajunge la starea de *samadhi*. Puțin câte puțin, vei ajunge la acele spații lăuntrice unde totul dispare – acel vid în care nimic nu mai subzistă. Tocmai în acest vid te vei contopi cu Dumnezeu și vei fi copleșit de măreția Lui."

Este ceea ce el numește: *sahaj samadhi*, extazul spontan. Și mai spune că întreaga ta viață ar trebuie să fie impregnată de rugăciune. Religia n-ar trebui să reprezinte doar o parte a vieții tale, ea ar trebui să constituie toată viața ta. Nu înseamnă să-ți faci doar rugăciunea de dimineață și cu asta să-ți fi încheiat partea religioasă a zilei; sau să te duci duminica la biserică, cu gândul că e suficient pentru următoarele șase zile.

Religia, ca să aibă un sens, trebuie să aibă continuitate în tine. Rugăciunea trebuie să-ți umple viața și când mănânci și când mergi și când vorbești sau când asculți ceva. Ea trebuie să impregneze fiecare acțiune a ta și fiecare moment de inacțiune. Chiar dormind, trebuie să fii într-o rugăciune continuă. Atunci și numai atunci survine extazul natural. Iar Kabir este profund îndrăgostit de această stare de extaz natural. El spune: Există două tipuri de extaz, dintre care una este practicată, forțată; yoghinii muncesc din greu s-o obțină – prin posturi, tehnici de respirație. În acest caz, se depune un mare efort. Și Kabir spune: "Atât timp cât mai ai ceva de practicat, nu te mențiii în realitate."

O, sadhu! Simpla uniune este cea mai bună.

Voi, călugări, voi, discipoli, cel mai bun este extazul spontan. N-ar trebui să mai practici. Practicând, otrăvești această stare. N-ar trebui să faci nici un efort spectaculos pentru a obține starea de extaz, ar trebui să rămâi destins și, puțin câte puțin, încet, încet, te vei cufunda în ea.

Mi-este drag, într-adevăr

cel ce poate îndrepta pe vagabond către căminul lui.
Căminul este adevărata uniune, în cămin este bucuria de a trăi.
pentru ce să-mi abandonez căminul
și să intru în pădure?
Dacă Brahma mă ajută să realizez adevărul,
cu adevărat voi privi la fel frigul sclaviei sau căldura căminului.

Kabir este un mare îndrăgostit de cămin, de familie. El spune: nu-ți părăsi niciodată căminul, nu deveni un vagabond, nu renunța. Rămâi cu familia ta. Nu căuta să schimbi situația care-ți este dată: accept-o. Tot ceea ce ți-a dăruit Dumnezeu este bun; acceptă acest lucru cu profundă recunoștință, nu refuza. Refuzând, îl vei refuza chiar pe Dumnezeu. Mama, tatăl, fratele, soția, copiii – tot ceea ce a venit în mod natural, lasă să fie în continuare. Nu căuta să creezi o situație artificială, căci prin artificial nu vei ajunge niciodată la natural. Nimeni nu s-a născut ca să renunțe, nimeni nu s-a născut călugăr. Fiecare din noi s-a născut într-o familie, într-o comunitate, fiecare are un tată și o mamă, fiecare s-a născut într-un mediu plin de iubire. Călugărul este o invenție umană, familia este divină.

Mi-este drag într-adevăr
Cel ce poate îndrepta pe vagabond către căminul lui.

Și Kabir spune: Cel care-l ajută pe vagabond să se întoarcă la el acasă, îmi este drag. El m-ar fi iubit enorm dacă ar fi fost aici. Am întors numeroși vagabonzi din drum și am împiedicat numeroși vagabonzi potențiali să devină vagabonzi în fapt. I-am ajutat să fie "acasă" indiferent unde s-ar afla, să nu schimbe circumstanțele exterioare, ci să se transforme în interior. Nevoia de a schimba condițiile exterioare este o înșelăciune a minții, care nu ne ajută la nimic. Schimbă-ți starea de conștiință.

Mi-este drag într-adevăr cel ce poate îndrepta pe vagabond către căminul lui: care îl poate întoarce în lume, la familia sa, la iubire, la relațiile cu ceilalți.

Căminul este adevărata uniune, în cămin este bucuria de a trăi:
pentru ce să-mi abandonez căminul
și să intru în pădure?
Dacă Brahma mă ajută să realizez adevărul,
cu adevărat voi privi la fel frigul sclaviei sau căldura căminului.

Da, căminul este o formă de sclavie, dar tot căminul este și un mijloc de eliberare: aceasta depinde de tine. Dacă ești contra căminului, el îți va apărea ca o înlănțuire, ca o sclavie; dacă nu i te opui, poate deveni modalitatea ta de eliberare. Atitudinea ta este determinantă. Chiar și lanțurile te pot elibera, depinde numai de tine. Și poți astfel să faci, din lanțuri, libertatea ta.

Mi-este drag într-adevăr
Cel care are puterea de a se cufunda profund în Dumnezeu,
Cel al cărui spirit se topește ușor
În contemplarea Sa.

"... ușor, în contemplarea Sa" - cel care, ușor, fără efort sau tensiune, se dizolvă în Dumnezeu. "Mi-este drag într-adevăr cel care are puterea de a se cufunda profund în Dumnezeu, cel al cărui spirit se topește ușor..."

Mi-este drag cel care-L cunoaște pe Dumnezeu și poate rămâne
în meditație în adevărul Său suprem
și care poate cânta melodia infinitului
unind iubirea și renunțarea în viață.

Iată cea mai desăvârșită armonie: unirea iubirii cu renunțarea. Oamenii vin la mine și-mi spun: "Ați creat un nou tip de *sannyasin*, care trăiește acasă la el, în familie, ce fel de sannyasini sunt aceștia?" Căci vechiul concept este următorul: *sannyasin*-ul este cel care părăsește lumea, își părăsește familia, merge în pădure, devine un vagabond. "De ce-i numiți pe *sannyasin*-ii dv. "sannyasin-i" dacă ei nu-și părăsesc casa, dacă trăiesc împreună cu femeile și cu copiii lor, dacă trăiesc în iubire?"

Îi numesc adevărații *sannyasin*-i, mult mai adevărați decât tipul vechi – căci *sannyasin*-ul de altădată nu era armonios. Nu era întreg, era doar parțial.

"*Neo-sannyasin*-ii" mei sunt întregi; ei au renunțat, dar nu au plecat. Ei vor trăi în iubire, dar nu se vor crampona de iubire; aceasta este renunțarea lor – ei vor trăi în lume, dar nu vor mai fi posesivi; în aceasta constă renunțarea lor. Vor trăi în iubire, dar nu vor mai fi geloși. Se vor servi de lucruri, dar nu vor fi aserviți lor. Îl vor regăsi pe Dumnezeu în creație și nu vor mai separa creatorul de creație, nu vor mai tolera o asemenea separare. Vor căuta să descopere armonia contrariilor.

Mi-este drag cel care-L cunoaște pe Dumnezeu...
...și care poate cânta melodia infinitului
unind iubirea și renunțarea în viață.
Kabir spune:
căminul este locul care rămâne;

Te-ai născut acasă la tine; nu este posibil să te naști fără un cămin; căminul este cadrul tău natural. Rămâi în căminul tău. Și amintește-ți mereu diferența dintre o casă și un cămin: o casă este un loc în care trăiești fără iubire; un cămin este o casă în care trăiești cu iubire. Când casa este impregnată de iubire, ea devine un cămin. Nu toate casele pot fi numite cămine. Mulți oameni trăiesc în case și-și închipuie că trăiesc într-un cămin. Caută să nu te înșeli: nu toate casele pot fi numite cămine – o casă este doar o structură; ea nu are suflet. Când o casă este impregnată cu iubire, căldură, apropiere, deschidere, prietenie, ea va deveni luminoasă, va deveni un cămin.

Și diferența se poate sesiza imediat: când intri într-o casă, poți simți imediat dacă este un cămin sau doar o casă. Dacă este un cămin, vei simți că ești binevenit, vei simți căldura, o anumită vibrație, un anumit mediu. Dacă nu este decât o casă, vei simți o structură rece – ciment și beton, dar suflet, nu. Această casă poate să fie de o frumusețe rece, cu o arhitectură superbă, dar tu să nu simți nici o căldură, nici o vibrație care să indice că oamenii care trăiesc acolo trăiesc în iubire, în bucurie, sunt recunoscători lui Dumnezeu. Dacă există iubire, atunci casa vibrează de iubire.

Am trăit un timp alături de un om minunat, un poet, un mistic; obișnuiam să călătorim împreună. Avea un obicei foarte curios. De fiecare dată când intram într-o casă, el se apuca să adulmece dintr-un colț în altul. Odată l-am întrebat: "Ce faceți?", iar el mi-a răspuns: "Caut să văd dacă este o casă sau un cămin". Și din acel moment, pentru el totul era clar. Niciodată nu l-am văzut înșelându-se. Ajunsese că era suficient să studieze un pic atmosfera și imediat spunea: "Aici pare a fi un cămin, așa că putem rămâne". Și avea întotdeauna dreptate. Sau câteodată spunea "Să plecăm de aici, este doar o casă, o să ne ucidă".

S-ar putea ca la o primă vedere să nu percepi acest lucru, dar să știi că o casă are și ceva viu. Dacă există iubire, atunci este vie. Să zicem că vezi un corp întins la pământ. Cum poți conchide dacă este un cadavru sau un corp viu? Îl atingi, îi simți căldura, apropii mâna de nasul lui pentru a-i simți respirația, vezi dacă-i bate inima, apoi spui: da, nu e un cadavru. Exact la fel este și în cazul unui

cămin: are un suflu, respiră, palpită. O casă este moartă, este un cadavru.

Astăzi, în lume, întâlnim nenumărate case, dar căminele aproape că au dispărut.

Kabir spune: căminul este cel mai minunat loc,
Căminul este realitatea...

Te-ai născut într-un cămin, ți-ai conturat personalitatea într-un cămin; ar trebui să trăiești într-un cămin și să mori într-un cămin – nu e nevoie să mergi nicăieri în altă parte. Dumnezeu a hotărât așa. La fel cum arborele își are rădăcinile în pământ, la fel și tu ești ancorat în căminul tău, în iubire, în comunitate.

căminul te ajută să-L atingi pe cel adevărat;
așa că rămâi unde ești
și toate lucrurile vor veni către tine la timpul lor.

Nu te grăbi. Nu dori. Nu-ți imagina că lucrurile se petrec imediat. Așteaptă. Nu e necesar să mergi în pădure sau în Himalaya, nu e necesar să te închizi într-un schit. Nu e nevoie să devii un călugăr. Oriunde ai fi, caută să exiști în iubire, într-o relație profundă și așteaptă. Când timpul s-a împlinit, El vine, El se revelează.

Așteptarea este una dintre cele mai mari calități religioase. Este mult mai importantă decât efortul, căci efortul este umbra ego-ului. Când faci un efort, spui: "Voi avea acest lucru; îl voi avea chiar pe Dumnezeu. Nu pot permite realității să-mi scape. Trebuie să știu. Îl voi ține pe Dumnezeu în propriile mele mâini. Voi declara într-o zi lumii întregi că, da, am ajuns."

Efortul vine din ego, așteptarea este lipsită de ego. Așteptarea este pasivă. Iată de ce toți marii mistici au spus că, pentru a-l cunoaște pe Dumnezeu, trebuie să devii feminin. Masculinul înseamnă agresivitate, înseamnă efort, atac, voință, femininul înseamnă pasivitate, receptivitate. Femininul este o matrice; când Dumnezeu vine, mentalul feminin, cu alte cuvinte, mentalul în așteptare, devine o matrice, îl primește pe Dumnezeu, devine pătruns de Dumnezeu.

O, Sadhu! Simpla uniune este cea mai bună...

Sahaj Samadhi: extazul spontan este cel mai bun. Nu crea

nici un fel de structuri complexe în jurul lui. Atâta disciplină, posturi, exerciții de respirație! Kabir este în favoarea simplității. Nu complica lucrurile, rămâi natural! Și ce predică el?

Din ziua în care L-am întâlnit pe Domnul meu,
jocul iubirii noastre nu are sfârșit.

Dumnezeu se joacă continuu cu tine. S-ar putea ca tu să nu-L vezi. El îți trimite, fără încetare, daruri peste daruri, își revarsă continuu esența în ființa ta. S-ar putea ca tu să-L fi uitat complet, dar jocul Său continuă. Tot ce este necesar acum este *surati*, aducerea aminte. Ceea ce Gurdjieff numea amintirea de sine, Kabir numește *surati*, aducerea aminte.

Nu trebuie să faci nimic. Ne aflăm într-un joc; Dumnezeu este celălalt partener și această poveste de dragoste există din totdeauna. Numai că noi am uitat; am uitat evidența. Amintește-ți.

Nu-mi închid ochii...

Kabir spune: Nu-mi închid ochii - nici chiar acest mic efort nu-l fac.

Nu-mi închid ochii, nu-mi astup urechile,
Nu-mi mortific corpul;
Văd cu ochi larg deschiși și surâd...

...căci Îl văd peste tot: cât este El de frumos și cum se ocultează!

Văd cu ochii larg deschiși și surâd
Și-i contemplu frumusețea peste tot:
Îi rostesc numele,
Și tot ce privesc în jurul meu îmi amintește de El;
Tot ce fac, fac întru adorarea sa.
Să adorm și să mă trezesc au devenit una pentru mine;
Toate contradicțiile dispar.

Religia lui Kabir este foarte estetică, chiar artistică. El este un mare poet – chiar dacă nu a studiat mult. Dar ce are a face poezia cu educația? Este un mare poet, unul dintre cei mai mari; poezia sa este, pur și simplu, sublimă, nu-i din această lume. El spune: "Trebuie să cauți frumusețea, căci ea este peste tot; natura întreagă este plină de frumusețe. Și frumusețea nu este altceva

decât Dumnezeu ascuns. Întreaga frumusețe este a lui Dumnezeu. Când vedem un chip frumos – al unui bărbat sau al unei femei – vedem de fapt chipul Domnului. Când privim niște ochi frumoși, pătrundem în templul Domnului. Când vedem o floare cum se deschide, este o invitație din partea Domnului.

Am auzit următoarea istorioară: Acum 30 de ani, filosoful George Santayana a primit o moștenire importantă care i-a permis să-și abandoneze postul de la facultatea din Haga. La ultima sa apariție, sala era plină, iar Santayana se simțea puternic. Era pe punctul de a-și expune concluziile când a văzut, pe fereastră, o floare care răsărise de sub zăpada topită. S-a oprit brusc, și-a luat pălăria, mănușile și bastonul și s-a îndreptat către ușă. În pragul ușii, s-a întors către auditoriu și a spus încetișor: "Domnilor, nu mai pot să termin această frază. Tocmai am descoperit că am o întâlnire cu primăvara".

Fiecare floare este o invitație, o întâlnire cu Dumnezeu. Fiecare cântec de pasăre, fiecare nor de pe cer este un mesaj codificat; trebuie doar să-l decodifici; trebuie să contempli profund, să te cufunzi în tăcere și să asculți mesajul.

Văd cu ochii larg deschiși și surâd
Și-i contemplu frumusețea peste tot.

Nu mai este nevoie să închizi ochii. Cu ochi închiși sau deschiși, îl poți vedea. Căci El este și înăuntru și în afară.

Îi rostesc numele,
Și tot ce privesc în jurul meu îmi amintește de El;
Tot ce fac, fac întru adorarea sa.
Să adorm și să mă trezesc au devenit una pentru mine;
Toate contradicțiile dispar.

Contradicțiile nu dispar decât atunci când L-ai atins pe Dumnezeu, niciodată mai înainte – deoarece mentalul este cel care creează contradicțiile. Atunci când L-ai cunoscut pe Dumnezeu, mentalul nu mai există și, odată cu el, dispar toate contradicțiile. Atunci ziua și noaptea devin una. Viața și moartea devin una. În acel moment, între a exista și a dispărea nu mai e nici o diferență. Atunci, inspirația și expirația nu mai sunt separate, ci un singur proces.

Oriunde m-aș afla, mă simt una cu El,

Prin tot ce realizez îl servesc pe El.
Când mă culc, mă închin la picioarele Sale.
El este pentru mine Singurul subiect de adorație,
Nu există altul.
Gura mea a abandonat cuvintele impure,
Ea cântă doar gloria Sa, zi și noapte.
Nici când mă ridic, nici când mă așez, nu pot să-L uit;
Căci ritmul muzicii sale îmi încântă auzul.
Kabir spune:
"Inima mea este nebună,
Și descopăr tot ce e ascuns în sufletul meu,
Sunt cufundat în această imensă fericire
Care transcende orice plăcere și orice suferință.

Contradicțiile sunt creațiile noastre – amintește-ți mereu acest lucru – deoarece noi nu putem vedea totalitatea; noi nu vedem decât parțial. De aici vine contradicția. Nu putem vedea decât aspecte disparate, niciodată întregul. Ai observat acest lucru? Chiar dacă privești o pietricică pe care o ții în palmă, nu poți vedea totul dintr-o dată; nu vezi decât o parte, cealaltă parte fiind ascunsă; iar când vrei să vezi cea de-a doua parte, prima va fi ascunsă. Așa că nu poți vedea nici măcar o pietricică în totalitatea sa, nici măcar un fir de nisip. Atunci când îmi privești chipul, spatele meu poți doar să-l deduci; poate că e acolo, poate că nu e. La fel, atunci când îmi privești spatele, poți doar deduce prezența feței mele. Nu vedem niciodată nimic în întregul său, deoarece mentalul nu poate vedea întregul. Mentalul creează doar viziuni parțiale.

Atunci când mentalul este transcens și când se instalează starea de meditație, atunci vei vedea totalitatea, vei vedea totul așa cum este, toate aspectele, dintr-o dată. Atunci vara și noaptea nu mai sunt separate, primăvara și toamna nu mai sunt separate. Abia atunci vei vedea că nașterea și moartea sunt două aspecte ale aceluiași proces. Fericirea și nefericirea nu mai sunt opuse, ele sunt contopite una într-alta.

Și atunci când reușești să vezi această unitate a vieții, alegerea încetează. Pentru că nu mai este nimic de ales. N-ai remarcat că, de fiecare dată când alegi fericirea, devii victima nefericirii? De fiecare dată când vrei succesul, apare eșecul? De fiecare dată când speri, te cuprinde frustrarea? De fiecare dată când te agăți de viață, vine moartea și o distruge?

N-ai văzut că acest lucru se petrece în fiecare zi, în fiecare moment? Pentru că ele nu sunt opuse, sunt împreună. Atunci

când le vezi împreună, ce-ți mai rămâne de ales? Totul se petrece fără nici o alegere.

Iată ce repetă, fără încetare, Krishnamurti: "Nu mai alege, menține-te într-o stare de conștiință fără alegere" – dar, atâta timp cât nu ai capacitatea de a vedea unitatea lucrurilor, nu poți să faci asta. În schimb, atunci când s-a realizat unitatea lucrurilor, alegerea devine imposibilă. Nu mai ai nimic de ales, deoarece orice ai alege vine împreună cu opusul. Atunci, la ce bun? Alegi dragostea, vine și ura odată cu ea; alegi prietenia, vine și dușmănia; alegi nu contează ce și, imediat, apare și opusul, ca o umbră. În clipa în care nu mai alegi, ai transcens toate contradicțiile.

Transcenderea contradicțiilor înseamnă transcenderea mentalului, iar transcenderea mentalului înseamnă să știi ce e iubirea. Tot ce ai cunoscut până în prezent a fi iubire nu are nimic de-a face cu iubirea. Cuvântul "iubire" a fost golit de sens de-a lungul timpului. Puține cuvinte au fost atât de golite de sens precum acest cuvânt. Altele ar mai fi "Dumnezeu" și "pace". Dar cuvântul "iubire" este în capul listei. Toată lumea vorbește despre iubire, dar nimeni nu știe ce este. Oamenii cântă iubirea, se scriu versuri despre iubire, dar nimeni nu știe ce este cu adevărat iubirea.

Iată ce am observat eu: de fiecare dată când o persoană scrie o poezie despre iubire, sunt sigur că trăirea efectivă a iubirii a fost lăsată deoparte. Ea nu a cunoscut acest sentiment, căci dacă l-ar fi cunoscut, l-ar mai fi putut descrie în poezii? Dacă ești capabil să iubești, mai degrabă vei iubi decât să te apuci să scrii poezii de dragoste.

Am studiat poeții și n-am văzut niciodată unul care să știe ce este iubirea. Numai misticii știu. Iubirea nu are nimic de-a face cu toate lucrurile pe care ei le asociază cu iubirea. Și cât de mult este folosit acest cuvânt! Ascultă-i doar pe oameni când vorbesc: Unul spune: "Iubesc oglinzile". Un altul își iubește Cadillacul, altul își iubește câinele, altul, pisica, altul, femeia... Și așa, oamenii continuă să folosească cuvântul "iubire" pentru absolut orice.

Iubirea nu cunoaște obiect, iubirea nu se adresează cuiva anume. Nu există decât iubirea de Dumnezeu. Atunci când îți iubești femeia, dacă o iubești cu adevărat, vei vedea că femeia a dispărut și Dumnezeu i-a luat locul. Dacă iubești un copac, vei vedea că el va dispărea și-l vei găsi în loc pe Dumnezeu. Nu poți iubi niciodată numai parțial, iubirea e totală. Iubirea este aproape sinonimă cu rugăciunea.

Dar noi n-am cunoscut iubirea. Din fragedă pruncie, am fost

deformați. Mama îi spune copilului: "iubește-mă, sunt mama ta!" Ca și cum datorită faptului că ești mamă, ai voie să forțezi iubirea. Tatăl spune: "Trebuie să mă iubești, pentru că sunt tatăl tău!". Și copilul nu știe ce să facă. Cum să iubești pur și simplu, numai pentru că cineva se declară tatăl tău? Și, dacă nu-l va putea iubi, copilul se va simți vinovat. Prin urmare, va simula, își va arăta demonstrativ iubirea. Neștiind ce este, el va surâde și va spune: "Te iubesc, mamă; te iubesc, tată", iar părinții vor fi mulțumiți. Oamenii sunt foarte mulțumiți cu cuvinte goale. Mama este foarte mulțumită că băiețelul ei zâmbește și se simte foarte bine că cineva o iubește în sfârșit; cel puțin copilul ei o iubește.

Și copilul devine astfel un politician, învață căile înșelăciunii. Mai devreme sau mai târziu, va deveni atât de eficient, încât va continua arta simulării toată viața și va începe să vorbească despre iubire. Îi va spune soției sale de sute de ori pe zi: "Te iubesc, te iubesc", cuvinte goale de conținut. Căci nu există nimic în spatele lor. Totuși, ele ajută, deoarece oamenii trăiesc doar din cuvinte. Oamenii nu mai cunosc realitatea, au pierdut orice contact cu ea.

Dale Carnegie le-a spus discipolilor: "Chiar dacă nu vă iubiți soția, îi veți spune "te iubesc" de cel puțin trei-patru ori pe zi – și aceasta vă va ajuta". Nu e nevoie să te mai gândești la ce înseamnă de fapt, ți se pare suficient s-o spui. Oamenii nu cunosc deci realitatea, ei cunosc doar cuvintele.

Odată ce copilul învață să simuleze iubirea, el nu va mai cunoaște niciodată adevărata iubire, căci iubirea nu este ceva anume de făcut. Nu este o acțiune pe care să o poți realiza, ea pur și simplu vine. Iubirea este ceva mult mai mare decât tine, mult mai vast decât tine. Nu poți să o exploatezi, nici să o manipulezi. Important este să rămâi deschis și să nu mai simulezi. Atunci când iubirea vine, să fii recunoscător; atunci când dispare, așteaptă că va veni din nou. Dar nu mai simula!

Dacă vei înceta să mai simulezi, într-o zi vei vedea că iubirea se va manifesta, floarea se va deschide. Și de fiecare dată când iubirea se deschide în inima ta, parfumul ei atinge picioarele lui Dumnezeu. Iubirea poate să ia orice direcție: să se manifeste prin copilul tău, prin soția ta, prin prietenul tău, printr-un copac, printr-o piatră. Nu contează pe unde trece, nu contează prin cine se manifestă, dar totdeauna ajunge la Dumnezeu.

Iubirea se adresează tuturor. Așteapt-o! Iubirea este cheia secretă care descuie toate lacătele și elimină toate blocajele. Un blocaj nu este altceva decât o încuietoare în ființa ta. Iubirea este un pașaport cu care poți să intri peste tot.

Capitolul II

IUBIȚI ȘI MEDITAȚI

Mulți occidentali au căutat să creeze o știință sau o tehnologie a iluminării. Acest lucru corespunde evident unei nevoi reale, dar cum poate fi ea realizată? Există vreun irresponsabil, care s-a angajat în crearea unei asemenea științe, fără să fi atins starea de iluminare?

Primul și cel mai important lucru pe care trebuie să-l amintesc aici este că iluminarea nu a avut niciodată de-a face cu tehnologia. Prin însăși natura sa, acest fapt este imposibil. Dar Occidentul este obsedat de tehnologie. De asemenea, tot ce-i pică în mâini caută să transforme în tehnologie sau cu ajutorul tehnologiei.

Știința este cunoaștere fără iubire și în aceasta constă pericolul său. Deoarece este cunoașterea fără iubire, este întotdeauna în slujba morții și niciodată în slujba vieții. Iată de ce tot progresul științei conduce omul către o sinucidere globală. În ziua în care omul se va anihila într-un al Treilea Război Mondial – gândacii vor gândi: "Noi suntem cei mai apți de a supraviețui". Un Darwin, un gândac-Darwin va demonstra: "Noi suntem cei mai tari, pentru că noi am supraviețuit. Întotdeauna supraviețuiește cel mai tare, cel mai apt."

Dacă continuă așa, omul se va autodistruge. Cunoașterea fără iubire este foarte periculoasă, pentru că însăși rădăcina sa este otrăvită.

Iubirea menține echilibrul; ea nu permite niciodată cunoașterii să meargă prea departe, astfel că ea nu va deveni niciodată distructivă. Știința este cunoaștere fără iubire, iată unde este pericolul. Dar are și partea ei bună. Obiectul, materia poate fi cunoscută și fără iubire – nu este neapărat necesară prezența ei. Dar viața nu înseamnă numai materie. Viața este impregnată cu ceva care transcende totul. Dacă această transcendere este neglijată, atunci știința se transformă, puțin câte puțin, în tehnologie. Ea devine mecanică. Devine din ce în ce mai mult un mijloc pentru exploatarea și manipularea naturii. Însăși originea științei se află în această idee: cum să cucerești natura. Este o idee aberantă.

Noi nu suntem separați de natură, cum am putea atunci să o

cucerim? Noi suntem natura; atunci cine cucerește pe cine? Este absurd. Din cauza acestei absurdități, știința a distrus o mulțime de lucruri: natura întreagă este distrusă, climatul este otrăvit, aerul, apa, mările, totul este poluat. Armonia este distrusă, ecologia este în mod continuu distrusă. Este deja prea mult.

Nu aplica știința pentru interiorul tău! Dacă aplicarea metodologiei științifice a fost atât de devastatoare pentru natura exterioară, ea va fi și mai periculoasă pentru natura interioară – căci te îndrepți către ceva mult mai subtil. Chiar pentru natura exterioară ar trebui găsită o altă metodă de cunoaștere, care să fie înrădăcinată în iubire; dar pentru inimă, partea cea mai intimă a ființei tale, știința nu este deloc necesară. Odată atinsă inocența în iubire, vei cunoaște automat interiorul, subiectivitatea.

Dar Occidentul este obsedat de tehnologie. Pare ca și cum tehnologia a reușit în natură și am devenit mai puternici. Dar este o idee amăgitoare, căci nu am devenit mai puternici. Devenim din zi în zi mai slabi pentru că se epuizează resursele naturale. Mai devreme sau mai târziu pământul va fi secătuit, nu va mai da nimic. Nu-i adevărat că devenim mai puternici, ci mai slabi, suntem de fapt pe patul de moarte. Din modul în care este controlată și condusă natura, umanitatea nu poate supraviețui mai mult de cincizeci, șaizeci, cel mult o sută de ani; adică mai nimic. Dacă nu va exista al Treilea Război Mondial, atunci va fi o sinucidere lentă. De-acum într-o sută de ani, vom fi dispărut, fără să lăsăm nici o urmă.

Și nu este prima civilizație care ar dispărea de pe planetă. Multe alte civilizații foarte puternice au dispărut. Au străbătut pământul în lung și-n lat, au fost puternice, au fost regii planetei. Acum nu mai există. Ele credeau că au devenit foarte puternice. Erau foarte dezvoltate, dotate cu o energie puternică, dar la un moment dat, acei oameni au devenit prea orgolioși și lipsiți de iubire. Și astfel au ajuns să dispară.

Același lucru s-ar putea produce și în cazul omului de azi: el crede că devine din ce în ce mai puternic, că poate ajunge pe lună, că poate distruge pământul. El distruge toate posibilitățile de viață viitoare. Încet, încet, umanitatea este pe cale de dispariție. Așa că, ai grijă, nu aplica tehnologia când e vorba de interiorul tău; deja ai făcut destul de mult de rău. Iluminarea nu poate fi redusă la o tehnologie.

Deci, primul lucru: călătoria interioară aparține inocentului, nu celui care știe. Ea depinde mai mult de iubire, de inocență, de liniște. De fapt, meditația nu este o tehnică. Eu trebuie să vă

vorbesc în termeni tehnici, pentru că voi nu puteți înțelege decât ceea ce este tehnic. Dar meditația nu este deloc o tehnică. Meditația nu este nimic din ce faceți voi. Intri în meditație așa cum te îndrăgostești. Meditația nu este ceva ce poți să faci, ci un loc în care exiști. Aici acțiunea încetează.

Cum ar putea exista o tehnologie a non-acțiunii? Tehnologia se referă la acțiune, spune că în permanență trebuie să faci ceva. Meditația nu este o acțiune. Ea se instalează atunci când ești total destins, fără să faci nimic, într-un abandon profund, într-un repaus profund... iată meditația. În meditație, ființa ta înflorește. Nu este un proces de realizare a ceva, de îmbunătățire a ceva, înseamnă pur și simplu să fii ceea ce ești deja. De ce tehnică ai avea nevoie pentru asta?

Oamenii sunt insensibili; iată de ce trebuie să se folosească de tehnici. Dacă înțelegi acest lucru, nu mai ai nevoie de nimic altceva. A te menține în tăcere, a exista pur și simplu, fără să te miști, aceasta-i binecuvântarea, aceasta-i meditația. Atunci când această meditație a devenit un curent atât de spontan, încât, pentru a-l lăsa să curgă, nu mai ai nevoie să te așezi într-o anumită poziție, să-ți găsești în casă un loc unde să nu te deranjeze nimeni, încât ea să fie prezentă în tine tot timpul, indiferent dacă vorbești, dacă mergi, dacă acționezi, dacă mănânci, la fel de normală precum respirația sau bătăile inimii, atunci ai obținut extazul spontan, ceea ce Kabir numește *sahaj samadhi*. Ea nu are nevoie de nici o tehnică, numai de spontaneitate, de naturalețe, de simplitate.

Iată de ce vă spun: binecuvântați sunt cei neștiutori, căci Împărăția lui Dumnezeu este cu ei. Devino inocent, devino neștiutor! Nu te mai înversuna să știi cât mai mult!

Dar acest lucru este de domeniul viitorului în Occident. Se încearcă acum manipularea mentalului, se încearcă crearea mecanismelor pentru manipularea mentalului. Este și mai periculos decât ce a realizat știința până acum. Căci, odată ce aflați cum puteți manipula mentalul omului, îl veți reduce la un automat. Odată ce știți că mentalul omului poate fi manipulat, atunci toată libertatea dispare, orice individualitate dispare. Atunci ar putea oricând să ți se plaseze electrozi în creier și ai putea fi astfel manipulat din Delhi, din Moscova, din Washington, de nu contează unde. Ai putea fi manipulat simplu, prin unde radio. Țara întreagă ar putea fi dirijată și nimeni nu ar vedea de unde vin ordinele, căci ele ar veni chiar din interiorul tău. Acolo, înăuntru, ar fi un electrod, astfel că ai putea fi dirijat prin unde radio și te-ai supune automat. Orice libertate ar dispărea. În orice moment ai putea fi

hipnotizat. Ar putea să-ți inducă cine știe ce halucinație și tu să o crezi, căci va fi foarte reală și va veni chiar din tine. N-ar mai fi nevoie de polițe sau de magistrați. Ar fi disponibilă o nouă tehnologie; n-ar mai fi necesară întreținerea tuturor acestor oameni care să vă constrângă, n-ar mai fi nevoie nici măcar de preot pentru a propovădui morala și religia. S-ar putea să vi se dea ordinul să fiți fericiți și ați fi cu toții fericiți, să fiți cu toții satisfăcuți și v-ați simți satisfăcuți. Ați putea fi bolnavi, înfometați, dar v-ați simți foarte mulțumiți. Ați putea fi și pe patul de moarte, dar dacă vi s-ar spune că sunteți fericiți și că nu există moarte, ați crede că sunteți fericiți și că nu există moarte... Și aceasta ar veni din interiorul vostru.

Există, de asemenea, mecanisme simple care permit crearea undelor alfa în mental prin stimulare electrică. Este periculos, căci acest lucru nu-ți va permite să cunoști realitatea. Aceste unde sunt create din exterior, nu sunt adevărate. Și Dumnezeu ar dispărea, căci n-ar mai fi nevoie de el. Nu ești nefericit, atunci de ce să cauți fericirea? Și vei crede în dogme – oricare ar fi dogma momentului, creată de politicienii și de preoții voștri – vei crede în această dogmă, vei crede în mod absolut, fără nici o îndoială. Scepticismul va dispărea. Este un pas foarte periculos.

Meditația nu trebuie să fie redusă la o tehnologie, altfel este imposibil să te trezești. Trezirea spirituală semnifică conștiința, comoara cea mai de preț a ființei. Trezirea spirituală nu înseamnă nici trezirea corpului, nici trezirea mentalului. Este trezirea conștiinței. Corpul poate fi manipulat prin aparate, mentalul poate fi manipulat prin aparate, dar sufletul nu poate fi manipulat prin nici un fel de aparat.

Ai să-mi spui: "În Occident, multe persoane caută să creeze o știință sau o tehnologie a iluminării". Aceste persoane sunt periculoase, evită-le! Astfel de persoane au creat tehnologia acum două sute de ani. Au distrus mai întâi natura, iar acum se îndreaptă spre ființa umană, pe care o vor distruge, de asemenea.

La ora actuală, există o mișcare de mare amploare în întreaga lume în favoarea protecției mediului. Dar este prea târziu. Nu prea se mai poate face mare lucru acum. Și acești oameni, care militează în favoarea ecologiei au aerul unor "eco-ticniți", un alt soi de martori ai lui Iehova – fanatici, purtând o luptă disperată pentru ceva care pare imposibil de apărat.

Mai înainte ca plaga tehnologiei să atingă conștiința umană, opriți-vă! Înăbușiți procesul în față!

Ai să-mi spui, de asemenea: "Dar corespunde unei nevoi reale".

Nu, nu-i adevărat. Nu este nevoie de așa ceva. Omul este periculos: cu cât un lucru este mai aproape de imposibil, cu atât mai mult îl atrage și-l sfidează. Când Edmund Hillary a atins vârful Everestului, cineva l-a întrebat: "Ce v-a tentat să urcați? La ce vă folosește?" Edmund Hillary a răspuns: "Trebuia să fac asta, pentru că Everestul era acolo. Și dacă era acolo, trebuia să urc. A fost ca o provocare, o sfidare." Ceea ce este invincibil este o sfidare pentru ego-ul omului.

Nu este posibil; natural, nu se va ajunge niciodată acolo – dar această imposibilitate poate deveni o provocare pentru cei nebuni și obsedați, care vor să reducă totul la tehnică. Ei nu vor putea crea o tehnologie a trezirii spirituale. Este absolut imposibil, prin însăși natura lucrurilor. Dar pot crea o tehnologie capabilă să manipuleze mentalul și chiar să înșele oamenii prin crearea iluziei trezirii spirituale. Așa se petrece, de pildă, cu drogurile: drogurile au devenit o tehnologie a trezirii. Iar guru-l drogurilor, Ginsberg, vorbește despre asta afirmând că toți misticii din lume spun aceleași lucruri și încearcă să vă ofere aceeași viziune ca și cea indusă de LSD sau de marijuana. E absurd. Nici un drog nu poate conduce la trezire spirituală, poate doar să ofere iluzia acestei treziri.

Anumite metode nu sunt decât tehnică, știință fără iubire – aici este pericolul. Ele schimbă pe oameni în roboți.

Amintește-ți întotdeauna că scopul este libertatea; *moksha*, libertatea absolută. Puteți transforma ființele umane în roboți; vor fi mai puțin nefericiți. Cum să fii nefericit dacă ești robot? O mașină nu este niciodată nefericită; e adevărat, nu este nici fericită. Și în această direcție, este foarte dificil de făcut o distincție – căci o metodă poate fi realizată cu iubire și atunci are un sens și aceeași metodă poate fi realizată fără iubire și ea devine periculoasă. Este foarte dificil să vezi din exterior dacă metoda este realizată cu sau fără iubire.

Anumite metode preiau elemente aparținând diverselor școli: un pic din Gurdjieff, un pic de sufism, un pic de spiritualitate tibetană, indiană, japoneză. Iese ceva foarte eclectic, fără armonie, fără centru. Nu este decât o acumulare, o nebunie, deoarece tehnicile sunt luate haotic din diverse școli.

O tehnică sufi este foarte diferită de o tehnică zen. Amândouă sunt eficiente, dar numai dacă sunt integrate în sistemele proprii. Este ca și cum ai lua o piesă de la o mașină și ai încerca să o asamblezi la o mașină de o marcă diferită. Aceasta nu va funcționa și te vei mira: "Dar de ce nu merge? Doar mergea la prima mașină." Da, dar atunci piesa se afla angrenată într-un sistem, era făcută

pentru acea mașină. O metodă zen este foarte eficace într-o filozofie zen; o metodă sufită este eficace într-o filozofie sufită; o metodă tibetană este eficace în budismul ezoteric tibetan; o metodă Yoga este eficace în sistemul lui Patanjali. Nu poți alege pur și simplu metode de nu contează unde; este ca și cum ți-ai fabrica o mașină din câteva piese dintr-un Rolls Royce, câteva piese dintr-un Lincoln, câteva piese dintr-un Cadillac și câteva piese dintr-un Fiat, pe care le amesteci. Mașina ta va fi foarte periculoasă. La început, nu va merge deloc și asta se cheamă că mai ai șanse. Dar dacă pornește, nu mai ai nici o șansă.

În primul rând: dacă vei urma prea mult un asemenea ansamblu de tehnici, nu vei ajunge niciodată la propriul tău centru. Vei avea numeroase experiențe periferice, dar nu vei ajunge niciodată în centru. Toate experiențele tale vor fi fragmentare. Și acest lucru este periculos.

În al doilea rând: nu există iubire pentru că nu există centru – și iubirea nu vine decât din centru. Această colecție de metode este fără suflet. Vei putea deveni foarte, foarte competent în aceste metode și totuși vei vedea că inima nu ți se va revela. Vei deveni eficace, dar nu vei atinge fericirea. Poți deveni mai puțin nefericit, mai puțin încordat, mai capabil de a te controla, ego-ul tău poate ajunge mai puternic, dar nu vei avea suflet.

Toate metodele sunt valabile prinse în contextul lor. Dar anumite metode nu au încă o anumită armonie, o anumită coeziune. Acumularea de tehnici diferite nu este de natură să creeze armonie. Budismul s-a născut după ce Buddha s-a trezit. Mai întâi apare centrul, apoi se jalonează câteva metode pentru a-i ajuta pe cei care nu s-au trezit încă să ajungă și ei în centru. Mai întâi apare centrul, apoi periferia.

La fel s-a petrecut cu Djalal-al-di-Rumi: s-a trezit în timp ce dansa, se învârtea (și nu făcea acest lucru pentru a se trezi spiritual). Lui îi plăcea pur și simplu să se învârtească și aceasta i-a adus pacea. S-ar zice că a fost o coincidență. În timp ce se învârtea, s-a trezit. Odată trezit, a început să se întrebe cum să-i ajute pe oameni; centrul vine mai întâi. Abia mai pe urmă el a elaborat metodele sufite. La fel s-a petrecut și în cazul lui Patanjali.

În cazul metodelor de acumulare, este altceva. Nu mai este nevoie de un iluminat care să constituie centrul.; poate să fie o persoană foarte inteligentă, care a asamblat mai multe metode, mai multe surse, mai multe direcții și mai multe tradiții – dar fără nici un centru. Nu este decât periferie. Astfel, cei care se angajează în asemenea metode se vor simți blocați, mai devreme sau mai

târziu. Vei fi condus până într-un anumit punct, de la care nu vei mai putea crește. Vei deveni secătuit, precum un deșert; căci dacă iubirea nu circulă, nu vor mai fi flori, arborii nu mai cresc, râurile nu mai curg. Ultima înflorire este întotdeauna cea a iubirii.

Ați spus într-o zi că sunteți un egoist. În altă zi, că un egoist n-ar putea fi fericit; și totuși spuneți că sunteți fericit. Puteți să-mi explicați, vă rog?

Nu ascultați niciodată ce vă spun! Priviți-mă, pur și simplu. Nu vă preocupați prea mult de cuvintele mele. Priviți direct: vedeți vreo urmă de ego în persoana care este așezată aici și vă vorbește? Nu vă sinchisiți prea mult de ce vă spun. De fapt, numai o persoană lipsită total de ego poate spune: "Sunt cel mai mare egoist din lume". În mod obișnuit, ego-ul încearcă să se ascundă. Dacă-i spui cuiva: "Ești un egoist", se va simți ofensat. Se prea poate ca el să fie egoist, dar se va simți ofensat. Cu cât este mai egoist, cu atât se va simți mai ofensat. Ego-ul își are rădăcinile în partea întunecată a inconștientului. Nu provine niciodată din lumină. Așa că, eu pot să vă spun că sunt cel mai mare egoist din lume, pentru că nu va fi nici o problemă.

Și v-am mai spus că ego-ul meu include totul. Cum poate ego-ul să includă totul? Ego-ul exclude, asta este definiția sa. Ego-ul spune: "Tu ești tu și eu sunt eu, iar eu sunt mai mare și mai tare ca tine". Ego-ul depinde de o definiție, de o demarcație. Când am spus că eu vă includ pe toți, că ego-ul meu este atât de vast încât include totul – nu exclude nimic, nici măcar demonii – atunci tot ce ține de "tu" dispare. Și când "tu" dispare, cum mai poate exista "eu"?

Dar întrebarea vine de la un englez. Este firesc. Englezii nu au simțul umorului. El a luat acest lucru în serios; englezii sunt oameni serioși. Astfel că a trebuit să spună: "Acest om se contrazice".

Eu nu sunt o persoană serioasă. Am dreptul să mă contrazic.

Se spune că, de fiecare dată când i se spune o anecdotă, englezul râde de trei ori. Mai întâi când ascultă anecdota – și, bineînțeles că nu o pricepe din prima – râde doar ca să fie politicos, pentru ca celălalt să nu se simtă vexat. Pe urmă, râde a doua oară, în mijlocul nopții, când se prinde de poantă. "Asta era!" spune el, râzând. Și în sfârșit, mai râde o dată, a treia oară, când sesizează propria sa ridicolitate – auzi, să râdă de anecdota aceea în miez de noapte, nu e deloc englezesc!

Ceea ce m-a adus aici a fost curiozitatea și o intensă sete de a atinge țelul suprem. Oamenii curioși și suspicioși n-ar putea deveni și ei discipoli? Sfatul pe care mi l-ați dat, de a părăsi imediat acest loc, mi se pare cam dur.

Mai întâi: curiozitatea și o sete intensă nu fac niciodată pereche. Curiozitatea nu este niciodată o sete. Curiozitatea este infantilă; pur și simplu vrem să știm. Este ca o poftă – nu este implicat nimic serios, nu ești pregătit să plătești prețul cunoașterii, oricare ar fi acesta. Ești pur și simplu curios. Nu ești serios, căci nu este vorba despre o sete profundă în tine. Nu curiozitatea va fi cea care-ți va schimba stilul de viață, calea, ființa. Vrei să știi ceva doar așa, în trecere, nu ești cu adevărat interesat.

Mulți oameni vin la mine și mă întreabă: "Ce credeți? Dumnezeu există sau nu?" Simplul fapt de a pune această întrebare arată că este vorba despre un om prost. Întrebarea este atât de vastă, inexprimabilă, că acela care întreabă este dacă ți-ar fi cu adevărat sete, vei fi în imposibilitatea de a transpune în cuvinte acest lucru. Vei geme, vei plânge, dar nu vei fi capabil să o formulezi în fraze. Întrebarea este atât de vastă, enormă! Cum ai putea să o pronunți? A o pronunța, deja o face să devină profană, este un sacrilegiu. Întrebarea este atât de sacră, atât de sfântă, încât te trec fiorii, dar nu o poți formula.

Îi văd pe alții, de asemenea, cum vin, încep să tremure și spun: "Nu știm ce trebuie să întrebăm". Câteodată, cineva vine și spune: "Bhagwan, ce-ar trebui să întreb?" Iată un om de o calitate cu totul diferită. El nici nu-și poate formula întrebarea – viața este atât de vastă, cum să o reduci la o întrebare? Ar avea un aer infantil. Întrebările și răspunsurile nu există decât în școli, nu în viață.

Vine altul și întreabă: "Există Dumnezeu?" și se așteaptă la un răspuns, da sau nu. Ați fost învățați în școlile voastre, colegii și universități, să răspundeți, să răspundeți la tot și la nimic. N-ați fost învățați să întrebați, ci numai să răspundeți. Testele de la examene sunt constituite din serii de întrebări la care trebuie să răspundeți. Nu întrebarea este cea care este importantă, ci răspunsul – "Dumnezeu există?" – și, iată, stai și aștepți. Și, bineînțeles că nu pot exista decât două răspunsuri, da sau nu. Dar are vreun sens să spui: "Da, Dumnezeu există"? Aceasta îți va rezolva problemele? Deja te așteptai să primești acest răspuns. Sau dacă ți se răspunde: "Nu, Dumnezeu nu există", acest lucru va aduce ceva în plus lumii? Și la acest răspuns te-ai fi așteptat; cunoști deja ambele răspunsuri. De ce mai întrebi?

Mai bine taci, mai bine te înfiori, mai bine gemi și plângi, mai bine îți deschizi inima. Ardoarea ta, setea ta, nu au nimic de-a face cu curiozitatea. Iar tu îmi spui: "Curiozitatea și o intensă sete de a atinge țelul suprem m-au adus la dvs.". Eu nu cred. Se prea poate să fi fost adus aici de o oarecare curiozitate. Și această persoană a pus întrebări stupide; a pus în jur de o sută de întrebări în zece zile.

O sete intensă ar transforma toate întrebările într-una singură. Dacă setea ta este intensă, atunci toate întrebările tale se reduc la una singură, iar această întrebare este: "Cine sunt eu?" Restul este nesemnificativ.

O persoană căreia îi este sete nu se mai interesează să întrebe dacă există Dumnezeu, nu vrea să știe dacă există raiul și iadul, să-și cunoască viețile anterioare, să afle despre karma și reîncarnare. Toată problema sa se rezumă la: eu nu sunt cel care sunt. Este prima și ultima întrebare: "Trebuie să știu asta; dacă o știu, tot restul este secundar și poate fi cunoscut; dar dacă eu nu mă cunosc pe mine însumi, la ce bun să știu orice altceva?" Atunci când există pasiunea pentru adevăr, nu-ți vine în minte nici o altă întrebare decât: Cine sunt eu? Și în cele o sută de întrebări pe care le-a pus acest om nu era nici măcar una singură care să se apropie de "Cine sunt eu?" Acest om este doar curios. Iar acel "...de a atinge țelul suprem" este tot o curiozitate avidă.

Tu nici nu te cunoști pe tine însuți și vrei scopul final. Iată aviditatea ego-ului: dorește lumea și, de asemenea, și lumea cealaltă; dorește bani, un cont cât mai mare în bancă, case mai mari, mașini mai mari; apoi începe să-l dorească pe Dumnezeu și paradisul. Acest gen de om avid vrea să aibă totul în mâinile lui.

Trebuie să știi cine ești; în clipa când vei afla, Supremul se va revela. În starea de om obișnuit, nu ai cum să înțelegi eternitatea, chiar dacă încerci să afli. O mică febră poate să te omoare. 37, 38 de grade Celsius, mai merg; dar dacă se mai adaugă 3-4 grade, dispari. Nici nu poți să trăiești la mai mult de 44 de grade și vrei să cuprinzi eternul?

Nu poți rezista fără să respiri mai mult de câteva minute și vrei să cuprinzi eternul?

Un corp care deja moare... Din momentul în care te-ai născut, corpul tău moare. 70 de ani nu înseamnă nimic în această procesiune atemporală, în această eternitate. Un om care va trăi 70 de ani, vrea să atingă eternitatea? Unde vrei să încapă eternitatea? Într-un căpșor atât de mic? E ca și cum ai forța oceanul să intre într-o ceșcuță.

Am auzit vorbindu-se despre un mare filozof, cred că Aristotel, nu știu exact. Se spune că se plimba pe plajă, într-o dimineață la răsărit, când a întâlnit un om care avea aerul unui nebun. Făcuse o gaură în nisip și căra cu lingura apă din ocean, într-un du-te-vino neîntrerupt. Văzându-l, Aristotel s-a întrebat: "Oare ce face omul ăsta?" S-a apropiat de el și l-a întrebat: "Ce faci aici?" Omul a răspuns: "M-am hotărât să golesc tot oceanul în groapa asta". "Ai înnebunit? l-a întrebat Aristotel. Cu lingurița asta? În gaura asta? Oceanul ăsta imens?" Nebunul a izbucnit în râs și a spus: "Eu credeam că tu ești nebunul, nu eu. Am înțeles că vrei să știi ce e adevărul etern. Vrei să-l cuprinzi în capul ăsta mic? Care din noi doi e mai nebun?"

Acest om trebuie să fi fost un mare vizionar. L-a cam șocat pe Aristotel, dar omul avea dreptate. Adevărul șochează întotdeauna. Nu fii avid după adevăr, căci adevărul nu vine decât atunci când nu ești avid după el. Când încetezi să mai fii avid, nu mai ești mic. Aviditatea te menține mic. Când aviditatea dispare, dispar și barierele. Atunci nu vei mai fi o groapă în nisip din apropierea oceanului, ci oceanul va fi ca o mică groapă în apropierea ta... atunci aviditatea nu mai există. Adevărul nu este un lucru pe care să-l posezi, este ceva care trebuie să te posede, să te copleșească. Tu nu trebuie decât să te lași copleșit.

Dar revin acum la omul nostru. El este lacom să știe cât mai mult, dar acest gen de cunoaștere nu va lăsa niciodată adevărul să intre. Prin aceste o sută de întrebări, el a arătat tot ce știe: toate scripturile pe care le-a citit, tot ce a înțeles, tot ce a cuprins mintea lui.

"Oamenii curioși și suspicioși nu pot deveni buni discipoli?" O persoană suspicioasă nu poate deveni un bun adept. Este chiar departe de a deveni un bun adept, căci pentru a urma pe cineva, trebuie să ai încredere în el. Pentru a urma pe cineva în necunoscut, trebuie să ai măcar un pic de încredere. Dar acest om nu știe ce este încrederea. Îndoiala nu-ți poate fi un bun călăuzitor în călătoria ta interioară. Îndoiala este bună în știință, căci știința depinde de această îndoială... Îndoiala este o metodă în lumea științei. Dacă ai încredere, nu vei avansa prea mult în știință; pentru asta trebuie să te îndoiești. Știința este o metodă care folosește adversitatea, animozitatea, ea se sprijină pe antagonism.

Religia, misticismul este total diferit, diametral opus. În acest domeniu, încrederea este metoda, nu îndoiala. Dacă ai încredere în mine, poți veni cu mine. Nu există altă cale.

Omul nostru mai spune: "Sfatul pe care mi l-ați dat, de a părăsi

imediat acest loc, mi se pare prea dur".

Dur? Prea dur? Atunci nu știi nimic despre Maeștri. Nu este dur! Este foarte politicos... Ai auzit vorbindu-se despre maeștrii Zen? Dacă i-ai fi pus aceeași întrebare unui maestru Zen, ar fi sărit pe tine, te-ar fi snopit în bătaie, te-ar fi azvârlit afară din ashram. Într-o zi, o voi face; așteaptă; de ce aș fi Sant, Kamal și Gurudayal? Ei ar face așa ceva. Mai așteaptă un pic, mai ai încă un pic de încredere și ai să vezi.

Dur, spui? Nu este dur, este doar compasiune pentru tine. Ai nevoie de așa ceva, o meriți – căci o persoană îmbibată cu dorința de a ști are nevoie de șocuri, de electroșocuri. Eu nu sunt aici pentru a vă aduce și mai multă cunoaștere, sunt aici pentru a vă ajuta să renunțați la toată cunoașterea voastră. Aceasta e ca și cum ar trebui să trezesc pe cineva care doarme profund. Bineînțeles, este dur. N-ai trăit și tu starea asta? Când sună ceasul devreme dimineața și trebuie să te trezești pentru Meditația Dinamică, îți vine să spui printre dinți: "Ducă-se încolo" și-ți vine să arunci ceasul. Este dur.

Un Maestru este o trezire. Un Maestru trebuie să fie șocant; trebuie să te zgâltâie până în profunzimi, căci trebuie să-ți dezrădăcineze mentalul și să te transporte într-o lume total diferită. El trebuie să-ți schimbe nivelul de conștiință. Nu e ușor, este chiar foarte greu. Și este și foarte dureros. Necesită un sacrificiu. Dacă ești gata să faci acest sacrificiu, atunci rămâi aici. Dacă nu, mai bine pleacă, pentru că-ți pierzi timpul și-l pierzi și pe-al meu. Dacă ești pregătit să accepți această suferință, care este o necesitate, acest sacrificiu...

Cuvântul "sacrificiu" este foarte frumos. El înseamnă: a sanctifica ceva, a face un lucru profan să devină sacru. Dacă ești gata să primești șocurile mele cu o deplină încredere, cu iubire, ele vor deveni sacre. Atunci duritatea mea nu va mai fi resimțită ca duritate, ci ca și compasiune. Vei simți că vorbesc așa din iubire. Dacă n-ar fi așa, de ce m-aș mai sinchisi?

Dvs, Buddha, Iisus, etc., sunteți toți bărbați. Ați spus totuși că femeile sunt mai aproape de non-mental. De ce v-ați ales atunci un corp de bărbat? De ce nu sunt și Maeștri femei?

Această întrebare este pusă de o femeie "feministă". Este semnificativ. Nici o femeie nu a fost vreodată un mare Maestru și nu va fi nici în viitor. Motivul este că spiritul feminin, prin însăși natura sa, nu este agresiv. Pentru a fi un Maestru, trebuie să fii

agresiv. Aceasta nu are nimic de-a face cu falocrația sau cu o societate predominant masculină. Întrebarea ta este de fapt cam așa: De ce bărbatul este întotdeauna tatăl și niciodată mama? Nu se poate face nimic. Așa e natural. Să vă spun o anecdotă.

Un preot era la spital; trebuia să i se facă o operație ca să se descopere cauza durerilor abdominale. În același timp, a sosit și o tânără necăsătorită care a dat naștere unui băiat pe care, i-a explicat ea doctorului, nu dorea să-l păstreze.

Doctorul, inspirat, s-a apropiat de patul preotului când acesta s-a trezit după operație și i-a explicat că s-a produs un miracol: Dumnezeu i-a dăruit un fiu. Preotul, mai întâi șocat, a luat copilul în brațe și a început să se roage, mulțumind lui Dumnezeu pentru acest miracol.

Au trecut mai mulți ani. Preotul și băiatul trăiau împreună, ca tată și fiu. A venit timpul ca băiatul să plece la școală. În ajunul plecării, preotul s-a apropiat de băiat și i-a spus cu o voce bulversată: "Fiule, trebuie să-ți fac o mărturisire teribilă". Intrigat, băiatul a ridicat din sprâncene, în timp ce preotul a continuat: "Te-am făcut tot timpul să crezi că eu sunt tatăl tău. Ei bine, fiule, nu-i adevărat. Eu sunt mama ta. Tatăl tău este episcopul".

Numai spiritul masculin poate fi un Maestru. A fi un Maestru înseamnă a fi agresiv. O femeie nu poate fi agresivă. Femeia, prin natura sa, este receptivă. O femeie este o matrice, iată de ce femeia poate deveni cel mai bun discipol. Este foarte dificil pentru un bărbat să devină discipol, dar pentru o femeie este foarte simplu.

Relația Maestru-discipol este o relație bărbat-femeie. Se poate ca voi să nu o fi considerat până acum astfel, dar încercați să o faceți. Discipolul este receptiv, discipolul este o matrice. Iată de ce este foarte dificil pentru un bărbat să devină discipol – apare o anumită aversiune, o anumită rezistență, o anumită bătălie, un anumit ego. Este foarte dificil pentru un bărbat să devină discipol. Cei mai mari discipoli au fost întotdeauna femeile: Maria-Magdalena a fost cel mai mare discipol al lui Iisus. Dar ea nu a putut deveni un apostol, nu a putut deveni un Maestru. Buddha, la rândul lui, a fost înconjurat de femei minunate, extrem de capabile. Mahavira, de asemenea: avea 40.000 de *sannyasin*-i – 30.000 de femei și 10.000 de bărbați. Aceasta a fost proporția întotdeauna. Dacă vin patru discipoli, trei sunt femei, unul este bărbat. Și nici acela nu este foarte sigur că este un discipol adevărat. Se prea poate să fi venit pentru femei, nu pentru Maestru. Acesta este un pericol.

Dar cei mai mari Maeștri au fost întotdeauna bărbați. Este un

paradox, dar așa este, căci un Maestru trebuie să se exteriorizeze în nenumărate moduri ca să lucreze pentru voi. Un Maestru trebuie să se exteriorizeze – pentru a vă ajuta, pentru a vă ține de mână, pentru a vă proteja, pentru a vă șoca, pentru a vă atrage în necunoscut, pentru a vă împinge de la spate. El trebuie să facă o mie și unul de lucruri care sunt ofensive, agresive; iată de ce. Aceasta nu are nimic de-a face cu conflictul bărbat-femeie, nici cu societatea falocrată. Chiar și în viitor, când egalitatea va fi perfect restabilită, bărbatul va fi tatăl, iar femeia va fi mama. În acest sens, nu există miracole.

Totul este perfect, dar al treilea Război Mondial se profilează. Dvs. spuneți: nu încercați să schimbați lumea, dar chiar în spatele porții ashramului, un copil de cerșetor aproape că moare foame. Ce e de făcut?

"Totul este perfect, dar al treilea Război Mondial se profilează". Și acesta va fi perfect. Va ucide radical. Va fi un război total, un război perfect, cel mai tare din câte au fost vreodată.

Dar problema se pune în felul următor: războiul mondial vine, dar tu ce faci? Stai aici și meditezi? Ar trebui să mergi în lume și să împiedici războiul mondial. Poți face asta? Este posibil să-l împiedici? Îți vei irosi viața. Iar viața voastră este foarte scurtă. Aceste câteva momente sunt foarte prețioase – și niciodată nu au fost mai prețioase ca acum deoarece al treilea Război Mondial vine. Înainte era timp. Acum, în fiecare moment, se pare că timpul se poate opri. Aceasta se poate petrece chiar mâine dimineață, oricine își poate pierde capul.

Richard Nixon, atunci când s-a aflat în dificultate după "Watergate", a încercat să declanșeze cel de-al treilea Război Mondial. El poseda cheia pentru declanșarea fenomenului, era deci firesc să fie neliniștit, angoasat. Trebuie să spun ceva în favoarea acestui om și anume că a rezistat tentației. Ar fi fost foarte simplu să declanșeze războiul și ar fi devenit ultimul președinte al Statelor Unite... o mare pierdere... și ar fi rămas în istorie. Ar fi fost personajul cel mai important din istorie. Bineînțeles că nu ar mai fi rămas nimeni care să scrie istoria; dar asta este altă problemă. Și ar fi fost preferabil, cel puțin pentru el, să nu fie într-o asemenea dizgrație. Ar fi putut să-și salveze ego-ul. Măcar atât poate fi spus în favoarea acestui om: că a rezistat tentației, ceea ce nu a fost foarte ușor. Putea pur și simplu să înceapă să lanseze bombe atomice asupra Moscovei. În numai 15 minute, n-ar mai fi existat

nici un suflet viu pe pământ.

Avem capacitatea de a distruge planeta întreagă de șapte ori. Avem puterea de a super-distruge. Fiecare persoană de pe această planetă poate fi omorâtă de șapte ori; cantitatea necesară de bombe atomice și cu hidrogen este gata, stocată, în așteptare. În orice moment, unul din politicieni poate înnebuni – de fapt, am putea spune că politicienii sunt toți niște nebuni. Oricum, nu sunt foarte sănătoși, căci, dacă ar fi, nu ar mai face politică. Suntem așezați pe un vulcan. Niciodată mai înainte, pericolul nu a fost așa de mare. Și voi spuneți: "Ce fac eu aici? Meditație?" Dar ce-ai putea face altceva?

Meditați cât mai este încă timp. Dacă vulcanul explodează și muriți în meditație, veți cunoaște gustul nemuririi. Și dacă, în lume, mai mulți oameni s-ar decide să mediteze, s-ar putea ca al treilea Război Mondial să nu mai aibă loc niciodată. Acest fapt a fost observat de nenumărate ori de-a lungul secolelor: dacă într-un sătuc de o sută de locuitori, o singură persoană începe să mediteze, se va schimba nivelul de conștiință al întregului sătuc – e drept, numai cu 1% - deoarece această persoană este în comuniune cu câmpul psihic al celorlalte persoane. Este legată de toți: unul e unchiul, unul e fratele, de altul este legat prin soția sa. Face parte, deci, dintr-o rețea. Ea începe să vibreze cu o frecvență diferită, energia meditației. Nivelul de conștiință al întregului sătuc se ridică grație meditației unei singure persoane. Dacă numai 1% din toată umanitatea începe să mediteze, este posibil ca al treilea Război Mondial să fie evitat. Nu este nici o altă posibilitate.

De ce sunt oamenii atât de violenți încât trebuie să se bată fără încetare? Într-o perioadă de trei mii de ani, au avut loc 15000 de războaie, cinci războaie pe an. Parcă întreaga umanitate ar fi nebună: n-am făcut altceva decât să ne batem. Și acum, cei trei mii de ani ating un crescendo – războiul final, războiul total. Ați vrea să mergeți în lume și să-i convingeți pe politicieni, sau să organizați un marș de protest la Washington, sau Moscova. Dar acest lucru nu va aranja cu nimic lucrurile. Căci, ați observat? Oamenii care participă la marșuri de protest sunt foarte violenți. Strigătele lor, sloganurile lor, toate sunt violente și agresive. Poate că ei militează pentru pace, dar ei sunt gata să se bată pentru ea. Aici este problema, că se bat. Voi ce-o să faceți? Veți începe să țipați, veți inventa sloganuri, vă veți înfierbânta; apoi veți începe să vă bateți.

Asta au făcut politicienii întotdeauna. Moscova nu este pentru război, Washingtonul nici atât. Comuniștii spun: trebuie să ne

pregătim de război pentru că vrem pacea în lume; și capitaliștii spun același lucru. Capitaliștii, comuniștii și fasciștii nu sunt diferiți, toți se pregătesc de război și toți spun că vor pacea. Participi la un marș de protest, ești deci o persoană violentă.

Adevăratul marș de protest este acesta: meditează, așează-te în liniște și lasă-te pătruns de energia meditației.

Odată, într-un ashram, a avut loc un concurs, un test scris pentru a descrie persoana meditativă. Și bineînțeles, cum era de așteptat, Mulla Nasrudin a fost câștigătorul. Descrierea sa este cu adevărat frumoasă. Iată cum a explicat Mulla Nasrudin diferența dintre o persoană meditativă și una care este obișnuită: "O persoană non-meditativă este aceea care, dacă sare dintr-un zgârie-nori, se zbate, țipă, geme, dar tot se zdrobește și cu asta s-a sfârșit. O persoană meditativă pocnește din degete pe la jumătatea drumului, spunând: "Până în prezent, merge!"

Dacă ceva trebuie să apară, atunci va apărea; pocnești din degete și spui: "Până în prezent, merge!" Ești încă viu. Al treilea Război Mondial încă n-a venit; nu rata, deci, această șansă de a dansa. Și prin dansul tău vei crea o undă. Meditează: prin meditația ta vei elibera în lume o energie de o altă calitate.

Dacă ați putea converti unu la sută din lumea întreagă în nebuni în robe portocalii care dansează, cântă, meditează, nu fac deloc politică!... Aceste marșuri de protest sunt politice; politica este la originea lor. Noi avem nevoie de oameni non-politici. Eu n-am votat niciodată în viața mea, iar oamenii vin la mine să-mi spună: "Dar puteți vota pentru ce persoană doriți." Eu le răspund: "Oricare ar fi persoana pentru care votez, este tot un politician. Nu pot să votez. Eu sunt un neparticipant. Toți sunt la fel; doar numele lor sunt diferite".

Pacifistul este și el un politician. Aș vrea să vă văd creând câteva persoane care să fie non-politice. Prin "non-politice" eu înțeleg "religioase". Cineva ar putea spune "De acord, dacă ceva trebuie să apară, atunci va apărea. De ce să-mi mai pierd timpul? Ar trebui să meditez, să mă distrez, să fiu fericit. În așteptarea acelui ceva, voi dansa. Dacă acel ceva va trebui să apară, sigur va apărea, dar eu de ce să nu dansez în tot timpul ăsta? Timpul este scurt." Dacă începeți să dansați, să iubiți, să fiți binevoitori, dacă veți savura viața, veți crea astfel o energie a păcii – fără ca măcar să vă gândiți la pace. La fel, eu nu vorbesc despre pace, eu vorbesc despre iubire. Pacea va urma energia iubirii ca o umbră.

Știu că există sărăcie, că există cerșetori, dar ce-ați putea face? Orice ați face, nu se va schimba nimic. De secole au existat oameni

care să servească alți oameni, să facă daruri, să dea bani, haine, hrană; filantropia a existat dintotdeauna, dar nimic nu s-a schimbat. Pe urmă, acolo unde religia a eșuat, au apărut țările comuniste. De fapt, nici nu a fost vorba de o religie în acele locuri, dar se pare că ea a eșuat, deoarece sunt considerați drept "religioși" cei care donează, care sunt caritabili, etc. Acești oameni nu sunt religioși, ei se simt vinovați. Atunci când cineva acumulează prea mulți bani, începe să se simtă vinovat. Astfel că trebuie să facă ceva pentru a scăpa de această culpabilitate și atunci face acte caritabile. În acest mod, își liniștește conștiința.

Iată o poveste adevărată:

Andrew Carnegie făcuse donații la nenumărate biblioteci, colegii, universități, școli de medicină și multe alte instituții. Pe patul de moarte, și-a chemat secretarul. "Cât de mult am dat în viața mea?" Era muribund și se mai întreba: "Cât am dat în viața mea?" Donase milioane de dolari. Secretarul s-a grăbit să se informeze; lista era lungă, totalul cifrându-se la milioane de dolari. Carnegie a fost surprins. A deschis ochii, s-a însuflețit brusc și a spus: "Dar de unde am putut să iau atâția bani, mă întreb? De unde? Am donat cu atâta? De unde am luat cu adevărat banii?" Cum de unde? Primești banii de la aceleași persoane la care donezi. Cu o mână iei, cu alta dai și, bineînțeles că nu vei dona niciodată toată suma. Nu donezi decât o parte. Acest fapt nu a schimbat totuși nimic.

Dacă ai nevoie de o lume fără sărăcie, aviditatea trebuie să dispară. Nu, caritatea nu e de nici un folos; ea nu va schimba nimic. Aviditatea este cea care trebuie să dispară, acumularea. Iată ce încerc eu să vă învăț: dacă veți iubi viața, nu veți deveni niciodată o ființă care acumulează. Viața este atât de frumoasă, de ce să te îngrijorezi de ziua de mâine? Voi repeta mereu: trăiește momentul prezent și nu vor mai exista cerșetori. Dar tu trăiești în viitor, astfel că vor exista mereu cerșetori. Acumulezi pentru viitor; atunci, bogățiile tale nu vor putea fi disponibile pentru toți cei care trăiesc acum.

Pământul are resurse pentru toate ființele umane. Dacă nimeni nu ar acumula pentru viitor, nu s-ar preocupa de viitor, atunci fiecare ar fi fericit și în îndestulare. Dar tu nu ești fericit pentru că te preocupi de viitor. Îți spui mereu: "Mâine voi fi fericit". Și îți sacrifici astfel prezentul și mai sacrifici și prezentul altuia acumulând pentru viitor. Problema nu constă în cerșetorul de pe stradă; el nu este decât un simptom; problema este aviditatea voastră. Poți să-i dai ceva cerșetorului, eu nu spun să nu-i dai. Aceasta îți va aduce consolarea că ai făcut ceva. Cerșetorul este și

el în aceeași barcă: și el acumulează. S-ar putea chiar să nu fie atât de cerșetor pe cât pare, căci eu cunosc și cerșetori care au un cont în bancă. Poate că asta e pur și simplu meseria lui, trebuie deci să aibă aerul unui cerșetor. Trebuie să arate că moare, pentru că tu ai devenit foarte dur: până ce un om nu moare, nu-l auzi. El trebuie să stea așezat pe stradă și să tremure de frig. Ar putea să-și ia o cuvertură, are destui bani. Dar nu-și poate permite, căci dacă și-ar pune cuvertura, nu te-ai mai simți vinovat. Tremuratul lui te face să tremuri. Deci, trebuie să tremure.

Aveam un student la universitate. Odată l-am întrebat: "Unde locuiești?" El a răspuns: "Nu mă întrebați, domnule". Cum eu am insistat, până la urmă a cedat: "N-am spus niciodată la nimeni, pentru că tatăl meu mi-a interzis. Dar dvs. pot să vă spun. Tatăl meu e cerșetor. Cred că l-ați văzut; cerșește la gară". "E tatăl tău?" l-am întrebat. "E tatăl meu. Și are mulți bani. Dar nu pot să spun asta la nimeni, altfel prestigiul lui de cerșetor ar fi compromis". Și acest băiat trăia ca un om bogat. Îl cunoșteam și pe cerșetor, pentru că eu călătoresc mereu și trec des pe la gară. Am fost una dintre persoanele pe care le-a păcălit; mereu îi dădeam câte ceva. Și la plecare și la sosire, trebuia mereu să-i dau câte ceva. Nu mă lăsa până nu-i dădeam. Mi-am spus: "Ei bine, data viitoare, voi vedea!"

Când m-a văzut că vin, a alergat spre mine: "Mor de foame, iar soția mea e foarte bolnavă la spital". L-am întrebat: "Dar de fiul tău ce spui?" "Care fiu?" "E în clasă la mine". "Domnule, s-a rugat el, nu mai spuneți la nimeni și n-am să vă mai deranjez!"

Dacă vrei să ajuți, fă-o. Dar amintește-ți că nu e treaba mea. E povestea ta, nu încerca să-mi impui povestea ta, te rog. Dacă vrei să salvezi cerșetorii, salvează-i. Ajută-i până la capăt. Când vei deveni un cerșetor, alții te vor ajuta pe tine. Așa se petrec lucrurile; caritatea nu ajută la nimic; comunismul a apărut și n-a adăugat nimic în plus. Nu s-a îmbogățit nimeni. Acest sistem pur și simplu i-a sărăcit pe cei bogați. Săracii au rămas săraci, iar bogații au dispărut.

Iată de ce rușii nu permit cetățenilor lor să viziteze America. E periculos, deoarece americanii săraci sunt mai bogați decât rușii bogați. S-a realizat egalitatea: toți sunt săraci. Nimeni nu e bogat, e adevărat, dar spiritul avid nu s-a schimbat. Acum statul este cel care a devenit avid. Acum, statul planifică viitorul: 60% din bugetul său este consacrat pregătirilor de război. Țara rămâne înfometată: oamenii nu au încălțări, nu au haine – dar 60% din buget este înghițit de pregătirile pentru viitorul război mondial. Acesta este comunismul.

Comunismul a eșuat – eșec pe care l-a înregistrat și caritatea mai demult – căci a creat o clasă nouă. Nu mai existau bogați, dar au apărut birocrații. Burghezia a dispărut, dar i-a luat locul birocrația. Elita este constituită acum din membrii de partid. Și opresarea, sub altă formă, continuă încă și mai puternic. Niciodată n-a existat pe pământ asemenea sclavie ca în Rusia și China.

"Atunci ce-i de făcut?" – mă vei întreba. Sugestia mea este următoarea: nu crede că poți împiedica al treilea război, nu considera că poți schimba sărăcia. Tu singur nu poți schimba nimic din exteriorul tău. Abandonează lăcomia, renunță la viitor, părăsește-ți mentalul, devino mai iubitor, plin de inimă. Este singura modalitate de a schimba lumea, mulți oameni încep să trăiască astfel. Lumea nu poate fi schimbată direct, căci lumea nu are suflet. Sufletul rezidă în individ, numai indivizii pot fi schimbați.

Dacă tu rămâi un avar – lacom, violent, refulat – această societate se va menține la fel. Vei putea da bani unui cerșetor, dar el va rămâne tot un cerșetor, căci banii nu vor schimba niciodată nimic. Am văzut milionari care rămâneau cerșetori; toată averea pe care o posedau nu schimba nimic.

Am auzit următoarea istorioară: doi refugiați evrei treceau prin fața casei lui John D. Rockefeller.

- O, dacă aș avea milioanele acestui om! a suspinat unul dintre ei, aș fi mai bogat decât el.

- Este ridicol, răspunde celălalt, dacă ai avea milioanele lui Rockefeller, ai fi la fel de bogat ca și el, dar nu mai bogat.

- Te înșeli, i-a întors-o primul. Nu uita că, în plus, aș putea da lecții de ebraică.

Un cerșetor rămâne un cerșetor: el va da în plus lecții de ebraică, chiar dacă ar poseda toți banii unui John D. Rockefeller.

Oamenii nu se schimbă. Banii nu schimbă niciodată nimic. Dacă te schimbi tu, e cu totul altceva. Eu nu spun să nu aveți compasiune, dar nu considera că grație compasiunii voastre se va schimba lumea. Nu sperați asta. Dă tot ce poți să dai, împarte tot ce poți să împarți, dar împarte numai din iubire.

Nu gândi în termeni politici, nu te gândi să schimbi lumea, căci vei fi frustrat. Uită totul. Fă ceea ce îți vine spontan să faci. Dacă întâlnești un cerșetor și se naște un sentiment în tine, fă ceva. Eu nu spun să nu faci nimic. Eu spun pur și simplu: să nu ai speranță de a schimba lumea.

Singura modalitate de a schimba lumea este de a schimba nivelul de conștiință – și acest lucru îl poți face doar în tine însuți. Nu poți face asta din exterior, pentru o altă persoană. Da, dacă îți

schimbi nivelul de conștiință, vei crea vibrații care pot schimba oamenii fără ca ei să știe.

Este vorba de a crea în lume un climat diferit. Ceea ce este necesar este o vibrație spirituală diferită. Iată de ce eu nu sunt interesat direct: nu vreau să fac din voi muncitori în societate, misionari sau altceva de felul acesta. Într-un fel, doresc să fiți complet egoiști în această etapă.

Mai întâi, încearcă să știi cine esti: este primul principiu al egoismului. Iubește-te mai întâi pe tine, dacă vrei să poți iubi pe alții. Și al treilea principiu al egoismului este: trăiește momentul prezent cu bucurie, în sărbătoare – și atunci va începe să se transforme ceva în tine. Vei deveni un punct de plecare, începutul unui proces mondial.

De fiecare dată când se naște un Buddha, se declanșează un proces de transformare în lume. Devino și tu un Buddha, o ființă trezită spiritual. Este tot ce poți face.

Am auzit vorbindu-se, Bhagwan, că atunci când mergeți, nu atingeți pământul. Aveți ceva de spus referitor la asta?

E adevărat. Atunci când merg, picioarele mele nu ating pământul – dar nu-i nimic miraculos în asta. Nu ating pământul, pentru că tot timpul port încălțări.

Dacă acest răspuns nu te satisface – pentru că ți-ar place ca Maestrul tău să fie un mare făcător de minuni – atunci, ca să fii totuși satisfăcut, am să-ți spun că aceste încălțări sunt făcute din conștiință și că dacă vei purta încălțările conștiinței, picioarele tale nu vor atinge pământul. Este simplu, nu-i nimic miraculos.

Capitolul III

CEA MAI APROAPE E CASA TA

În băile sacre
nu este decât apă;
și eu știu că ele sunt inutile,
căci m-am îmbăiat acolo.
Picturile sunt lipsite de viață, ele nu pot vorbi;
știu asta, căci am plâns în fața lor.
Puranele și Coranul nu sunt decât cuvinte;
am ridicat vălul și am văzut.
Kabir vorbește prin prisma experienței;
și el știe foarte bine că tot restul este născocire.
Tirath men to sab pani hai (I, 79)

Râd când aud spunându-se
că peștelui din apă îi e sete;
tu nu vezi că Realitatea este chiar în casa ta
și cutreieri nesimțitor din pădure în pădure.
Aici este adevărul!
Du-te unde vrei, La Benares sau la Mathura;
dacă nu-ți vei găsi sufletul,
lumea va rămâne ireală pentru tine.
Pani vic min piyasi (I, 82)

Căutarea adevărului de către om este eternă. Este un lung pelerinaj care nu are început. Cu toate că ajunge la un sfârșit, nu are început. Am tot căutat și iar am căutat, cercetarea noastră a continuat de-a lungul secolelor sub o formă sau alta. Chiar aceia care par că nu caută adevărul în mod conștient și ei îl caută de fapt. Însăși ființa umană este o căutare a adevărului.

De aici agonia omului – și, de asemenea, gloria sa. Nici un animal nu este în căutare, toate animalele sunt satisfăcute cu ceea ce sunt. Câinele este un câine, el nu va încerca niciodată să devină altceva. Nu știe ce e aceea devenire. Câinele este perfect satisfăcut. Nu știe de pelerinaj, nu pleacă nicăieri, nu are nici un viitor. Și la fel este pentru toate celelalte animale.

Omul este un animal ciudat, foarte bizar și ciudățenia constă în faptul că nu e niciodată mulțumit, insatisfacția este chiar

definiția lui. Este mereu în acțiune, este dinamic, nu static. Este o curgere, un râu în căutarea oceanului – câteodată conștient, câteodată mai puțin constient, dar căutarea se desfășoară. Este în natura omului să fie un căutător, să fie în căutare; el nu poate fi altfel.

Friedrich Nietzsche a spus că omul este o punte întinsă între două eternități: eternitatea naturii și eternitatea lui Dumnezeu. Omul este o punte. Atât timp cât ești om, nu știi ce-i acela repaus, trebuie să înaintezi, căci omul nu este o ființă, ci un proces.

Câinele este o ființă, piatra de asemenea, dar omul încă nu este; el trebuie să devină, trebuie să înflorească, să se desăvârșească. Omul este foarte paradoxal: el este și totuși nu este. În aceasta constă tensiunea, angoasa, anxietatea: cum să fii?

Un abis înconjoară în permanență umanitatea, iar omul este confruntat fără încetare cu acest abis nesfârșit și este mereu înspăimântat că nu este, căci el încă nu este. Omul este o promisiune: el poate fi, dar încă nu este – iată de ce există speranță și există teamă, există posibilitate. Poate să apară, poate să nu apară și omul nu este niciodată sigur.

Toată această căutare a adevărului poate fi împărțită în patru etape. Și aș dori să reflectezi la aceste patru etape, căci fiecare om se situează undeva – fie într-una din etape, fie la trecerea dintr-o etapă într-alta.

Voi numi prima etapă "jungla", a doua "pădurea", a treia "grădina" și a patra "casa".

"Jungla" este o stare de somn profund; omul nu caută conștient. Majoritatea oamenilor trăiesc în această stare. Căutarea există, dar este inconștientă, nu este încă deliberată; tatonând în obscuritate fără a ști exact încotro se îndreaptă sau chiar fără a ști măcar că tatonează, omul caută astfel fortuit. Câteodată, prin hazard, el poate întâlni o poiană și astfel are o viziune, dar curând aceasta se pierde. Deoarece căutarea nu este conștientă, aceste viziuni nu pot fi menținute. Câteodată se petrece ceva cu tine în vis. Câteodată, în iubirea ta o poartă se deschide și se închide, dar n-ai să știi nici cum s-a deschis, nici cum s-a închis. Câteodată, contemplând un splendid apus de soare, te cuprinde ceva imens – ești pătruns de altă lume – în care totul în tine înflorește, apoi această stare dispare. Și apoi nici nu poți fi sigur; ce-a fost asta? Nici nu-ți vine să crezi că ai trăit așa ceva...asta pentru că nu cauți conștient. Te întâlnești adesea cu Dumnezeu, în multe puncte din viața ta, dar nu-L poți recunoaște – pentru că nu-L cauți.

Și să știi, dacă nu cauți un lucru, n-ai cum să-l vezi. Îl vei

putea vedea doar atunci când îl vei căuta. S-ar putea chiar să treacă pe lângă tine, dar dacă tu nu cauți, n-ai cum să-l vezi.

Primul stadiu este ca o junglă: profundă, obscură, densă, primitivă, primordială. Nu există un drum, omul nu are o țintă, el se mută dintr-un colț întunecat într-altul. Majoritatea oamenilor trăiesc în junglă, într-o stare de spirit inconștientă. Sunt adormiți, sunt somnambuli.

Acest lucru ni-l spune și Buddha, și Iisus, și Gurdjieff, și Kabir: majoritatea nu trăiesc, nu fac decât să subziste, să vegeteze. Voi aveți aerul că v-ați trezit; ei bine, n-ați făcut-o. Trăiți într-o ceață densă, obscură. Viața voastră este mecanică: apeși pe un buton și se aprinde lumina; doar atât, apeși pe buton și mecanismul funcționează. Cineva apasă pe unul din butoanele tale și gata, mânia s-a dezlănțuit; cineva apasă pe alt buton și o altă stare se declanșează. E ceva mecanic. Nu ești stăpân, ești un sclav.

Gurdjieff avea obiceiul să spună că omul este ca o trăsură; vizitiul este beat, stăpânul este adormit în trăsură, caii sunt năvalnici și fug încotro vor ei, fiecare din cei patru cai în altă direcție. Nu contează dacă un trecător urcă în trăsură, și o conduce; vizitiul este beat, iar stăpânul este adormit.

Aceasta este starea vieții tale: ființa ta cea mai intimă este profund adormită, iar conștiința ta este beată. Corpul tău este trăsura și orice capriciu, orice dorință intră în tine, te conduce un timp, te lasă apoi într-un loc, de unde te va lua un alt capriciu, o altă dorință... Astfel, vei avansa în zig-zag, împiedicându-te de o piatră, izbindu-te de un copac. În întuneric, îți faci singur rău, te rănești. Toată viața ta e un profund coșmar.

Încearcă să înțelegi și alte caracteristici ale acestei stări. Mai întâi, ea corespunde la ceea ce Carl Gustav Jung numește "inconștient colectiv" și la ceea ce Sigmund Freud numește "inconștient". Este cea mai joasă stare de conștiință. În această stare, nu este posibilă nici o căutare. Pentru că nu-ți iei niciodată viața în propriile mâini, rămâi la cheremul întâmplărilor.

Unele persoane au venit la mine fără să caute, din întâmplare; au văzut în mine un prieten și și-au spus: "Ei bine! Hai să vedem ce se petrece". Pe când erau într-o librărie, au văzut una din cărțile mele și au fost atrași de poza mea, sau le-a plăcut titlul cărții, le-a stârnit curiozitatea; așa că au venit aici. Dar acest tip de căutare este inconștientă. Nu stai să reflectezi, nu meditezi asupra vieții tale, asupra a ceea ce ar trebui ea să devină, către unde ar trebui să se îndrepte.

Orice dorință, când se agață de tine, devine stăpânul tău. Când

ești mânios, mânia devine stăpânul tău, te acaparează complet. Devii însăți mânia și, în această stare, vei face lucruri pe care mai târziu le vei regreta. Acum, iată ironia sortii: un "eu" va regreta acțiunile unui alt "eu".

Mânia determină ceva, rănește pe cineva, apoi ea trece; acum știi că ai actionat greșit. Era un alt "eu", o altă dorință, o altă stare. Acum suferi și ai vrea să-ți ceri iertare, dar deja ești altă ființă. Unde sunt acei ochi injectați, acea figură violentă, acea dorință de "care pe care"? Au dispărut.

Într-o zi, un om l-a scuipat pe Buddha; era foarte mânios. Trebuia să fie așa, altfel ar fi fost atât de dificil de scuipat un Buddha, aproape imposibil. Cum ar putea-o face? Deci, omul nostru era foarte mânios. Buddha s-a șters cu șalul său și l-a întrebat: Ai ceva să-mi spui?"

Omul s-a oprit stânjenit; nu mai putea pronunta nici un cuvânt. A plecat. N-a putut să doarmă toată noaptea; dimineată s-a dus la Buddha a căzut la picioarele lui și i-a spus: "Te rog să mă ierti, a fost o prostie, eram nebun de furie". Buddha a răspuns: "Nu erai tu, de aceea ai putut să faci asta. Așa că nu te impacienta. Erai absolut inconștient, deci nu ești responsabil. Nu-ți mai fă sânge rău! Era altă persoană care a venit și m-a scuipat; tu ești total diferit.

Acest om era furios, era nebun. Tu ești sănătos, îmi atingi picioarele. Nu, nu, sunteți două persoane atât de diferite, nu pot face legătura".

În starea de "junglă", omul este un nebun. În tine trăiesc mai multe persoane, fragmentat, neconectate una cu alta. Nu ai un suflet. Iată de ce Gurdjieff a spus adesea un lucru foarte semnificativ: omul nu s-a născut cu suflet. Omul s-a născut cu numeroase eu-uri. Când toate aceste eu-uri se vor uni într-unul, când se vor transforma chimic și se vor contopi, atunci vei avea un suflet. Majoritatea nu au acest suflet. Când te-ai născut, n-ai primit un suflet – acest aspect este foarte semnificativ, încărcat de sens. Trebuie să devii un suflet, trebuie să integrezi această nebunie interioară, aceste eu-uri care se luptă unele cu altele.

În acest stadiu, cel al junglei, oamenii se interesează mai mult de răspunsuri decât de întrebări. Ei sunt satisfăcuți imediat de nu contează ce răspuns stupid. De fapt, ei n-au pus niciodată întrebarea. Chiar mai înainte să întrebe, ei au acceptat răspunsul. Astfel au devenit hinduși, musulmani sau creștini; mai înainte să puneți întrebarea, vi s-a dat răspunsul și ați rămas astfel cantonați. Ce vrei să spui când afirmi "Sunt un evreu" – sau un musulman sau

un jainist? Ce vrei să spui? Ți-ai pus întrebarea sau doar ai împrumutat răspunsul? Fără să pui întrebarea, ai crezut în Iisus, în Buddha, în Krishna, în Mahomed? – asta-i prostie. Cum ai putea ajunge la un răspuns când nici măcar nu ai întrebat, când nu ai căutat?

În stadiul de junglă, oamenii cred în răspunsuri fără să întrebe. E dificil să întrebi. A te limita la a crede în răspunsuri împrumutate este mult mai comod, mai confortabil. Ca să întrebi, trebuie să suferi, ca să întrebi, trebuie să călătorești, ca să întrebi, trebuie să pătrunzi în tine însuți. Așa că te mulțumești cu răspunsul dat, îl împrumuți.

În acest stadiu, oamenii sunt plini de știință: *panditii*, preoții. Ei trăiesc într-o pădure sumbră și deasă și îi conduc și pe alții prin aceste jungle sumbre și dese. În această etapă, jungla, oamenii sunt foarte mediocri, cu toate că ei pretind a fi religioși. Totul este aparență: merg la biserică, la templu, la moschee, la *gurudwara*, dar nu sunt decât formalități, ei nu cred cu adevărat. Ei își înalță rugăciunea către Dumnezeu din vârful buzelor, nu cred cu adevărat. E mai mult o măsură de securitate – poate că Dumnezeu există; este doar un "poate" – pare mai mult o formalitate socială. E bine să ai aer de religios.

Religia-de-duminică este foarte convenabilă – ea te face respectabil. Acești oameni nu sunt cercetători, ei sunt doar foarte religioși – pentru că le este teamă. Ei știu că știința lor este falsă, împrumutată, de aceea le este teamă. Dacă cineva spune ceva contra lor, imediat sar în sus. Voi creați îndoiala. Ei nu vor nici un fel de scepticism, nici un fel de îndoială, nu vor nici o întrebare. Ei vor să se agațe de credințele confortabile pe care li le-au dat părinții lor, sau societatea, sau statul. Ei trăiesc într-o lume artificială de cuvinte, de ideologii.

Există tipul de persoană care se numește "reglo" – omul rigid, tradițional, conformist. El este orientat către trecut; el nu privește niciodată către viitor, nici către prezent. Este orientat numai către trecut: trecutul, adică perioada de aur, frumoasele zile care au trecut; zilele pe când Iisus trăia printre oameni, pe când Krishna cânta la flaut. Vârsta sa de aur, utopia sa aparține întotdeauna trecutului: "Aceasta a fost; acum suntem decăzuți". El crede că de-acum nu mai există nici un viitor; nu privește în față, se agață numai de trecut. Este un om mort și se agață de credințe moarte, de ideologii moarte. Religia sa nu mai este o mișcare, nu mai este dinamică; religia sa este codificată, organizată, moartă. Religia sa este un cadavru.

Acest tip de om crede în preot, în episcop, în papă. El nu va mai căuta el însuși.

Cândva am auzit această istorioară: Pastorul unei mici congregații din Arkansas a fugit într-o noapte pe neașteptate, cu tot cu averea bisericii. Jandarmul satului a plecat în căutarea sa. O săptămână mai târziu, aducându-l pe vinovat, jandarmul a declarat sever: "Iată-l pe ticălosul nostru. Sunt dezolat să spun că deja a cheltuit banii noștri, dar l-am adus ca să ne țină o predică".

Chiar și acest tip de preot va face o afacere – căci religia nu este decât o formalitate. Putem chiar să forțăm un hot să predice. Nimeni nu se preocupă de preot, de ființa sa, de conștiința sa. Totuși, au nevoie de meseria lui: pentru că știe el ce face. Acest tip de spirit, spiritul junglei, este foarte ritualist. Ritualul este religie. Este de ajuns să cânți *mantra* pe care ți-a dat-o preotul. Nici el nu este un realizat, dar oferă altora *Guru Mantra*. Distribuie altora cheii, când el însuși nu și-a deschis propria ușă. Este la fel de ignorant ca și cei pe care-i conduce. Dar posedă totuși ceva: creditul oferit de secole întregi. Un preot hindus poate afirma că de cinci mii de ani familia sa a furnizat preoți; este doar o valoare comercială, nimic mai mult. El are un credit. Hindusul poate să spună că Vedele sunt cele mai vechi scrieri din lume. Vechimea lor este considerată ca un gaj al valorii. Dar de fapt, cu cât o carte este mai veche, cu atât va fi mai moartă.

Religia este proaspătă, nouă, ca o frunză nouă sau precum boabele de rouă de pe firele de iarbă. Religia se naște în fiecare moment, nu are nimic de-a face cu trecutul. O persoană cu adevărat religioasă pleacă în căutarea unui Buddha viu, a unui Christ încă viu, care respiră; va pleca în căutarea unui Mahomed în care Coranul încă trăiește, în sufletul căruia Coranul încă mai coboară.

Dar omul de tip "junglă" nu va pleca niciodată, nicăieri. El se va agăța de preotul, de religia, de biserica în care s-a născut. El va rămâne acolo. Va trăi acolo, va muri acolo.

Iată o altă istorioară: După cum afirma un jurnal de la Hollywood, o stea de cinema urma să se mărite pentru a șaptea sau a opta oară. Preotul care oficia, tulburat de prezența renumitei actrițe și a publicității, a uitat pagina din cartea rituală. Vedeta s-a aplecat și a murmurat: "pagina 84, imbecilule!"

Acum, până și ea – fiind măritată de șapte-opt ori – cunoștea pagina. "Pagina 84, imbecilule!", i-a spus ea preotului. Această religie ritualistă este pur mecanică. Preotul o cunoaște, deoarece o repetă în fiecare zi. Iar tu, puțin câte puțin, te familiarizezi cu ea pentru că și tu o repeți în fiecare zi. Nu mai este o revelație, nu

face parte din tine; nu are nimic de-a face cu tine, nu e născută în tine. Astfel, ea rămâne superficială.

Iată încă o istorioară: O față bătrână moare și cele două prietene ale sale se ocupă de gravarea pietrei funerare.

- Aveți un epitaf care vă convine? întreabă gravorul.

- Ne-am gândit că "Născută fecioară, a trăit fecioară, a murit fecioară" ar fi foarte bine, răspunde femeia.

- Dar de ce nu faceți economie de bani? Scrieți numai : "Returnată nedeschisă".

Și acest lucru se petrece omului care trăiește în starea de junglă: el vine aici, dar nu trăiește niciodată. Viața este periculoasă, el nu-și poate permite asta. Viața este o aventură a noului, pe când el se tot agață de trecut. Viața este necunoscută și foarte greu de cunoscut, iar el nu vrea să riște s-o cunoască. Așa că "va fi returnat nedeschis". Se naște, trăiește, moare, dar de fapt el nu se naște, nu trăiește și nu moare niciodată. Toată existența sa este un somn profund. El n-a cerut încă să fie om.

Acest tip de om este ceea ce voi numiți "cap pătrat", un încăpățânat. El are întotdeauna aerul de "mai-sfânt-ca-tine" – foarte moralizator. El crede despre sine că este foarte moral; el nu cunoaște abc-ul moralității. Dar se agață de codul social. El respectă legile. Asta nu înseamnă că el ar fi moral – căci agățându-se de o societate imorală, cum ar putea el să fie moral?

O ființă morală este puternic asocială; un om moral nu poate fi social – cel puțin până în prezent, aceasta nu a fost posibil. Putem spera că într-o zi, într-o lume viitoare, societatea va fi atât de morală, încât omul moral să nu mai aibă nevoie să devină social. Dar până în prezent nu a fost așa; întotdeauna omul moral a fost asocial.

Un Iisus este asocial; Buddha, de asemenea, Kabir, de asemenea. De ce oamenii cu adevărat morali sunt asociali? Pentru că societatea actuală este imorală. Dacă te adaptezi la societate, vei deveni imoral. Cum poți să te adaptezi la o societate imorală și să rămâi moral? Iar morala care este predicată în societate este artificială; este o escrocherie, nu este decât aparență, ea nu este cu adevărat morală. Ea pretinde a fi, dar tot ce este imoral se găsește ascuns adânc, dincolo de fațadă.

Creștinii propovăduiesc: „iubiți-vă dușmanii!" - dar ei au fost cei care au declanșat cele mai multe războaie; ei au masacrat mai mulți oameni decât orice altă comunitate. Toată istoria creștinismului este îmbibată de sânge. La fel, cuvântul "islam" înseamnă pace, dar mahomedanii nu au fost niciodată pacifiști, ei au inventat jihadul islamic (războiul islamic).

Pare pur și simplu incredibil că am tolerat toate aceste lucruri în lume. Cu cât le vom tolera, cu atât vom fi mai incapabili de a le dejuca. Una dintre aceste calamități a fost Biserica, care rămâne încă "protectoarea". Ea continuă să enunțe ce trebuie să facă omul. Dar totul este formulat în asemenea manieră, încât omul care trăiește în junglă este tras pe sfoară. Acum, de exemplu, lumea devine suprapopulată, avortul este moral, iar a continua să faci copii este imoral – căci lumea va fi și mai suprapopulată: va fi astfel mai multă foamete, mai multe războaie, mai multă sărăcie. Și voi ați fi cauza. Dar papa continuă să spună că nici o catolică nu trebuie să avorteze; este un păcat. La fel le spunea și *Shankaracharya* hindușilor: "Fără avorturi".

Totuși, a continua să populezi această lume va deveni unul din lucrurile cele mai imorale; căci această lume este deja suprapopulată. Aducând un copil pe lume, nu numai că faceți un deserviciu lumii, dar chiar acelui copil: îl propulsați într-o lume mizerabilă, astfel că viitorul său va fi mizerabil. Dar ideologia străveche nu este niciodată conștientă de noua realitate. Ea continuă să spună absurdități. Aceste cuvinte poate că avuseseră cândva alt sens, dar acum nu mai este la fel.

O religie autentică trebuie să se schimbe cu timpul. Tipul de om despre care vorbim, însă, are capul foarte dur; el nu schimbă nimic, nu este pregătit pentru schimbare. Se opune schimbării, este un anti-revoluționar. Acest tip de om este fanatic, fascist. Este gata să fie violent în orice moment. Și toată această violență provine din faptul că nu are încredere în el și nu are încredere în religia sa. Religia sa nu este propria sa experiență; cum să aibă atunci încredere în ea? Dacă vrei să discuți cu el, imediat va trage spada din teacă. Argumentul său este cel al spadei. Acest om este foarte irațional, dar vorbește ca și cum ar fi foarte rațional. Raționalismul nu este decât raționalizare, nu este rațiune veritabilă.

Dacă vă veți studia, veți observa că undeva în străfundurile sufletului aveți această junglă. Unii mai mult, alții mai puțin; diferența nu este decât una cantitativă. Dar această junglă se găsește în orice om. Este vorba despre subconștientul, sumbra ta noapte interioară. Și din această obscuritate răsar numeroase instincte, impulsiuni, obsesii care te posedă. Iar conștiința ta este foarte fragilă. 99% inconștientă și 1% conștientă. Nu poți să ai încredere în această combinație. Observă inconștientul, dar nu-l alimenta. Retrage-i cooperarea, nu colabora cu el. Atunci când inconștientul vrea să ia în posesie conștientul, devino vigilent, devino alert.

De exemplu, apare mânia: ea apare din inconștient, vanitatea vine din inconștient; apoi se răspândește și în conștient și te sufocă. Atunci poți face un lucru pe care, dacă te-ai lua după simțuri, nu l-ai face niciodată. Așteaptă. Nu este momentul de a se spune sau a se face ceva anume. Închide ușa, așează-te liniștit, observă această mânie care urcă și ai deja o cheie. Dacă vei observa această mânie, vei vedea că ea se va calma puțin câte puțin. Ea nu poate dura la infinit: are o anumită cantitate de energie, o anumită potențialitate. Atunci când energia se epuizează, mânia se retrage, iar în timpul acestei retrageri, în momentul în care începe să se instaleze calmul, vei observa o schimbare calitativă în ființa ta. Ai devenit mai conștient. Energia care alimenta mânia, devenind astfel distrugătoare, a fost utilizată de către partea conștientă din tine. Și acum conștiința strălucește mai clar – folosind aceeași energie.

Aceasta este metoda interioară pentru a transforma otrava în nectar. Eu nu sunt împotriva sexului, dar sunt împotriva sexualității și rog să mi se permită să fac această distincție. Atunci când te simți foarte sexual, posedat de pasiune, nu este momentul să faci ceva. Închide ușile și meditează asupra sexualității tale. Las-o să urce, las-o să iasă din sumbra noapte care se află în tine. Odată scoasă afară din jungla din tine, las-o să se răspândească – observă, observă pur și simplu, vei deveni o flacără imobilă a conștiinței. Curând vei vedea că se instalează o stare de calm și vei vedea cum conștiința ta strălucește mai tare ca niciodată. Ai absorbit sexualitatea, astfel că ea a devenit nectar.

Eu nu sunt contra sexului: atunci când starea de rugăciune ți-a cuprins inima, când ești foarte iubitor, intră în sex – nu e nimic rău în asta – dar nu te lăsa niciodată cuprins de pasiune. Și vei vedea diferența: atunci când ești iubitor, este o altă calitate. Atunci când te vei simți fericit, în sărbătoare și ți-ar plăcea să împarți această energie cu cel sau cea pe care o iubești, fă dragoste. Dar nu este vorba de un moment de pasiune, este un moment de o căldură minunată. Un moment de iubire, de împărtășire a acesteia.

Ați observat că oamenii fac aproape întotdeauna dragoste după ce s-au certat cu iubiții lor. Acesta a devenit aproape un ritual. Ei încep prin a se certa, se mânie și, imediat, pasiunea se amplifică. Mânia hrănește pasiunea. Sunt oameni care nu pot nutri nici o pasiune dacă nu sunt bătuți de partenerii lor.

Trebuie să fi auzit vorbindu-se de Sade. El își avea întotdeauna instrumentele cu el. Cine știe unde putea găsi o femeie cu care să facă sex? Și aceste instrumente serveau pentru propria sa tortură, sau pentru a tortura femeia. Căci fără tortură, nu era pasiune.

Atunci când biciuiești, imediat apare și pasiunea.

Și sunt femei care au spus că odată ce au început să-l iubească pe Sade, nu mai puteau să iubească pe altcineva – mai întâi le biciuia, le excita corpul, ele se înfuriau, țipau și fugeau; el continua să le biciuiască cu pasiune, după care făcea sex cu ele. Bineînțeles, aceasta este metoda folosită în junglă.

La cealaltă extremă se află Masoch: el se autoflagela sau le punea pe femei să-l biciuiască. Atunci când era biciuit – striga, mânia creștea, fața sa devenea roșie de furie – numai atunci se simțea puternic; altfel, era un neputincios.

Într-o măsură mai mică și voi faceți același lucru inconștient: cuplurile se bat, se ceartă, se hărțuiesc, se înfurie, apoi fac sex și adorm. Aceasta este metoda în junglă. Aceasta este sexualitatea, nu este în nici un caz vorba de sexul normal.

Sexul natural este meditativ. Are mai puțină febră – mai multă căldură, dar mai puțină febră. Pasiunea este o stare de febră, o stare de nebunie. Căldura este specifică iubirii. Dacă vei putea face dragoste într-o deplină alertă interioară (stare de atenție), această dragoste te va ajuta să devii din ce în ce mai conștient, din ce în ce mai centrat. Aceasta te va scoate din junglă.

Al doilea stadiu este cel al "pădurii". Este aproape ca în junglă, dar cu o oarecare diferență: pădurea are câteva drumuri, câteva poteci. Jungla nu are nici măcar o potecuță. Jungla este foarte primitivă: în junglă, ființa umană nu a pătruns încă, spațiul este încă animal. În pădure, ființele umane au pătruns deja. Sunt câteva poteci, poți găsi deja un drum.

Pădurea este ca un vis. Jungla se poate asemăna cu somnul profund, iar pădurea cu visul. Este ca în cazul subconștientului – o țară crepusculară, unde nu este nici zi, nici noapte, ci undeva la mijloc. Lucrurile sunt încă cețoase, dar nu obscure. Mai vezi câte ceva, te poți mișca un pic, ai un anumit grad de conștiință. Este țara idealistului, a tipului hippie, a căutătorului așa-zis religios, a drogatului – care încearcă să găsească o cale, prin nu contează ce mijloace, scurtături pentru a ieși din pădure, într-un fel sau altul. Este stadiul în care începe căutarea – într-o manieră foarte fluctuantă, dar măcar începe. Este deci mai bine ca în junglă.

Adeptul hippie este ceva mai bun decât omul rigid: cel puțin, el caută. Se poate, câteodată, să meargă în direcție greșită. În căutarea meditației, el devine un drogat – deoarece drogul îi poate oferi o experiență asemănătoare – dar cel puțin el caută, cel puțin avansează. Poate comite erori, dar măcar se mișcă. Omul din junglă nu se mișcă; e adevărat că nu comite erori, dar nici nu se mișcă.

Și a nu te mișca este cea mai mare greșeală care poate fi comisă. Mișcați-vă! Viața înseamnă să încerci, să te înșeli, iar încerci; trebuie să învățăm din greșeli să nu mai facem alte greșeli.

În această a doua etapă se deschid nenumărate poteci – uneori, prea multe și aceasta te poate zăpăci. Este ceva haotic. Jungla este foarte regulată, totul este clar. Chiar dacă mediul este obscur, ce este legat de credință este clar: unul este hindus, unul este musulman, altul este creștin și lucrurile sunt clare. Creștinul se adresează preotului său, hindusul la al său, musulmanul la al său. Unul are Biblia, unul Coranul, unul Vedele, totul este clar. Este obscuritate, dar lucrurile sunt puse în ordine, oamenii nu sunt pierduți. Oamenii sunt morți, dar nu sunt pierduți. Odată cu viața, survine confuzia, haosul. Dar din haos s-au născut stelele.

Acestui al doilea tip aparțin poeții, pictorii, artiștii, muzicienii, dansatorii. Ei sunt revoluționari. Primul tip este ortodox, al doilea tip este revoluționar. Primul tip este tradițional, al doilea este utopist. Primul este orientat către trecut, al doilea către viitor. Pentru primul, vârsta de aur a trecut, pentru al doilea, ea trebuie să vină. El privește înainte. El seamănă cu Nebunul din cărțile de Tarot: privește înainte, aflându-se în aer, suspendat. El stă deasupra unei faleze, cu un picior în abis. Dar el este atât de fericit! Nu privește în jos, ci privește cerul, stelele îndepărtate. Este plin de vise. Este aproape de propria sa moarte, dar este plin de vise. Este periculos. Dar dacă mă vei întreba pe care s-o alegi, îți voi spune să o alegi pe a doua – fii nebunul, niciodată *panditul*. Este mai bine să fii un nebun și să riști decât să nu riști niciodată și să te mulțumești cu o cunoaștere artificială, împrumutată. Al doilea este un nebun. Pentru această a doua etapă, eu am dat o denumire specială: "țara californiană". Da, este vorba de "California" sufletului uman, unde există un imens supermarket, un supermarket spiritual – tot felul de tehnici, tot felul de ghizi și de hărți.

Este momentul în care începi să privești. Individul nu este satisfăcut de biserica unde s-a născut; începe să se miște și să încerce și alte căi, străine până acum. Este momentul în care devii un student, în care cauți un învățător. Căutarea nu este încă foarte profundă, dar ea a început deja. Sămânța a germinat. Trebuie atunci să mergem mai departe. Mai rămâne de parcurs destul drum, dar acum măcar există posibilitatea de a-l urma.

Primul tip este mort; al doilea tip este prea viu, periculos de viu. Primul tip este la o extremă, al doilea a trecut în cealaltă extremă. Nici la cel de-al doilea tip nu există echilibru; echilibrul va veni la cel de-al treilea stadiu. Primul se agață de o literă moartă,

iar al doilea nu se agață de nimic, nu aparține nici unui loc, se deplasează fără încetare, este un vagabond. Primul este un sedentar, al doilea este nomad. Dar al doilea este ca o piatră care se rostogolește: nu prinde rădăcini. Nu ajunge niciodată la propriul său centru; trece fără încetare de la un maestru la altul, de la o carte la alta.

Primul crede pur și simplu în cartea sa, iar al doilea se deschide tuturor cărților din lume. El citește Biblia, citește Coranul, citește Gita – și se pierde, totul se învălmășește în mintea lui. Nu mai știe unde se află.

Primul este foarte precis, al doilea devine mai puțin precis. Ați vorbit vreodată cu un hippie? Este foarte dificil să înțelegi clar ce vrea să spună. Și atunci când nu știe ce spune, el te întreabă: "Știi?" Nu știe nici el, dar te întreabă pe tine: "Știi?", "Vezi?" – dar nici el nu vede. Și în loc să se exprime prin cuvinte, începe să se exprime prin onomatopee. Începe să scoată sunete, la fel ca un bebeluș.

Primul este foarte rațional, el trăiește în cap. Al doilea se apropie de inimă, se lasă condus mai mult de sentimente. Primul nu este conștient, dar crede că gândul său este de fapt conștiința sa. Al doilea nu a atins încă sursa sentimentului și crede că emoționalul, sentimentalismul este de fapt emoția autentică.

Tipul hippie poate plânge, poate râde; este excentric, nebun, dar este mai bun ca primul. Primul este politic, al doilea este apolitic. Primul crede în război, al doilea începe să aibă încredere în pace. Primul acumulează obiecte, al doilea începe să iubească persoane... e frumos. Primul crede în căsătorie, al doilea crede în iubire. Primul trăiește o viață protejată, al doilea nu știe unde se va afla a doua zi.

Dar e bine, lucrurile au început să se miște. Ele se pot mișca într-o direcție greșită, e adevărat, dar la fel de bine se pot mișca și într-o direcție bună. Mișcarea este bună. Acum, el trebuie să găsească doar direcția cea bună. Ceva s-a petrecut, acum este vorba de a găsi direcția.

Primul este foarte monden, crede în contul din bancă și în asigurarea vieții; este foarte avid de putere, de bani. Al doilea nu crede în siguranța pe care ți-o poate da un cont în bancă. Nu are spiritul banului, el nu acumulează. Nu este moral în sensul în care este primul, dar începe să aibă un nou gen de moralitate – o moralitate revoluționară, o moralitate personală. Moralitatea primului tip este socială, moralitatea celui de-al doilea este personală; primul depinde de o condiționare, al doilea de depășirea condiționărilor, de libertinaj. El privește în jur și ce simte să facă,

aceea face. Face ceea ce-i convine, este individual.

Primul este colectiv. Inconștientul este colectiv, subconștientul este individual. Ai remarcat că atunci când visezi, visezi singur. Nu-ți poți împărți visul cu nimeni, este individual, personal. Nu-ți poți invita nici măcar femeia să viseze împreună cu tine. Ea poate dormi alături de tine în același pat, dar tu o să visezi visul tău și ea pe al ei – fiecare-și trăiește propria istorie. Iată de ce eu numesc această stare, starea subconștientului, starea de vis.

Primul nu se interesează, nu pune întrebări, este axat numai pe răspunsuri deja oferite. Hindusul are răspunsuri, răspunsul hindus; jainistul are răspunsul jainist și așa mai departe. Al doilea nu se interesează încă de întrebări, dar are deja prea multe răspunsuri. Primul nu are decât un răspuns, al doilea are prea multe. Întrebarea nu a devenit încă lucrul cel mai important, răspunsul rămâne în această fază cel mai important, dar acum sunt prea numeroase. Ei bine, asta este o detentă. Al doilea nu poate fi un cap pătrat, un încăpățânat. Nu mai poate să afirme sus și tare că Biblia este falsă, doar pentru că el este hindus. Nu mai poate afirma că Gita este falsă, pentru că el este creștin. El devine mai uman, devine mai universal. El a răsfoit Gita, a răsfoit și Biblia și a văzut portiuni de adevăr peste tot. Are acum prea multe răspunsuri. Primul este dogmatic, teologic; al doilea este filosofic.

Al treilea stadiu este "grădina" – a treia etapă. Grădina este starea de trezire: ființa este trezită. Primul este somnul profund; al doilea este visul; al treilea este starea de veghe. Hindușii numesc primul stadiu *sushupti*, pe al doilea *svapna*, pe al treilea *jagrat*. Acum ea este conștientă, alertă. Cărți, ghizi, învățători, au devenit insignifianți; ea a găsit Maestrul.

Primul crede în preot. Al doilea nu știe încotro s-o ia, nu are busolă, și-a pierdut direcția, se va îndrepta către oricine. Ai putea să dresezi un câine și să-l numești Guru Maharaj și el se va îndrepta către el. Nu trebuie decât să faci un pic de reclamă și câinele tău va găsi discipoli. Deci, al doilea se poate îndrepta către orice Guru Maharaj. Este gata să se prosterneze la picioarele oricui. Primul nu este niciodată pregătit, al doilea este prea pregătit. Pentru primul, nici nu este vorba de a se prosterna altcuiva decât propriul său preot. Pentru al doilea, toată lumea pare a fi preotul său. El se va îndrepta către cel care va pretinde, va proclama sus și tare: "Da, eu voi fi călăuza ta. Eu sunt călăuza. Eu sunt instructorul mondial".

Dar al treilea nu se mai interesează de acești învățători, căci nu mai e un învățăcel. El se interesează de un contact personal – se va interesa de un Maestru, el vrea să devină discipol. Nu se va

interesa prea mult de ceea ce îi va spune Maestrul, el va fi atras mai mult de vibrația pe care Maestrul o creează în jurul lui. Îl interesează mai puțin doctrinele, filosofia Maestrului, ci mai mult ființa acestuia, sufletul lui.

Atunci când te interesezi de spirit, atunci când sondezi direct profunzimile inimii unei persoane, atunci vei începe să simți prezența, abia atunci vei putea deveni discipol. Nu ești în căutarea unui răspuns filosofic; acum întrebarea a devenit importantă: Cine sunt eu? Al doilea tip este gata să învețe, primul nu este pregătit să învețe, al treilea este gata să uite tot ceea ce a învățat. El nu caută știința. El spune: "Eu sunt în căutarea unei persoane care deja s-a realizat. Și nu mă interesează neapărat ce știe el, dacă ceea ce spune este adevărat din punct de vedere filosofic, logic. Eu aș vrea să am cu el o relație personală."

Relația dintre un profesor și un student nu este personală. Relația dintre un Maestru și un discipol este personală; este o poveste de dragoste. Este vorba despre a simți, de a fi în prezența Maestrului, de a observa. Nu este vorba de a activa mentalul; este vorba de a îndepărta mentalul, de a privi direct și de a simți.

Un Maestru zen povestește: "Atunci când mi-am întâlnit Maestrul, am stat trei ani de zile lângă el și nici măcar nu m-a privit. După trei ani, m-a privit pentru prima dată și asta mi-a produs o mare bucurie. Au mai trecut alți trei ani și, într-o zi, a râs de mine, dar asta a fost o binecuvântare pentru mine. După alți 3 ani, și-a pus mâna pe capul meu și a fost extraordinar, a fost incredibil. Au mai trecut 3 ani și, într-o zi, el m-a îmbrățișat. În acea clipă am simțit că dispar, că dispare și el... s-a produs unitatea".

A găsi un Maestru înseamnă a găsi punctul de plecare cel mai apropiat de la care Dumnezeu este accesibil, poarta cea mai apropiată către Dumnezeu. Maestrul este o ființă care a ajuns deja la capăt. Dar tu cum poți să-ți dai seama de asta? Trebuie să simți; doar să gândești, nu este de nici un ajutor. Trebuie să cauți să simți, să ai răbdare, trebuie să fii aproape de el, în prezența sa. Și, puțin câte puțin, lucrurile vor deveni clare. Vei avea o revelație dacă el este Maestrul. Dacă este, atunci te poți dărui total. Dacă nu este, atunci poți să-ți continui drumul. În ambele cazuri, vei ajunge la o concluzie. Pot exista situații în care să simți că este un adevărat Maestru, dar că nu este al tău. În astfel de situații, trebuie să-ți urmezi, de asemenea, drumul – căci un Maestru nu te poate ajuta decât dacă ai o anumită rezonanță cu el, dacă sunteți făcuți să fiți împreună.

Astfel câteodată apare un alt mare Maestru. Buddha și Mahavira

au trăit în aceeași perioadă, au fost contemporani. Discipolii veneau la Buddha și rămâneau cu el timp de mai mulți ani. Și într-o zi, brusc, unul dintre ei pleca să-l urmeze pe Mahavira. La fel s-a petrecut și în cazul lui Mahavira: anumiți discipoli veneau la el, rămâneau câtva timp și, într-o zi, plecau ca să-l urmeze pe Buddha.

Budiștii și jainiștii au polemizat timp de secole pentru a afla de ce se petrecea acest fenomen. Jainiștii spuneau că Mahavira era adevăratul Maestru și că de aceea plecau numeroase persoane de la Buddha; ei nu se refereau niciodată la discipolii care treceau de la Mahavira la Buddha. Budiștii vorbeau întotdeauna de discipolii care veneau de la Mahavira la Buddha și omiteau să vorbească de cei care treceau de la Buddha la Mahavira.

Unii discipoli s-au schimbat între ei, este adevărat, dar motivul nu era nici Mahavira, nici Buddha. Realitatea era următoarea: uneori te potrivești ca structură cu un Maestru, alteori, nu. Discipolii care îl părăseau pe Buddha, îi atingeau picioarele cu respect, îi mulțumeau – căci au trăit această experiență de a-l urma; dar nu erau făcuți pentru calea lui. Și tot timpul vieții, i-au fost recunoscători lui Buddha. Au mers apoi la Mahavira, au ajuns la realizare în prezența sa, dar i-au fost recunoscători și lui Buddha.

În această etapă, cea de grădină, se deschide o perspectivă total diferită. Este momentul în care întrebarea "Cine sunt eu?" devine importantă și nu prea te mai interesează răspunsul. Nu ești pregătit să accepți un răspuns din exterior. Iar Maestrul nu-ți va da acest răspuns. De fapt, el va distruge toate răspunsurile tale, ceea ce fac și eu aici.

Eu distrug toate răspunsurile voastre: dacă ești hindus, zgudui hinduismul; dacă ești musulman, zgudui islamismul; dacă ești creștin, zgudui creștinismul. Asta fac: îndepărtez toate răspunsurile tale, pentru ca să rămâi singur cu întrebarea ta, curat, pur, numai cu întrebarea ta.

Atunci când ai întrebarea și răspunsul nu vine din exterior, vei începe să pătrunzi în tine. Întrebarea penetrează ca o săgeată în propriul tău sine – și acolo vei găsi răspunsul. Acest răspuns nu este verbal. Nu este vreo teorie expusă în cuvinte, este o realizare. Pur și simplu, știi. Nu este știință, cunoaștere; căci deja știi. Este o experiență, este existențial.

Prima persoană este dogmatică, sectară, a doua este filosofică. A treia este religioasă, existențială.

În sfârșit, a patra etapă este "casa".

Hindușii o numesc *turyæ*: cea de-a patra stare. În această stare, ai ajuns deja în inima ființei tale - căminul, iluminarea, *samadhi*,

satori, nirvana. Ai ajuns în punctul în care Maestru și discipol dispar, în care adorator și Dumnezeu dispar, în care căutător și ceea ce era de căutat dispar, în care întreaga dualitate dispare. Ai transcens dualitatea, ai ajuns la unitate.

Acesta este locul pe care l-am căutat cu toții și frumusețea este că el era deja acolo. Atunci când ai ajuns la tine acasă, realizezi că ai ajuns acolo unde ai fost dintotdeauna. Din acest loc, privești în urmă și pufnești în râs. Îți dai seama că jungla nu era exterioară, era propriul tău inconștient. Pădurea nu era la exterior, era propria ta capacitate de a visa. Grădina nu era la exterior, era propria ta conștiință.

Căminul este propriul tău Sine, *satcitananda*. Ești tu, natura ta cea mai intimă, *swabhava*, Tao – sau numește-l cum vrei. Este oricum fără nume.

Acestea sunt cele patru etape și am expus totul cu foarte multe detalii pentru a vă ajuta să înțelegeți aceste poeme.

Să revenim acum la poem.

În băile sacre
nu este decât apă;
și eu știu că ele sunt inutile
căci m-am îmbăiat acolo.

Kabir vorbește de stadiul junglei. Nu te purifici făcând baie în Gange. E stupid; însăși ideea este stupidă – căci impuritatea ta nu este fizică, nu este precum praful de pe corp. Pentru asta e bun Gangele: poate să-ți spele corpul, poate să-ți dea curățenie, prospețime corporală. Dar problema nu constă în asta, astfel că nici soluția nu este asta. Impuritatea este profundă, nici un Gange nu poate să ți-o spele.

Și Kabir spune "căci m-am îmbăiat acolo". Kabir spune de fapt "am fost în junglă – jungla riturilor, a dogmelor, a scripturilor, a preoților, a templelor, a moscheelor, a religiilor de duminică. Am fost acolo, este inutil".

Picturile sunt lipsite de viață, ele nu pot vorbi;
știu asta, căci am plâns în fața lor.

Astfel, Kabir spune: "Am adorat imaginile din temple – ele sunt moarte. Nu sunt de nici un ajutor. Am plâns în fața lor și nu mi-au răspuns niciodată. Ele sunt făcute de mâna omului, iar zeii creați de om nu servesc la nimic. Omul nu-l poate crea pe

Dumnezeu; Dumnezeu l-a creat pe om. Cum ai putea să-l creezi pe Dumnezeu? Toate simbolurile sunt periculoase pentru că e posibil să începi să iei simbolul drept realitate. Simbolul nu este realitate.

Nici o imagine nu-l reprezintă pe Dumnezeu, nici un cuvânt nu exprimă adevărul. Cuvântul "Dumnezeu" nu este Dumnezeu, desigur; cuvântul "foc" nu este focul. Nu poți să mănânci un meniu și să te saturi. Meniul nu reprezintă hrana.

Simbolurile sunt ca un meniu și mulți oameni se hrănesc cu meniuri, suferă, mor de foame și se întreabă de ce suferă. Imaginile, scripturile, formulele teoretice – toate simbolurile sunt în van.

Picturile sunt lipsite de viață, ele nu pot vorbi;
știu asta, căci am plâns în fața lor.

Puranele și Coranul nu sunt decât cuvinte;
am ridicat vălul și am văzut.

Chiar și cărțile oferă un ajutor limitat: Coranul și Puranele nu prea îl ajută pe căutător. Scrierile hindușilor, musulmanilor, creștinilor și evreilor nu prea ajută. Kabir spune: "Am ridicat vălul și am văzut. Am ridicat vălul cuvintelor, al verbalului, al filosoficului și, în sfârșit am văzut – adevărul nu are nici o legătură cu cuvintele, adevărul este fără cuvinte, este dincolo de cuvinte. Adevărul nu poate fi redus la o teorie: el este vast, teoriile sunt limitate. Adevărul este totul; cum ar putea să-l conțină o teorie? Teoriile sunt ca niște sticluțe mici, iar adevărul este precum cerul întreg. Cum ar putea aceste sticluțe să conțină cerul întreg?

Am ridicat vălul și am văzut.
Kabir vorbește prin prisma experienței;
și el știe foarte bine că tot restul este născocire..

Aici Kabir spune: "Nu asculta decât de propria ta experiență. Numai experiența ta existențială poate să-ți reveleze adevărul. Frumusețea, bunătatea, adevărul – totul a fost experimentat, dar asta nu are nimic de-a face cu tine. Da, Buddha a experimentat, dar asta nu are nici o legătură cu tine: experiența lui nu poate fi a ta. Iisus a cunoscut, dar este experiența lui, nu este transmisibilă.

Am văzut, am cunoscut și aș vrea să împărtășesc experiența mea cu voi, aș vrea să pot să v-o dau – dar nu este posibil. Nu puteți vedea prin ochii mei, nu puteți simți prin inima mea. Așa că

tot ce vă spun eu va deveni un simbol. Atâta timp cât ceea ce vă spun nu te face să fii și mai însetat – nu de cuvinte, ci de experiența ta – atâta timp cât nu începi să cauți singur propria experiență, nu o să ajungi niciodată acasă, iar locul nu este departe.

De fapt, cea mai îndepărtată este jungla; mai aproape decât jungla este pădurea; mai aproape decât pădurea este grădina Maestrului; și chiar în interiorul grădinii, chiar în centru, este casa ta. Casa ta este punctul cel mai apropiat de tine. Acolo e Sinele tău.

Râd când aud spunându-se
că peștelui din apă îi e sete;

Kabir spune: În ce vă privește, văzând că sunteți însetați, eu râd. Râd pentru că nu pot să înțeleg cum s-a produs acest lucru ridicol – peștelui să-i fie sete în apă? Vă este sete în apă? Vă simțiți fără casă, în timp ce casa e în voi? Și căutați aiurea ceea ce purtați deja în voi? Sunteți purtătorii adevărului și alergați de ici-colo, în toate direcțiile?

Râd când aud spunându-se
că peștelui din apă îi e sete;
tu nu vezi că Realitatea este chiar în casa ta
și cutreieri nesimțitor din pădure în pădure.
Aici este adevărul!

Acesta este adevărul! Voi înșivă sunteți adevărul! Adevărul e în voi.

Du-te unde vrei, La Benares sau la Mathura;
dacă nu-ți vei găsi sufletul,
lumea va rămâne irealã pentru tine.

Trăiești într-o lume a iluziei, pentru că nu ai atins încă propria ta realitate. Devino real și atunci, lumea întreagă va deveni reală pentru tine. Căci lumea întreagă este creată de irealitatea ta, a tuturor; este fondată pe irealitatea ta, căci tu ești ireal.

Omul din junglă trăiește în somnul profund; lumea lui este o lume a somnului. Omul din pădure trăiește în vis; lumea sa este o lume a visului. Omul din grădină trăiește în starea de veghe, se apropie din ce în ce mai mult, devine din ce în ce mai conștient de casa lui. Se apropie de poartă. O lovitură și ușa se va deschide.

Și Iisus a spus: "Bate și ți se va deschide. Cere și ți se va da. Caută și vei găsi".

A treia persoană a intrat în grădină, acum el poate vedea casa, dar nu poate intra încă în ea. Atunci când intri în casă, nu mai este nici *sushupti*, somnul, nici *svapna*, visul, nici *jagrat*, starea de trezie; este supraconștiința sau conștiința cosmică. Cele trei etape au fost transcense, ai ajuns deja la capăt.

Este starea de contopire cu Dumnezeu, este Bhagwan, Allah. Atunci când el, Hillaj Mansur a spus "Eu sunt adevărul", el era într-o asemenea stare. Atunci când Iisus declara "Eu și Dumnezeu Tatăl una suntem", era în această stare. Atunci când scriitorii Upanishadelor declarau "*Aham Brahmasmi*, Eu sunt totul", erau în această stare. Bhagwan este în voi, Dumnezeu este în voi, Împărăția lui Dumnezeu este în voi. Depinde numai de voi să-l căutați și să-l găsiți. Nu este vorba de a inventa ceva, acel ceva există deja. Nu vă rămâne decât să-l descoperiți. "Ridicând vălul, spune Kabir, am văzut realitatea, care este inefabilă".

Aici, eu nu vă arăt nimic altceva decât ceea ce este în voi. Nu vă apropii de nimic altceva decât de propria voastră ființă. Vă aduc către voi înșivă. Nu vă lipsește nimic; numai că ați uitat comoara care este înlăuntrul vostru, ați uitat metodele de a privi în interior. Încă o dată, Nebunul din cărțile de Tarot...

Privește cu atenție această carte de Tarot... sunt cărți asupra cărora se poate medita. Sunt metode secrete străvechi de meditație. Nebunul stă pe o faleză, cu un picior în gol - el nu este conștient de asta - și privește stelele, este foarte fericit; mintea sa este plină de vise. El poartă patru simboluri sacre pe spatele lui, de care el nu este conștient. El nu este conștient nici măcar că poartă acele simboluri pe spate. Sunt cele patru simboluri secrete; jungla, pădurea, grădina, casa.

Acum nu mai depinde decât de tine. Trebuie să faci un tur de 180 de grade. Aceasta înseamnă conversie, aceasta este *sannyas*. Dacă te întorci, vei vedea pur și simplu că n-ai pierdut nici un moment beatitudinea beatitudinilor, deliciul tuturor deliciilor. Nu ți-ai părăsit niciodată casa; n-ai făcut decât să te îndepărtezi mental de ea.

Ești deja în casă, tot timpul ai fost. Cel care va descoperi acest lucru, va deveni un Buddha, un Iisus, un Krishna. Acesta este destinul tău. Și ar trebui să nu-ți acorzi nici un moment de repaus până nu împlinești acest destin. O ființă umană nu poate avea repaus. O ființă umană este un pod. El nu este încă Sinele, o ființă perfectă, este doar o promisiune.

Capitolul IV

RELIGIA ESTE O ÎNFLORIRE INDIVIDUALĂ

De ce vă referiți la Dumnezeu numindu-l "El"? Sinele, energia vieții, totalitatea, incognoscibilul..., nu ar fi mai clar dacă l-am numi pe Dumnezeu "Acesta"? Ceea ce mă jenează la acest "El" este că "El" implică o personalitate, o voință, o autoritate care judecă și capacitatea mea de a iubi este deja suficient de diminuată și fără a mai adăuga acest obstacol. Prima întrebare este o modalitate de a intra în problema mea: cum aș putea să capăt încredere sau să ajung să iubesc autoritatea dvs.?

Dumnezeu nu poate fi exprimat prin nici un cuvânt. Numește-l "El" și cuvântul va fi insuficient; numește-l "acesta" și cuvântul va fi tot insuficient. Dacă "El" îți aminteste o personalitate, "Acesta" îți va aminti un lucru. Dacă "El" îți amintește masculinul, "Ea" îți va aminti de genul feminin, căci toate cuvintele sunt create de ființele umane pentru a fi folosite în domeniul uman, iar Dumnezeu nu este o creație umană. Astfel, oricare ar fi termenul prin care îl vei desemna, nu va fi decât simbolic. Alege un simbol pe care-l iubești. Dacă vrei să-l numești "Acesta", numește-l "Acesta". Dar să știi că și "Acesta" are limitele lui. "Acesta" este un cuvânt care desemnează lucruri, lucruri moarte; "Acesta" este neutru; dacă apelezi un lucru cu numele de "Acesta", el nu-ți va răspunde. Numai o persoană poate răspunde, iar iubirea are nevoie de răspuns. Poți vorbi la un perete și nu vei primi răspuns; va fi un monolog. Dumnezeu este numit "El" pentru ca ruga ta să poată deveni un dialog. Altfel, va fi în simplu monolog – un monolog stupid: "Acesta" nu poate să-ți răspundă, "Acesta" nu poate reacționa, "Acestuia" nu-i pasă de tine. "Acesta" este neutru. Dacă te rogi sau nu, nu este nici o diferență, că adori sau nu, nu e nici o diferență – "Acesta" este dur ca piatra. Dacă "El" îți creează dificultăți, află că "Acesta" îți va crea și mai multe. Cum poți să-l iubești pe "Acesta"? Pe "Acesta" poți să-l posezi, poți să-l folosești, dar cum poți să-l iubești?

Astfel, "El" pare a fi mai bun din mai multe motive. Să-ți explic. Mai întâi, acest nume îi dă o personalitate lui Dumnezeu: Dumnezeu devine o persoană, vie, cu o inimă pulsândă, respirând, palpitând. Poți să-l apelezi și să ai încredere în el, căci îți va răspunde. Poți să-L privești, poți să-L simți și să ai încredere în

El; El te va simți, de asemenea. Personalitatea te ajută să comunici, să te rogi, să te conectezi. Dacă Dumnezeu nu are personalitate, va fi undeva în afara ta, astfel că nu-L vei putea cunoaște. Ești o persoană, ai nevoie deci de un Dumnezeu care să fie personal, căci nu te poți conecta decât tot la o persoană. Tu nu ești ceva impersonal, deci nu te poți conecta la o ființă impersonală. Au existat religii, mai ales în Orient – budismul, jainismul – care nu vorbesc deloc de Dumnezeu. Dar atunci, ele nu pot vorbi despre rugăciune, nu pot vorbi despre iubire. Din momentul în care abandonează ideea de Dumnezeu, ideea unui Dumnezeu personal, a unui creator care te poate vedea, poate să-ți întindă mâna, te poate îmbrățișa; din momentul în care ele abandonează ideea unui Dumnezeu personal, trebuie să abandoneze ideea de rugăciune, ca fiind un corolar necesar. Adorarea trebuie abandonată, rugăciunea trebuie abandonată, cântecul și dansul trebuie și ele abandonate – căci pentru cine să mai dansezi și să mai cânți?

Și existența este atât de vastă... Tu spui: "De ce să nu-i spunem 'ființa din tine, Sinele'? Cum vrei să te conectezi tu la 'Sine'? Este atât de vast, încât nu vei fi capabil să-l îmbrățișezi.

Atunci când îi spui "El", Dumnezeu devine atât de mic, încât poți să-i întinzi mâna. Întinzi mâna Sinelui? Nu este posibil. Cu "El", El devine călduros; ființa-din-tine este rece, existența este rece. Jainismul și budismul au abandonat ideea de Dumnezeu din cauza acestor probleme – filozofice, filologice; problemele se nasc din limbaj, din gramatică și din logică. Ei au abandonat ideea, ideea însăși. Dar atunci a dispărut și rugăciunea și jainismul a devenit sărac. Meditația a rămas... dar ca un efort solitar.

Poți medita singur, dar puteți să vă rugați împreună. Rugăciunea este o comuniune. Creștinii, musulmanii, evreii – ei vorbesc despre rugăciune. Jainismul și budismul au pierdut complet ideea de rugăciune. Rugăciunea are o frumusețe care-i este proprie. Unul care meditează pare închis în el însuși, nu este deschis. Poate deveni tăcut, dar nu poate deveni extatic.

Extazul nu survine decât atunci când sunt doi; amorul nu se naște decât între două ființe. Atunci când ești singur, poți fi tăcut, liniștit, dar nu poți palpita de bucurie, nu poți dansa. Sufitul dansează când îl apelează pe Dumnezeu; îl invocă într-o manieră foarte personală. Jainismul și budismul au devenit inconsistente. Și când budismul s-a răspândit în afara Indiei, a început să se vorbească de Buddha ca de un Dumnezeu – și, prin Buddha, rugăciunea a fost reintrodusă. În Jainism, rugăciunea nu va pătrunde niciodată, iar jainismul nu s-a putut răspândi. Va rămâne

pentru totdeauna o sectă foarte mică, moartă. Este inuman.

Ființa-din-tine, existența, totalitatea – cuvinte mari, dar moarte. Nu palpită. Cum să te conectezi la totalitate, spune-mi? Cum să invoci totalitatea? Ești prea mic, iar imensitatea totalității te va face să te simți pierdut.

Nu, Dumnezeu trebuie să fie conceput în manieră umană. A-l numi "El" este foarte omenesc. Apoi, puțin câte puțin, atunci când ți-L apropii, te impregnezi cu El, într-o zi, nu va mai fi nevoie să-L numești "El". Te vei putea prosterna pur și simplu, fără să mai scoți un cuvânt. Vei îngenunchea în tăcere și vei intra în rugăciune. Te vei ruga fără nici o rugăciune. Dar asta va veni mult mai târziu. La început, te vei simți pierdut dacă nu-L vei chema cu un nume personal.

Acum, există două posibilități: ori Îl numești "El", ori îl numești "Ea" - ambele au fost folosite. Sufiții îl numesc "Ea": prea-iubita. Aspectul feminin. Creștinii și evreii Îl apelează cu "El": masculinul, iubitul. Acestea sunt cele două posibilități; depinde de tine. Cele două apelative au calități diferite. Atunci când Îl numești "El", aceasta înseamnă că nu e nevoie să alergi în căutarea Lui; El este aspectul masculin. Și iată frumusețea: femeia așteaptă, iubitul vine.

Evreii spun: nu numai tu ești în căutarea lui Dumnezeu, dar și Dumnezeu este în căutarea ta. Aceasta este frumusețea numelui "El". Aceste denumiri sunt simbolice, semnificative, dar au o imensă valoare. Evreii spun: El te caută, tu poți aștepta precum o femeie, poți deveni o imensă așteptare, o deschidere pură, gata de a primi ... Și El vine, căci bărbatul vine în căutarea femeii.

Sufiții Îl numesc "Ea"; atunci totul se schimbă: tu devii căutătorul, vei deveni cel care găsește. Bineînțeles, căutarea este mai dificilă. Dacă trebuie să-l cauți pe Dumnezeu, este aproape imposibil să reușești. Unde să-L cauți? Adresa este necunoscută. Chiar dacă trece foarte aproape de tine, nu vei fi capabil să-L recunoști. Va fi ca un străin. Nu L-ai cunoscut niciodată, deci cum să-L recunoști? Va fi dificil. Și unde te vei duce? La Kasi, la Mathura, la Mecca, la Ierusalim? În Himalaya? Unde te duci? Cum avansezi? Care-ți va fi direcția? Chiar de la început, ești confuz.

Mai bine să-L aștepți decât să pornești în căutarea Lui. Mai bine să aștepți, să ai încredere, să te rogi și să-L lași pe El să vină la tine. De aici sensul de "El" – căci atunci el poate veni. Vei deveni feminin, iar el va fi masculinul și jocul începe. Dacă vei deveni masculinul, bineînțeles că aceasta implică să mergi să-L cauți. Sufitul merge către Dumnezeu, pentru un evreu, Dumnezeu vine către el.

Așa că tu vei decide. Eu nu spun să te decizi pentru forma "El"; tu trebuie să te hotărăști. Mie îmi pare că "El" este mult mai economic, mai inteligent, dar dacă aparții mișcării de eliberare a femei, Îl poți numi "Ea". Dar în acest caz trebuie să înțelegi implicațiile. Nu este numai o chestiune de gramatică, de filologie, de limbaj. Este vorba de a adopta o anumită atitudine. Numindu-L "El", te vei declara feminin. Numindu-l "Ea", te declari de natură masculină. Bărbatul este activ, este agresiv. Dacă-l numești "Ea", vei deveni agresiv, vei căuta să-l cucerești pe Dumnezeu. Dumnezeu va trebui să ți se supună.

Dar dacă-l numești "El", va trebui să te abandonezi Lui. El trebuie să vină și să te cucerească și vei fi victorios în atitudinea ta umilă.

Sentimentul meu este: numește-l "El". Astfel, vei beneficia de grația Lui, vei fi binecuvântat.

A doua întrebare este conținută în prima: "Bun, această întrebare este doar o modalitate de a intra în problema mea: cum aș putea să am încredere sau să încep să iubesc autoritatea dvs.?

Eu nu am o autoritate. Nu trebuie să ai încredere în autoritatea mea. Eu nu sunt decât o persoană, o prezență; eu nu sunt o autoritate. Nu vreau să-ți demonstrez nimic, nu susțin nimic, nu apăr nici o teorie, nici o filozofie, nu caut să te conving de nimic.

Nu am autoritate, căci nu aparțin nici unei tradiții. Numai tradițiile pot avea o autoritate. Un hindus are o autoritate – Vedele, Upanishadele, Gita; musulmanul ține de autoritatea Coranului; creștinul ține de autoritatea Biblici, a Papei. Autoritatea vine din tradiție; eu sunt non-tradițional. Eu sunt pur și simplu eu-însumi. Nu pot să declar că ceea ce spun e just pentru că Vedele spun același lucru. Nu pot să citez. Nu pot spune că acest lucru este adevărat, trebuie să fie adevărat pentru că Iisus a spus același lucru sau pentru că Mahomed a spus așa.

Nu, eu nu mă agăț de o persoană sau alta; ceea ce spun eu, spun doar eu. Și știu că ceea ce spun e adevărat. Nu am nevoie de o altă autoritate decât a mea. Nu ai nevoie să ai încredere în autoritatea mea. Eu nu sunt un expert. Eu sunt un rebel; cum aș putea avea altă autoritate? Propria mea experiență este tot ce am. Poți să privești în mine, poți să privești în ochii mei, poți să mă simți, dar asta numai tu decizi.

Aici nu e vorba de o relație între cineva cu autoritate și cineva fără autoritate. Nu va fi o relație între cineva care știe și un ignorant, între un profesor și un student. Nu, profesorul universitar deține autoritatea și studentul trebuie să învețe de la el. El știe ce

e bun și ce e fals, iar studentul trebuie pur și simplu să i se supună.

În nici un caz, eu nu sunt o autoritate. Eu sunt o declarație, o revelație. Tu mă asculți, mă absorbi, mă bei. Dacă această savoare îți va spune ceva e bine; dacă nu-ți va spune nimic, atunci eu nu sunt persoana potrivită pentru tine, iar tu nu ești persoana potrivită pentru mine. În acest caz, cel mai bine este să-mi spui "Adio". Nu mai merită osteneală să mai rămâi pe aici, e inutil. Este vorba de o revelație de iubire. Atunci când iubești pe cineva, nu mai întrebi de autoritate. Iubirea este ca o nebunie, este irațională.

Eu sunt aici doar pentru cei curajoși, care pot fi nebuni de iubire alături de mine. Eu exist pentru acești excentrici, acești foarte rar aleși care sunt gata să părăsească toate textele sacre și tradițiile, care sunt gata să mă urmeze în obscuritate, care sunt gata să riște alături de mine. Iar eu nu promit nimic.

Nu pot să promit adevărul, trebuie ca tu să-l simți. Autoritatea se adresează minții, rațiunii. Eu nu mă adresez rațiunii, eu mă adresez inimii. Inimii nu-i pasă de autoritate. Atunci când te îndrăgostești de o femeie, îți mai pui problema autorității sale? Cleopatra și-a manifestat autoritatea prin faptul că era frumoasă? Ceri un certificat? Au stabilit experții dacă ea era cu adevărat o frumusețe? Vrei s-o duci la doctor pentru a fi examinată, la specialiști în estetică pentru a decide ei dacă era realmente frumoasă? Nu. Și chiar dacă lumea întreagă ar spune că nu este frumoasă, tu spui: "Mi-e egal, eu o iubesc. Și știu că este frumoasă". Ea este frumoasă pentru că tu iubești și nu invers. Nu o iubești pentru că este frumoasă. Ea devine frumoasă pentru că tu o iubești.

Eu devin o autoritate dacă mă iubești, nu altfel. Dacă-mi ceri o autoritate, nu mă vei iubi niciodată. Atunci, cel mai bine ar fi să ne îndepărtăm unul de celălalt. Căci eu nu posed o autoritate. Trebuie să privești în mine, să mă simți.

Iată de ce trebuie curaj; numai curajoșii pot iubi. Iubirea este cel mai mare curaj – căci ea nu poate depinde de nimeni, nu poate depinde decât de presentiment, de intuiție; nu poate depinde de intelect. Nu are nevoie de nici o dovadă. Iubirea nu cere nici o altă dovadă și nici nu poate aduce o dovadă.

Evreii l-au respins pe Iisus. De ce? Pentru că nu avea în spate o autoritate. "Cu a cui autoritate?" – întrebau ei fără încetare. "Din partea cui vorbești tu? Cine te-a autorizat să vorbești?"

Cine putea să-i dea o autoritate lui Iisus? Și ce a răspuns el părea absurd. El a spus: "Autoritate? Înainte ca Abraham să existe, eu am fost". Ei bine! Abraham este pentru evrei cel mai respectat dintre profeți. Și Iisus a spus: Înaintea lui Abraham, eu am fost.

Nici chiar Abraham nu poate să-mi confere o autoritate, căci eu l-am precedat.

Iar lor li se părea absurd, căci intervalul de timp era foarte mare: Abraham trăise cu mii de ani mai înainte. Și Iisus spunea că l-a precedat. Cine putea să-i dea lui o autoritate? Și are dreptate, căci sursa pe care el a atins-o în el eternă. Sursa din el nu are nevoie de nici o autoritate pentru a fi dovedită. Din contra, Iisus devine proba că Abraham avea dreptate. Pare absurd.

Și eu pot să spun: Eu sunt proba că Krishna avea dreptate; eu sunt proba că Buddha avea dreptate; eu sunt proba că Iisus avea dreptate și nu invers.

Astfel, eu nu am autoritate. Eu doar sunt aici – poți profita sau nu.

După cum am înțeles, a ști înseamnă a înțelege. Înțelepciunea înțelepților este înțelepciunea vârstei. Vă rog, conduceți-mă la înțelepciune!".

Iată trei întrebări într-una singură. Mai întâi: *"După cum am înțeles, a ști înseamnă a înțelege".* Nu, domnule, a ști nu înseamnă a înțelege. A ști este doar o iluzie a înțelegerii. A ști este o monedă falsă, un substitut; nu înseamnă înțelegere. A ști este ceva împrumutat, înțelegerea nu este niciodată împrumutată. Înțelegerea este a ta, știința vine întotdeauna de la altul. Înțelegerea se naște din conștiința ta, știința vine din cunoștințele tale. Procesele sunt total diferite, diametral opuse. Dacă vrei să înțelegi, trebuie să dai la o parte tot ce ai învățat. Știința funcționează ca o barieră, știința trebuie abandonată. Cunoscutul trebuie să înceteze, pentru ca necunoscutul să poată exista.

Înțelegerea ține de ceea ce este necunoscut, știința ține de ceea ce este cunoscut. Știința este memoria, înțelegerea este propria ta ființă. Știința este o lumină împrumutată. Este precum luna, înțelegerea este ca soarele. Luna trăiește din lumină împrumutată; ea reflectă razele soarelui, nu are lumină proprie. Soarele are propria sa lumină.

Mai spui: *"După cum am înțeles, a ști înseamnă a înțelege".* Atunci n-ai înțeles nimic.

Al doilea aspect: *"Înțelepciunea înțelepților este înțelepciunea vârstei".* Nu, deloc. Înțelepciunea nu are nimic de-a face cu timpul. Nu e vorba de înțelepciunea vârstei. Înțelepciunea vârstei nu este altceva decât o știință colectivă, experiența colectivă a umanității. Oamenii au trăit, au făcut experiențe: puțin câte puțin, ei au dedus

câte ceva din experientele lor. Înțelepciunea înțeleptilor nu vine cu timpul, ea vine din atemporal. Atunci când o ființă transcende timpul, atunci ea devine înțeleaptă. Atunci când ființa se supune timpului, ea acumulează știință. Un om bătrân este plin de știință, nu este neapărat un înțelept. Iar un înțelept nu este neapărat bătrân.

Shankaracharya era foarte tânăr: a murit la 33 de ani. Dar era foarte înțelept. Buddha avea aproape 40 de ani când s-a iluminat. Mahomed la fel. Și ei se găseau față-n față cu oameni mai bătrâni; iată o sursă de conflict. Când Buddha s-a întors la propriul său tată – natural, un tată e un tată și, ca toți tații, își bătea joc de stupiditatea fiului său. El spunea: "Ce, tu vrei să mă instruiești? Tu ești fiul meu. Eu sunt mai bătrân ca tine, sunt tatăl tău. Am cunoscut lumea, am cunoscut viața – mizeriile ei, binecuvântările ei. Știu cu siguranță mai mult decât tine!" Iar Buddha a zis: "Este adevărat, Domnule, știi mai multe în ce privește știința, memoria ta este mai vastă ca a mea. Dar eu nu-ți aduc acum știința. Îți aduc ceva cu totul nou: o lumină interioară s-a înălțat în mine, o flacără. Și văd că tu trăiești în obscuritate". Tatăl s-a simțit rănit. Egoul său era rănit, era mânios.

Iisus era și el foarte tânăr: Rabinii bătrâni nu erau pregătiți să-l asculte. De ce ar fi ascultat de un tânăr care n-a cunoscut lumea, care nu a trăit încă suficient? Iisus nu avea decât 33 de ani când a fost crucificat. El a început să predice la 30 de ani, deci foarte tânăr. Și asta s-a petrecut dintr-odată. Oamenii l-au cunoscut lucrând în atelierul tatălui său, tăind plansete, șlefuind lemnul. Era fiul tâmplarului. Nimeni nu și-a imaginat niciodată că acest băiat va deveni așa repede un înțelept. Deodată, într-o zi, el a declarat că este Mesia, fiul lui Dumnezeu. Cum să-l creadă oamenii? Ei l-au cunoscut ca tâmplar; le fabrica mobilele și avea sarcini obișnuite în acea comunitate – și dintr-o dată să facă asemenea declarații? "Trebuie să fi înnebunit".

Întotdeauna înțelepciunea este cea care este țintuită pe cruce, pentru că oamenii îmbuibați de știință nu pot s-o tolereze. Ea ofensează, rănește.

Înțelepciunea este totdeauna fără vârstă; nu are nimic de-a face cu experientele tale de viață. Și ceea ce tu numești "înțelepciunea vârstei" este total diferit – este un produs al maselor. Oamenii au trăit pe pământ atât de mult timp și au experimentat atâtea lucruri, încât au avut timp să facă deducții, să ajungă la anumite concluzii. Înțelepciunea nu este o concluzie. Ea nu vine din experiență; înțelepciunea este iluminare, este revelație. Ea

este imediată, ca o străfulgerare. Ea nu poate fi dovedită. Este atât de fulgerătoare și fără legătură cu situațiile voastre, cu experiențele voastre de viață – cum ar putea fi dovedită? Ce probă putea să dea Iisus? El și-a dat propria viață, dar nu a putut să ofere vreo dovadă.

Vă amintiți ultima întrebarea care i-a fost pusă înainte de a fi crucificat? Pilat, guvernatorul roman, l-a întrebat: "Ce este adevărul?" Dar Iisus a rămas tăcut. A privit în ochii guvernatorului, dar nu a spus nici un cuvânt. De ce l-a privit Iisus în tăcere? Putea să-i spună ceva, dar adevărul nu se poate enunța. Iisus însuși era adevărul. De multe ori el a zis: "Eu sunt adevărul, eu sunt calea, eu sunt viața".

Atunci, la ce bun să zică ceva? Stătea drept în fața lui Pilat – adevărul însuși stătea drept în fața lui Pilat – și acesta mai întreba "Ce este adevărul?" Iisus nu este un pandit, nu este un profesor, nu este filozof. El nu va expune o teorie despre adevăr, el însuși este adevărul. De aceea tăcea. Era acolo, își făcuse prezența disponibilă. Dar Pilat nu l-a putut înțelege, nu putea vedea adevărul. El se aștepta la câteva cuvinte, spera ca acest om să spună ceva. Și acest om nu spunea nimic – dar în același timp afirma tot ce se poate spune despre adevăr. Se revela el însuși, impregna totul cu vibrația sa. Dacă Pilat ar fi fost mai perspicace, ar fi aflat ce este adevărul.

Adevărul nu vine din experiența vârstei; adevărul nu este o experiență. Atunci când toate experiențele dispar și când rămâne în deplina sa conștiință doar cel care experimentează... adevărul este conștiință fără conținut. Nu este o experiență, nu este ca atunci când experimentezi ceva. Este ca un cer pur, fără obiect, numai subiectivitate, numai o pură conștiință, fără nici un conținut. Dumnezeu nu este o experiență, este dincolo de experiență. Lumea este o experiență, Dumnezeu nu. Experiența nu este posibilă decât în dualitate. Când sunt separat de tine, pot să te experimentez. Când sunt una cu tine, cum mai pot să te experimentez? Cum să mai separ pe cel care experimentează de experiența însăși, cunoscătorul de cunoscut, văzătorul de ceea ce este văzut? Nu este posibil. Subiectul și obiectul nu mai au frontiere, au devenit una.

Înțelepciunea este acea claritate în care cunoscutul și cunoscătorul devin una, în care văzutul și văzătorul devin una, în care orice dualitate dispare și rămâne numai unul, unul singur. În orice experiență, al doilea este necesar; experiența este bazată pe celălalt, orientată către celălalt.

Spui: *"Înțelepciunea înțelepților este înțelepciunea vârstei"* Nu este așa. Înțelepciunea înțelepților este atemporală, este dincolo de orice experiență, este transcendentală; înțelepciunea vârstei este obișnuită, temporală, bazată pe experiență.

Și mai spui: *"Vă rog, conduceți-mă la înțelepciune!"* Asta nu e posibil. Dacă te conduce altcineva, va fi știință. Din nou vei fi prins în capcana științei. Nimeni nu te poate conduce la înțelepciune – căci un altul va fi cauza științei. Numai tu singur poți să ajungi la înțelepciune. Acum ai să mă întrebi: "Atunci tu ce mai faci aici?" Eu nu vă conduc la înțelepciune. Eu doar fac altceva: încerc să distrug esafodajul științei. Nu fac decât să îndepărtez obstacolul, bariera; nu fac decât să deplasez piatra din drumul tău, asta-i tot. Și această piatră este știința. Odată piatra îndepărtată, vei putea să alergi mai departe. Sursa este acolo, dar este blocată de piatră.

Înțelepciunea este cu tine tot timpul; este energia ta vitală, este elanul tău. Este acolo – atunci când vei deveni nerăbdător să abandonezi știința, să devii curat, inocent, atunci când vei putea spune "Nu știu", atunci când vei avea curajul să declari "Nu știu și tot ce spun este o iluzie, toată știința mea este împrumutată, falsă, vidă", în acel moment toată știința ta va cădea și se va naște înțelepciunea.

Eu nu te pot conduce la înțelepciune. Înțelepciunea se va naște în tine, va emana din ființa ta. Ajunge să lași să cadă povara pe care o porți cu tine – iar această povară este știința.

Dacă vei considera că știința este înțelegere, atunci cum ai să lași să cadă această povară? Vei căuta s-o protejezi. Dacă crezi că știința este înțelepciune, atunci mă vei lua drept un dușman care încearcă să-ți înlăture înțelepciunea.

Maestrul este doar un ajutor pentru a-ți îndepărta barierele. El este calea negației: "Asta nu e adevărat, asta nu e adevărat, nici asta nu e adevărat" – și va elimina fără încetare. Într-o bună zi, el va fi îndepărtat toate obstacolele: atunci te vei cufunda în înțelepciune. Ceva va apărea și va crește în tine – ca o lumină. Aceasta este înțelepciunea; este natura ta cea mai intimă. Și ea nu-ți poate fi dată.

Există în lume trei tipuri de învățători: charismaticul, metodicul și naturalul. Aceste distincții se regăsesc și la terapeuți. Această clasificare trebuie înțeleasă.

"Charisma" vine dintr-un cuvânt grec care înseamnă spirit, plin de spirit. Conducătorul charismatic are atâta putere a spiritului încât, dacă te vei îndrepta spre el, vei deveni sclavul lui; te va domina, nu-i va păsa de tine, te va conduce cu spiritul lui.

Eu nu sunt un lider; nu sunt un Maestru charismatic, un învățător charismatic, căci un învățător charismatic este periculos: te anihilează, te aneantizează. Este ca și cum ai încerca să crești sub un arbore imens. Este imposibil. Ai putea crede că arborele te protejează, dar este imposibil să crești.

Ai văzut vreodată un stejar? Mii de ghinde cad sub stejar și mor. Nu vor crește niciodată, nu pot crește niciodată. Pot fi făcuți să creadă că se găsesc sub arborele mamă, că sunt protejați – dar această protecție este otrăvită. Ghinda trebuie să meargă departe, să fie independentă; numai atunci va putea să devină un arbore.

Persoana charismatică este periculoasă, iar oamenii sunt foarte atrași de persoanele charismatice. Persoana charismatică nu este un veritabil Maestru; el devine un conducător de sclavi. Persoana charismatică este mai mult politică decât religioasă. Adolf Hitler era charismatic, Mussolini era charismatic. Liderii sunt charismatici: ei trebuie să conducă oamenii, trebuie să domine, să se impună.

Al doilea tip de învățător-Maestru-lider este metodic. El se folosește de metode și nu de spirit. El nu vă va supune spiritului său, el vă va da pur și simplu metode – este mai bine decât în primul caz, căci nu va face niciodată din tine un sclav.

Cuvântul "metodă" vine dintr-o rădăcină greacă care înseamnă "a urma". Al doilea tip de învățător va urma discipolul, îi va da o metodă. Al doilea tip de terapeut își va urma pacientul: îl va asculta, va încerca să-i descopere nevoile. Te va privi și te va ajuta din umbră. Nu va fi niciodată în fața ta. Mai mult te va împinge decât te va trage.

Al doilea este mai bun. Bineînțeles, cei mai mulți vor fi atrași de primul tip și foarte rar vor fi cei atrași de al doilea tip.

Al treilea este Maestrul natural, vindecătorul natural, el nu te conduce, nu te urmează, el te însoțește. Îți întinde pur și simplu mâna, este un prieten. Buddha a zis: "Data viitoare când voi veni, numele meu va fi Maitreya, <<prietenul>>". Acest lucru este foarte semnificativ.

Buddha a spus că în timpul vieții sale a fost prea charismatic – atâta putere, energie, elan, spirit, care îi domina pe toți. Mahavira a fost mai metodic și Buddha a zis: "Data viitoare numele meu va fi Maitreya". Adică "data viitoare vă voi însoți, voi fi un prieten, nu vă voi conduce din față, nu vă voi împinge din spate, doar vă voi întinde mâna ca un prieten". Aceasta înseamnă să fii natural, este alegerea cea mai bună. Acest tip este cel mai greu de găsit – căci voi atrageți și sunteți atrași de persoane charismatice, miraculoase

sau de persoane metodice.

Naturalul este cel mai bun, dar cel mai puțin atrăgător. Este foarte simplu și obișnuit. Nu are charisma, nu strălucește. Și nu este foarte metodic, nu este foarte tehnic, nu este foarte științific; este mai mult poetic, mai haotic, precum natura. Eu sunt o persoană naturală. Nu am charisma și nu cred în charisma. Nu cred în metode. Chiar dacă le folosesc, nu cred în ele.

Sunt o persoană naturală, foarte obișnuită. As putea să mă pierd în mulțime și nu m-ati găsi. Eu nu vă conduc, eu vă însoțesc. Vă pot întinde mâna, vă pot fi prieten.

Filozofia lui Karl Marx preconizează o societate fără clase și fără stat. Preconizează cumva indirect o societate religioasă? Dacă nu, atunci ce tip de ordine trebuie să existe pentru ca omul să nu fie exploatat de către om?

Direct sau indirect, el nu propune o societate religioasă. Ceea ce propune el pentru realizarea unei societăți fără clase și fără stat este realmente absurd. El propune ca acest lucru să se petreacă prin statul însuși. El spune: "Mai întâi, statul trebuie să devină foarte dominator (dictatura proletariatului) și apoi, într-o zi, când dictatura proletariatului va fi reușit, ea se va dezmembra". Este absurd.

Nimeni nu vrea niciodată să abandoneze puterea, odată ce o are în mână. Statul va deveni din ce în ce mai puternic. Societatea va dispărea, poate, dar statul nu. Este ceea ce s-a petrecut în Rusia, este ceea ce s-a petrecut în China. Toate predicțiile lui Marx s-au dovedit a fi false.

Prin dictatură, nici o societate nu a ajuns la punctul în care statul să dispară: statul va deveni din ce în ce mai puternic și oamenii care vor controla statul nu vor vrea niciodată, nu vor vrea niciodată, să-și piardă puterea. Puterea corupe în mod absolut.

Karl Marx nu avea nici o înțelegere a psihologiei umane, a spiritului uman. El cunoștea structura societății, structura sa economică, dar nu știa nimic despre structura ființei umane, a psihicului uman, care, de altfel, este cel mai important, este factorul decisiv. Nu avea cum să știe că se va naște un Stalin, un Mao.

Eu nu-l susțin pe Marx; el nici nu era un proletar. Era foarte bogat. Ca să te gândești la comuniam, trebuia să fii foarte bogat. Și-a petrecut toată viața la British Museum, nefăcând nimic altceva decât să citească cărți.

Iată o anecdotă: În Paradisul comunist, echivalentul lui Sfântul Petru (probabil șeful de personal) oprește pe unul care voia să intre și-l întreabă: "Ce calificative ai ca să poți intra aici?"

"Păi, pe pământ, tatăl meu era un industriaș foarte bogat. Mama mea venea dintr-o familie de comercianti ajunși. Eu? Am fost un autor de succes și, în fine, după ce am strâns o avere mare, m-am căsătorit cu o baroană". Ajungând aici cu expunerea sa, portarul abia mai sufla de furie. "Și după toate astea, ai pretenția să intri în paradisul nostru comunist?" Umil, candidatul a mai adăugat o frază: "M-am gândit că numele meu poate să mă ajute. Mă numesc Karl Marx".

Marx nu era un om sărac. Chiar ca să poți visa la comunism sau la alte utopii, trebuie să fii bogat. Comunismul este un subprodus provenit nu din gândirea proletariatului, ci a micii burghezii. Micii burghezi sunt oamenii cei mai frustrați din lume. Săracul nu este frustrat. Este sărac și gata, este stabilit. Bogatul nu este frustrat, căci este bogat și gata. Omul mediu este foarte frustrat: el vrea să fie bogat, speră să devină bogat, dar simte sărăcia cum îl urmează ca o umbră. El este pe muchie.

Micul burghez este cel mai periculos. El este sărac și bogat în același timp, dar el nu vrea să fie sărac, vrea să fie foarte bogat. Dacă nu poate fi foarte bogat, va distruge societatea, ca să nu mai fie nimeni bogat.

Marx nu era deloc o persoană religioasă; el era contra religiei. El nu cunoștea cu adevărat religia. Tot ce știa era ceva despre iudaism și creștinism. Era evreu. Aici ar trebui înțeles ceva: Marx era evreu, Freud era evreu, Einstein era evreu – marile nume ale lumii moderne erau toți evrei. Evreii au suferit mult; asta-i face furioși. Și furia lor se exprimă sub diverse forme. Furia lui Marx contra societății este de fapt o furie evreiască contra unei lumi non-evreiești. El nu cunoștea decât iudaismul și creștinismul, care nu sunt religii foarte dezvoltate. Dacă ar fi știut ce înseamnă budismul sau pe Patanjali sau *Upanishadele*, ideile sale ar fi fost cu siguranță foarte diferite. Dar el nu era conștient și nici măcar nu încerca să devină conștient. Înțelegerea sa religioasă era foarte săracă; era doar un economist.

Religia nu are nimic de-a face cu societatea; iată de ce el era contra religiei. Religia este individualistă, iar el era un socialist prin excelență. Iată de ce el a zis: "religia este opiumul poporului". Religia este individuală pentru că religia crede în libertatea individuală. Și realizarea ultimă este individuală, nu socială. Nu s-a auzit niciodată vorbindu-se despre o societate care a devenit

religioasă, ci numai despre indivizi – un Buddha aici, un Iisus dincolo, un Moise în altă parte – numai indivizii devin religioși.

Societatea nu poate să devină niciodată religioasă, căci spiritul maselor nu poate ajunge la o asemenea înflorire. A fi religios este o credință puternică și uluitoare. Este deschiderea către potențialul nostru ultim; acest lucru nu poate să se producă în rândul maselor. Să nu te gândești că într-o zi masele ar deveni pictori precum Picasso sau Leonardo da Vinci, ori mari muzicieni precum Beethoven, Mozart sau Wagner. Să nu te gândești că într-o zi mulțimea ar putea deveni mari oameni de știință precum Einstein, Planck, Eddington. Nu, nu e posibil așa ceva. Atunci de ce ne-am gândi că mulțimea ar putea deveni mari genii religioase ca Buddha, Iisus, Moise, Mahavira, Mahomed? Este imposibil.

Masele trăiesc în obscuritate, trăiesc în junglă. Puțini oameni scapă din junglă și intră în pădure, iar foarte puțini dintre cei care trăiesc în pădure pot intra în grădină. Mulți dintre cei care ajung în pădure se atașează prea puternic de acest loc și rămân aici. Raportul este cam următorul: numai o persoană dintr-un milion scapă din junglă și intră în pădure. Dintr-un milion de persoane care au ajuns în pădure, doar unul va ajunge în grădină. Și dintr-un milion de oameni din grădină, una singură intră în casă. Aceasta a fost proporția până în prezent și aceasta va rămâne și în viitor.

Religia nu este decât pentru o minoritate. Acest lucru rănește, pentru că vouă v-ar plăcea ca religia să fie pentru toți. Dar eu nu pot să fac nimic. Dacă muzica nu poate fi pentru toți, dacă nici pictura și nici dansul nu pot fi pentru toți, atunci, scuzați, dar nici religia nu poate să fie pentru toți. Și într-o lume comunistă, religia devine imposibilă, căci individualitatea nu este permisă, libertatea nu este permisă, nu-i este permis nimănui să fie diferit de ceilalți.

Iată o povestioară care se petrecea în Rusia sovietică: Un om a fost apucat într-o zi, pe stradă, de niște crampe cumplite la stomac și avea nevoie să meargă urgent la toaletă. Astfel că, a intrat într-o clădire albă și foarte modernă construită în acest scop. S-a pomenit într-o încăpere cu două uși. Pe una era indicat "Bărbați", pe cealaltă "Femei". Natural, a intrat pe ușa pe care scria "Bărbați". S-a aflat din nou într-o cameră cu două uși. Una indica "Mai mult de 21 de ani", iar cealaltă "Mai puțin de 21 de ani". Cum el avea 52 de ani, a intra pe ușa cu "Mai mult de 21 de ani". De data aceasta era într-o cameră cu alte două uși pe care scria "Maladie gravă", respectiv "Indispoziție minoră". Cum în acel moment durerea sa se dublase, a intra pe ușa pe care scria "Maladie gravă". Din nou se găsea într-o încăpere cu două uși: una indica "necredincioși,

atei", iar cealaltă, "credincioși, religioși". Cum el credea în Dumnezeu, a intrat pe ușa respectivă și s-a pomenit în stradă.

Într-o lume comunistă, o persoană religioasă nu poate să trăiască, pentru că nu este tolerată. O lume comunistă crede în societate, în dominația absolută a societății. Individul este considerat drept un pericol. De îndată ce un individ are tendința de a se izola, este imediat privit ca un dușman. "Nu trebuie să încerci să fii un individ izolat, trebuie să urmezi turma, trebuie să faci parte din turmă, nu să-ți urmezi propria cale și propriul stil" – chiar în lucrurile obișnuite. Dacă mergi în Rusia, în China, chiar și în haine vei găsi uniformitate, chiar și în mașini vei găsi uniformitate. Totul trebuie să fie exact la fel, pentru toată lumea. Chiar și la haine, omul nu trebuie să aibă un stil personal, căci este periculos. Comunismul nu tolerează individul; cum ar putea să tolereze religia? Este imposibil.

Religia înseamnă înflorire personală, individuală. Religia nu poate exista decât într-o societate individualistă, unde libertatea este permisă și libertatea de a fi tu însuți este permisă, unde nimeni nu se amestecă în afacerile nimănui, ești lăsat în pace și poți face tot ce vrei. Societatea nu intervine decât dacă începi să te amesteci în viața altcuiva, altfel nu. Dacă nu deranjezi pe nimeni, nimeni nu se va ocupa de tine.

Acest lucru nu este posibil decât într-o societate democratică, într-o țară capitalistă. Eu sunt cu totul pentru o societate capitalistă și pentru „democrație". Mai bine să fii sărac și să rămâi democrat. Dacă nu, stomacul tău va fi plin, dar spiritul va fi gol; corpul tău va fi hrănit, dar sufletul tău va muri de foame.

Și acum a doua parte a întrebării: *"Ce tip de ordine socială ar trebui să existe pentru ca omul să nu mai fie exploatat de către om?"*

Întotdeauna omul va fi exploatat de către om, dacă nu va exista mai mult decât minimul necesar; nu mai este o problemă de comunism, de capitalism sau de socialism. Iată de ce trebuie să creezi mai mult decât strictul necesar, să fii creativ, să folosești toate posibilitățile pentru a crea mai mult: acesta este primul lucru de făcut. Și al doilea: trăiește în prezent, nu te preocupa de ziua de mâine. Ce spune Iisus? Spune: „Priviți crinii de pe câmp. Ei nu cos, nu țes, nu muncesc, nu se gândesc la ziua de mâine – de aceea sunt atât de frumoși. Însuși Solomon, îmbrăcat în toată gloria sa, n-ar putea fi atât de frumos."

Trăiește în prezent. Viitorul produce aviditate, aviditatea creează acumulare, acumularea aduce sărăcia. Numai o societate

religioasă... și când spun „societate religioasă", nu mă refer la un ordin social religios. Prin „societate religioasă" vreau să spun acolo unde mulți, foarte mulți oameni sunt religioși, sau unde cel puțin se străduiesc să fie; acolo unde mulți oameni meditează, se roagă; acolo unde mulți oameni sunt iubitori, atenți, unde mulți oameni sunt compasivi, unde mulți oameni se bucură de viață în prezent și nu se îngrijorează de viitor; unde mulți oameni sunt pur și simplu fericiți, clipă de clipă. În această societate, exploatarea va dispărea. În orice alt caz, exploatarea va exista.

Oamenii nu fac altceva decât schimbă structura: în Rusia, vechii exploatatori au dispărut, dar au apărut noii exploatatori – iar aceștia noi sunt cu mult mai periculoși, căci sunt mai bine echipați tehnologic decât cei dinaintea lor. Înainte, existau bogații, ei erau cei care exploatau; țarul era prezent și el exploata – dar nimic nu se compară cu Stalin și zbirii săi. Erau mai bine echipați. Țarul nu era așa de bine echipat; iată de ce revoluția a fost posibilă. Acum, nu mai este posibilă o revoluție în Rusia – este imposibil. Nici nu ți-ai putea imagina o revoluție, căci autoritatea statului este foarte mare și statul este și foarte bine echipat tehnic contra individului. Nimeni nu poate nici măcar să gândească. Este imposibil de vorbit despre revoluție. Este imposibil chiar să te gândești la ea, căci pereții au urechi. Nu poți vorbi deschis cu soția ta, pentru că, cine știe?... riști să fie o informatoare. Nu poți vorbi cu copilul tău, cu propriul tău copil, căci el aparține Uniunii Tineretului Comunist. Și el este învățat să fie patriot, pentru țară, contra familiei. Societatea este scopul, nu familia. Familia trebuie să fie complet distrusă.

Nu mai sunt partide, nici ideologii disponibile: nici o posibilitate de a publica o carte sau un jurnal. Cum ai putea crede că o revoluție se poate produce în Rusia? Nu, statul este atât de puternic, încât va înăbuși totul încă din fașă.

Și acum, să vedem ce fac ei? Înainte vreme, exploatatorii își ucideau dușmanii; acum nu-i mai asasinează. Au arme mult mai ucigătoare: le spală creierul, nu-i mai asasinează. Le aplică electrosocuri sau șocuri insulinice și le spală creierul. Și individul intră în spital, nu în închisoare, complet abrutizat, idiot. A uitat tot ce știa; nu poate nici măcar să gândească, nu poate să lege două fraze logic. Trebuie să învețe totul de la a, b, c. Atunci, cum să se mai gândească la revoluție?

Mai devreme sau mai târziu, într-o țară comunistă, se va petrece următorul lucru: imediat după naștere – nașterile au loc obligatoriu la spital - vor plasa copilului un electrod în creier. În

felul acesta, guvernul va ști în orice moment ce gândește. Acum problema nu mai este ce spui, ci chiar ce gândești. Postul de observație va ști cine gândește ceva nepotrivit: numărul aceluia va apărea afișat pe ecranul lor. Imediat un semnal va avertiza că, de exemplu, nr. 31 a greșit. Nr. 31 va fi prins. Acum este posibil așa ceva; tehnic, este posibil.

Și trebuie să știi că omul este foarte periculos: tot ce devine posibil din punct de vedere tehnic, el trebuie să încerce. Este obsedat, nu poate rezista tentației.

Mă simt vinovat pentru că pot să vin către dvs., în timp ce săracii nu pot.

Nu te simți vinovat. Uite, am să vă spun o anecdotă:

Marta era pe moarte. Înainte să-și dea seama, s-a întors către Abel și l-a întrebat: „Abel, înainte să mor, hai să facem dragoste pentru ultima oară". Abel i-a răspuns: „Cum aș putea să fac așa ceva? Te-aș omorî". Dar Marta s-a rugat: „Fiecare are dreptul la o ultimă dorință înainte să moară. Ar trebui să-mi împlinești această dorință". Abel a fost de acord. Au mers în dormitor și au făcut dragoste. Nici n-au sfârșit bine că ea a sărit din pat complet vindecată, a alergat pe scări în jos, a început să jumulească un pui, strigând la copii că masa va fi gata într-o oră.

Copiii, uluiți, au început să țopăie de bucurie și au alergat la tatăl lor, pe care l-au găsit plângând, „Tată, de ce plângi? E un miracol! Mama este complet vindecată". El a răspuns: „Da, știu, dar când mă gândesc la ce aș fi putut face pentru Eleanor Roosevelt!"

Nu te mai gândi la Eleanor Roosevelt și nu mai plânge degeaba. Dacă te simți jenat, nu mai veni – pentru că a te simți vinovat este foarte rău și eu vreau ca nimeni să nu se simtă vinovat. Du-te, deci, și ajută pe săraci. Dacă vrei să vii aici, uită de restul lumii. Dacă te vei gândi la lume, nu vei putea să mă asculți, nu vei putea să mă înțelegi.

Viața ta este scurtă, foarte scurtă. Trece atât de repede, încât abia ai timp să constați că exiști. Și nu te mai întrista din cauza săracilor; mai întâi, săracii nu sunt pregătiți să vină aici. Eu îi cunosc pe săraci: am călătorit prin această țară, m-am născut în această țară. Câteodată vin la mine, dar vin din alte motive. Nu vin niciodată pentru un răspuns, sau pentru că le-aș putea fi util pe drumul spiritual. Ei vin: fiul nu-și găsește de lucru, „Binecuvântează-ne!". Ei vin pentru că femeia este bolnavă, pentru

că nu poate avea copii, etc. „Binecuvântează-ne!". Ei nu vin aici din motive religioase. O persoană săracă nu poate avea o motivație religioasă, căci ea realmente moare de foame. Problema sa nu este religioasă, este una fizică. Numai o persoană bogată poate avea probleme religioase. Religia este un sub-produs al abundenței; este un lux.

Atunci când nevoile tale corporale sunt satisfăcute, atunci survin problemele psihologice. Un sărac nu are niciodată probleme psihologice; n-o să-l vezi niciodată la psihanalist. Atunci când necesitățile corporale sunt satisfăcute, problemele se deplasează în altă sferă, iau o formă superioară, se deplasează mai sus – încep să devină psihologice.

Indienii sunt foarte mulțumiți că nu au multe probleme psihologice, că nu prea au nevoie de psihiatri în India. Și sunt foarte intrigați, cum de în America există atât de mulți psihiatri? Sunt de-a dreptul consternați de americani, gândind: „Sărmanii de ei, suferă de atâtea boli mentale!"

Ei nu înțeleg că maladia mentală este o altă etapă; ea arată pur și simplu că nevoile fizice sunt depășite. Acum persoana își permite să fie bolnavă mental.

Atunci când nevoile mentale sunt satisfăcute, atunci se nasc nevoile religioase, spirituale, niciodată invers.

Așa că nu vă întristați de soarta săracilor. Este ca și cum ai vedea un copilaș și te-ai îngrijora: „Săracul copil, nu poate încă să se bucure de experiența sexuală". Te privește dacă te simți vinovat, și dacă vrei să te simți vinovat, n-ai decât. Dacă nu vrei să mai faci dragoste cu iubita ta, nu mai faci – căci acești „copii" nu știu încă să facă dragoste. Vor face dragoste când le va veni vremea. Fiecare își urmează propria cale de maturizare. Și dacă un sărac se interesează cu adevărat de religie, va găsi cu siguranță calea până la mine. Nimic și nimeni nu-l va împiedica. Sunt mulți săraci aici: vor găsi o modalitate, cu siguranță vor găsi și vor veni. Intensitatea aspirației lor îi va conduce. Nu mila voastră îi va aduce.

Un singur lucru poate să rezulte din această milă pe care o arătați săracilor: puteți să pierdeți contactul cu mine.

Într-o zi, un om de afaceri evreu pescuia într-un lac, când deodată a prins un pește dintr-o specie necunoscută. Avea solzii de aur și aripioare de argint. Peștișorul s-a adresat omului de afaceri: „Bunul meu domn, aruncă-mă din nou în lac și am să-ți îndeplinesc trei dorințe". Omul l-a ascultat atent și a zis: „Îndeplinește-mi cinci și am încheiat afacerea". „Nu pot să-ți acord decât trei", a șoptit disperat peștișorul. „Hai, patru și jumătate", s-a tocmit omul. „Trei",

suspină peștișorul. „Bine, bine, uite, facem un compromis pentru patru dorințe. Ce zici?" Dar, de data aceasta, peștișorul nu i-a mai răspuns. Zăcea mort pe fundul bărcii.

Viața este foarte scurtă. Eu nu voi fi aici pentru totdeauna. Profită de ocazia care v-a fost dată, profită cât de mult poți. Aprinde mai întâi flacăra ta interioară și abia apoi poți să mergi la săraci și să-i ajutați. Abia acela va fi cu adevărat un ajutor. Dacă te simți vinovat, ei nu vor câștiga nimic din această culpabilitate; iar tu îți vei fi irosit deja șansa.

Sfântul Nicolae era iluminat?

Dacă el nu a fost, atunci cine ar putea să fie? Iluminarea înseamnă bucurie. Nu este un lucru serios. Sfântul Nicolae este un Buddha, un Christos. Sfântul Nicolae înseamnă umor și să știi că iluminarea este plină de veselie și umor. Nu are nimic serios și grav în ea, este bucurie, este încântare, este plăcere.

Capitolul V

EU CÂNT GLORIA FORMELOR

O, sadhu, purifică-ți corpul în toată simplitatea.
Așa cum sămânța se află în interiorul fructului
și cum în interiorul sămânței se găsesc florile,
fructele și ramurile,
la fel germenele se află în interiorul corpului,
iar în interiorul acestui germene, corpul se regăsește.
Focul, aerul, apa, pământul și eterul,
nu le vei putea găsi în afara Lui.
O Kazi, o panditule, gândește-te bine la asta:
ce poate exista în afara spiritului?
Ulciorul plin cu apă este pus pe apă,
el este umplut și înconjurat de apă.
N-ar trebui să definești acest aspect
din teama de a nu cădea în greșeala dualismului.
Kabir spune: Ascultă Cuvântul, Adevărul,
care este esența ta.
El își spune cuvântul Lui însuși
căci El însuși este Creatorul.
Ce spune Kabir este dificil de înțeles:
pasărea nu poate fi căutată;
deși este acolo, nu poate fi văzută.

I.98. Sadho, sahajai kaya sodho

Există un arbore ciudat, care crește fără rădăcini
și care poartă fructe fără să înflorească;
nu are nici ramuri nici frunze,
Este un lotus pur.
Doar două păsări cântă aici; una este Guru-l
și cealaltă este discipolul.
Discipolul alege fructele multiple ale vieții
și le gustă, iar Guru-l contemplă cu bucurie.
Cel-fără-de-formă se află în sânul tuturor formelor,
eu cânt gloria formelor.

Tarvar ak mul bin thada (I, 102)

Adevărul este o provocare, cea mai mare dintre toate. Este o

provocare de a cuceri, de a căuta, o provocare de a fi. Nu e ceva pe care-l posezi în fiecare zi, este ceva ce ar trebui să devii. De fapt, oricum nu poți deveni decât ceea ce ești deja, nu poți deveni decât propria ta ființă.

Provocarea adevărată este cea a celui mai intim centru al tău, provocarea de a pătrunde în tine, de a reveni la centru, de a te recunoaște, de a te cunoaște, de a te întâlni pe tine însuți. Este foarte greu.

Este complit de greu să facem față – pentru că am investit prea mult în propria ignoranță, am mizat prea mult pe ignoranța noastră. Cunoașterea de sine devine din ce în ce mai dificilă. Iată de ce, deși toată lumea este chemată, doar câțiva aud apelul. Iar dintre cei care aud apelul, mulți îl interpretează greșit, se înșeală. Cei puțini care înțeleg bine, nu pot să răspundă corect. Cei foarte puțini care răspund corect, nu persevrează mult timp. Iată de ce mulți sunt chemați, dar foarte puțini ajung la capăt.

De fapt, toată lumea este chemată. Provocarea lui Dumnezeu se adresează lumii întregi; este o invitație deschisă. Datorită acestei provocări sunteți voi aici – pentru a o accepta, pentru a trece prin foc, pentru a fi purificați prin foc. Este un pariu; este vorba despre a risca tot. Dar ironia este că, deși nu ai nimic, îți este foarte teamă să riști. Atunci când ai ceva, cât de cât, ai și curajul de a-ți asuma riscul.

Văd acest lucru în fiecare zi: când întâlnesc un om care posedă ceva, acesta e gata să se abandoneze. Este foarte misterios. Celui care nu are nimic, îi este teamă să se abandoneze. Pentru că dacă s-ar abandona, ar da de vidul din el. Dacă renunță la apărare, își va întâlni vidul interior, propria sa sărăcie.

E mai convenabil să fii bogat și să nu privești niciodată în interior. Și astfel continui să visezi: „Posed multe, cum aș putea să mă abandonez?" Dar asta e experiența mea și niciodată nu am întâlnit o singură excepție; aceasta pare să fie regula: cei care au, sunt gata să se abandoneze, nu le e teamă. Și Iisus a spus: „Celui care are, i se va mai da; celui care nu are, i se va lua și puținul pe care-l are."

Atunci când ai, ai curajul de a risca. Și atunci când riști, devii capabil să primești mai mult. Atunci când riști totul, necondiționat, total, atunci devii capabil să primești darul lui Dumnezeu. Atunci Christos se naște în tine.

Văd în lume două categorii de oameni: umanitatea întreagă poate fi împărțită în două categorii. Mai întâi, toți sunt crucificați. Jumătate dintre ei rămân crucificați, iar cealaltă jumătate, sau

doar câțiva dintre ei, au posibilitatea de a învia. Cei care rămân crucificați se mulțumesc să sufere și suferă degeaba, pentru nimic. Suferința lor este în van, fără nici o semnificație.

Ai remarcat? Suferința ta este fără motiv. De ce suferi? Ce câștigi de aici? Nu faci altceva decât să suferi; te irosești. Cei care suferă degeaba, rămân crucificați, cei care suferă pentru Dumnezeu, învie. Atunci suferința lor are un sens, o semnificație.

Viața ta pe pământ se va sfârși, acest lucru este sigur. Dar vei muri pentru Dumnezeu? Sau pur și simplu vei muri? Căci dacă vei muri pur și simplu, atunci vei fi crucificat fără posibilitate de înviere spirituală. Dar dacă mori pentru Dumnezeu, dacă devii o ofrandă, un sacrificiu, atunci vei putea reînvia.

Toată lumea este crucificată; numai unii coboară de pe cruce și încep o viață nouă, una despre care Iisus spunea că este „o viață de abundență", o viață infinită, o viață sfântă – pentru că ea este un tot. Numai câțiva coboară de pe cruce și devin extatici: moartea lor nu mai este o moarte, este începutul unei vieți eterne.

Acum, aceasta depinde de tine. Dacă accepți provocarea, vei putea învia; Christos se va naște în tine, sau Buddha, sau Krishna.

Totuși, e bine să realizezi un lucru: Krishna, Buddha, Christos – nu sunt numele unor persoane. Ele exprimă o anumită stare, o aceeași stare. Christos îl desemnează pe cel care s-a realizat; cel care a ajuns la capăt, acela poate spune „Sunt una cu Dumnezeu." Aceeași semnificație o are și numele de Buddha sau Krishna.

În mod obișnuit, te îndepărtezi de tine însuți și în fiecare zi te îndepărtezi din ce în ce mai mult. Te îndrepți continuu către periferie și nu vei înceta să-ți creezi noi periferii, îndepărtându-te tot mai mult. Te îndrepți către un orizont pe care nu este posibil să-l atingi, căci orizontul nu există, nu este decât iluzie. Numai centrul există.

*

Iată de ce Kabir spune: O sadhu, o, călugărule! Nu te duce nicăieri. Dumnezeu este aici. Dumnezeu este acolo unde ești tu. Nu mai căuta aiurea. Provocarea nu vine din exterior, provocarea vine din inima ta. Uneori, ți se pare că vine din exterior, pentru că centrul tău cel mai intim aproape că ți-a devenit exterior. Ai devenit atât de inconștient încât, atunci când te cheamă propriul tău suflet, vei crede că altcineva o va face. Atunci când te cheamă Maestrul, de fapt propria ta voce interioară încearcă să te facă să auzi. Vocea se exprimă prin el. Maestrul nu este la exterior.

Într-o zi, mi s-a pus următoarea întrebare: „Când să-l ascultăm pe Maestru? Când spune da, sau când spune nu?" Dacă ai înțeles cu adevărat semnificația relației dintre discipol și Maestru, atunci

nu va mai exista nici discipol, nici Maestru. Astfel, de fiecare dată când spui nu Maestrului tău, ție îți spui nu. El este tu însuți. Problema nu se pune între Maestru și discipol, ci între centrul tău și periferie. Atunci când spui da discipolului și nu Maestrului, spui da periferiei. Când spui da Maestrului, spui da centrului. Maestrul și discipolul nu sunt separați. Vom mai reveni la acest vers.

Kabir spune: există două păsări, Maestrul și discipolul: discipolul a decis să se bucure de lumea formelor, de lumea multiplă a formelor, de circumferință; Maestrul rămâne în centru, în centrul ciclonului și observă; el este martorul – este fericit, fericit chiar și atunci când discipolul rătăcește și caută plăcerea. Într-o zi, discipolul va reveni; trebuie să revină, căci pe circumferință nu poate fi mulțumit, acolo nu poate ajunge la beatitudine. Nu există decât mizerie, iar mizeria continuă să se multiplice în fiecare zi.

Primul lucru de care trebuie să-ți amintești este că ești chemat. Eu sunt o provocare. Eu te chem. Ascultă; și nu te mulțumi doar să asculți, răspunde; și nu te mulțumi doar să răspunzi, acceptă provocarea călătoriei.

Călătoria este anevoioasă. Va fi dificil să mergi în necunoscut, căci va trebui să te îndepărtezi de securitate, de confort, de tot ce ți-a aparținut până în prezent – de identitatea ta. Vei avea impresia că te îndepărtezi de tine, când de fapt te reîntorci la tine. Căci ceea ce crezi tu acum că ești, nu e adevărata ta natură. Este o înșelătorie pe care ai creat-o tu; este o halucinație, o autohipnoză.

Uspenski vorbește adesea despre o anumită lege: „legea semințelor". Este extrem de important să înțelegi această lege. Te-ai uitat la un stejar bătrân? În cursul vieții sale, el va crea miliarde de semințe, dar nu toate vor deveni copaci. Dintr-un milion de semințe, una singură poate deveni stejar, restul sunt pierdute. Natura produce într-un mod extravagant, știind bine că mulți sunt chemați, dar puțini aud chemarea. Sunt produse un milion de semințe pentru ca una singură să poată deveni stejar. Milioane de ființe se nasc pentru ca una singură să poată deveni un Christos, un Buddha sau un Krishna. Amintește-ți mereu de această lege a semințelor.

Și în cazul bărbatului e la fel... un bărbat obișnuit, normal, care nu a auzit de controlul energiei sexuale, va ejacula de 4-6 mii de ori în viața sa. Dintre milioane de spermatozoizi, unul singur va ajunge să fecundeze ovulul. Dintr-un milion de celule vitale, una singură probabil...

Vei deveni surprins: un singur corp bărbătesc ar putea să populeze pământul întreg, dacă toți spermatozoizii ar produce viață.

Un singur corp uman ar fi suficient. Si eu vorbesc aici despre o persoană normală, nu despre un supraom sau unul anormal. Cel pe care-l numesc eu supraom nu ejaculează. Energia sa începe să fie orientată în dimensiuni diferite. Anormalul este un maniac.

Acum câteva zile, am primit o scrisoare de la o tânără. Ea scria: „Mi-e teamă că m-am măritat cu un maniac sexual. Soțul meu nu mă lasă niciodată singură. Vrea să facem dragoste cât e ziua de lungă: când sunt la duș, când prepar micul dejun, când fac patul, chiar și când îi întorc spatele. Puteți să-mi spuneți ce să fac? Semnat, o epuizată." Și-a dat și numele, dar n-am de gând să vi-l spun, căci soțul ei este aici. Există și un post-scriptum: „PS. Vă rog să-mi scuzați scrisul sacadat."

Eu nu vorbeam de aceste sacade! O ființă umană normală poate popula lumea întreagă. O ființă anormală? Poate popula mai multe planete. Ființele anormale devin mecanisme sexuale, mașini de făcut sex. Ele nu dau viață, ci doar produc celule vitale. O persoană normală produce celule vitale și viață. O ființă supranormală își transformă energia vitală pentru a atinge praguri din ce în ce mai elevate. Energia sa se orientează mai degrabă în sus, decât în jos. Energia nu mai este afectată de gravitație; energia începe să leviteze, să zboare.

Dar această lege a semințelor trebuie să fie înțeleasă: mulți oameni se nasc, dar numai unii se realizează. Ce se va petrece cu celelalte semințe? Sunt aruncate din nou în lume, dându-li-se o nouă șansă.

Nu ratați această șansă. A fi o sămânță este o mare șansă – este o posibilitate, o potențialitate – poți crește. Dar în acest caz sămânța trebuie să înțeleagă multe lucruri, căci sunt o mie și una de bariere care trebuiesc trecute, o mie și unul de obstacole de evitat, o mie și una de alternative false de abandonat. Abia atunci te vei îndrepta către credință.

Credința este un fenomen rar. Cu toate că este naturală, este rară. Atunci când sămânța a găsit un sol bun, ea crește. Este ceva natural; credința este naturală, dar găsirea unui sol bun... iată esența problemei.

În versul de azi, Kabir dă direcții foarte clare; caută să le înțelegi.

O, sadhu, purifică-ți corpul în toată simplitatea sa.

Cuvântul *sadhu* este foarte frumos; trebuie să-l înțelegi. I s-au atribuit multe semnificații. Același termen de *sadhu* înseamnă

simplu, spontan, inocent. Cuvântul în sine semnifică „inocent". Dar dacă te duci în India și privești în jur căutând sadhu-și, ai să constați că nu sunt deloc inocenți. Sunt oameni foarte complicați, mai complicați decât oamenii obișnuiți care trăiesc pe lumea asta. De unde le vine această complexitate? Nu sunt deloc spontani, nu sunt deloc naturali. Fac lucruri care nu sunt naturale. Încearcă, într-un fel, să meargă contra naturii, contra curentului. Ei nu curg odată cu râul, ci caută să se împotrivească. Iată de ce nu sunt naturali. Ei nu sunt sadhu-și în adevăratul sens al cuvântului, nu mai sunt inocenți.

Prima caracteristică a unui „sadhu" este recunoașterea ignoranței sale. Ignoranța însoțește inocența; știința corupe. Dacă poți să spui sincer și onest: „Nu știu", devii un „sadhu": este primul pas.

Cineva te întreabă: „Dumnezeu există sau nu?" și spui „Nu știu" – răspunsul tău este acela al unui „sadhu". În literatura budistă, de câte ori mergea cineva la Buddha și era întrebat: „Crezi în Dumnezeu? Crezi în rai și în infern? Crezi în suflet?", dacă omul spunea: „Domnule, nu știu", Buddha îi vorbea astfel: „Sadhu, sadhu, ești un inocent, ești un mare inocent." Acesta e primul pas.

Știința creează complexitate: cu cât știi mai mult, cu atât devii mai complicat, vei încerca să înșeli natura, să trișezi. O ființă inocentă cooperează cu natura, un om de știință începe să înșele și să exploateze natura. El își folosește cunoștințele pentru a forța natura să-l servească.

Astfel, vedem cu toții cum știința încearcă să înșele natura. Bineînțeles că, în timp, natura se va răzbuna; nu poate fi înșelată multă vreme; în final, înșelătoria se va transforma în autodistrugere. Iată la ce s-a ajuns: trei sute de ani de înșelătorie științifică și acum întreaga umanitate se apropie de o moarte totală, de o sinucidere globală.

Pentru a deveni un „sadhu", prima etapă este a nu mai pretinde că știi – căci orice știință este iluzorie. Voi nu știți exact, cu adevărat, ceva; nimeni nu știe. Numai oamenii ignoranți cred că știu, oamenii înțelepți știu că, de fapt, nu știu.

Al doilea aspect: „sadhu" este ca un copil, este spontan. Când îi e foame, el mănâncă, când îi e somn, doarme. V-ați uitat la copiii mici? Chiar dacă stau la masă, adorm. Sunt pe cale să mănânce, în mijlocul îmbucăturii... adorm.

A doua caracteristică a unui „sadhu" va fi spontaneitatea sa, dar nu vei mai găsi spontaneitate la așa-zișii „sadhu-și".

Atunci când le este foame, postesc; cum să mai fie inocenți și

dacă vrei să mergi către cer, te va duce către cer. Vehiculul doar îți stă la dispoziție acolo unde vrei să mergi. Dacă vrei să mergi către exterior, te va duce către exterior; dacă vrei să mergi către interior, te va duce către interior. Vehiculul nu este decât un vehicul. Și este foarte frumos și extrem de cooperant. Corpul este atât de cooperant, încât chiar și atunci când începi să-l distrugi, el va coopera. Poți să iei un bici și să te biciuiești și mâna ta va coopera. Gândește-te un pic la această cooperare uluitoare: poți să-ți biciuiești propriul corp cu propriile mâini; poți să-ți administrezi otravă cu propria mână și s-o bei cu propria gură; și corpul va coopera. Cooperarea sa este necondiționată.

Este un corp atât de frumos, atât de prietenos, iar tu ai învățat să te opui lui, ai fost învățat că acest corp este rău, că aparține diavolului, că nu trebuie să-l asculți. Te-ai încarnat în acest corp, te-ai înrădăcinat în el. El este solul tău: trebuie să crești plecând de la el, trebuie să te hrănești prin el.

Primul lucru pe care-l spune Kabir este: O *sadhu*, purifică-ți corpul cu toată simplitatea. Nu lupta contra lui, cooperează cu el. Tratează-l ca pe un prieten și fii spontan cu el. Împlinește nevoile trupului, căci trupul este un vehicul și tu-l poți face să meargă către Dumnezeu. Ți-a fost dat cu un scop special. Este un mecanism de mare valoare: știința nu este nici acum capabilă să creeze ceva comparabil cu acest corp – și nici nu cred că va fi vreodată. Corpul este cel mai frumos mecanism al lui Dumnezeu.

Așa cum sămânța se află în interiorul fructului
Și cum în interiorul sâmânței se găsesc florile,
Fructele și ramurile,
La fel germenele se află în interiorul corpului,
Iar în interiorul acestui germene, corpul se regăsește.

Kabir spune: Scânteia vieții este ascunsă în corpul vostru – germenele care poate înflori, sămânța care poate deveni Dumnezeu – potențialitatea este ascunsă în corp. Nu lupta contra corpului, căci această potențialitate este foarte fragilă: dacă lupți contra corpului, vei distruge această potențialitate. Această potențialitate este foarte delicată: dacă devii agresiv, masochist, dacă începi să te torturezi, această delicatețe va dispărea.

Trebuie să avem grijă de corp: trebuie să fii foarte atent, foarte iubitor cu corpul tău. Atunci, spontaneitatea sa îl va purifica, îl va sanctifica.

spontani? Și când le este somn, veghează, se forțează să rămână treji. Când sunt mânioși, ei încearcă să zâmbească și atunci când se simt tentați sexual, ei vorbesc de „brahmacharya" și de celibat.

Acești oameni nu pot fi „sadhu-și" – nu pentru că așa spune Kabir, nu pentru că spun eu. Sadhu trebuie să fie inocent ca un copil. Da, Iisus a avut dreptate când a spus: Numai cei care sunt asemenea copiilor vor putea intra în împărăția lui Dumnezeu. El vorbește de „sadhu-și" asemănându-i cu niște copii. Dar trebuie făcută o distincție: atunci când spun „asemenea copiilor" sau când Iisus spune la fel, aceasta nu înseamnă a fi infantili; inocenți, dar în același timp maturi. Inocența are propria sa maturitate. Care este diferența între un infantil și unul care este asemenea copiilor? Infantilul nu are conștiință. Da, este inocent: atunci când îi e foame, mănâncă, când îi e somn, doarme – dar spontaneitatea sa are ca fond inconștiența. Există spontaneitate, dar este inconștientă.

Există și spontaneitate conștientă. De obicei, când ești conștient, nu ești spontan... ești atât de disciplinat în conștiența ta încât disciplina ta nu mai este naturală. Conștiința ta te ajută să fii natural, să fii spontan, să nu interferezi, să nu reprimi. Dar totuși ești conștient.

Trebuie înțelese bine aceste două aspecte. Pe de o parte, există oameni care sunt inconștienți și inocenți, sunt infantili. Ei nu vor intra în împărăția lui Dumnezeu, ei nu sunt *sadhu*-și. Pe de altă parte, există oameni care sunt foarte conștienți dar care nu mai sunt naturali. Din cauza conștienței lor, au pierdut contactul cu viața naturală. Acești oameni sunt așa-zișii călugări, așa-zișii *sadhu*-și; nici ei nu sunt pregătiți pentru împărăția lui Dumnezeu.

Este necesară o nouă combinație, o nouă sinteză: conștiință și spontaneitate. Asta vrea să spună Kabir când vorbește despre *sahaj samadhi*. *Sahaj* înseamnă spontaneitate, samadhi înseamnă conștiință: o conștiință spontană. Dacă conștiința va deveni lipsită de spontaneitate, ai căzut. Dacă spontaneitatea va merge contra conștiinței tale, iar ai căzut. Un *sadhu* este cel care le îmbină pe amândouă: *sahajai kaya sadho*.

Kabir spune: O *sadhu*! Purifică-ți corpul într-un mod simplu, natural, spontan. Nu lupta cu corpul – acesta este mesajul. Corpul este al tău, corpul ești tu; nu crea nici o animozitate între tine și corpul tău. Creștinii, hindușii, musulmanii, jainiștii – toți au luptat cu corpul lor. Astfel, într-un anume fel, o noțiune falsă a devenit predominantă: corpul este un obstacol între Dumnezeu și tine. Dar nu este deloc așa! Corpul este un vehicul; dacă vrei să-ți folosești vehiculul ca să te duci în infern, el te va duce în infern;

Focul, aerul, apa, pământul și eterul,
Nu le vei putea găsi în afara Lui.

Și Kabir spune: Acest corp nu este în afara lui Dumnezeu, ci este chiar în Dumnezeu. Nimic nu se află în afara Lui. Aerul, pământul, eterul, focul, apa – nimic nu e în afara Lui, pentru că nimic nu Îi este exterior. Dumnezeu nu are exterior.

Acum, lăsați-mă să vă explic acest lucru: piatra nu are un înăuntru, omul are înăuntru și afară. Piatra nu are decât afară; Dumnezeu nu are afară. Nu are decât înăuntru. Există trei etape ale creșterii: materia – care este pură exteriorizare, fără interiorizare. Ea nu are suflet, nu are conștiință. Omul este și exteriorizare și interiorizare – pentru că este în același timp corp și suflet, materie și mental. Dumnezeu nu este exteriorizare. El este pură conștiință, suflet pur.

Neavând nimic exterior, Dumnezeu nu are circumferință exterioară. Materia nu are centru, Dumnezeu nu are circumferință, iar omul le are pe amândouă. Aceasta este agonia omului, dar și extazul său.

Omul este uimitor, căci el leagă materia de spirit, creează o punte între lume și Dumnezeu. Într-o mână ține materia și în cealaltă pe Dumnezeu. El este puntea. Contemplați frumusețea umanității, gloria sa! Totuși, omul este angoasat, pentru că este tot timpul atras de doi poli. Pe de o parte, materia îl atrage, pe de altă parte aude chemarea lui Dumnezeu; pe de o parte, bunurile materiale, pe de altă parte iubirea, rugăciunea, meditația; pe de o parte, ambiția, banii, respectul, pe de altă parte liniștea, frumusețea, binele. Și omul este tras între cele două părți. Aceasta este una dintre stări.

Cealaltă stare este următoarea: te simți copleșit, nu le poți îngloba pe amândouă. În tine există punctul de întâlnire a lui Dumnezeu cu lumea. Omul este răscrucea unde Dumnezeu și lumea se întâlnesc.

Fără tine, lumea ar fi goală, fără Dumnezeu, lumea nu ar putea exista. Nici fără materie, lumea nu ar putea exista. Fără om, lumea ar putea exista, dar ar fi foarte sărăcită.

Lasă-mă să repet: Fără Dumnezeu, existența lumii nu ar fi posibilă, și nici fără materie. Fără om, lumea ar putea exista și Dumnezeu la fel, dar totul ar fi foarte sărăcit. Fără om, agonia ar dispărea, dar și extazul. Fără om, puntea ar fi ruptă.

Omul este cea mai mare glorie, puntea cea mai subtilă. Existența omului este contrară tuturor regulilor. Dumnezeu este

simplu, materia este simplă. Dumnezeu este pură conștiință, materia este pură inconștientă. Omul este complex: el este în același timp conștiință și inconștientă. El este polar: contrariile se întâlnesc în el.

Apariția agoniei depinde de tine – de atitudinea ta; apariția extazului depinde de asemenea de tine – de atitudinea ta. Agonia este extazul văzut dintr-un unghi fals; extazul este agonia văzută într-o manieră corectă. Și otrava devine miere, dacă viziunea ta este justă.

O Kazi, o panditule, gândește-te bine la asta:
Ce poate exista în afara spiritului?

Kabir spune: ce poate exista în afara spiritului? Nu vorbi de *Vede*, o panditule; și nu vorbi de Coran, o, Kazi; și nu vorbi de Biblie sau de *Dhammapada*. Cine e acela care nu este spiritul însuși? Toate *Vedele* sunt conținute în el – căci toate *Vedele* sunt născute din spirit. Sursa este acolo, în tine. Și *Gita* și Biblia s-au născut din tine. Deoarece Christos a pătruns în profunzimile spiritului, Biblia a înflorit. Deoarece Moise a pătruns în profunzimile spiritului, Biblia a înflorit. Deoarece Krishna a pătruns în profunzimile ființei sale, s-a născut magnifica *Bhagavad Gita*, cântul celest. Deoarece Buddha a sondat profunzimile spiritului, s-a născut *Dhammapada*. Totul este în spiritul tău. Atunci când cauți în *Vede* și în Coran, cauți într-o direcție falsă și cauți un Dumnezeu de mâna a doua. Și Dumnezeu nu poate fi niciodată de mâna a doua.

Atunci când cauți în Scripturi, cauți teorii și nu adevărul – adevărul este original, trebuie să fie original. Adevărul trebuie să se nască în tine, el nu poate fi împrumutat din exterior.

O Kazi, o panditule, gândește-te bine la asta:
Ce poate exista în afara spiritului?

Totul este în El, în Dumnezeu, în spirit – și El este în toate lucrurile.

Ulciorul plin cu apă este pus pe apă,
el este umplut și înconjurat de apă.
N-ar trebui să definești acest aspect
din teama de a nu cădea în greșeala dualismului.

Toată problema se naște din limbaj: înăuntru și în afară,

Dumnezeu și lumea, spiritul și materia. Toată problema vine din cum ar trebui să fie denumite lucrurile. Nu da un nume, nu defini, nu mai folosi limbajul și ai să vezi imediat că rămâne numai unitatea. Urmărește câteodată o apropiere nonverbală. Aceasta este meditația: privește viața fără să verbalizezi. Așează-te alături de un copac și privește-l pur și simplu; nu spune nici măcar că este un copac, nu te preocupa de specie. Nu-l defini, lasă deoparte toate denumirile.

Privește câteodată în ochii cuiva și nu-l califica nicicum – că este bărbat, femeie, prieten, dușman, tânăr, bătrân, frumos, urât – nu introduce atribute. Privește pur și simplu în ochii lui fără a introduce verbalizarea și imediat vei face un salt, un salt cuantic și vei fi surprins să constați că observatorul a devenit cel observat, iar cel observat a devenit observator. În acel moment nu vei mai ști cine este "eu" și cine este "tu". Sunt momente când Dumnezeu pătrunde în tine, se fac simțiți primii pași.

Timp de o oră sau mai puțin, abandonează limbajul. A abandona limbajul înseamnă a abandona religiile, înseamnă a abandona tot ce este creat de om. Ai remarcat așa ceva? Limbajul este foarte, foarte important. Animalele sunt silențioase, arborii sunt silențioși, ei nu discută, nu au texte sacre. Un arbore nu este nici creștin, nici hindus, nici musulman; el este pur și simplu acolo, în toată frumusețea lui, fără nici un nume. El nu-și cunoaște nici propriul nume; aceste nume sunt date de către ființele umane. Societatea voastră este creată prin limbaj, știința voastră este creată prin limbaj. Ia gândește-te un pic, dacă printr-un miracol limbajul ar dispărea de pe pământ, care ar fi diferența dintre un om și un animal? Care ar fi diferența dintre tine și un arbore? Care ar mai fi diferența între un musulman și un hindus? Nu va mai fi nici o diferență. Toate distincțiile sunt create prin limbaj.

Fă-ți astfel un pic de disciplină. Atunci când spun "disciplină", spun cu teamă, căci ați putea să faceți o confuzie în legătură cu acest termen. Atunci când spun "disciplină", nu spun că trebuie să impui ceva prin forță. Cuvântul disciplină vrea să însemne a învăța. Atunci când vă spun "disciplinați-vă" spun de fapt *învățați*.

Așează-te lângă un copac, privește trandafirul, nu pronunța nici un nume, nici în exterior, nici în interior. Fii doar prezent. Lasă trandafirul să se deschidă în prezența ta și lasă-ți ființa să înconjoare trandafirul. Va fi o întâlnire fără limbaj. Fii la fel de tăcut ca și trandafirul; așa cum trandafirul nu spune nimic despre tine, nu spune nici tu nimic despre el. Trandafirul nu-ți va spune ce om frumos ești. Nu-ți va spune că ești bărbat sau femeie, că

ești alb sau negru. Trandafirul nu spune nimic: el se află într-o tăcere absolută, vibrează în tăcere. Așa ar trebui să vibrezi și tu. Așează-te lângă el, contemplă-l, observă-l pur și simplu, nu lăsa să intervină limbajul. Dacă apar cuvintele, îndepărtează-le. Rămâi indiferent la cuvinte. Ele vor veni, în virtutea vechii obișnuințe, nu te vor părăsi așa ușor. Le-ai folosit de atâtea ori, le-ai exploatat atât. Ai depins atât de mult de ele, încât nu se vor lăsa ușor: îți vor da târcoale, te vor tracasa, vor zumzăi în jurul tău. Vor veni să spună "frumos trandafir..." Rămâi indiferent, nu coopera. Nu spun să le combați, ci doar să nu cooperezi – va fi suficient. Lupta contra lor nu folosește la nimic. Dacă vrei să lupți, vei intra în încurcătură, în confuzie.

Dacă vrei să lupți cu un cuvânt, vei avea nevoie de un alt cuvânt. Nu poți combate un cuvânt fără ajutorul altor cuvinte. Apare un cuvânt și îți spui "nu trebuie să dau atenție acestui cuvânt. Bhagwan mi-a spus să rămân în tăcere." Dar toate acestea sunt cuvinte. Sau spui: "Nu știi că meditez? Nu veni către mine." Dar această "meditație" este tot un cuvânt.

Nu vei putea combate un cuvânt decât tot prin cuvinte. Ca să combați cuvintele, vei avea nevoie de mai multe cuvinte și vei recădea în aceeași obișnuință. Nu merită. Lasă cuvintele să treacă, lasă-le să curgă. Fii indiferent, fii neutru. Vor mai bâzâi în jurul tău câteva zile. Apoi, puțin câte puțin, se vor simți neglijate; vor simți că ți-ai pierdut interesul pentru ele, că nu sunt deloc binevenite. Atunci vor începe să dispară. Pentru ele, nu vei mai fi o gazdă bună.

Și într-o zi, ai să fii surprins: au trecut câteva momente – trandafirul era acolo, soarele era acolo, arborii erau acolo, tu erai acolo – și n-a apărut nici un cuvânt. Ai gustat pentru prima dată meditația adevărată. Ai gustat Tao. Ai întrezărit un pic cam cine este Kabir, Krishna, Cristos. Ai întrezărit ceva de o imensă importanță, pentru prima dată; și gustând o dată, vei vrea din ce în ce mai mult. De fiecare dată când vei avea timp, te vei așeza în liniște.

Și nici nu va mai fi nevoie să te așezi lângă un trandafir, te vei putea așeza în liniște în camera ta, unde pereții sunt tot atât de frumoși.

Se spune că Bodhidharma a rămas nouă ani așezat cu fața la perete – fără să facă nimic; pur și simplu a stat cu fața la perete. Așează-te câteodată cu fața la perete, privind un perete alb simplu – fără să aibă nimic care te-ar putea distrage. Nu contează unde vei putea crea intervalul, vidul. Între oricare două gânduri există

un interval, un hiatus; ei bine, în acest interval, plonjează, fă saltul!

Limbajul înseamnă societate, înseamnă civilizație, limbajul este comunism, este islamism, este hinduism, este creștinism, iar în intervalele dintre cuvinte îi găsim pe Christos, pe Mahomed, în aceste intervale stă Coranul.

Se spune că atunci când Mahomed a auzit pentru prima oară... bineînțeles că este o parabolă – el a auzit un mesaj al lui Dumnezeu care-l spunea să recite numele Domnului, să vorbească despre gloria Sa. Cuvântul Coran înseamnă a recita; astfel a apărut numele Coranului – căci prima dată când i-a vorbit Dumnezeu lui Mahomed, a spus: "Recită!". El a fost foarte stânjenit și a întrebat: "Cum să recit, că nu știu?" Iar îngerul i-a spus: "Iată de ce! Recită – căci cei ce știu nu pot recita". Și Mahomed a spus "Eu nu sunt un om cult, nu cunosc bine limbajul. Nu știu nici să scriu, nici să citesc." Iar îngerul i-a spus: "Tocmai de aceea! Iată de ce spun: recită! – căci cei care știu să scrie și să citească sunt pierduți în știința lor. Tu ești pur în acest moment: recită!" În această puritate, Dumnezeu a vorbit. În această puritate, partea cea mai intimă a sufletului Său a vorbit. Din această puritate s-a născut Coranul.

Acum nu mai ai nevoie să consulți Coranul. Poți să te adresezi direct propriului tău hiatus interior și mesagerul va apărea din nou și va spune "Recită". Eu afirm că așa e, pentru că mie mi s-a petrecut; poate să ți se petreacă și tie într-o zi.

De fiecare dată când apare un hiatus, mesagerii lui Dumnezeu sunt în jurul tău. Atunci când domnește o imensă liniște, Dumnezeu este în tine. Ești împlinit.

N-ar trebui să definești acest aspect
din teama de a nu cădea în greșeala dualismului.

Din momentul în care vei căuta să denumești ceva, vei recădea în dualitatea lumii; vei introduce dualismul, vei introduce o subtilă schizofrenie în lume. De fiecare dată când spui: "Acest lucru este frumos", vei introduce urâtenia în lume. De fiecare dată când spui: "Iubesc", vei introduce ura în lume. De fiecare dată când spui: "Ești prietenul meu", vei introduce dușmănia în lume.

De fiecare dată când vei spune "Aceasta este bun, just, moral" vei introduce imoralitatea în lume, vei introduce diavolul în lume. Într-o profundă liniște, atunci când nu știi ce e bun și ce e rău, când nu pronunți nici un cuvânt, în această liniște, dualitatea dispare, schizofrenia dispare, sciziunea dispare. Lumea devine unitară.

Această unitate este Dumnezeu. A trăi în această unitate înseamnă a fi *sadhu*, a fi *sannyasin*.

Kabir spune: Ascultă Cuvântul, Adevărul,
Care este esența ta.

Atât timp cât asculți conceptele voastre, etichetele voastre, limbajul vostru, nu vei putea asculta cuvântul ultim, nu vei putea asculta logosul. Kabir îl numește "sabad", Cuvântul. Aceasta înseamnă exact același lucru pe care-l spune și Biblia: "La început era Cuvântul" – nu era nimic uman, pentru că era la început; umanitatea a apărut mult mai târziu – "și Cuvântul era cu Dumnezeu, și Cuvântul era Dumnezeu".

Kabir folosește cuvântul *sabad*. *Sabad* înseamnă cuvânt, logos, ceea ce era înainte de om și ceea ce va fi după ce omul va dispărea. Dat acest cuvânt, nu are nimic de-a face cu cuvintele noastre: nu este ceva lingvistic, nu face parte din limbaj, este "aum", este sunetul silențios al existenței. Este ceea ce maeștrii Zen numesc "sunetul unei singure palme" – un sunet care nu se naște din bătaia a două palme. Atunci când lovești mâinile una de alta se produce un sunet ca o bătaie, e un sunet creat, audibil, care se naște dintr-un conflict, se naște din doi.

Dar există un sunet al unei singure mâini – care nu se naște dintr-un conflict, ci din armonia ultimă, din unul. Acesta este Cuvântul, *sabad*, adevărul. Dar trebuie să lași la o parte limbajul, pentru ca să poată vorbi Dumnezeu. Trebuie să fii complet tăcut, pentru ca El să-ți poată transmite mesajul Său.

Dar noi ne-am creat o noțiune falsă: credem că rugăciunea constă în a vorbi cu Dumnezeu. Nu, rugăciunea este mai mult o ascultare decât vorbe; mai bine asculți decât să vorbești. Tu nu poți să-l faci pe Dumnezeu mai bun decât este. Tot ce spui este lipsit de sens, este ridicol. El știe deja, atunci la ce bun? Mai bine menține-te liniștit, rămâi în tăcere. Urmărește să asculți. Fii sensibil: nu-ți folosi limba, ci urechile. Rugăciunea se raportează mai mult la ureche, decât la limbă. Rugăciunea care vine de la limbă este fără sens, goală. Îl sfătuiești pe Dumnezeu: "Fă asta, ce faci tu nu va merge". Spui: "Soția mea este bolnavă; vindec-o! Iacă, eu devin bătrân, dă-mi forță și o viață mai lungă" și așa mai departe. Toate rugăciunile tale sunt sfaturi către Dumnezeu, asupra cum ar trebui să fie lucrurile.

Un om care se roagă cu adevărat nu poate să-l sfătuiască pe Dumnezeu; el va spune: "Să se facă voia Ta, să vină împărăția Ta;

tot ce faci Tu este bine; poate că eu nu pot să văd de ce este bine, nu pot măcar să văd ce anume este bine – iată ignoranța mea. Dar Tu nu mă asculta. Chiar dacă în ignoranța mea îți mai spun câte ceva; nu mă asculta niciodată; continuă să faci totul după voia Ta".

Adevărata rugăciune nu este un cuvânt, este o ascultare, o profundă ascultare. Așezat simplu, în tăcere, deschis, sensibil, atent. Ai remarcat cum câteodată, când îți aștepți iubitul sau prietenul – dacă auzi un murmur ușor în copaci, vântul care bate sau frunzele moarte care cad, te precipiți: "Poate că e el, poate a venit". Și nu e nimeni, decât vântul care se joacă cu frunzele moarte. Iar te întorci, iar auzi altceva, zgomote din vecini și iar te duci la ușă.

Exact așa cum îți aștepți iubitul – atent la cele mai mici indicii – la fel, cel care se roagă rămâne atent la Dumnezeu, la venirea Cuvântului Său. Și el vine! Vine momentul în care Cuvântul se naște în tine, în care începi să simți realitatea *Vedelor* și a *Gita*-ei. Și atunci când ai simțit așa în inima ta, atunci Scripturile sunt frumoase; atunci poți să citești. Atunci poți să citești câte scripturi vrei – este amuzant, ai să vezi, că toate Scripturile devin reale. Tu ai devenit dovada lor.

Invers nu este adevărat: poți continua să citești scripturile. Nu citind scripturile vei găsi adevărul, ci el este conținut în tine. Dar dacă ai ajuns la capăt, atunci toate scripturile devin adevărate. Adevărul este cel dintâi, scrierile sunt doar umbre, ecouri.

Kabir spune: Ascultă Cuvântul, Adevărul,
Care este esența ta.
El își spune cuvântul Lui însuși
Căci El însuși este Creatorul.

El nu reprezintă două persoane: atunci când vorbește Dumnezeu, își vorbește Lui însuși. Nu mai există altcineva. Ești la fel de tăcut precum însuși Dumnezeu. El îți vorbește, dar de fapt își vorbește Lui însuși. Este un monolog, nu mai există altcineva.

Dar acest lucru nu este posibil decât dacă ești complet tăcut. Dacă mai există vreo fărâmă din tine – privit ca un "altul" – El nu va putea vorbi; și chiar dacă vorbește, nu vei fi capabil să-l auzi. Cât timp ești "altul", ești blocat, ești surd. Dacă-l îndepărtezi pe acest "altul", acesta este sensul abandonului.

Într-o zi, cineva a întrebat: "Care este sensul abandonului?" Acesta este sensul abandonului: îndepărtează pe "altul",

îndepărtează dualitatea. Nu te gândi la tine ca la un altul, îndepărtează starea de separare. Nu spune "Eu sunt"; lasă-L pe El să fie, lasă-l să fie total, astfel încât tu să te simți topit în această totalitate, absorbit, pierdut. Fii un val în ocean, dar să nu fii separat de ocean – acesta este sensul abandonului.

Există un arbore ciudat, care crește fără rădăcini
Și care poartă fructe fără să înflorească;
Nu are nici ramuri nici frunze,
Este un lotus pur.

Acum Kabir spune: Dumnezeu este cauza primordială. Bineînțeles, El nu poate avea o altă cauză decât El însuși. Dumnezeu este Creatorul și n-ai cum să întrebi cine L-a creat. El este cauza fără de cauză.

"Este un arbore ciudat"... acest Dumnezeu, această existență, este un arbore ciudat "care crește fără rădăcini".

Caută să înțelegi; este simplu. Totalitatea nu poate fi înrădăcinată în ceva care să fie "altul", pentru că este totalitate; nu există nimic în afara ei. Totalitatea este înrădăcinată în ea însăși. Este un arbore foarte ciudat – înrădăcinat în el însuși. Arborele trebuie să fie înrădăcinat în pământ; cum poate un arbore să fie înrădăcinat în el însuși? Dar totalitatea trebuie să fie înrădăcinată în ea însăși, căci nu există nimic în afara ei.

Ea nu poate avea nici o altă cauză decât Dumnezeu, Dumnezeu este cauza ultimă. Iată ce vrem să spunem noi prin Dumnezeu: cauza ultimă, cauza fără de cauză, care a fost dintotdeauna și va fi întotdeauna. Nu există nici un punct înainte și nici un punct după. Dumnezeu nu are nici trecut, nici viitor, Dumnezeu nu are decât prezent, Dumnezeu este etern.

"Este un arbore ciudat", spune Kabir, "care crește fără rădăcini și care are fructe fără să înflorească". Este ilogic, spune el. Existența este ilogică sau, mai bine zis, există o logică a ilogismului său. Dumnezeu este foarte ciudat, misterios. Nu este reductibil la nici un silogism uman. Poartă fructe fără să înflorească.

Nu are nici ramuri, nici frunze,
Este un lotus pur.

Cum este posibil? Un lotus pur? Nu este decât un lotus; fără rădăcini, fără de frunze, fără ramuri. Este doar ultima înflorescență. Dumnezeu este ultimul, nu-i mai trebuie nimic. Dumnezeu nu

este o sămânță. Sămânța este ceva care încă nu este floare; ceva trebuie să depășească stadiul de sămânță. Dumnezeu este cel care a ajuns deja, nu-i mai trebuie nimic.

Iată ce vrem noi să spunem atunci când spunem că Dumnezeu este perfect: nu mai există creștere, e crescut gata. El este pentru totdeauna în această stare, starea de perfecțiune.

Este un lotus pur.
Doar două păsări cântă aici: una este Guru-l
Și cealaltă este discipolul.

Acum Dumnezeu s-a divizat în multiple forme și continuă să joace jocul, *lila*. El este bărbatul și El este femeia; ei sunt atrași unul către celălalt, cântă cântece de dragoste, dansează dansuri de dragoste. El este Guru-l și El este discipolul – aceeași polaritate. El este materie și El este spirit; El este sunetul și tot El este tăcerea. El a devenit viață și El a devenit moarte... tot timpul aceeași polaritate. "Discipolul și Guru-l" înseamnă yin-yang, masculin-feminin.

Discipolul alege fructele multiple ale vieții...

Și amândouă sunt în tine! Maestrul este inima ta cea mai intimă, martorul; iar discipolul este periferia ta, lumea ta, *samsara*.

Discipolul alege fructele multiple ale vieții
Și le gustă, iar Guru-l contemplă cu bucurie.

Maestrul din tine, centrul tău, te contemplă cu bucurie, în toate jocurile tale. Plasează-te uneori în punctul de vedere al Maestrului și urmărește-te – câte jocuri joci: jocul dragostei, jocul ambiției, jocul mâniei, al urii – toate sunt jocuri, nu sunt decât jocuri. Dar dacă ești prea absorbit, devii discipol; dacă ești atent, vei deveni Maestrul.

Este singura schimbare, singura transmutație care este necesară, singura alchimie. Kabir nu spune: "Opriți jocurile", el spune "Mulțumește-te să observi, de pe poziția Maestrului însuși".

Devino câteodată un simplu observator, martor și urmărește discipolul care joacă jocurile. Îi vorbești iubitei tale, îi spui mici cuvinte de amor, observă-te. Plasează-te pe poziția Maestrului. Mută-ți conștiința pentru un moment pe poziția martorului și vezi ce joc frumos joci.

Dacă ai putea trece de la discipol la Maestru, de la Maestru la discipol, n-ai mai fi prins niciodată în vreun joc. Jocul ar rămâne joc: poți să-l joci cât timp vrei, cât îți face plăcere, dar nu vei mai fi niciodată prins, nu te vei mai identifica niciodată. Vei rămâne pentru totdeauna liber, liber în lume: *jivanmukta* – eliberat în viață, visând, dar în același timp nevisând.

Observă jocul pe care-l joci cu mine, acela de a fi un discipol. Câteodată devii Maestru și jocul tău se interiorizează. În general, este un joc extrovertit: eu sunt Maestrul și tu ești discipolul. Jucăm un joc: eu caut să te antrenez, ca să fii capabil într-o zi să interiorizezi jocul. Este mult mai ușor să joci pe o scenă exteriorizată, pe o scenă proiectată. Este ușor. Eu sunt Maestrul și tu ești discipolul, așa că nu există nici o mare confuzie. Lucrurile sunt simple: ai un rol, eu am alt rol. Într-o zi, va trebui să-l transpui în interior, va trebui să închizi ochii și să-ți lași centrul să devină Maestrul și periferia, să fie discipolul. Vei continua astfel jocul, același joc și aceasta va degaja o imensă energie. O mare înțelegere se va naște în tine. Și ai grijă, să nu fii tentat să oprești jocul. Dacă vei fi tentat să-l oprești, vei rămâne doar pe poziția Maestrului.

Este o identificare care trebuie să fie abandonată. Trebuie să fii liber să treci de la Maestru la discipol, de la discipol la Maestru. Aceasta este libertatea, eliberarea: a trece de la o polaritate la alta. Este foarte ușor să te identifici cu discipolul: ești chiar discipolul. Mai există apoi și Maeștri, care se identifică cu Maestrul (cu starea de Maestru): ambele categorii sunt în aceeași barcă, au căzut pradă unei mari iluzii. Adevăratul Maestru este cel care nu se identifică cu nici una din cele două poziții, care știe că "amândouă sunt spiritul meu, amândouă sunt polaritățile mele".

Maestrul se menține la centru, iar discipolul continuă să se joace; Maestrul nu intervine. El nu spune: "nu fă asta!". Este un joc; într-un joc, aproape totul este permis – da, câteodată chiar și să trișezi. Într-un joc, totul este permis. Jocul este joc; nu ești tras pe sfoară, nu îl iei în serios, este un joc. Dar martorul rămâne.

Și atunci, puțin câte puțin, jocul continuă, deși la un nivel mai profund, el s-a oprit. Jocul continuă la suprafață, valurile continuă să se joace la suprafață, dar oceanul este complet tăcut și nemișcat la centru. Aceasta este starea de conștiință a unui Christos, a unui Buddha, a unui Krishna. Același lucru încearcă Krishna să i-l explice lui Arjuna, discipolul său: "Nu te lăsa dus de joc. Joacă! Dacă rolul tău este de a fi un luptător și să porți războiul acesta, luptă. Dar continuă să rămâi la centru și continuă să observi că

este un joc. Nu trebuie să iei nimic în serios".

Ai să fii surprins să afli că Krishna este singurul mare Maestru din lume cunoscut pentru faptul că a trișat. Și hindușii îl numesc "cel mai perfect dintre Maeștri". Și este. Rama nu a fost perfect, îi era teamă să trișeze, era prea sincer. Sinceritatea a fost sclavia sa. Era un sfânt perfect: a renegat tot ce era fals – dar acest lucru îl făcea să fie foarte serios și aceasta arată că jocul a fost luat foarte, foarte în serios. Nu mai era joc deja.

Krishna este total diferit: pentru el, totul este un joc. El promite într-o zi și uită în cealaltă zi. Este complet liber; libertatea sa este perfectă, fără fisură. Este fără fisură, pentru că știe că totul este un joc. Când totul este un joc și totul este un vis, atunci de ce să te mai implici? Nu mai are nici o grijă. Se joacă și rămâne detașat.

Și Kabir este un Maestru perfect. Nu a părăsit niciodată lumea – a rămas în lume, a rămas în familia sa. A avut soție și copii și a continuat să-și facă treaba. Era un țesător, un om sărac; a continua să țesă și să vândă stofele la piață. Ducea o viață foarte obișnuită. Avea mii de discipoli care veneau la el și-i spuneau: "Maestre, de ce continui să faci toate lucrurile astea? Rămâi liniștit, meditează pur și simplu, odihnește-te. Noi suntem aici, de ce mai faci ceea ce faci?" Dar el a răspuns: "Nu. Ce joc mi-a dat Dumnezeu să joc, pe acela îl joc. Este bun, îmi place. Dacă m-aș opri, mi-ar lipsi mult. Mi-ar lipsi clienții din piață. Ei mă așteaptă, eu țes pentru ei și Dumnezeu vine să cumpere de la mine prin intermediul lor. Nu; și eu le-aș lipsi lor. Cine ar mai țese haine așa frumoase pentru ei? Nimeni nu știe să le facă așa bine ca mine".

Toată ziua țesea și seara se ducea la piață – căci în India țesătorii merg la piață și vând ei singuri produsele pe care le-au fabricat. Și fiecărui client, el îi spunea: "Ram, Doamne, ai venit? Așteaptă? Am făcut pentru tine o haină cu adevărat frumoasă. Și va rezista. Și nu numai că am țesut-o, dar am pus în ea tot sufletul. Ai grijă de ea, e făcută cu dragoste."

Așa a continuat. A rămas un om obișnuit, dar cu o conștiință extraordinară.

Maestrul este în tine, este centrul tău; periferia este discipolul tău. Atunci când centrul s-a trezit, atunci Maestrul exterior nu este decât o reflectare. Și atunci îi ești recunoscător Maestrului exterior pentru că te-a ajutat să-ți trezești Maestrul interior.

Discipolul alege fructele multiple ale vieții
Și le gustă, iar Guru-l îl contemplă cu bucurie.

Ce spune Kabir este dificil de înțeles:
Pasărea nu poate fi căutată
Deși este acolo, nu poate fi văzută.

Centrul nu poate fi căutat. Nu-l poți căuta pentru că el este deja acolo; nu poate fi căutat. El trebuie pur și simplu descoperit. Este deja acolo.

Prembodhi mi-a trimis o anecdotă foarte frumoasă cu Dick Gregory, comicul negru american...

"Voi, albii, trebuie să fiți nebuni de legat – ca atunci când ați venit în America. Ați vrut să descoperiți o țară care, nu numai că era ocupată deja de alții, de indienii americani, dar care și era realmente țara lor. Și voi spuneți că ați descoperit-o? Trebuie să fiți nebuni".

E la fel a atunci când eu și soția mea am întâlni pe stradă într-un Cadillac nou și strălucitor condus de un alb și soția mea ar spune: "Oau! Ce mașină frumoasă, mi-ar plăcea să fie a mea". Iar eu i-aș spune; "Ei, bine, Martha, hai s-o descoperim!"

Este exact maniera americană: hai să descoperim! Pasărea interioară, pasărea eternă, este acolo; trebuie s-o descoperiți în manieră americană. Căci ea n-a fost niciodată pierdută. Ea este deja ocupată. Iar tu ești pe cale să te folosești de ea. Poate că încă nu știi, dar ești pe cale s-o folosești. Ești centrat acolo. Fără ea te-ai prăbuși în bucăți; ea este cea care vă ține asamblați. De asta trebuie s-o descoperi în manieră americană: "Ei bine, Martha, hai s-o descoperim!"

Ea nu poate fi căutată, căci de fapt ea este căutătorul – cum poate fi căutătorul cel căutat? – dar este și cel căutat. Este călătoria dar este și scopul călătoriei; este începutul, dar este și sfârșitul. Este discipolul și Maestrul.

Pasărea nu poate fi căutată
Deși este acolo, nu poate fi văzută.
Cel-fără-de-formă se află în sânul tuturor formelor,
Eu cânt gloria formelor.

Și Kabir spune: Cânt gloria formelor, pentru că nu pot cânta gloria Celui-fără-de-formă. Nu poți cânta gloria lui Dumnezeu, nu este posibil. Este dificil să-L reduci la un cântec, este dificil să-L reduci la cuvinte. Astfel, Kabir spune: "Ei bine! Este imposibil să cânți gloria lui Dumnezeu? Voi cânta atunci gloria formelor multiple. Voi cânta gloria trandafirului, gloria ochiului uman, voi cânta

gloria răului în noapte, voi cânta gloria norului alb, voi cânta gloria soarelui și a stelelor".

Astfel cântăm gloria formelor multiple – și aceasta va fi un elogiu indirect adus lui Dumnezeu. Dumnezeu nu poate fi slăvit direct, ci doar indirect. Îi puteți oferi omagiul vostru prin intermediul unui trandafir, a unei pietre frumoase, a unei femei frumoase sau a unui bărbat frumos. Trebuie să cântăm gloria existenței.

Este singura manieră de a-L adora pe Dumnezeu. Nu te duce la moschee, nici la templu, nu te duce la *gurudwara*. Cântă gloria acestui univers încântător din jurul tău: cântă gloria frunzulițe proaspete care răsare pe copac, cântă gloria firicelului de trandafir ce răsare din iarbă, cântă gloria stelelor și cerului, cântă gloria iubirii umane. Creează poezie, creează sculptură, creează cântece, fii creator – căci este singura manieră să te oferi la picioarele Creatorului.

Kabir spune: numai atunci când vei fi creator vei fi aproape de Creator.

Capitolul VI

TRINITATEA INTERIOARĂ

Școala antropozofică a lui Steiner ne învață să avem o voință puternică. Este o altă orientare decât cea orientală tradițională. Ce este această voință? Ce legătură are ea cu ego-ul?

Până acum, Orientul și Occidentul au funcționat ca doi poli opuși – Occidentul prin intermediul voinței, Orientul, prin intermediul abandonului; Occidentul, prin intermediul ego-ului, Orientul, prin intermediul unei totale lipse a ego-ului. Vocea Occidentului este masculină, cea a Orientului este feminină.

Orientul crede în pasivitate: Dumnezeu vine la tine atunci când ești absolut pasiv, receptiv, când nu ești nimic, ești o totală așteptare plină de rugăciune, fără nici un efort din partea ta. Calea Occidentului este agresivă, masculină. Omul trebuie să caute, trebuie să meargă, trebuie să cucerească. Dumnezeu trebuie cucerit, natura trebuie cucerită, adevărul trebuie cucerit.

Ambele căi au eșuat, pentru că ambele sunt parțiale; era inevitabil eșecul. Atât Orientul cât și Occidentul au eșuat, deoarece omul nu este numai bărbat și nu este numai femeie. Omul este constituit din ambele componente... și ceva în plus. Omul este în același timp yin-ul și yang-ul. Și o religie mai vastă, o religie mult mai sintetică este necesară, o religie în care Orientul și Occidentul vor renunța la vechiul conflict.

Steiner este reprezentantul spiritului occidental. El s-a ridicat contra teozofiei și a creat o nouă școală, antropozofia. Teozofia creată de Blavatsky, Annie Bessant, Leadbeater și Olcott era orientală. Ei au căutat în Orient, în textele străvechi, în tradiții, la vechii Maeștri și au ajuns la concluzia că, în conformitate cu gândirea orientală, dacă te abandonezi, Dumnezeu vine.

În cuvântul „teozofie", „teo" înseamnă Dumnezeu, iar „sofia" înseamnă dragoste. Iubește pur și simplu, ca o femeie. Așteaptă, rămâi într-o stare de așteptare. Este suficientă această receptivitate, pentru ca Dumnezeu să te pătrundă. Vei deveni femeie, iar El va fi bărbatul. Este alegoria lui Krishna și a iubitelor sale. Krishna este Dumnezeu, bărbatul; iar căutătorul, adoratorul, este femeia, iubita, *gopi*. Trebuie să devii feminin pentru a-l atinge pe Dumnezeu – acesta este nucleul esențial al gândirii, al religiei, al filozofiei orientale.

Steiner s-a revoltat contra acestei filosofii. Mai întâi, el a fost teozof, dar, puțin câte puțin și-a dat seama că nu va putea accepta așa ceva. Atunci a creat o nouă mișcare, o nouă școală. El a numit-o „antropozofie". „Antropo" înseamnă om, „teo" înseamnă „Dumnezeu". Teozofia este dragostea de Dumnezeu, antropozofia înseamnă dragostea pentru om. El a plasat omul în centru. Nu Dumnezeu este centrul gândurilor sale, ci omul.

Pentru teosofie, Dumnezeu este în centru: Krishna cântă la flaut și omul, tinerele fete, *gopi*-urile, dansează în jurul lui. Omul este la periferie, Dumnezeu este în centru. Steiner a inversat rolurile: a plasat omul în centru. Omul devine astfel centrul. În Orient, omul este periferic.

Acum, așa cum spuneam, cele două eforturi au eșuat, căci amândouă sunt parțiale. Omul este în același timp și bărbat și femeie. El trebuie să fie astfel; ești născut dintr-o mamă și dintr-un tată, cum ai putea să te naști numai masculin sau numai feminin? În sufletul tău, mama ta continuă să trăiască, la fel ca și tatăl tău. Și trebuie să existe o profundă armonie între cei doi.

Eu spun că omul religios este acela care a ajuns la o mare armonie în el însuși, armonia dintre tatăl și mama sa. La omul obișnuit, cele două părți sunt încă în conflict, încă sunt pe cale de a se bate. Și asta nu din cauză că în copilărie, tatăl și mama s-au certat; ei se ceartă încă și acum, în toate celulele omului respectiv.

Există două posibilități. Să luăm un om care este încă în conflict și care nu a ajuns încă la înțelegerea polarităților; el trebuie atunci să aleagă. Dacă alege bărbatul, va deveni egoist; dacă alege femeia, deci se abandonează. Dar în ambele cazuri, una din părți va avea de suferit. Din această cauză, omul nu se va simți niciodată întreg. Și atunci, cum poți să fii sănătos, dacă nu ești întreg? Partea care este neglijată, îndepărtată, își va lua revanșa. Această parte va deveni inconștientul. Inconștientul nu este altceva decât partea refulată din tine.

Este posibil ca în viitor să se nască o umanitate fără inconștient. Dacă ne vom opri din îndepărtarea unei părți din noi înșine, inconștientul va dispărea. Omul poate deveni absolut conștient; aceasta înseamnă a fi un Buddha: să ai Sinele revelat. Nu mai există nici o porțiune din tine neglijată, ai absorbit totul, ți-ai acceptat toate fețetele, ai devenit multidimensional. De-acum înainte, nu mai este nici o contradicție, totul a devenit complementar. Femeia din tine va ajuta bărbatul din tine și invers. Ei s-au îndrăgostit unul de altul, conflictul a dispărut. Au devenit unul, s-au căsătorit unul cu celălalt. Acesta este mariajul spiritual

și este singurul mariaj din care vei renaște. Numai din această întâlnire interioară a contrariilor vei renaște.

În aceasta rezidă filozofia conceptului de trinitate. Conceptul de trinitate este foarte frumos, el semnifică Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Bineînțeles, numele de Sfântul-Duh nu este cel mai potrivit – oamenii care au găsit acest nume trebuie că erau falocrați. Adevăratul termen ar trebui să fie cel de „mamă"; tatăl, mama și fiul. Așa, devine un fapt adevărat.

Și tatăl și mama sunt în tine, doar fiul încă lipsește. Tatăl și mama nu s-au întâlnit încă în interiorul tău. Ei s-au întâlni doar în exterior și astfel ți-au creat corpul. Atunci când se vor întâlni și în interior, se va crea și sufletul tău, se va naște fiul – aceasta va fi nașterea lui Christos.

Orientul a suferit deoarece a devenit feminin. Iată de ce oricine a putut să-l cucerească: și-a pierdut voința de putere, și-a pierdut zidul protector, și-a pierdut entuziasmul de a trăi, și-a pierdut energia. A devenit foarte fatalist, foarte pasiv. Toată istoria Orientului este o istorie de cucerire din parte altora, o istorie a sărăciei, o istorie fără știință și tehnologie. Nu este o istorie frumoasă.

Da, au apărut câteva ființe de o mare frumusețe: Buddha, Mahavira, Krishna, Kabir, Nanak, Dadhu – câteva ființe foarte frumoase. Dar acestea sunt cazuri excepționale, care pot fi numărate pe degete. Masa, cea mai mare parte a umanității a trăit în urâțenie, în mizerie, într-o profundă angoasă. Dacă trebuie plătit acest preț pentru ca un Buddha, un Kabir, un Nanak să apară, atunci poate că nu merită. Prețul este prea mare.

Occidentul are o orientare masculină: conflictul, lupta, violența, combaterea, nici un repaus, nici o posibilitate de odihnă; o mare tensiune a spiritului, o sete de viteză, ambiție, competiție, concurență neîndurătoare, toți luptând contra tuturor – o atmosferă foarte ostilă. Este normal ca o astfel de ambianță să creeze nebunie, nevroze. Totuși, au existat și câteva ființe de o mare frumusețe, ici-acolo: Iisus, Maria Tereza, Sfântul Francisc d'Asissi sau Eckhart. Dar nu se poate spune că acesta a fost un succes: filozofia tot a eșuat. Și Estul și Vestul au eșuat.

Iată deci în ce constă efortul meu: încerc să fac Orientul și Occidentul să se apropie. Jumătățile să se poată întâlni. Kipling se înșela când spunea: Orientul este Orient și Occidentul este Occident, ele nu se vor întâlni niciodată. Eu spun că ele se pot întâlni, trebuie să se întâlnească. Totul depinde de această întâlnire, existența întregii umanități viitoare depinde de această întâlnire. Trebuie demonstrat că Kipling s-a înșelat. Până acum, nu s-au

întâlnit, e adevărat. Kipling are dreptate în ce privește trecutul, dar nu și în ce privește viitorul. Fără această uniune, umanitatea nu va putea exista. Ambele părți suferă: Orientul suferă de o sărăcie exterioară, Occidentul, de o sărăcie interioară.

Omul trebuie să fie o sinteză de voință și abandon. Omul trebuie, pentru început, să-și cultive voința, personalitatea. Iată cum gândesc eu: dacă viața trebuie să dureze 70 de ani, atunci 35 de ani ar trebui consacrați pentru fortificarea personalității și a voinței. Trebuie să te ghidezi după Nietzsche, după Steiner, după Freud – personalitatea trebuie integrată și fortificată.

După acești 35 de ani, trebui să înveți să te destinzi, să lași personalitatea să cadă, să te abandonezi din ce în ce mai mult Divinului. Occidentul este prima parte a vieții, Orientul este cea de-a doua. Viața trebuie să debuteze în stil occidental și să se termine în stil oriental. Trebuie mai întâi să ieși în lume; în lume, este necesară voința. Trebuie să înveți să te lupți, căci lupta îți va dezvolta agilitatea, inteligența. Dar nu e recomandat să te bați fără încetare, la infinit. La ce bun?

Deci, mai întâi, ascute-ți inteligența, străbate lumea, cunoaște căile lumii, fii un cuceritor și apoi... întoarce-te către interior. Ai cunoscut exteriorul, încearcă acum să cunoști și interiorul.

Dar pentru a cunoaște, trebuie să te destinzi. Trebuie să uiți de anxietate, de angoasă, de tensiune. Nu trebuie să mai păstrezi spiritul de competiție, voința nu mai este necesară. Voința era necesară pentru a cuceri lumea, dar nu pentru a-l cuceri pe Dumnezeu. A-l cuceri pe Dumnezeu înseamnă de fapt a te lăsa cucerit de Dumnezeu. A-l cuceri pe Dumnezeu înseamnă să te destinzi și să te abandonezi la picioarele Lui.

Aceasta poate părea foarte dificil, foarte ilogic. Eu sunt o persoană ilogică. Eu văd lucrurile astfel: numai cei cu o personalitate foarte puternică au capacitatea de a se abandona; cei cu o personalitate slabă nu vor putea.

În fiecare zi întâlnesc oameni fără personalitate. În fiecare zi vine câte unul, ezită: să se abandoneze sau să nu se abandoneze, să devină sau nu un *sannyasin*. De ce îi este teamă? Îi este teamă pentru că el știe că nu are personalitate; dacă se abandonează, este pierdut. Nu va fi capabil să reziste. Îi este teamă de slăbiciunea sa interioară. La exterior, face schimbarea, dar în interior știe că nu e pregătit. Atunci se va proteja, va bate în defensivă. Când o persoană cu o individualitate foarte bine conturată vine la mine, ea spune: „De acord. Să vedem. Să încercăm și asta." Are destulă încredere ca să pășească pe un drum necunoscut. Dacă se decide

să dea înapoi, are posibilitatea s-o facă. Are încredere în el în orice situație. Și are suficientă voință.

Abandonul este cel mai mare act de voință și ultimul. Abandonul nu este nici profitabil, nici ușor. Nu te abandonezi pentru că nu te mai poți ține pe picioare, pentru că ești pe cale de a cădea. Nu acesta este motivul pentru care spui: „De acord, mă abandonez".

Abandonul nu înseamnă neputință. El vine dintr-o putere imensă.

Ai parcurs deja căile voinței și n-ai găsit nimic. Ai abordat toate posibilitățile și ai avut numai de suferit, ai fost pur și simplu izbit, rănit. Atunci, te-ai decis: „Acum să încercăm ultima soluție: abandonăm ego-ul, personalitatea."

Pentru a abandona ego-ul, ai nevoie de o mare voință. Fără voință, nu e ușor să te debarasezi de el. Este cel mai mare act lumesc, ultimul. Numai oamenii foarte curajoși pot face acest pas. Vei fi surprins, dar în India, toți marii învățați, „avatarii", sunt niște luptători. Aceasta nu este o coincidență. Krishna, Rama, amândoi aparțin unei caste războinice, „Kshatriya". Buddha, Mahavira, cei 24 de Teerthankaras ai jainiștilor, toți erau kshatriyas. Aceasta nu este o coincidență. De ce toți acești mari oameni au fost războinici și de ce vorbesc ei de abandon? Ei spun „abandonul este calea." Ei aveau această voință de a se abandona.

Un brahman nu a atins încă starea unui Buddha sau Mahavira. De ce? Brahmanul nu are voință. El caută dintotdeauna să se abandoneze. Dar el nu a ajuns la acea voință care să-l facă să se abandoneze.

Hai să privim problema dintr-un alt unghi: un om sărac vrea să renunțe – dar el la ce să renunțe? Ce posedă el la care ar putea renunța? Ce înseamnă renunțarea lui? Un Rockefeller decide să renunțe. Ei, da, renunțarea lui înseamnă ceva. El are multe posesiuni la care poate să renunțe.

Dacă un cerșetor declară „Am renunțat la lume", oamenii încep să râdă. Dar atunci când un rege renunță, atunci această renunțare este semnificativă; acest om știe ce este bogăția, știe ce este puterea, știe ce este voința – el cunoaște bine toate acestea, a înțeles care este ultimul lucru de făcut în viață. Este bun pentru început să te joci cu jucăriile, este bine pentru copii, dar pentru cei care sunt deja maturi este inutil, ei trebuie să abandoneze asta.

Noi dăm jucării copiilor noștri ca să aibă cu ce să se distreze. În momentul în care au mai crescut puțin, ei aruncă jucăriile și încep să se intereseze de lucruri reale. Le dăm atunci un trenulet

iar ei spun „Nici nu mă gândesc". Le dăm un avion micuț și ei spun „Aruncă-l. Vreau o mașină adevărată, un avion adevărat, vreau ceva real".

Ego-ul nu-ți poate da decât jucării pentru amuzament. Dar este necesar – altfel nu vei crește niciodată și nu vei deveni niciodată matur. Într-o zi, vei înțelege: „Acum am nevoie de ceva adevărat" – și acel ceva adevărat este Dumnezeu. Și pentru ca Dumnezeu să existe în tine, va trebui să te abandonezi.

Steiner se înșeală, pentru că filozofia sa este parțială. La fel și Annie Besant. Eu vorbesc de o filozofie totală.

Până la vârsta de 35 de ani, progresezi pe căile lumii, pe căile voinței. Fortifică-ți personalitatea cât de mult poți prin știință, prin putere, prin bani, prin ambiție. Trăiește toate acestea, căci este singura manieră de a le cunoaște. Mergi în profunzimea infernului pe care lumea ți-l oferă, cunoaște-l, căci numai cunoscându-l, te poți elibera de el.

Și apoi, la un moment dat, o lumină va apărea în tine. Vei vedea clar absurditatea a toate acestea. Și vei începe să intri în ființa ta; vei începe drumul înapoi către sursă. Timp de 35 de ani, ai cutreierat lumea, acum a venit vremea să te oprești, să te întorci acasă. Mai înainte de a deveni un sfânt, începi prin a păcătui.

Eu nu sunt contra păcatului, eu nu sunt contra a nimic. Folosește-te de toate lucrurile, experimentează. Dumnezeu ți-a oferit lumea întreagă cu un anumit scop: scopul este să înveți. Păcatul este o lecție, este o necesitate. Dacă un copil este un sfânt încă din copilărie, dacă este constrâns de a deveni un sfânt, el nu va avea coloană vertebrală. Trebuie să știe mai întâi ce este păcatul. Trebuie să devină el singur conștient și să îndepărteze păcatul prin propria sa voință. Nu-l forța, nu căuta să-l disciplinezi. Dă-i libertatea să evolueze, pentru ca într-o zi să poată vedea cu proprii lui ochi, să simtă cu propria inimă. Și va realiza el singur că Buddha are dreptate, Kabir are dreptate, Iisus are dreptate.

Dar acest lucru trebuie să se nască din propria lui înțelegere; dacă nu, va fi o cunoaștere împrumutată. Și Dumnezeu nu vrea niciodată nimic de mâna a doua. Fii, dar, de prima mână! Fă ca experiența ta să fie originală.

Astfel, țin să-ți spun că voința și abandonul trebuie să facă parte integrantă din viața ta, pentru că ești, în același timp și bărbat și femeie, și Occident și Orient. Lumea este una. Pământul este un singur oraș. Toate distincțiile sunt utilitare, nu sunt reale.

Ce este Orientul și ce este Occidentul? Ce este abandonul și ce este voința? Amândouă părțile aparțin aceluiași întreg. Este

vorba de un singur continuum; sunt două aspecte ale aceluiași fenomen.

Așa că lasă-ți voința să crească și nu-ți fie teamă. Nu te teme să devii un egoist, o personalitate puternică. Când aceasta îți va face rău, când va deveni o tortură pentru tine, când va deveni ca un cancer pentru sufletul tău – atunci, într-o zi, te vei abandona. Și acest abandon va veni din propriul tău sentiment lăuntric, din propria ta experiență. Atunci va fi cu adevărat frumos.

Dar există aici un pericol și eu trebuie să te avertizez. Mai înainte de a ajunge la o sinteză, nu inversa rolurile – Occidentul să devină Orient și invers. Este foarte posibil. Dacă luăm în considerare prostia ființelor umane, acest lucru nu este de neconceput.

Orientul încearcă să devină Occident; mai tehnologic, mai științific, mai materialist, mai comunist. De fapt, oamenii din Poona își bat pur și simplu joc de tine: „Ce faci tu aici? Ce se petrece aici? Meditezi? Ce prostie!" Ei vor să intre în Occident pentru a se perfecționa și a deveni ingineri, pentru a căpăta mai multe cunoștințe de electronică, pentru a ști cât mai multe despre ordinatoare, despre bombele atomice și cu hidrogen, pentru a învăța să construiască vehicule spațiale, pentru a ști cum să producă mai multă bogăție, cât mai multă bogăție. Ei vor să devină mai materialiști, mai productivi și tu... tu vii aici? Ai înnebunit? Și în timp ce ei merg către Occident, tu nu-ți poți imagina ce fac ei acolo. Tu ești sătul de materialismul tău. Te gândești: pentru ce să vină ei în Occident? Pentru a achiziționa cea mai bună tehnologie? Pentru a-și distruge atmosfera naturală, pentru a o polua? Pentru a distruge ecologia? Care este motivul? Occidentul s-a săturat de tehnologie. Spiritul modern încearcă să se îndepărteze de tehnologie – în orice caz, noua generație este absolut opusă. Noua generație a Occidentului îl poate înțelege pe Buddha mai bine decât pe Einstein. Noua generație îl poate înțelege pe Mahavira mai bine decât toți pe Darwin-ii, Eddington-ii și Rutherford-ii.

Iar în universitățile și colegiile din Orient, noua generație face o pasiune pentru Rutherford, Einstein, Max Planck și pentru aprofundarea științei.

Este posibil ca Orientul să devină Occident și viceversa, astfel încât nebunia să se perpetueze: din nou se vor îndepărta unul de altul, din nou întâlnirea va fi imposibil de realizat.

Întâlnirea trebuie să aibă loc: este singura speranță pentru umanitate. Și întâlnirea trebuie să aibă loc în fiecare individ. Ea nu se poate realiza în cărți și filozofii, ci în interiorul fiecărui individ.

Despre aceasta vorbește Tantra. Tantra este cea mai veche știință care vă poate ajuta să ajungeți la armonia interioară, la mariajul interior, la un orgasm interior. Femeia din tine și bărbatul din tine se întâlnesc și dau naștere unui copil, copilului Christ. Abia atunci vei deveni o trinitate: mama, tata și copilul. Și atunci când vei fi o trinitate, vei fi echilibrat, vei fi ajuns acasă. Acum știi ce este viața, ai atins țelul.

În această viață, eu sunt un jucător. Eu îi fac să sufere aproape pe toți cei care vin aproape de mine. Ochii mei au înșelat pe toată lumea până în prezent; și atunci când oamenii cărora eu le produceam suferință îmi spuneau câteodată „Ești un suflet bun", aceasta făcea parte din jocul meu de a mă înșela pe mine și de a mă simți flatat de ce spuneau. Și acum, la primul meu darshan, m-ați privit în ochi și mi-ați spus că sunt un om foarte bun. Dar acum, când aceste cuvinte mi le spune Maestrul, nu mă mai pot înșela mult timp, nu pot accepta asta din partea dvs. Ce faceți? Mă simt atât de jenat, de pierdut. V-am înșelat și pe dvs. sau vă jucați cu mine? Vă implor, să nu vă jucați! Vă rog să mă ajutați să mă debarasez de jocurile mele! Toată ființa mea este rănită, pentru că... cum ați putut să fiți păcălit?

Eu nu m-am înșelat. Dar iată de ce ți-am spus că ești un suflet bun. Am vrut să precizez asta de la bun început. Am vrut să aduc acest lucru la suprafață; aceasta era problema ta. Și eu sunt aici pentru a aduce problema ta la suprafața conștiinței tale. Nu m-am înșelat. Numai tu trebuie să conștientizezi.

De obicei, nu vorbesc astfel. Foarte rar spun cuiva: „Ești un suflet bun". Pentru că oamenii nu sunt așa. Dar ție trebuia să-ți spun, pentru că face parte din jocul tău obișnuit; și este foarte important ca totul să fie foarte clar de la bun început – acest joc nu trebuie să fie jucat aici.

Fiecare individ are o slăbiciune particulară și slăbiciunea persistă pentru că el este inconștient de acest lucru. Eu vreau ca totul să fie foarte clar și acest lucru a reușit.

Este primul tău *darshan* cu mine și vreau să iau totul de la început. Am vorbit despre bunătatea ta pentru că vroiam ca tu să-ți pui problema, s-o conștientizezi, s-o poți înfrunta. Și am făcut bine, căci, iată, deja te-ai neliniștit. Ai început să-ți pui întrebări, ești confuz. Este una din modalitățile mele de a lucra cu voi: să vă fac să intrați în confuzie.

Atunci când problema ta ți-a devenit clară, ego-ul tău îți

controlează ființa; claritatea ta nu înseamnă altceva decât controlul ego-ului tău. Atunci când ești confuz, ego-ul tău este deviat de la centrul lui; asta te face să simți că nu mai știi ce e cu tine.

Primul lucru pe care l-am făcut când ai venit la mine a fost să te fac confuz, să te fac să-ți pierzi echilibrul, să îndepărtez controlul obișnuit al ego-ului tău – astfel încât să nu mai știi ce să faci; numai așa puteai să vii să mă întrebi. Și e bine că m-ai întrebat.

Și tu îmi spui „Vă implor, nu vă jucați cu mine" – eu nu mă joc – „Vă rog să mă ajutați să mă debarasez de jocurile mele" – iată de ce am procedat așa: ai apelat un suflet foarte mare, un suflet cu adevărat bun. Te ajut să te debarasezi de atitudinile tale egoiste.

Iată ce se va petrece: vei deveni un suflet bun. Acum nu ești, e adevărat – dar acum ai realizat și tu lucrul acesta. „Nu sunt un suflet bun" – acesta-i începutul. A conștientiza pe „Nu știu" este primul pas; a realiza că „trebuie încă să mai cresc, încă sunt departe de țel", este primul pas.

Dacă vei continua să gândești că ești un suflet bun atunci când de fapt nu ești, atunci nu mai există nici o speranță pentru tine. Este ca și cum o persoană bolnavă gândește despre sine că este sănătoasă și nu se duce niciodată la doctor. De ce să se ducă? Doar este sănătoasă, nu-i așa ? și în tot acest timp, boala evoluează.

Ai venit la mine și ți-am diagnosticat boala: ai crezut că ești bun, te-ai înșelat în ce privește bunătatea ta și atunci oamenii au avut încredere în tine și s-au înșelat la rândul lor; și ai fost înșelat și tu de către ei. Iată că lucrurile s-au înlănțuit într-un cerc vicios.

Nu ești bun, dar poți face să pari a fi bun. Și prefăcându-te, vei putea să-i înșeli pe alții. Atunci când ei sunt înșelați, bineînțeles, îți vei privi imaginea prin ochii lor și te vei simți foarte fericit. Astfel au evoluat lucrurile: atunci când te simți foarte fericit, încerci să devii mai bun; cu cât vei încerca să fii mai bun, bineînțeles că ceilalți vor crede că ești cu adevărat un suflet mare, un „mahatma". În ochii lor îți vei putea vedea reflexia, ameliorată și înfrumusețată. Din nou ești înșelat. Acum trebuie să faci și mai mult, pentru că acele persoane sunt acolo și te privesc – și jocul continuă. Așa se petrec lucrurile în viața fiecăruia.

Întâlnești o femeie, sau un bărbat – privești femeia, ea te privește. O privești cu adorație; ea își vede în ochii tăi propria imagine adorată... și se simte foarte bine. Ea aspiră să găsească pe cineva care s-o bage în seamă și iată că ai apărut tu. Se simte foarte bine; iată de ce te privește și ea cu adorație. Atunci când ea te privește cu adorație, natural, te vei vedea în ochii ei; n-ai văzut niciodată o imagine mai frumoasă. Te simți minunat, înfrumusețat.

Ego-ul tău este fortificat. Vei încerca să devii și mai iubitor și astfel, jocul continuă.

Te îndrăgostești. 90% dintre poveștile de dragoste sunt simple nebunii. Ceea ce voi numiți dragoste și romantism nu este altceva decât prostie. Și vă hrăniți unul pe celălalt cu așa ceva, vă ajutați unul pe celălalt. Dar, într-o zi, vei avea un șoc. Deocamdată doriți să rămâneți apropiați cât mai mult cu putință, dacă se poate, 24 de ore din 24. Sunteți gata să vă căsătoriți, plecați în luna de miere, iar apoi faceți cunoștință unul cu celălalt. Realitatea începe să iasă la iveală...

Realitatea nu poate fi negată mult timp. Iată de ce așa-zisele voastre mari figuri, așa-zișii voștri mari sfinți nu trăiesc în lume. Ei trăiesc în Himalaya. Dacă ar trăi în lume, mai devreme sau mai târziu, realitatea ar ieși la iveală. Realitatea nu poate fi învinsă niciodată. Puteți crea o ficțiune pentru câteva zile, câteva momente, dar nu puteți trăi în ficțiune pentru totdeauna. Nu este posibil.

Dacă vrei cu adevărat să iubești o femeie, nu te căsători cu ea. Dacă vrei cu adevărat să adori un bărbat, fugi cât de departe poți. Așa îl vei putea iubi pentru totdeauna. Dar dacă vrei să termini cu povestea ta de dragoste, căsătorește-te, cu cât mai devreme, cu atât mai bine. Pleacă în luna de miere și, când te vei întoarce, totul se va fi terminat. Deodată, într-o dimineață, îți vei privi femeia: este o femeie obișnuită.

Cunoașteți povestirea asta veche? O prințesă a găsit o broască râioasă, iar aceasta i-a zis: „Domniță, am fost vrăjit și timp de cinci mii de ani am rămas o broască râioasă. Dacă mă vei lua cu tine și dacă-mi vei permite să dorm cu tine, în patul tău mare, dimineața voi deveni un prinț frumos". Cu siguranță, cunoașteți acest gen de povestiri. Și broasca s-a transformat cu adevărat într-un prinț.

Dar în realitate, lucrurile stau taman pe dos: aduci cu tine un prinț frumos, care dimineața devine o broască râioasă! În final, orice prinț devine o broască râioasă. Iar tu te vei întreba perplexă: „Ce s-a întâmplat?"

Nu s-a întâmplat nimic; o broască râioasă este o broască râioasă. Prințul exista doar în mintea ta, era dorința ta. Vroiai să ai un prinț și l-ai avut. Vroiai, proiectai, visai, îți imaginai.

Atunci când vii la mine, eu te șochez, caut să-ți destabilizez mentalul. Aceasta doare și nu este o muncă foarte agreabilă. Este ca o operație chirurgicală. Iată de ce eu insist să devii mai întâi un *sannyasin*, înainte de a întreprinde eu această operație – pentru că, dacă nu ești un *sannyasin*, sunt toate șansele ca să fugi în timpul operației. Iar acest lucru este și mai periculos, căci atunci vei ajunge

la nebuni: munca va fi incompletă, căci ceva va fi îndepărtat, dar nu va fi timp să se creeze altceva în loc. Iată de ce insist: devino mai întâi un *sannyasin* – căci atunci voi fi sigur că vei sta liniștit tot timpul operației, vei rămâne pe masa de operație, nu vei fugi. Va trebui să ai încredere în mine. Altfel, dacă eu îndepărtez o parte din tine și tu fugi, atunci vei rătăci prin lume într-o stare și mai proastă decât înainte. Munca trebuie dusă la bun sfârșit.

Nu-ți vei putea da seama decât atunci când vei fi complet renăscut; vei fi mort și vei renaște – abia pe urmă vei putea înțelege. Dar mai înainte de a înțelege, va fi multă suferință. Creșterea se face cu durere, cu multă suferință. Creșterea nu este așa, o plăcere.

Eu, aici, am început de fapt să lucrez cu tine: spunându-ți că ai un suflet bun, cu am aruncat mingea mea. Poate crezi că am ratat coșul, dar nu l-am ratat.

Am să vă povestesc o anecdotă.

Un abil aruncător de cuțite și frumoasa sa asistentă își așteptau rândul să intre în scenă, în timp ce scamatorul descria magnificul număr ce urma să fie prezentat.

Doamna Silas Hawkins este atrasă de aruncătorul de cuțite, iar domnul Silas Hawkins observă la asistentă niște forme cum nu mai văzuse vreodată. Plătesc biletele și intră în circ. Asistenta se așează lângă un perete de lemn și-și ridică rochia strălucitoare. Lui Silas Hawkins i s-a tăiat răsuflarea. Apoi, aruncătorul de cuțite înaintează pe platformă și este rândul doamnei Hawkins să aibă răsuflarea tăiată. Aruncătorul face o mișcare largă cu brațul și un cuțit pornește spintecând aerul. Se înfige în perete, la câțiva milimetri de urechea asistentei. Silas Hawkins sare în picioare, strigând: „Ia te uită, a ratat-o!"

Eu nu mi-am ratat lovitura. Acest lucru te-a lovit exact acolo unde vroiam. Și a creat o mare problemă în tine. A adus toate deșeurile inconștiente la suprafață. Munca a început. Acum, dacă ai să mă lași, vei mai primi și alte șocuri. Cu cât vei fi mai deschis, cu atât vei primi mai multe șocuri. Este foarte greu. Este greu să renaști – dar aceasta este adevărata naștere.

Chiar în procesul de naștere fizică există durere, există traumatism, există suferință. Iar aici este vorba de o naștere spirituală. Prima naștere a avut loc prin intermediul părinților; cea de-a doua va avea loc prin intermediul Maestrului. Multe lucruri trebuie să fie îndepărtate, abandonate. Numai esențialul trebuie păstrat; ce nu este esențial trebuie complet distrus. Dar tu nu recunoști esențialul, pentru că ești identificat cu ceea ce nu este esențial.

Iată de ce va trebui să mă amestec puțin câte puțin în vechile

voastre identități. Spunând că ești un suflet bun, te-am făcut conștient de un aspect: că acesta a fost jocul tău până în acest moment. Dar ajunge. Nu sunt dispus să-ți fac jocul.

Dar lucrurile trebuie să fie clare de la început; trebuie să-ți atrag atenția asupra a ceea ce se va petrece. Eu nu sunt aici ca să te consolez. Eu sunt aici ca să te distrug complet – pentru că numai așa îți voi putea oferi o altă viață.

Mulla Nasrudin își părăsea biroul la ora obișnuită, trei și jumătate, când a remarcat un șofer de camion la colțul străzii, care se lupta fără succes cu o ladă grea cu cărți.

- Să vă dau o mână de ajutor, a propus Mulla. Cei doi oameni au apucat împreună lada și au căutat să o mute din loc, ba trăgând-o, ba împingând-o, dar fără rezultat.

- Mă tem că nu vom reuși niciodată să punem lada asta în camion, suspină Mulla Nasrudin.

- În camion? strigă șoferul. Dar eu vreau s-o dau jos!

Deci, să-ți fie clar de la început – tu cauți să te salvezi, eu încerc să te distrug. Și să știi că te-am urmărit, caracteristica ta principală este aceea pe care nu poți s-o ascunzi.

Atunci când discipolii veneau la Gurdjieff, el privea în ei. Crea anumite situații prin care caracteristica lor să iasă la iveală. Atât timp cât această caracteristică nu este descoperită, munca nu poate începe. Unul este lacom, problema lui este lăcomia. Dacă vorbești de mânie, nu-l deranjează. Dacă vorbești despre sex, nu-l deranjează.

De fapt, veți fi surprinși să constatați că lacomii nu au probleme sexuale. Iată de ce Marwadiștii trebuie să adopte copii. Oamenii lacomi nu au energie sexuală: toată energia lor este investită în lăcomie. Banii devin obiectul dragostei lor; ei nu vor simți ceva pentru vreo femeie.

Spune-i unui Marwadit să facă un jurământ de castitate și va fi pregătit. Pentru el nu este dificil. Dar nu-i spune cumva să renunțe la banii sau bogățiile sale: aceasta-i problema lui. Un politician nu prea se sinchisește de femei; toată dorința lui sexuală este investită în politică. El vrea să meargă la Delhi, la Moscova, la Washington; toată energia lui este investită în acest scop. Ambiția sa este tot sexuală. El dorește să pătrundă în capitală, capitala este femeia sa. Ambiția sa este falică. El poate evita femeile, nu-l interesează chiar așa mult. Odată ce se va vedea la Delhi, va avea timp să se gândească la femei, dar mai înainte nu.

Așa s-au petrecut lucrurile în India. Înainte de eliberare, toți politicienii, mari *mahatmas*, înțelepți, slujitori ai poporului,

celibatari aveau o mare capacitate de sacrificiu. Apoi, dintr-odată, atunci când au ajuns la putere, toate acestea au dispărut. Energia lor a fost acaparată. De către Delhi. Ce vor face ei acum, odată ce-au ajuns la Delhi? Trebuie să facă ceva cu acea energie care a rămas. Atunci se vor angaja în o mie și una de lucruri.

Caracteristica principală trebuie să fie cunoscută. Pentru unii, este mânia, pentru alții, înșelătoria, pentru unii, ego-ul, pentru alții, lăcomia, gelozia, posesivitatea – oamenii sunt diferiți. Dar dacă te vei duce la un Maestru, el te va privi direct și această caracteristică va ieși la iveală.

Sherlock Holmes l-a abordat odată pe dr. Watson cu următoarea remarcă: „Dragul meu doctor, văd că nu ți-ai pus indispensabilii". „Surprinzător, a răspuns doctorul. Dar cum de ți-ai dat seama?" „Foarte simplu, a replicat Holmes. Ai uitat să-ți pui pantalonii".

Pentru mine, voi n-aveți niciodată pantaloni. Nu există nici o modalitate de a mă înșela; eu nu mă înșel. Uneori nu sunt așa de insolent, uneori sunt politicos; uneori nu vă spun ce văd în voi. Simt că nu este încă momentul. Dar de fiecare dată când veniți la mine – și aceasta este semnificația *darshan*-ului – de fiecare dată sunteți total dezveliți în fața mea. Poate că n-am să vă spun nimic, poate că am să aștept momentul potrivit. Sau poate că n-am să vorbesc deloc și am să acționez. Depinde. Dar nu este nici o șansă să mă înșel.

Dacă ați putea să mă înșelați, atunci n-aș putea să vă fiu de nici un ajutor. Dar eu nu vă ajut doar pentru că nu mă puteți înșela.

Organizațiile mi-au produs întotdeauna teamă, pentru că simt că ele sunt un rău implicit și poate un rău necesar. Fundația Rajneesh este o organizație și are toate șansele să devină o organizație foarte puternică. Puteți să-mi spuneți de ce este necesară Fundația?

Da, pentru că răul este necesar.

De ce purtăm 108 perle la mătăniile noastre? Acest lucru face parte din religia ritualistă?

Da, face parte din religia ritualistă. Nu deveni ritualist, dar nu deveni nici anti-ritualist. Un pic de ritual are frumusețea sa. E greșit să devii ritualist, dar un pic de ritual are ceva bun. Este sarea vieții, dă gust hranei. O viață fără ritual ar fi foarte săracă.

Te întâlnești pe stradă cu cineva și spui: „Bună ziua!" Este un ritual. Iar el spune „Ce mai faci?" și tu răspunzi „Bine". Este un

ritual. Ție nu-ți merge bine – el știe asta, o știi și tu, toată lumea o știe. Întâlnești pe cineva pe stradă și surâzi. Este un ritual. Deci, poți constata și singur că viața are nevoie de un pic de ritual. Dar dacă toată viața ta devine ritualistă, atunci este periculos; atunci nu vei mai mânca decât sare. Este bine să ai un pic de sare în mâncare, dar să te hrănești exclusiv cu sare este periculos. Vei muri. În egală măsură este periculos și să renunți definitiv la sare. Deci, rețineți: eu nu sunt niciodată cu totul împotriva a ceva, dar nici nu sunt cu totul în favoarea a ceva. Păstrez tot timpul un echilibru.

Hainele portocalii, șiragul de mătănii (mala), medalionul: un ritual inocent, dar care adaugă savoarea. Îți va da un sentiment al comunității și omul are nevoie de un pic de ficțiune pentru a putea trăi, realitatea este prea dură. Da, într-o zi vei deveni capabil să trăiești în adevăr, dar acum încă nu ești. Va trebui să traversezi numeroase etape. Numai când vei face ultimul pas, vei abandona toate ficțiunile. Chiar și atunci, se poate să nu le îndepărtezi, căci sunt prea frumoase. Nu sunt adevărate, dar sunt frumoase.

Eu nu sunt contra ritualului. Eu numai spun că ritualul nu este religie, ritualul este ritual. Și un pic de ritual este întotdeauna benefic: te menține în echilibru, îți menține sănătatea. De altfel, oamenii merg către extreme.

Există oameni pentru care religia este rituală și dezbrăcată de orice realitate. Apoi este Krishnamurti: ideea sa este în totalitate non-rituală. El nu are poezie, nu are ficțiune, nici mit, nici rugăciune, nici meditație, nimic – nimic decât un enunț despuiat, gol, un adevăr.

Eu nu cred în extreme. Gândește-te la un dansator pe sârmă. Este un bun simbol pentru viață. El se înclină către stânga, apoi dintr-odată simte că, dacă se aplecă mai mult, va cădea; imediat se echilibrează și se înclină către dreapta. Când e gata să cadă, se restabilește și se apleacă din nou către stânga. Și astfel el se menține pe sârmă, adică pe linia de mijloc. Aici e tot misterul: pentru a rămâne la mijloc, trebuie să te înclini când la dreapta, când la stânga. Pentru a rămâne la mijloc, trebuie să fii ilogic – căci mijlocul nu este static, este dinamic. Viața nu este statică.

Astfel, dacă vrei să păstrezi echilibrul, va trebui să te apleci fără încetare în ambele părți: câteodată un pic de ritual, câteodată fără ritual; câteodată un pic din textele sacre, altădată fără texte sacre, un pic de adorare, altădată fără adorare, uneori un pic de rugăciune, alteori fără rugăciune. Astfel, vei deveni un dansator pe sârmă.

Și ține minte, am să mai repet: mijlocul nu este o poziție statică. Nu poți pur și simplu să rămâi acolo. Nu poți să-i spui unui dansator pe sârmă „De ce te tot înclini când la stânga când la dreapta? Pentru ce tot acest efort? Rămâi pur și simplu la mijloc!" În acest caz, ar cădea. Dacă ești static, mori.

Viața este un proces dinamic, asemănător cu un râu. Uită-te cu atenție la un râu. Câteodată curge către nord, câteodată mai către est, uneori mai către vest, dar își urmează drumul între cele două maluri. Și, într-o zi, ajunge la ocean.

Care este atitudinea dvs. în ce privește banii?

Am trăit fără bani, am trăit și cu bani și vreau să mărturisesc ceva: întotdeauna este de preferat să trăiești cu bani, decât fără bani. Banii sunt utili. Nu trebuie să fii sclavul lor, asta-i tot. Eu nu sunt împotriva banilor; trebuie să te folosești de ei. Sunt o invenție bună, utilă, ajută. Dar fii atent și folosește-i, nu te lăsa folosit de ei.

Banii nu trebuie să-ți devină stăpân; tu trebuie să fii stăpânul. Dacă ai de ales, atunci sugestia mea este următoarea: alege întotdeauna să ai bani. E mai bine să ai bani, decât să nu ai. Eu nu spun că vei fi mai fericit; spun doar că vei avea mai multe opțiuni, potrivit inimii tale.

Un om sărac nu are niciodată de ales; el trăiește în mizerie. Un om bogat are mai multe căi de ales. Săracul suferă într-un mod limitat. Bogatul suferă nelimitat; el poate suferi aici, poate suferi la New York, poate suferi la Londra, poate suferi la Pekin. Are lumea întreagă ca să sufere. Mai devreme sau mai târziu va suferi pe Marte, pe Lună. Are mai multă libertate de mișcare.

Dacă ești sărac, o femeie te va face să suferi. Dacă ești bogat, mai multe femei te vor face să suferi. Dacă îmi ceri acum sfatul, eu îți sugerez, dacă ai posibilitatea de opțiune, alege să trăiești cu bani. Acest lucru îți va da mai multă experiență, te va conduce mai repede la Dumnezeu, căci te vei plictisi mai repede de lumea materială.

Săracul nu se plictisește niciodată de bani. Cum să te plictisești de ceva ce nu ai? Săracul aspiră fără încetare să aibă bani, își dorește asta, visează la asta. Numai un om bogat poate termina cu banii. De fapt, aceasta este definiția omului bogat: cel care a terminat-o cu banii este întotdeauna bogat.

El a cunoscut, a văzut tot ce-i poate aduce banul. Și acum vrea ceva mai mult, ceea ce banul nu poate să-i dea niciodată.

Banii nu pot să ți-l dea pe Dumnezeu, pacea sau fericirea. Dar

există oameni nebuni...

Acum câțiva ani, vine la mine un *mahatma* și-mi spune: „Am renunțat la bani, pentru că banii nu aduc fericirea." I-am răspuns: „Dar cine v-a spus de la bun început că veți obține fericirea? Grație banilor, poți avea o casă frumoasă, o mașină frumoasă. Dar fericirea?"

Sunt nebuni care se așteaptă ca banii să le aducă fericirea. Pe urmă, vine o zi în care iluziile lor sunt spulberate. Dar nu este vina banilor. Dacă încerci să extragi petrol din nisip și petrolul nu țâșnește, poți să spui că este vina nisipului? Ai fi nebun. Ți-a spus cineva, chiar de la început, că dacă sapi în nisip dai de petrol?

Banii nu pot să-ți aducă fericirea, nu-ți pot oferi pacea, paradisul, pe Dumnezeu. Dar ca să afli acest lucru, ai nevoie de bani. Atunci, vei deveni complet conștient ce pot și ce nu pot să-ți ofere banii.

Când un om știe deja ce pot să-i ofere banii, eforturile lui se vor îndrepta în altă direcție.

Eu nu sunt împotriva banilor, eu spun doar ce pot și ce nu pot ei oferi. Dacă te gândești că acumulând bani, vei deveni într-o zi meditativ, atunci ești nebun. Nu acumulând bani vei ajunge să fii meditativ. Toți cei care cred acest lucru sunt nebuni. Mai întâi, cred că prin bani îl obțin pe Dumnezeu, apoi într-o zi ei cred că renunțând la bani îl vor obține pe Dumnezeu – dar în ambele cazuri ei rămân axați asupra banilor.

Dumnezeu nu are nimic de-a face cu banii. Puteți să-l găsiți pe Dumnezeu indiferent cât de mulți bani aveți sau dacă nu aveți deloc. Un om bogat poate deveni meditativ, dar și un om sărac poate deveni meditativ. Iată, în schimb, ce gândesc eu: dacă un om sărac vrea să devină meditativ, el are nevoie de o inteligență imensă – căci va trebui să vadă inutilitatea banilor fără ca măcar să-i aibă. Kabir trebuia să fie extrem de inteligent – mai inteligent, cred eu, decât Buddha și Mahavira. Rațiunea pentru care spun asta este că Buddha avea bani și la fel și Mahavira. Dacă Buddha nu ar fi renunțat la palat, aceasta n-ar fi dovedit decât un singur lucru: că era prost. Dacă a renunțat, nu înseamnă că era extrem de inteligent, ci de o inteligență medie. Dar Kabir, Iisus, Mahomed au fost mult mai inteligenți. Ei n-aveau bani, n-aveau nimic și totuși au devenit conștienți că banii sunt inutili. Ei nu aveau regate, dar chiar și așa, au renunțat la ele. Erau oameni foarte speciali și mai cu seamă foarte lucizi: nu se lăsau înșelați de lucrurile pe care nu le aveau. Transparență lor, claritatea lor era imensă, incredibilă. Dacă un sărac vrea să fie religios, va trebui deci să aibă o mare inteligență. Dacă un bogat vrea să fie religios, nu are

nevoie decât de o inteligență medie.

Astfel, dacă un sărac devine religios, el va fi un mare înțelept. Dar, dacă un bogat nu devine religios, cu siguranță mai devreme sau mai târziu va înnebuni.

În camera cu lenjerie, văd zilnic trei robe albe. Totuși, nu vă văd niciodată purtând mai mult de una. Vă suspectez că de fapt ați fi triplu. Acest lucru ar explica contradicțiile dvs. din discursurile succesive și aparițiile în mai multe locuri în același timp.

Iacă, ai descoperit. Acum, păstrează acest secret și nu-l mai spune la nimeni. E adevărat, eu sunt o trinitate, trinitatea de care vorbeam: tata, mama și fiul.

Iată de ce este atât de ușor pentru mine a mă contrazice: câteodată, tatăl este cel care vorbește prin mine, câteodată mama și câteodată fiul. Vei descoperi trei râuri care se întâlnesc în mine. Este o trinitate, un „trimurti". Am trei fețe.

Iată de ce este simplu pentru mine să mă mișc liber prin toate tradițiile – pentru că nu există decât trei tradiții în lume. Trei reprezintă o unitate fundamentală: tata, mama și fiul. Astfel că, va fi dificil să creați o filozofie coerentă plecând de la ceea ce spun eu. Va trebuie să dați dovadă de o mare inteligență, pentru a sesiza coerența, căci ceea ce apare la exterior este doar contradicția.

Atunci când vorbesc ca un tată, sunt autoritar. Atunci când vorbesc ca o mamă, sunt iubitor, nu sunt autoritar. Atunci când sunt ca un tată, vă ordon, vă comand. Atunci sunt precum Moise care dă cele 10 porunci. Atunci când sunt ca o mamă, vă conving, nu vă ordon. Nu mai sunt un Moise, amintesc mai degrabă de un Krishna. El îl convingea pe Arjuna, îl convingea într-o mie și unul de feluri, foarte amical, foarte iubitor. Puțin câte puțin, îl conducea către scop. Și atunci când sunt fiul, vorbesc despre rebeliune, revoluție. Atunci vorbesc ca Christos, ca Buddha.

Și ei reprezintă toate aceste trei fațete. Și aș vrea ca și voi să fiți tot cu trei fațete. Nu ești prea bogat dacă te naști doar cu una dintre fațete. Ești foarte bogat abia atunci când le ai pe toate trei.

Ce-i cu absurditatea asta potrivit căreia nu aveți charisma?

Este uimitor și este o absurditate. Există trei tipuri de Maeștri: charismaticul, metodicul și naturalul. Tatăl este charismatic, mama este metodică, fiul este natural. Cuvântul „natural" vine de la rădăcina care înseamnă „din naștere".

Unul dintre aspectele mele este charismatic, altul este metodic, iar al treilea este natural. Așa trebuie să fie. Un Maestru perfect trebuie să le înglobeze pe toate trei simultan.

Astfel, vă rog, atunci când spun ceva, căutați să clasați. Aveți trei posibilități: tatăl, mama și fiul. Și puteți să continuați să colecționați și astfel totul va fi triat, clarificat, simplu, ușor. Și nu mă întrebați: „De ce ați spus asta într-o zi?", pentru că nu vă va răspunde aceeași persoană. Și pentru mine nu va fi tot așa de ușor ca în următoarea anecdotă:

În tezaurul folcloristului evreu Nathan Asubel găsim următoarea istorioară a unui faimos predicator din Dubno, al cărui șofer, în drum spre o conferință, se oprește și spune: „Rabi, faceți-mi o favoare. Măcar o singură dată aș vrea să fiu eu cel care primește toate onorurile, toată atenția, ca să văd și eu ce înseamnă asta. Așa că vă sugerez să ne schimbăm hainele. Fiți dvs. șoferul și lăsați-mă să fiu eu rabinul."

Predicatorul, un suflet vesel și generos, râde și spune: „De acord, dar te rog să-ți amintești că nu hainele îl fac pe rabin. Dacă ți se va cere să explici un pasaj dificil din Lege, vezi să nu te faci de râs."

Schimbul a fost făcut. Ajunși la destinație, pseudo-rabinul a fost întâmpinat cu un entuziasm fulminant și el a savurat fiecare moment. Totuși, în final, s-a ajuns la momentul dificil în care i-a fost pusă o întrebare extrem de delicată. Dar el a făcut față în felul următor: „Sunteți o adunare respectabilă de erudiți și aceasta-i problema cea mai dificilă pe care puteți să mi-o puneți? Ei bine, e atât de simplu, încât până și șoferul meu vă poate răspunde" Așa că l-a chemat pe predicator și i-a spus: „Dragul meu șofer, vino o clipă și clarifică Legea pentru acești obtuzi companioni întru ale spiritului!"

Pentru mine nu e așa ușor pentru că, atunci când sunt aici prezent, ceilalți doi nu sunt. Eu nu pot să-i chem: „Veniți și explicați asta în locul meu". Deci, vă rog, nu mai puneți întrebări despre contradicțiile mele. Ce am spus într-o zi, gata, s-a terminat. Eu nu mai privesc în urmă, ci doar înainte.

Și nu este nici un motiv de îngrijorare. Ce spun acum, este adevărul; prezentul este adevărul, trecutul este mort. Un moment după, adevărul va avea propria sa formă din nou.

Aici este toată învățătura mea: nu cărați cu voi trecutul, rămâneți pur și simplu în adevărul momentului. Atunci nu va fi niciodată nici o contradicție. Contradicțiile apar pur și simplu pentru că voi sunteți formați foarte logic, iar eu sunt o persoană foarte ilogică. Toată logica mea este cea a ilogicului. Sunt un irațional.

Da, eu sunt trei, dar, vă rog, nu mai spuneți la nimeni.

Capitolul VII

ARMONIA IUBIRII ȘI A RENUNȚĂRII

Mi-am calmat mentalul neliniștit,
iar inima mea este strălucitoare:
căci în Acela eu am văzut dincolo de Acela,
și în actul însoțirii L-am văzut pe Însuși Însoțitorul.
Trăind în sclavie, mă simt eliberat:
m-am desprins de influența oricărei îngustimi.

Kabir spune: Am atins intangibilul
și inima mea are culoarea iubirii.

Calat mansa acal kinhi (I, 107)

Ceea ce vezi tu, nu este:
și pentru ceea ce este, tu nu ai cuvinte.
Ceea ce nu vezi, nu crezi:
ceea ce ți se spune, nu poți să accepți.
Cel care discerne cunoaște cuvântul,
iar ignorantul rămâne cu gura căscată.
Unii contemplă non-forma,
iar alții meditează asupra formei;
dar înțeleptul știe
că Brahma este deasupra amândurora.
Frumusețea sa nu este văzută cu ochiul,
ritmul său nu este ascultat cu urechea.

Kabir spune:
cel care a găsit în același timp și iubirea și renunțarea,
nu mai coboară niciodată în moarte.

Jo disai so to hai nahin (I, 105)

Într-o dimineață, pe când soarele se ridica încetișor la orizont și când primele raze se jucau printre frunzele de migdal, am văzut o bufniță așezându-se pe un migdal. Ea a spus: „Începe să se facă întuneric; oare aici e un loc bun să mă odihnesc până la răsărit?" Un iepure asculta, astfel că i-a spus: „Doamnă, dar este răsăritul, soarele se ridică. Vedeți lucrurile pe dos".

Înțelegerea unei bufnițe este total diferită: noaptea este pentru

ea zi, ziua este noapte, dimineața, ea se pregătește de culcare. Seara este aurora sa. Aceeași prăpastie există între mistic și non-mistic. Ceea ce este aurora pentru mistic, pentru tine este o noapte întunecată; ceea ce este noapte întunecată pentru mistic, este tot ce pentru tine înseamnă viață. De aici vine neînțelegerea.

Misticii au fost întotdeauna înțeleși greșit. Când ei spun ceva – noi înțelegem cu totul altceva. Lipsa înțelegerii dintre un mistic și un non-mistic este atât de naturală, încât înțelegerea dintre ei pare de domeniul miracolului. De fiecare dată când se naște înțelegerea între un mistic și un non-mistic, non-misticul de fapt nu mai există; el s-a transformat tocmai datorită acestei înțelegeri.

„Lasă-mă să te ajut, te rog, ai să te înec" spune maimuța, așezând peștele în vârful unui copac, în siguranță.

Ea se străduiește din răsputeri să fie compătimitoare, să salveze peștele de la înec. Prin compasiunea ei, îl va ucide. Acest aspect trebuie înțeles în profunzime.

Kabir este un mistic, unul dintre cei mai mari. Dar chiar de la început, informația este deformată; el spune că a cunoscut o stare în care cuvintele nu pătrund niciodată, unde liniștea este eternă. El a cunoscut-o, a trăit-o, dar într-un moment în care nu era mental.

Apoi a dorit să transmită mesajul: mentalul a trebuit să intervină, mentalul are un anumit rol. Mentalul încearcă să transmită, dar chiar în acest efort, ceva se deformează. De acum înainte, liniștea trebuie să penetreze sunetul, liniștea trebuie să-și penetreze opusul; inexprimabilul trebuie să se arate prin cuvânt, indefinibilul trebuie să se reducă la o definiție; ceea ce este misterios trebuie să poată fi explicat... totul se pierde. Oricum, dacă nu totul, în mare parte. Va rămâne doar o urmă vagă de adevăr. În timp ce experiența sa fusese un imens ocean, acum nu mai este decât un val.

Și, totuși, misticul trebuie să povestească. Trebuie să împărtășească. A împărtăși din experiența sa face parte din experiența sa. Precum o floare care-și răspândește parfumul. Acest lucru trebuie făcut; nimeni nu poate să păstreze doar pentru sine. El datorează acest lucru umanității și tuturor acelora care luptă încă în întuneric. Poate că nu va fi capabil să transmită toată lumina, dar chiar și o reflexie poate fi utilă pentru numeroase persoane. Chiar o expresie deformată ar putea să ajute în căutare. Poate trezi altora setea. Așa că misticul trebuie să vorbească. Și de fiecare dată când un mistic vorbește, el plânge, pentru că el își știe experiența și vede ce-a ieșit transpunând-o în cuvinte; 99%

s-a pierdut. În plus, atunci când voi auziți cuvintele, le traduceți din nou și le adaptați potrivit experienței voastre.

Mai întâi, experiența; apoi, misticul trebuie să traducă în conformitate cu mentalul său. Și mentalul său este format de societate, este condiționat de societate. Mentalul nu este altceva decât experiența de a trăi cu aproapele. El trebuie să traducă pentru lumea exterioară ceea ce a cunoscut într-o singurătate deplină. Trebuie să folosească un limbaj al maselor. Se pierde mult.

Apoi, voi auziți cuvintele, dar în loc să ascultați inexprimabilul, voi vă legați de cuvinte, ceea ce nu este esențial. Esențialul este din nou pierdut. Pe urmă, voi traduceți cuvintele după propria voastră minte, după propria voastră experiență. Acum sunteți la o distanță colosală de experiența originară.

Am auzit următoarea anecdotă: unui mare maestru zen, Zosan, i s-a cerut să explice experiența ultimă a lui Buddha. El a răspuns: „Până nu o s-o aveți, n-o veți înțelege". Și atunci, la ce bun s-o înțelegi? Atunci când o ai, o ai; nu mai este necesar să o înțelegi. Atunci când nu o ai, nu ai cum s-o înțelegi, există doar nevoia de a o înțelege; acesta este paradoxul. N-o poți înțelege decât dacă o ai. Nu ai nici o posibilitate de a o înțelege mai înainte; numai experiența în sine îți va explica. Nimeni altcineva nu poate face munca în locul tău, nu există nici un substitut. Atunci nu merită osteneala să înțelegi. Atunci când ai experiența, o ai și gata. Nu vei mai avea nici o dorință de a înțelege; deja știi, deja face parte din tine.

Este ca atunci când mănânci: atunci când mănânci, nu devii hrana. Ai observat? Mănânci o banană, dar nu devii banana, ci banana devine una cu tine. Exact același lucru se petrece și când ajungi să-l cunoști pe Dumnezeu: Dumnezeu devine una cu tine. Atunci când ai înțeles adevărul, adevărul devine una cu tine; digerat, el circulă prin sângele tău, devine carnea ta, devine întreaga ta ființă. Nu mai trebuie să te obosești să cunoști. De fapt, nici nu este cine să cunoască, nu mai este nimeni în urmă, ai devenit una cu adevărul. Nevoia există doar atunci când nu înțelegem. Astfel, continuăm să căutăm explicații, dar nici o explicație nu este valabilă.

Acesta este paradoxul experienței religioase: cei care am înțeles, nu mai au nevoie de nici o cunoaștere. Ei sunt uniți cu această înțelegere; este mai mult decât suficient. Ei pot dansa, pot cânta, pot râde, pot să rămână în tăcere sau pot să devină nebuni de extaz, dar nu vor mai căuta explicații.

Iată de ce toate marile texte sacre: *Upanishadele, Tao te king,*

cuvintele lui Iisus, *Dhammapada* lui Buddha sunt simple declarații, nu explicații. *Upanishadele* nu demonstrează că Dumnezeu există, ele afirmă pur și simplu; ele spun: așa este. Nu este un argument. Ele nu propun nici o ipoteză, ele declară pur și simplu: așa este. Este o declarație. Ele nu caută să demonstreze ceea ce declară, deoarece deja declară că există. Crezi sau nu, dar așa e. Și nu au nevoie de nici o dovadă. Ele sunt însuși dovada.

Dar pentru cei care sunt încă în noaptea cea întunecată a sufletului, bâjbâind, tatonând, câteva explicații sunt necesare. Va fi foarte departe de adevăr, va fi o denaturare, totuși este necesară. Iată de ce misticii vorbesc, ei trebuie să vorbească, trebuie să răspândească experiența lor, știind foarte bine că asta îi va ajuta pe unii. Acest lucru nu va ajuta decât pe foarte puțini, numai pe cei pregătiți să aibă încredere – dacă nu, nu vor fi ajutați niciodată. Dacă te apuci să discuți, ești pierdut – pentru că un mistic nu poate discuta, nu te poate convinge. Din acest punct de vedere, misticul este foarte fragil; el nu poate discuta, nu poate dovedi. Poți să te apropii de el, poți să-i simți ființa, poți să-l privești în ochi, poți să-l ții de mână, poți să te îndrăgostești, poți să ai o încredere în acest nebun, misticul, te poți lăsa condus de el pe un drum necunoscut. Aceasta va fi o dovadă de curaj și încredere.

Dacă ai încredere în cuvintele unui mistic, atunci este posibil ca ele să facă un declic în tine. Dacă nu ai încredere, ecoul acelor cuvinte va dispărea.

Atunci când îl asculți pe Kabir, pe Christos sau pe Krishna, trebuie să-l asculți într-un anumit fel – nu este vorba doar despre un banal auzit. Trebuie să-i asculți cu dragoste, să devii tot numai urechi, să devii feminin, receptiv, trebuie să-i sorbi pur și simplu. Nu-ți poți forma nici o idee și nu încerca să traduci. Decât să fii atât de absorbit de munca de a traduce în interiorul tău ceea ce auzi, de a interpreta, de a reflecta dacă este adevărat sau nu, mai bine ascultă-i pur și simplu, ca pe o muzică.

Atunci când Ravi Shankar cântă, nu te sinchisești să știi dacă se înșeală sau are dreptate. Muzica este muzică, bună sau rea, dar nu este justă sau falsă. Nici măcar nu-ți pui problema, o asculți și gata. Și cum muzica nu are un limbaj, nu o poți traduce. Doar îi simți prezența, ești înconjurat de ea, transportat de ea într-o călătorie departe, dar nu te gândești dacă place logicii tale sau nu. O asculți cu inima.

Misticul trebuie să fie ascultat așa cum asculți muzica. Căci este o muzică ceea ce spune el. Nici un muzician nu poate crea ceva atât de profund. Odată ce ai început să o traduci, lucrurile

devin foarte complicate.

Chiar cele mai bune traduceri ale lui Rabindranath Tagore nu sunt adevărate, nu pot fi. Cuvintele lui Kabir sunt în hindi; apoi ele au fost traduse în bengaleză, apoi din bengaleză, Rabindranath le-a tradus în engleză. Sunt ecouri îndepărtate, s-a pierdut mult pe drum. De exemplu, „Mi-am calmat mentalul neliniștit și inima mea este strălucitoare; căci în Acela eu am văzut dincolo de Acela, în actul însoțirii L-am văzut pe Însoțitorul Însuși".

„Mi-am calmat mentalul neliniștit"... *Calat mansa acal kinhi* textul originar are un gust total diferit. Dacă ar trebui să-l traduc, aș spune: „Doamne, Tu ai făcut asta? Tu mi-ai făcut mentalul nemișcat?" Iată semnificația: *calat mansa acal kinhi?* Mentalul care era tot timpul în mișcare, într-o continuă mișcare... Doamne, Tu ai făcut asta? Tu l-ai imobilizat? Această interpretare ar fi mai fidelă lui Kabir. *Calat mansa acal kinhi?* Kabir este stupefiat. El spune: „Doamne, Tu ai făcut asta? Eu, care m-am străduit iar și iar și n-am putut să-l calmez, Tu l-ai calmat? Era atât de dificil, chiar de neconceput. Era dificil să renunț chiar și la un simplu gând. Și acum, totul a căzut, complet, acum nu mai sunt gânduri! Nu le mai găsesc. Vibrațiile mentalului, toate acele valuri, acele valuri continui, toate acele gânduri, acele procese de gândire – toate au dispărut. Deci Tu ai făcut asta? *Calat mansa acal kinhi?* Rabindranath traduce: „Mi-am calmat mentalul neliniștit". A trecut pe lângă esențial. El spune: „Mi-am calmat mentalul neliniștit". Nu, Kabir nu spune asta. Dar fraza poate fi tradusă și în felul acesta. Deci, eu nu spun că traducerea nu ar fi lingvistic corectă; dar mistic, este incorectă.

Ea poate fi tradusă și așa: *Calat mansa acal kinhi?* Deoarece Kabir nu spune nimic despre cine i-a imobilizat mentalul – eu sau tu. Nu spune nimic. Poate fi tradus astfel: mi-am liniștit mentalul. Dar este imposibil – deoarece „Eu" este mentalul, și „Eu" nu poate să se liniștească pe sine însuși. Numai Dumnezeu poate să-l calmeze. De aceea spun eu că din punct de vedere lingvistic este corect, dar din punct de vedere mistic, nu.

Numai Dumnezeu poate calma mentalul. Este un dar. Este o grație care coboară asupra ta, nu e ceva ce poți tu să faci – căci ceea ce vei face, aceea vei rămâne. Acțiunea ta îți va diminua ego-ul. Acțiunea ta îl va întări și mai mult. Efortul tău va deveni hrana ego-ului tău.

Cum ai putea să-ți liniștești mentalul? Cine e cel care liniștește mentalul? Este chiar mentalul. Este la fel ca atunci când un câine aleargă după propria sa coadă. Deci, eu spun că este incorect mistic.

Eu nu știu mare lucru despre limbaj, dar știu ce este misticul. Se prea poate să nu fiu bine informat despre misticism – dar nu este necesar; este deja experienta mea.

Informația este o știință învățată; cunoașterea este o știință care se dezvoltă prin intuiție. Eu sunt un mistic, nu sunt un poet. Rabindranath era un mare poet și el s-a străduit ca traducerea să fie poetică, lingvistic corectă, dar a trecut pe lângă ceva fundamental.

Lăsați-mă să repet: *Calat mansa acal kinhi?* Oh! Doamne, este uluitor. Este un miracol. Niciodată n-aș fi putut crede că o să mi se petreacă așa ceva. Este incredibil. Deci, Tu ai făcut asta? Sunt de-a dreptul stupefiat... nu pot să cred; a apărut. Nu mai sunt nicăieri; Tu m-ai liniștit? Mare este Grația Ta!

Kabir este recunoscător; acesta este un cântec de recunoștință. Kabir nu crede în metode. El nu crede că omul are ceva de făcut ca să-l atingă pe Dumnezeu. Ce poate face omul? Mâinile omului sunt atât de mici! Ceea ce pot face ele nu poate fi prea măreț. Numai Dumnezeu ne poate atinge pe noi. Noi putem să fim disponibili, pregătiți. Atât. Putem să ne înclinăm, să ne abandonăm, atât.

Kabir nu crede în efort, el crede în absența efortului. Este ceea ce el numește „sahaj samadhi", extazul spontan. Kabir este un iubit; calea sa este calea iubirii. Iubirea nu cunoaște efort.

N-ați observat acest lucru în propria voastră viață? Puteți face ceva când este vorba despre iubire? Dacă spun cuiva „du-te și iubește pe acest om!" ce-ar face acela? Ar spune: „Ce prostie! Cum aș putea să iubesc astfel?" nu poți ordona nimănui să iubească pe altcineva. Dacă iubirea vine, vine; dacă nu vine, nu vine. Este imposibil să iubești la comandă. Aceasta este una din nefericirile lumii; ne-am învățat toți să creăm iubire la comandă, iubire care, bineînțeles, este falsă.

Mama îi spune copilului: „Iubește-mă, sunt mama ta!" și copilul este neputincios. Copilul este atât de dependent, încât se va preface că o va iubi pe mama sa. Devine astfel un politician. Începe mai întâi prin a simula: „Da, te iubesc." Surâde. Noi ne corupem propriii copii, noi îi facem politicieni. Ei nu simt deloc așa, dar trebuie s-o facă; mama spune: „Sunt mama ta, trebuie să mă iubești." Ce-ai putea să faci ca să iubești pe cineva? Ai putea să pretinzi, ai putea să joci o comedie, ai putea să joci un joc al dragostei, dar aceasta nu ar fi iubire adevărată. Și copilul începe să joace un joc diplomatic. Totul devine politică. Atunci când mama vine, el zâmbește; dar zâmbetul nu este decât pe buze. Și o privește pe mama sa cu o falsă adorație. Și repetă și repetă mamei sale „Te

iubesc". Apoi, el trebuie să-și iubească tatăl, frații, surorile. În realitate, el îi urăște pe frați și pe surori, căci sunt rivali. De fapt, fiecare copil dorește să fie singur; el își urăște frații și surorile, pentru că trebuie să rivalizeze cu ei. Dar trebuie să-i iubească. „Este fratele tău mai mic" și deci și el trebuie iubit. El de fapt detestă pe acest frate mai mic. Din cauza lui, el și-a pierdut importanța pe care o avea. Nu mai este el centrul atenției familiei. Este aruncat la periferie; acest bebeluș, acest inamic, ocupă acum locul central, el domnește acum. Fratele mai mare nu mai este decât ceva secundar; atunci cum ar putea el să-l iubească pe fratele mai mic? Dar el trebuie să arate iubire... dacă nu, va avea neplăceri. Și astfel, iubirea este falsificată chiar de la început.

Pe urmă, toată viața ta vei continua să iubești fals. Vei continua să simulezi, nu vei permite niciodată iubirii autentice să te cuprindă. Îți va fi totdeauna teamă de iubirea autentică, pentru că iubirea autentică înseamnă invadare, inundare, un pericol venind din necunoscut, incontrolabil. Tu ai învățat un artificiu.

Iubirea ta este atât de mică, încât poate fi controlată. Este atât de falsă! O poți cuprinde în mâini, poți face cu ea ce vrei. Iubirea adevărată este mult mai mare decât tine; este imensă, incomensurabilă. Ea te inundă pur și simplu, te transportă cu totul. Nu te mai poți agăța de nimic. Într-o iubire adevărată, te pierzi cu totul; este mare, coboară din ceruri.

La fel este și în meditație: adevărata meditație coboară din ceruri. Nu este ceva ce faci tu, este ceva care vine. Din partea ta, un singur lucru este necesar: să fii receptiv, fluid, gata de a merge cu Dumnezeu. Dacă Dumnezeu vrea să meargă spre nord, vei merge și tu spre nord.

Atunci când girueta indică nordul, aceasta nu înseamnă că ea face ca vântul să bată din nord. Ea nu face decât să arate că vântul bate înspre nord.

La fel este și cu meditația, cu iubirea, cu rugăciunea: meditația nu-l face pe Dumnezeu să curgă către tine. Meditația nu este o metodă. Aceasta este diferența dintre Patanjali și Kabir. Patanjali este metodic; el crede în metodologie. Kabir crede în iubire. Ceea ce Patanjali numește „samadhi", Kabir va califica „samadhi artificial". Contrar lui Patanjali, Kabir spune: „Gândește-te la *sahaj*: la spontan, la simplu, la ceea ce nu este creat de tine – căci tot ce este fabricat, va fi inutil, fără valoare. Ești fără valoare, deci vei fabrica ceva fără valoare. Și-l vei marca cu semnătura ta."

„Sahaj samadhi" înseamnă: nu este făcut de tine, este un dar de la Dumnezeu. Semnătura nu este a ta, este a lui Dumnezeu.

Iată de ce eu spun că această cale a lui Kabir este calea iubirii.

„Mi-am calmat spiritul neliniștit"... Nu: „Mentalul a devenit liniștit. Mi-am văzut spiritul cum se calmează, am observat acest proces. Doamne, Tu ai făcut asta? Și inima mea este strălucitoare."

Atunci când mentalul este tăcut, inima iradiază. Atunci când mentalul pălăvrăgește, inima este moartă. Nu poți exista în inimă atâta vreme cât exiști în mental. Dacă exiști în mental... mentalul este foarte gelos, foarte posesiv; el nu-ți va permite să mergi în inimă. Mentalul este o femeie foarte geloasă; ea te absoarbe total, nu te lasă nici un moment să te duci către inimă. Și chiar dacă vei începe să pătrunzi în inimă, mentalul va crea o pseudo-inimă în cap. Mentalul va începe să fabrice sentimente.

Câteodată, vine cineva la mine și spune: „M-am îndrăgostit de tine, Bhagwan." Eu răspund „Chiar?" El spune „Așa gândesc" Ei bine, un sentiment nu poate fi un gând. Ori ești îndrăgostit de mine, ori nu ești. Dar nu poți să „gândești" că ești îndrăgostit de mine. A gândi e ceva fals, e creat de mintea ta, care te înșeală. Ea spune: „Ai nevoie de iubire? De acord, să-i dăm drumul" – și-ți crecază un gând despre iubire, crecază un sentiment. Mentalul este teribil de inventiv; el poate să se joace încontinuu. Va trebui să remarci lucrul acesta, altfel ești pierdut în cap. Capul este foarte viclean și nu încetează să te joace pe degete. El produce un fals într-un mod foarte eficient.

Un tânăr îmi spunea că el nu poate să plângă, că izvorul lacrimilor sale este secat. Spunea: „Încerc din toate puterile mele, pentru că acum am înțeles că este necesar să plâng, că plânsul mă va destinde, că mă va face mai receptiv la sentimente. Așa că mă străduiesc din răsputeri." I-am răspuns: „Dacă încerci cu adevărat, se poate ca într-un final să reușești, dar și aici este un pericol. Mentalul poate produce chiar și lacrimi. Poate forța ochii să producă lacrimi, iar acest lucru nu va avea nici o legătură cu inima ta. Și atunci când ochii tăi vor fi plâns, vei fi crezut că ai reușit. Și mentalul te va fi înșelat."

Trebuie să fii foarte, foarte atent. Kabir spune: „Numai Dumnezeu poate să-ți liniștească mentalul". Atunci, tie ce-ți mai rămâne de făcut? Kabir spune: „Noi trebuie să devenim receptivi, simpli ascultători, observatori, să așteptăm. Nu avem nimic de făcut". Și este dificil. Încercați. Este foarte ușor să faci ceva; lucrul cel mai dificil din lume este să nu faci nimic. A nu face nimic este cea mai mare realizare. Adepții zen numesc asta „zazen": a rămâne așezat liniștit, fără să faci nimic.

Am găsit o povestioară zen foarte frumoasă. Ascultați-o cu

atenție. Este chiar povestea voastră.

În spatele unui templu se găsea un câmp pe care se coceau numeroși lămâi. Într-o zi, s-a declansat o dispută. După cum știți, lămâii sunt destul de acizi dacă vor, așa că a fost o mare dispută. Lămâii s-au divizat în două grupe și făceau un vacarm cumplit, tot strigând unii la alții. Și, firesc, trăind într-un templu, crescând într-un templu, cele două grupe erau religioase: creștini și evrei, budiști și jainiști, hindusi și mahomedani, mă rog, ceva de genul acesta. A urmat o mare dezbatere teologică. Șeful preoților a auzit tumultul. El a strigat, spunând: „Hei, voi, lămâilor! Ce idee să vă bateți între voi! Și încă într-un templu zen! Toată lumea să facă zazen! Așezați-vă liniștiți, fără să faceți nimic!"

Preotul i-a învățat să realizeze zazen: „Așezați-vă așa, îndoiți picioarele; rămâneți drepți, redresați spatele și gâtul". În timp ce lămâii erau așezați în zazen, mânia lor s-a stins și ei au rămas liniștiți. Atunci, preotul a zis: „Fiecare să-și pună mâinile pe creștetul capului". Atunci când lămâii și-au atins vârful capului cu mâinile, au găsit acolo ceva ciudat. S-a dovedit că era ramura care menținea tot ansamblul. Și s-au pus pe râs. Au spus atunci: „E de-a dreptul ridicol! Noi suntem unul și ne tot certăm între noi, degeaba."

Dacă te așezi în zazen, vei descoperi că universul este unul. Vei descoperi că nu este nici un conflict nicăieri, că nu există dușmani, că dușmănia nu este decât o iluzie, creată de grijile noastre; tensiunea, ambiția, lupta, totul este una. Atunci când descoperim că totul este unul, că suntem legați unii cu alții, suntem uniți, că eu fac parte din tine, tu faci parte din mine, atunci vom deveni deschiși. Această înțelegere nu se face cu efort, ci pur și simplu așezat în tăcere, așteptând simplu, atent, bineînțeles, dar fără efort. Dar dacă adormi, nu se va petrece nimic.

Două lucruri sunt ușoare: să faci ceva și să dormi. Când nu faci nimic, te ia repede somnul. Atunci nu ai decât două alternative: fie să faci ceva – aceasta te va menține treaz; sau să nu faci nimic – și atunci te va cuprinde somnul, abia vei aștepta să dormi. Despre ceea ce vorbesc eu se află între acestea două: nu fă nimic, stai la fel de liniștit ca și cum ai dormi, dar să fii la fel de atent ca și cum ai fi activ – la fel de alert ca și cum te-ai lupta cu dușmanul și la fel de liniștit ca în somn. Atunci când somnul și conștiința se întâlnesc, se produce *sahaj samadhi*, extazul spontan. Și în acest moment, vei simți că toată energia ta este deplasată înspre inimă. Capul va dispărea, vei deveni fără cap.

Într-o zi, Savita mi-a spus că se simte foarte stânjenită: într-un fel de vis sau reverie, m-a văzut fără cap. I-am răspuns: „Este

perfect adevărat, Savita. Ai trăit o stare de *satori*, o mare experiență. Eu sunt fără cap! Și tu, de asemenea, ești fără cap, toată lumea este fără cap!"

Aceasta se petrece când energia începe să se orienteze către inimă: într-o zi, deodată, vei realiza că de fapt capul nu există. Asta nu înseamnă că acest cap fizic al tău ar dispărea, el rămâne acolo unde e, dar nu vei mai fi tu centrat în cap, capul nu va mai fi controlorul, organizatorul, patronul.

Mentalul este calmat, mișcarea s-a transformat în nemișcare. Atunci când este imobil, mentalul este de fapt non-mental – căci mișcarea era mentalul însuși. Atunci când mentalul tău este imobil, unde este de fapt mentalul? Gândul, pentru a exista trebuie să se miște. Dacă nu există mișcare în mental și dacă toate procesele de gândire se opresc, mentalul dispare – pentru că mentalul nu este nimic altceva decât un proces de gândire. „Atunci când mentalul nu este, inima mea strălucește": în acel moment, un soare se naște în inima ta. Ești plin de lumină, ești plin de bucurie, ești plin de iubire.

Căci în Acela eu am văzut dincolo de Acela...

Te vei întâlni cu acel ceva de dincolo. În acest moment, ai ajuns să vezi totul așa cum este, ai să vezi realitatea. Prin mental, ți-ai întâlnit mereu propriile proiecții. Prin mental, n-ai să ajungi niciodată la real. Mentalul creează mereu idei cu privire la ce este realul. Nu vei privi niciodată realitatea în față, căci va exista tot timpul un ecran de gânduri și gândul deformează continuu realitatea. Nu vei putea fi niciodată obiectiv. Imaginația ta lucrează, dorințele tale continuă să lucreze, nu încetează să coloreze lucrurile. Atâta timp cât mentalul nu este dat la o parte, nu vei putea vedea lucrurile așa cum sunt. Atunci când vei putea vedea prin inimă, vei vedea realitatea.

Căci în Acela eu am văzut dincolo de Acela...

În această lumină imensă, această iradiere a inimii, m-am uitat în adânc, m-am uitat dincolo.

Și în actul însoțirii L-am văzut pe însuși Însoțitorul.

Acum știu că tot ce este în jurul meu nu ești decât Tu. În actul însoțirii, am văzut pe însuși Însoțitorul: acum soția mea nu mai

este soția mea, este Dumnezeu care joacă rolul soției mele. Fiul meu nu mai este fiul meu, soțul meu nu mai este soțul meu – este Dumnezeu care joacă rolul soțului meu și al fiului meu. Chiar dușmanul nu mai este dușman, ci Dumnezeu care joacă rolul dușmanului pentru a-mi face viața mai bogată, mai creativă, mai dinamică. Pentru a îmbogăți viața, Dumnezeu a luat atât de multe forme.

Și în actul însoțirii L-am văzut pe însuși Însoțitorul.
Trăind în sclavie, mă simt eliberat...

Acum, nu mai trebuie să mergi nicăieri. Kabir spune: Trăind în sclavie, mă simt eliberat. Dar este vorba de o libertate mult mai mare decât cea care este opusul sclaviei. Este adevărata libertate: nu opusul sclaviei, ci cea de dincolo de sclavie. Dacă poți fi liber chiar și într-o închisoare, atunci și numai atunci vei fi liber cu adevărat. Numai atunci libertatea ta are o calitate spirituală. Atunci vei putea fi înlănțuit exterior și tu tot vei fi liber ca pasărea cerului. Atunci nu vei mai lupta, chiar în lanțuri fiind.

Iată o povestioară: într-o zi, niște hoți s-au legat de Diogene. Diogene era un mistic foarte sănătos. El pare a fi singura persoană din Occident asemănătoare cu Mahavira din Orient. El trăia gol și corpul său era frumos. Se povestește că însuși Alexandru era gelos pe el. El era deci un fachir nud; nu avea nimic altceva decât gloria sa, propria sa frumusețe. În timp ce medita în pădure, sub un copac, l-au atacat hoții. „E foarte bine, putem să scoatem un preț bun dacă-l vindem la târgul de sclavi". Dar le era teamă, căci omul părea a fi foarte puternic. Cu toate că erau vreo șase, tot le era teamă. S-au apropiat cu mari precauții, gândind că ar putea fi periculos. Căci părea să fie suficient de puternic ca să bată șase persoane.

Diogene i-a privit și le-a zis: „Nu vă fie teamă, nu vreau să mă bat cu voi. Puteți să vă apropiați de mine și să mă puneți în lanțuri."

Hoții au fost foarte surprinși. L-au pus în lanțuri și l-au dus la piața de sclavi. Pe drum, el a spus: „Dar de ce m-ați pus în lanțuri? Nu puteați pur și simplu să-mi cereți să vă urmez? As fi făcut-o. Pentru ce toată povestea asta?" Ei au spus „Noi credem că nimeni nu este dispus să devină sclav!"

Diogene a râs și a spus: „Puțin îmi pasă mie de asta, eu oricum sunt un om liber." Ei n-au putut înțelege asta. Când au ajuns în piață, el s-a dus în mijloc și a început să strige: „Un maestru a venit aici pentru a fi vândut. Există vreun sclav dornic să-l

cumpere?" Ați auzit ce-a spus? „Un maestru a venit aici pentru a fi vândut. Există vreun sclav doritor să-l cumpere?"

Un Maestru este un Maestru. Adevărata libertate nu este opusă sclaviei, adevărata libertate este dincolo de sclavie. Dacă libertatea ta se opune sclaviei, atunci înseamnă că nu ești pe deplin liber. Vei putea să fugi în Himalaya din teama vieții cotidiene, a soției tale și copiilor tăi, dar nu vei fi un om cu adevărat liber. Munții nu-ți pot oferi libertatea. Ți-e teamă de soția ta, iar dacă soția ta vine în munți să te viziteze, vei începe să tremuri. În acel moment, nu vei fi decât un soț dominat.

Se povestește despre Swami Ram Teerth că mergea în jurul lumii, predicând mesajul Orientului. Era un mare gânditor, un mare mistic. La un moment dat, a revenit în India. A rămas în Himalaya cu discipolul său Punsi. Într-o zi, povestește Punsi în jurnalul său, soția sa a venit să-l vadă. „L-am văzut pe Ram Teerth întâlnind mii de oameni, bărbați, femei, de toate tipurile, dar când soția lui a venit la el – i-a fost teamă." El i-a spus lui Punsi „Zi-i, te rog, soției mele că nu vreau s-o văd." Punsi a fost șocat. „Domnule, dacă ți-e teamă de soția ta, atunci și eu doresc să plec de aici. Nu mai ești Maestrul meu. Pentru ce să-ți fie teamă de această biată femeie? A venit de departe, din Punjab. Ai părăsit-o, ai lăsat-o cu copiii, a făcut și ea ce-a putut, în sărăcie, într-o imensă nevoie, fără să se plângă. Ea a venit doar să-ți atingă picioarele, doar ca să te vadă și va pleca înapoi astă-seară – nu vrei s-o vezi? Trebuie că există o teamă subtilă în tine; încă ți-e teamă de ea. Deci, încă mai ești un soț. Încă nu ai devenit cu adevărat un sannyasin."

Ram Teerth a ascultat cuvintele lui Punsi, a conștientizat și a spus: „Ai dreptate. Cheam-o pe femeie: nu numai că-mi va atinge picioarele, dar i le voi atinge și eu pe ale ei. Este probabil un mesaj de la Dumnezeu. Este probabil ultima mea teamă; cred că se află pe undeva în subconștientul meu. Ai dreptate."

Din acea zi, scrie Punsi, Ram Teerth a avut o strălucire necunoscută până în acel moment. Din acea zi, el a devenit liber. Ultima umbră a sclaviei a dispărut: a acceptat-o pe femeia sa. Din acel moment, el nu a mai avut nici un fel de ranchiună, de frică, de fugă.

Asta înțeleg eu când spun că libertatea trebuie să fie dincolo de sclavie și nu opusul sclaviei. O libertate opusă sclaviei are teamă de sclavie și o libertate care mai păstrează urme de teamă nu este o libertate absolută. Libertatea și frica nu pot coexista niciodată. Frica este moartea oricărei libertăți și adevărata libertate nu este posibilă decât atunci când orice teamă a dispărut total.

Asta a vrut Kabir să spună prin:

Trăind în sclavie, mă simt eliberat...

Din acest moment, libertatea este necondiționată: „Dacă voi trăi în Himalaya, voi fi liber", „Mă duc să trăiesc într-o mănăstire catolică, atunci voi fi liber", „Voi evita femeile, atunci voi fi liber", „Nu mă voi mai atinge de bani, atunci voi fi liber" – toate astea sunt absurde, create de lașitatea omului, create de teamă.

Trăind în sclavie, mă simt eliberat...
m-am desprins de influența oricărei îngustimi.

Aceasta este libertatea: a fi liber de orice îngustime. Dacă ești hindus, nu poți fi liber, ești foarte îngust. Te afli într-un tunel numit hinduism. Dacă ești musulman, iarăși nu ești liber. Dacă te gândești că ești bărbat sau femeie, nu ești liber – sunt tunele, nimic altceva decât tunele. Dacă te gândești că ești negru sau alb, nu ești liber – tunele, din nou tunele. Dacă te gândești că ești comunist sau anticomunist, dacă ai o ideologie care te definește, nu ești liber.

Libertatea înseamnă absența definițiilor. Ești nedefinit... la fel de vast ca experiența însăși. *Tat tvam asi*: tu ești acela. Tu ești totul. Este contrar matematicii să spui că partea este totul, dar misticismul nu este matematică. Dacă te adresezi unui matematician, el îți va spune: „Cum poate partea să fie totul? Partea este doar o parte. Partea nu poate fi totul, partea nu poate fi egală cu totul, partea trebuie să fie mai mică decât totul." Este just din punct de vedere matematic, dar din punct de vedere mistic, este un nonsens.

Partea este totul, egală cu totul, nici un dram mai puțin. Partea nu poate fi separată de tot. Gândește-te la un val: matematicianul va spune „Valul este mai puțin decât oceanul", misticul va spune „Valul este oceanul!" Cum ar putea el să fie mai mic decât oceanul? Poți să scoți valul din ocean? Poți să-l pui într-o sticlă? Din clipa în care îl vei scoate, el nu va mai fi un val. Valul nu există decât în ocean, în același timp cu oceanul; el nu poate fi extras de acolo. Valul nu este nimic altceva decât oceanul care se unduiește.

Valul este o activitate a oceanului. El nu este separat, nu există diviziune. Așa cum Iisus a spus „Dumnezeu și cu mine, una suntem"; sau, când el-Hillaj Mansur a spus „ana-El Haqq" – eu sunt Adevărul; sau, ca în *Upanishade*, „Aham Brahmasmi" – eu

sunt Dumnezeu, eu sunt totul.

M-am desprins de influența oricărei îngustimi.
Kabir spune: Am atins intangibilul...

Ascultă frumusețea acestor cuvinte:

Kabir spune: Am atins intangibilul
și inima mea are culoarea iubirii.

De ce să-l numești intangibil dacă spui după aceea „L-am atins"? Acesta este punctul în care logica și misticismul urmează căi diferite, se separă. Logicianul... dacă-l întrebi pe Arthur Koestler ce gândește despre această frază a lui Kabir „Am atins intangibilul", el va spune „Absurd! Dacă este intangibil, cum poți să spui că l-ai atins? Dacă spui că l-ai atins, atunci de ce-l mai numești intangibil?" El va spune că este o mistificare, o nebunie.

Dar acum, fii atent... nu este o mistificare. Kabir încearcă să spună un lucru de mare valoare. El trebuie să folosească această expresie absurdă, pentru că este singura modalitate de a exprima acest lucru. Adevărul nu poate fi exprimat decât printr-un paradox.

Kabir spune: Am atins intangibilul...

Ce-a vrut el să spună? El îl numește „intangibil", pentru că nu-l poți atinge. Nu poți să ajungi acolo, nu poți face din asta un scop, nu poți depune nici un efort pentru a-l atinge. Nu există nici o modalitate de a-l atinge, nici o metodologie. De aceea se numește „intangibil". Dar cu toate acestea, poate fi atins. Într-o zi, deodată, aceasta vine ca un dar, nu este vorba de nici o cucerire. Vei fi pur și simplu stupefiat, nu-ți va veni să crezi – este aici, te inundă din toate părțile. Iar paradoxul este că, cu cât vei încerca mai mult să-l atingi, cu atât mai greu va veni către tine.

Atunci când vei renunța să mai încerci să-l atingi, atunci vei uita de căutarea ta, vei fi înțeles că nu poate fi atins; atunci când această înțelegere a pătruns în adâncul ființei tale și când vei fi destins, când nu va mai exista nici o dorință de a ajunge, de a merge undeva, de a avea ceva – experiența lui Dumnezeu, *moksha*, *nirvana* – toate aceste dorințe vor fi dispărut... atunci știi că este intangibil, nu poate fi dorit, nu este un obiect al ambiției, căci toate obiectele ambiției vor crea ego – și prin ego nu este posibil.

Cum poți să devii vast prin ego? Ego-ul este un tunel; cum poți să rămâi în tunel și să atingi cerul vast? Este imposibil.

Înțelegând că „Eu sunt cauza primă a mizeriei mele, eu sunt propria mea închisoare", te destinzi. Dacă destinderea va fi perfectă, atunci totul vine ca un dar.

Kabir spune: „Am atins intangibilul – nu eu am fost cel care l-am atins, mi-a fost dat, este o grație. Dumnezeu a coborât asupra mea."

Iată de ce eu spun că Rabindranath nu a tradus corect. *Calat mansa acal kinhi?* „Așadar, Doamne, Tu ai făcut asta? Îmi pierdusem orice speranță. Mă oprisem din rugă; era în van. Timp de mii și mii de vieți am căutat și apoi am abandonat totul, toată căutarea mea. Și acum când am părăsit totul, Tu ai făcut asta pentru mine? Mă surprinzi! Când căutam, când încercam, mă frustrai. Și acum, când nu mai încerc...? Atunci când credeam că sunt capabil să te ating, când credeam că merit asta, tu nu m-ai ascultat. Erai atât de departe. Și acum, când nu mai consideram că merit, când nu mă socoteam demn, ai venit."

Am atins intangibilul
Și inima mea are culoarea iubirii.

Numai când Dumnezeu este în tine, inima ta are culoarea iubirii, niciodată mai înainte. Ei bine, atunci când inima ta este colorată în culoarea iubirii, l-ai atins pe Dumnezeu, niciodată mai înainte. Nu te întreba acum cine vine mai întâi: oul sau găina. Nu întreba asta.

Fie înaintezi pe calea iubirii și-l atingi pe Dumnezeu, fie înaintezi către Dumnezeu și te întâlnești cu iubirea. Ele vin împreună, în același timp. Formează ceva unic. Oul și găina nu sunt separate – pentru găină, oul nu este decât modalitatea de a produce mai multe găini, iar pentru ou, găina nu este altceva decât o modalitate de a face mai multe ouă. Ele nu sunt separate. Oul este găina nemanifestată și găina este oul manifestat. Sunt cele două fațete ale aceleiași ființe, ale aceluiași fenomen.

Iată de ce Iisus spune: „Dumnezeu este iubire". Și tu spui: „Iubirea este Dumnezeu". E de fapt același lucru. Dumnezeu este o extremitate a aceleiași energii, a aceleiași vibrații, iar iubirea este cealaltă extremitate. Poți să începi de unde vrei. Numai, te rog, începe, nu mai sta să te gândești: „Oare ce vine mai întâi? De unde să încep?"

Oamenii care se întreabă de unde să înceapă, nu vor începe

niciodată. Gânditorii nu încep niciodată. Numai cei care nu mai stau să gândească fac pasul.

Vine odată cineva la mine și eu îl întreb: „Ești pregătit să faci saltul?" și persoana îmi răspunde: „Să mă mai gândesc". Gânditorii nu fac niciodată saltul. A gândi înseamnă a căuta punerea lucrurilor într-o anumită ordine: care vine primul! A gândi înseamnă a încerca să faci necunoscutul, cunoscut - fără ca să pătrunzi acolo. A gândi înseamnă „Trebuie să organizez totul. Nu mă aventurez pe un teren necunoscut". A te gândi înseamnă lașitate, gândul este laș, gândurile sunt lașe.

Ce-ai putea tu să cunoști în această viață misterioasă? Ce-ai putea să știi? Nimic nu este cunoscut.

Să vă povestesc o altă istorioară: într-un autobuz aglomerat, o tânără secretară își găsește cu greu o monedă în portmoneu ca să plătească. Un tânăr curajos, care se afla lângă ea, îi propune: „Pot să plătesc pentru dvs.?" „O, nu, nu pot să vă las să faceți așa ceva. La urma urmei, îmi sunteți total străin." „Nu chiar, spune el. Este a treia oară când, văzându-vă, mi se deschide fermoarul."

Dar aceasta este ceea ce noi numim cunoaștere, știință. Îți cunoști soția? Îți cunoști soțul? Îți cunoști copilul? Îți cunoști mama? Mă cunoști? Ce cunoaștem? Cunoașterea este superficială. Dar totuși, gânditorul crede că trebuie să înceapă prin a cunoaște totul. Trebuie să cunoască harta, ghidul, posibilitățile, pericolele, beneficiile – și abia atunci el va începe. Tânărul nu se putea hotărî să devină *sannyas*, atunci cum să înceapă să meargă către Dumnezeu? Ce vezi, nu este așa – atunci ce vrei să gândești?

Ceea ce vezi tu, nu este:
și pentru ceea ce este, tu nu ai cuvinte.

Ceea ce există în realitate, tu nu poți vedea, din cauza gândurilor. Gândul este cea mai mare prostie a omului. Aveți tot timpul idei în cap și priviți prin prisma acestor idei.

Am auzit următoarea povestioară: locuitorii de la periferia Connecticutului erau obișnuiți cu un serviciu feroviar foarte prost. Totuși, atunci când un tren local apăru gâfâind, în Stația Centrală, cu o oră și jumătate întârziere, pe un traseu de 40 de minute, un tip mititel din Mont Vernon a protestat. Conductorul i-a zis „Suntem totdeauna în întârziere, atunci când ninge." „Știu, dar în această dimineață nu a fost nici un nor pe cer." „De asta nu suntem noi responsabili, a replicat conductorul. S-a anunțat ninsoare."

Așa funcționează știința. Persiști în căutarea lucrurilor spuse

deja mai înainte și nu a acelora care există aici și acum. Cauți lucrurile învățate, nu pe acelea care sunt. Cauți lucrurile pentru care te-a pregătit societatea, nu realitatea. Nici o societate nu este capabilă încă să te pregătească pentru realitate – căci societatea este un mit. Societatea este o ficțiune, este o păcăleală.

Am auzit vorbindu-se despre un incident foarte rar, care este adevărat. Este confirmat de surse de încredere.

Într-o zi, Darwin a acostat cu un mare vapor pe o insulită. Insularii nu văzuseră niciodată ceva așa de mare. Nu cunoșteau decât vasele foarte mici, unde puteau să șadă două-trei persoane – bărci simple de pescari. Când acest vapor imens și-a aruncat ancora lângă insulă, povestește Darwin în jurnalul său, insularii nu l-au văzut! Nimeni nu a sesizat. Oamenii munceau pe mal, pescuiau, nimeni nu a aruncat nici o privire. Navigatorii au fost surprinși. „Ce se întâmplă? Oamenii ăștia sunt nebuni?" Ar fi trebuit să alerge, ar fi trebuit să se îngrămădească, la asta se aștepta Darwin.

Abia când au pus piciorul pe pământ, locuitorii au început, puțin câte puțin, să ia cunoștință de prezența vaporului. Șeful lor le-a răspuns atunci: „Nu ne așteptam, căci n-am mai văzut niciodată așa ceva."

Cum poți să vezi ceva, dacă nu te aștepți? Atunci când te aștepți la ceva, începi să vezi. Dacă treci printr-o mănăstire fără să știi că este mănăstire, s-ar putea să vezi altceva decât este acolo. Dacă știi că este o mănăstire – și poate că, de fapt, nu e - se poate să te programezi să vezi lucruri care nu sunt acolo. Dacă, fără să știi, traversezi un cimitir, nu vei vedea fantome. Dar dacă vei ști că este un cimitir – și poate că nu este, poate ai fost informat greșit – vei începe să vezi fantome. Vederea ta este condiționată de ce te aștepți să vezi. Viziunea ta nu este clară.

Ceea ce vezi tu, nu este:
și pentru ceea ce este, tu nu ai cuvinte.
Ceea ce nu vezi, nu crezi:
Ceea ce ți se spune, nu poți să accepți.

Și Kabir spune: Eu știu – tot ce spun eu, voi nu puteți crede, pentru că voi n-ați văzut. Cum ați putea să credeți? Eu vă pot înțelege dificultatea. Atunci când vă spun „Faceți saltul în *sannyas*", eu știu care vă este dificultatea. Voi nu l-ați văzut, cum să aveți încredere? Nici pe mine nu mă cunoașteți, cum să aveți încredere în mine? Nici pe voi nu vă cunoașteți, cum să aveți încredere în voi? Eu vă pot înțelege confuzia. Cei care au făcut saltul nu l-au

făcut urmând anumite concluzii. Ei au făcut saltul în ciuda tuturor îndoielilor. În ciuda mentalului lor, ei au făcut saltul. Asta nu pentru că erau convinși; nu exista nici un mijloc prin care să fie convinși. Ceea ce spun eu trebuie trăit – numai atunci vei ști. Nu poți fi convins de ceva a priori, mai înainte de a trăi.

Kabir spune: „Eu știu."

Ceea ce nu vezi, nu crezi:
Ceea ce ți se spune, nu poți să accepți.
Cel care discerne cunoaște cuvântul,
Iar ignorantul rămâne cu gura căscată.

Pentru cineva care știe, chiar și o aluzie foarte fină ajunge – chiar cuvântul îi va transmite mesajul inexprimabilului. Dar el deja știe; el este cel care discerne, el este trezit.

Kabir și Fareed s-au întâlnit într-o zi și n-au vorbit. Timp de două zile au stat împreună, în tăcere. Câteodată râdeau, câteodată se îmbrățișau. Stăteau așezați, ținându-se de mână, privind luna și soarele. Discipolii erau foarte neliniștiți: „Ce-i cu oamenii ăștia?" Mai înainte vorbeau fără încetare.

Fareed era un mare Maestru; Kabir, de asemenea. Fareed călătorea prin țară. Discipolii i-au zis: „Ashramul lui Kabir este foarte aproape. Ar fi frumos să vă vedem împreună. Pentru noi ar fi o mare experiență." Și ei sperau în secret că, atunci când cei doi se vor întâlni, va avea loc între ei un schimb, un dialog și că vor profita imens. Discipolii lui Kabir au spus și ei: „Am auzit că Fareed este prin apropiere. Ar trebui să-l invităm. Ar fi un mare eveniment pentru locuitorii ashramului, să vă vadă împreună. Am putea învăța multe."

Kabir a râs. Fareed a fost invitat. El a rămas în ashram timp de două zile, fără ca între ei doi să se rostească vreun cuvânt. Discipolii începuseră să se plictisească. Așteptaseră destul și se simțeau frustrați. Vegheaseră zi și noapte, gândindu-se că dacă vor pleca, cei doi Maeștri vor începe să vorbească. Astfel că, nu i-au părăsit deloc, chiar și noaptea. Chiar și atunci când Kabir și Fareed dormeau, ei tot așteptau. Dar nici măcar un singur cuvânt nu a fost rostit.

Apoi, Fareed a plecat, iar Kabir și-a luat rămas bun; nici atunci nu a fost rostit vreun cuvânt. S-au îmbrățișat și s-au despărțit.

Imediat ce musafirii au plecat, discipolii au intrat în alertă. Cei ai lui Fareed au alergat după el și i-au spus: „Ce-a fost cu tine? Nu știam că ești așa de mut! De ce ai rămas tăcut? De ce ne-ai

torturat în felul acesta? Tăcerea asta a fost foarte greu de înțeles de către noi, care așteptam un dialog între voi doi!"

Fareed a spus: „Dar ce să-i spun? El deja știe." La fel a răspuns și Kabir discipolilor săi. „Ce să-i spun? Dacă-i spuneam ceva, dovedeam că nu știu nimic. El știe, eu știu, știm aceleași lucruri. Ne-am privit în ochi – și gata, s-a terminat. La ce bun să repetăm? Ar fi fost o repetiție inutilă."

Atunci când cineva știe, nu mai este necesar – sau, un singur cuvânt este de ajuns.

Unii contemplă non-forma,
Iar alții meditează asupra formei;
Dar înțeleptul știe
Că Brahma este deasupra amândurora.

Unii gândesc că Dumnezeu are o formă – *saguna*; unii cred că Dumnezeu este fără formă – *nirguna*. Kabir spune: Dumnezeu este dincolo de amândouă aspectele și Dumnezeu este în interiorul lor. El este și în forme, dar și fără de formă. El se manifestă în milioane de forme și totuși rămâne nemanifestat.

Frumusețea sa nu este văzută cu ochiul...
Dacă vrei s-O vezi, ochii nu-ți vor fi de nici un folos
Frumusețea sa nu este văzută cu ochiul...

De fapt, ar trebui să închizi ochii. Ar trebui să deschizi ochii conștiinței. Ochii fizici nu vor face nimic.

Ritmul său nu este ascultat cu urechea.

Această melodie, această muzică, acest cânt, acest ritm nu se ascultă cu urechea. Ar trebui să mergi în interiorul tău; căci acolo cântă El, nu în exteriorul tău. Urechile nu pot asculta decât muzica exterioară. Ar trebui să te întorci către interior; cântărețul e acolo, muzicianul e acolo. El își cântă continuu cântecul. Cântecul său este chiar viața ta.

Dar tu ar trebui să asculți într-o manieră total diferită și ar trebui să privești într-un mod deosebit.

Cel care a găsit în același timp și iubirea și renunțarea
Nu mai coboară niciodată în moarte.

Cea mai înaltă armonie se găsește între iubire și renunțare. Contemplă puțin acest poem extrem de bogat: iubirea și renunțarea împreună. Aceasta-i toată învățătura mea.

Oamenii vin la mine și-mi spun: „Dacă v-ați limita la a învăța pe alții meditația, ar fi suficient. De ce să-i învățați și iubirea? Noi n-am auzit niciodată pe sfinți vorbind despre iubire. De ce vorbiți despre iubire? Și chiar dacă sfinții vorbesc despre iubire, nu vorbesc despre iubirea umană, obișnuită."

Într-o zi, când am spus: „Dumnezeu este iubire și să nu scrieți iubire cu I mare (cu majusculă)", o femeie mi-a trimis o scrisoare de protest: „De ce? De ce să nu scriem iubire cu majusculă? De ce insistați să-l scriem obișnuit?" Eu pot să-i înțeleg protestul. Iubirea cu „I" mare este iubirea divină, nu cea umană. Nu mai este vorba de iubirea ta, ci de iubirea lui Krishna pentru gopi-urile sale, iubirea dintre Dumnezeu și adoratorii săi – nu iubirea care te leagă de copilul tău. Aceasta este o iubire cu „i" mic. Atâta timp cât vorbesc despre iubirea cu majusculă și spun că este Dumnezeu, e bine – „Dar iubirea obișnuită, umană, o numiți divină?" este dificil, da, are aerul de a fi un sacrilegiu – dar aici este toată învățătura mea, tot efortul meu.

Nu există iubire cu „I" mare. Dumnezeu însuși ar trebui să fie scris cu „d" mic, căci existența întreagă este divină. Existența întreagă... extraordinarul este prezent în tot ce este obișnuit. Dacă te uiți la „i" mic, vei vedea că el îl conține pe „I" mare. Pentru El, nu este nici o distincție. Existența întreagă devine prețioasă, prin prezența Sa.

Cel care a găsit în același timp și iubirea și renunțarea...

Este foarte dificil de înțeles, este chiar extrem de ilogic. Noi putem înțelege iubirea, dar atunci ce este renunțarea? Putem înțelege renunțarea, dar atunci ce este iubirea? Aceasta pare a fi cea mai mare contradicție posibilă. Atunci când iubești, cum poți să renunți? Și atunci când renunți, cum poți să iubești?

Încearcă să înțelegi. Iubirea obișnuită este un fel de somn: te atașezi de obiectul iubirii tale, începi să devii gelos, să devii posesiv – iar această posesivitate și gelozie va otrăvi iubirea pe care o simți. O va distruge. Iubirea este distrusă de gelozie, de posesivitate. Din momentul în care încerci să posezi obiectul iubirii tale, ai renegat iubirea, deja ai renegat-o. Ai declarat de fapt că nu iubești.

Iubirea nu este posibilă decât atunci când nu există posesivitate, nici gelozie. Aceasta înseamnă că iubirea a atins renunțarea. Iubești

persoana, dar renunți la posesivitate; iubești persoana, dar renunți la gelozie; iubești persoana, dar nu vrei să faci din ea un sclav; iubești persoana, dar îi respecți libertatea; iubești persoana, dar iubirea ta nu devine o închisoare. Iubești și în același timp rămâi detașat. Iubești imens, dar nu te agăți: aceasta-i renunțarea.

Iubește lumea și nu te atașa de ea. Iubește lumea, dar nu fii lumea, aceasta-i renunțarea. Este ceea ce eu numesc *sannyas*: o mare armonie între iubire și renunțare, o mare armonie între lume și interiorul tău, o mare armonie între Dumnezeu, Creatorul și lume, o mare armonie între corp și suflet, o mare armonie, fără conflicte, dispariția oricărui conflict.

Dacă iubirea ta este destul de mare pentru a conține și renunțarea, numai atunci se poate numi iubire. Dacă renunțarea este destul de mare ca să conțină și iubirea, abia atunci este cu adevărat renunțare. Și cea mai mare creștere posibilă este atunci când un om le manifestă pe amândouă. Către aceasta aspirăm, aceasta căutăm. Atât timp cât nu ai atins acest stadiu, nu te vei simți împlinit. Dumnezeu este și iubitul și *sannyasinul*.

Privește... El iubește lumea, altfel lumea nu ar putea exista. Iubește lumea și, cu toate acestea, nu-L puteți găsi în ea. Este complet absent; renunțarea Sa este totală. El iubește lumea, continuă s-o creeze. El iubește imens, altfel de ce ar crea? Are o grijă imensă de creația Lui, dar este atât de detașat, încât nu vine niciodată să declare în fața tuturor: „Priviți, eu sunt Creatorul."

El nu îl are pe „Eu". El este Creatorul fără ca să simtă vreodată „Da, sunt creator." Renunțarea sa este totală, iubirea sa este totală.

Un *sannyasin* este o miniatură a lui Dumnezeu: iubirea sa va fi totală; renunțarea lui, de asemenea, va fi totală.

Și Kabir spune:

Cel care a găsit în același timp și iubirea și renunțarea,
Nu mai coboară niciodată în moarte.

El trece dincolo de moarte, devine nemuritor. El a atins nectarul divin. A atins elixirul. Acest elixir este cel căutat de alchimiști fără încetare, în lumea întreagă. Acest elixir se poate naște în tine. O singură combinație este necesară, o mare sinteză: sinteza dintre iubire și renunțare.

Capitolul VIII

DUMNEZEU SPERĂ IAR ȘI IAR

Există viață după moarte?

Este o falsă întrebare, complet lipsită de sens. N-ar trebui să mergi niciodată prea în față: există toate șansele să cazi în nas. Ar trebui să pui întrebarea fundamentală, ar trebui să începi cu începutul: „Există viață după naștere?" ar fi mult mai important, căci mulți oameni se nasc, dar foarte puțini sunt cu adevărat vii. Nu-i suficient să te naști ca să trăiești. Există, fără nici o îndoială, dar viața este mai mult decât o simplă existență. Te-ai născut, dar până când nu vei începe procesul renașterii, nu vei trăi, nu vei fi niciodată viu.

Nașterea este necesară, dar nu suficientă. Mai este necesar și altceva, altfel nu vei face altceva decât să vegetezi, să mori continuu. Bineînțeles, este vorba de o moarte progresivă – și ești atât de inconștient, încât nici nu-ți dai seama, nu vei ține cont de acest lucru. De la naștere și până la moarte, este o progresie lentă a morții. Foarte rar întâlnești o persoană vie. Un Buddha, un Iisus, un Kabir - da, ei au fost vii. Și iată miracolul: cei care sunt vii, nu pun niciodată întrebarea: „Există viață după moarte?" - pentru că ei știu deja. Ei știu ce este viața și, știind aceasta, moartea a dispărut. Atunci când știi ce este viața, moartea nu mai există. Moartea există numai atunci când nu știi ce e viața, pentru că toți sunteți încă inconștienți față de viață, de nemurire. N-ați gustat încă viața, iată de ce vă este teamă de moarte. Atunci când ai cunoscut viața, în acea clipă, moartea își pierde consistența.

Aduceți lumină într-o cameră întunecată și obscuritatea va dispărea; cunoașteți viața și moartea va dispărea. Cineva este cu adevărat viu va râde de posibilitatea morții. Moartea este imposibilă; moartea nu poate exista prin însăși natura lucrurilor: ceea ce este, va rămâne și a fost dintotdeauna. Ceea ce este nu poate dispărea. Nu este vorba despre o teorie; trebuie să faci din această experiență ceva existențial.

Chiar dacă-ți pui această întrebare sau nu, ea tot va rămâne acolo în tine: „Ce vine după moarte?", pentru că nu s-a întâmplat nimic înainte de moarte, iată de ce te întrebi. Dacă viața nu a apărut după ce te-ai născut, cum ai putea crede că ea o să vină

după moarte? Nimic nu s-a petrecut după naștere, ce-ar putea să se petreacă după moarte? Cel care cunoaște viața știe că moartea nu este altceva decât o nouă naștere. Moartea este o altă naștere; se deschide o nouă poartă. Moartea este cealaltă parte a porții, pe care o numești naștere.

Moartea aduce cu ea o altă naștere, un alt început, o altă călătorie – dar aceasta nu-i pentru tine, acum, decât o speculație. Nu va însemna mare lucru atâta timp cât nu vei ști ce este viața. De aceea, v-am spus să puneți întrebarea care trebuie. Nu poți răspunde la o întrebare falsă, n-ai putea răspunde decât fals. O întrebare falsă presupune un răspuns fals. Eu sunt aici pentru a vă ajuta să cunoașteți câte ceva, nu pentru a vă ajuta să fiți mari speculatori, mari gânditori. Scopul este experiența și nu arta de a filozofa – numai experiența va rezolva enigma.

Te-ai născut, dar încă nu cu adevărat. Este necesară o renaștere; trebuie să te naști de două ori. Prima naștere nu este decât o naștere fizică, a doua naștere este cea adevărată: nașterea spirituală. Trebuie să ajungi la propria cunoaștere, să știi tu însuți. Trebuie să-ți pui această întrebare: „Ce sunt eu?" - și dacă viața îți este la îndemână, de ce să nu o cauți? De ce să te preocupi de moarte? Atunci când va veni, o vei putea înfrunta și o vei putea cunoaște. Nu rata această ocazie de a cunoaște viața, dacă ea tot te înconjoară din toate părțile.

Dacă ai cunoscut viața, deja vei fi cunoscut și moartea – atunci moartea nu-ți va mai fi dușman, moartea îți va fi prieten. Moartea nu este decât un somn profund. Există o nouă dimineață, un nou punct de plecare. Moartea nu este decât un repaus, un imens repaus, un repaus necesar. După o viață de suferințe și de oboseală, ai nevoie de un repaus în Dumnezeu. Moartea este o reîntoarcere la sursă, exact ca și somnul.

În fiecare seară, mori câte puțin. Aceasta se numește somn; ar fi mai bine să-l numim o mică moarte. Atunci te rupi de lumea fizică, pătrunzi în eu-l tău cel mai intim. Ești pierdut, pentru că nu știi cine ești. Uiți de toată lumea, de relațiile tale, de oamenii din jur. Suferi o foarte mică moarte, dar aceasta te va reînsufleți. Dimineața ești din nou plin de elan și de sevă, palpitând din nou de viață, gata de a te lansa în o mie și una de aventuri. Seara, vei fi din nou obosit.

Și acest lucru se petrece în fiecare zi. Nici nu știi măcar ce este somnul; cum ai putea să știi ce este moartea? Moartea este un mare somn, un repaus după o viață. Ea te va reîmprospăta, te va reînsufleți.

Proprietarul hotelului în care locuiesc vrea un răspuns la următoarea întrebare: De ce a creat Dumnezeu lumea?

Mai întâi, să nu pui niciodată o întrebare care aparține altuia, să aduci pe cel care a pus întrebarea, căci eu nu pot răspunde întrebării unei alte persoane. Cel care a pus întrebarea trebuie să fie aici, în prezența mea, pentru că, în fond, prezența mea este răspunsul – nu ceea ce spun, ci ceea ce sunt. Nu veniți niciodată cu întrebări împrumutate. Dacă nu este întrebarea ta, nu are nici un sens. Spune-i proprietarului hotelului: „Puteți veni" și, dacă este cu adevărat interesat, va veni. Nu cred că el se interesează de Dumnezeu – poate că este curios, dar oamenii curioși sunt de-a dreptul stupizi. Nu contează ce persoană este curioasă, tot stupidă este. Poate să fie chiar un cercetător, o mare inteligență.

Deci, dacă este interesat, să vină. Este chiar aici, în Poona, conduce un hotel. Tu ai venit aici de departe, iar el, de aici, de la doi pași, nu a venit. El nu este interesat, este pur și simplu curios. Nu este gata să riște ca să vină aici. Nu-l costa nimic să vină, putea s-o facă. Dar el știe că tu vii aici în fiecare zi și știe că ești pe cale de a deveni un *sannyasin*. Știe că ți-ai riscat viața, ți-ai jucat viața și tot nu este interesat.

Nu mai îmi puneți niciodată astfel de întrebări. Întrebarea nu devine pertinentă decât atunci când te afli în spatele ei, când ești pregătit să faci ceva ca să înțelegi răspunsul, când ești pregătit să plătești prețul.

Dumnezeu nu este disponibil pentru astfel de persoane. Ele nu sunt gata să plătească prețul. Ele vor un Dumnezeu de mâna a doua. Acum, îmi vei asculta răspunsul, apoi i-l vei repeta. Mai întâi, nu vei asculta cu adevărat ce spun, deci, inevitabil, o să transmiți un mesaj fals. Pentru că, în mod natural, mintea ta va interveni și îl va deforma: vei adăuga ceva, vei șterge ceva, vei colora răspunsul cu propriul tău spirit, cu propria interpretare, apoi i-l vei duce. Este deja mort, l-ai ucis.

Și dacă este posibil să pui întrebări la modul acesta, sunt destule cărți la dispoziție. Ar trebui să mergă la bibliotecă; toate răspunsurile sunt deja scrise. Trebuie să fi auzit de Dumnezeu, a citit câte ceva, altfel nu ar mai fi pus întrebarea.

Nu faceți niciodată așa. Dacă pune cineva o întrebare la modul acesta, aduceți-l la mine. Spuneți-i: „Vino și confruntă-te direct cu acest om."

Dar eu bănuiesc că această întrebare este a ta și nu a directorului de hotel. Nu ai fost suficient de curajos ca să spui că

este a ta. Oamenii au o astfel de frică, de a pune întrebări autentice. De ce le este frică? Pentru că ea dovedește că ești un ignorant; iată de ce oamenii preferă să se ascundă unul în spatele celuilalt. Și acest proprietar de hotel este un alibi perfect. Ideea că „Eu pun această întrebare" înseamnă că „Eu nu știu".

Într-o zi, vine un om la mine și spune: „Prietenul meu a devenit neputincios. Ați putea să-i sugerați ceva?" Eu răspund: „Mai bine ar fi să vină el aici și să-mi spună adevărul. Prietenul tău este cel care a devenit neputincios. De ce te îngrijorezi tu? Ai fi putut să-ți aduci amicul aici. Nu ești suficient de puternic ca să pui întrebarea? De ce intervii pentru acest prieten?"

Primul lucru pe care-l faci atunci când pui o întrebare este să-ți recunoști ignoranța. Este punctul de plecare al întrebării. O întrebare este frumoasă atunci când cel care o pune știe că nu știe. Atunci, întrebarea este sănătoasă. Atunci când spuneți: „Nu știu și de aceea întreb", atunci întrebarea este sănătoasă, vie, inima ei bate, respiră. Și mie îmi place o întrebare vie; în acest caz, se poate face ceva.

Acum, tu mi-ai pus o întrebare moartă, pentru că nu poți accepta faptul că nu știi. Totuși, am să-ți răspund, pentru că știu că, de fapt, este întrebarea ta.

De ce a creat Dumnezeu lumea?

În primul rând: te va surprinde poate să afli că nu Dumnezeu a creat lumea așa cum o vezi. Această lume este creația ta. Dumnezeu a creat o lume, dar tu nu știi nimic despre acea lume. El nu a creat deloc această lume: o lume în care există Richard Nixon, Vietnam, Idi Amin Dada, lumea lui Adolf Hitler și a lui Mussolini, a fascismului și comunismului, a lui Stalin și Mao. Nu Dumnezeu a creat această lume, în care oamenii sunt extrem de săraci și nu încetează să alerge după posesiuni, o lume în care există o viață atât de searbădă, în care nu se manifestă nici cel mai mic semn de iubire – o lume deșertică, fără iubire, în care ființele își petrec timpul rivalizând între ele, luptându-se, intrând în conflict, unde guvernează o asemenea violență... lumea aceasta este proiecția ta. Această lume vibrează de urâțenia ta.

Așa că nu-l faceți pe Dumnezeu responsabil, pentru că nu este. Dacă El ar fi creat o asemenea lume, ar fi fost cel mai mare criminal.

Dar vei spune, logic, că Dumnezeu ne-a creat pe noi și că, dacă noi creăm această lume, înseamnă că el este responsabil. Nu, eu repet că nu este responsabil. – căci El v-a făcut liberi. Asta trebuie înțeles.

Această lume plină de urâțenie nu ar exista dacă voi nu ați fi creat sclavia. Dacă Dumnezeu v-ar fi creat ca pe niște roboți, ca pe niște mașini, atunci această lume nu ar fi așa cum o vedeți acum. Atunci ați fi cu toții niște Buddha-și, dar niște Buddha-și insignifianți. Dacă un Buddha nu are posibilitatea de a fi Adolf Hitler, dacă îi este negată această posibilitate, atunci Buddha nu va fi decât o statuie lipsită de sens. Dacă vrei să fii bun, dar nu ți se oferă de fapt libertatea să fii rău, atunci la ce servește să fii bun? Lumea ar fi fost foarte bună dacă Dumnezeu nu v-ar fi creat liberi. Dacă ați fi fost constrânși la a exista ca repetiții mecanice, simple discuri de gramofon, toți ați fi pronunțat Predica de pe Munte, toți ați fi scris *Bhagavad Gita*. Dar un disc nu este decât un disc.

Dumnezeu v-a creat liberi. Natural, în libertate, opusul este implicat. Puteți face binele dacă vreți, puteți face rău dacă vreți, alegerea este a voastră. Dumnezeu v-a lăsat întreaga libertate de mișcare.

Aceasta este gloria omului – și agonia sa, gloria de a fi liber. Un copac nu este liber; un arbust de trandafir este doar atât. Tot ce i se va petrece este deja predestinat. El nu este liber. Dacă vrea el să decidă să nu mai facă trandafiri, nu se va produce nimic; trandafirii vor crește oricum. Dacă el vrea să-și schimbe culoarea trandafirilor, nimic nu se va petrece; trandafirii vor avea aceeași culoare ca mai înainte. Dacă el decide să devină un lotus, nimic nu se va petrece; vor continua să crească trandafiri pe el. Este destinat să fie un arbust de trandafir. Este frumos, dar nu este liber.

Iată de ce eu spun: nimic nu se compară cu frumusețea omului. Frumusețea vine din faptul că aceeași persoană poate fi un Iisus sau un Iuda și fiecare poartă în el cele două posibilități – Iisus sau Indra.

Fiecare este total liber și gama este vastă – este un spectru întreg. Omul este un curcubeu cu toate culorile. Omul nu este predestinat. Așa că noi am creat această lume profitând de libertatea noastră. Responsabilitatea este a noastră; dacă vrei să devii un Buddha, poți. Nimeni nu te poate forța să devii un Buddha. Dacă vrei să devii un Ginghiz Han, poți, alegerea este a ta. Dumnezeu nu te va împinge în nici o direcție. El ți-a dat o funie destul de lungă...poți să te îndepărtezi, poți să revii. Din cauza acestei posibilități a îndepărtării există lumea noastră. Această lume poate fi schimbată, poate fi radical schimbată. Atunci când ne vom transforma conștiința, această lume va putea deveni ceva cu totul diferit.

Tu întrebi: „De ce a creat Dumnezeu această lume?" Deci, să începem: El nu a creat această lume, El ne-a creat pe noi, El a creat libertatea umană – și ar trebui să fim recunoscători că ne-a creat liberi. Dacă am fi constrânși să devenim ca Iisus, atunci a fi Iisus ar fi ceva mecanic, nesemnificativ; n-ar avea nici un sens. Nu am avea nici un scop...

Termenul creștin de „păcat" este foarte semnificativ. Rădăcina sa originară înseamnă: a fi lipsit de scop. Deci poți fi lipsit de scop. Asta depinde de tine. Păcatul înseamnă să nu ai o țintă, să te îndepărtezi. Și Dumnezeu nu te va împiedica: Iubirea Lui este atât de mare, încât te va iubi chiar și dacă te îndepărtezi. El îi iubește pe păcătoși tot așa cum îi iubește și pe sfinți. Dacă-l asculți pe Iisus, vei constata că îi iubește chiar mai mult pe păcătoși, căci ei au mai multă nevoie de iubire.

Atunci când un copil este bolnav, mama se ocupă mai mult de el, decât de copilul sănătos – este firesc. Este justificat. Cel sănătos este sănătos, mama nu are nevoie să se ocupe prea mult de el. Dar bolnavul e bolnav: mama stă la căpătâiul patului, îl frictionează, se ocupă mai mult de el. Iisus spune că Dumnezeu se îngrijește mai mult de cei păcătoși, de cei care au pierdut ținta. El nu încetează să facă să coboare grația Sa asupra lor.

Această lume înseamnă îndepărtarea noastră, păcatul nostru. N-are nimic de-a face cu Dumnezeu.

În al doilea rând: „De ce Dumnezeu a creat această lume?" Există în lumea creștină, ca și în lumea evreiască și în cea islamică, o concepție falsă, cum că Dumnezeu este separat de creația Sa; ca și cum într-o zi ar fi creat lumea și apoi ar fi uitat complet de ea; ca și cum Dumnezeu ar fi un pictor și pictura odată terminată, ea este separată de pictor. Nu, Orientul știe lucrul acesta mult mai bine. Orientul spune: Dumnezeu nu este separat de creația Sa. Creatorul nu este separat de creația sa. El este implicat, este chiar în ea. Creatorul este creația. Iată de ce insist încă o dată și încă o dată: nu-l mai numiți pe Dumnezeu „Creatorul", numiți-l „creativitate". Dumnezeu este o creativitate dinamică. Creatorul este un concept mort – ca și cum într-o zi ar termina cu creatul. Este ceea ce gândesc creștinii: în șase zile a creat lumea și în a șaptea zi s-a odihnit. A terminat totul în șase zile? Și ce-a mai făcut după asta? Trebuie să se fi plictisit îngrozitor de atunci, nemaifăcând nimic. Cred că se plictisește, bietul! Aveți milă de El!

El încă nu a terminat creația. Creația nu e niciodată terminată, este un proces perpetuu. Creația nu este niciodată terminată și Dumnezeu nu contenește să creeze. Dacă ar fi terminat, atunci s-

ar fi pus punct. El este încă implicat, este încă îndrăgostit. Pictează în continuare... sculptează în continuare... speră în continuare.

Rabindranath Tagore a spus: „De fiecare dată când văd un nou-născut, mă uit la cer și spun: Dumnezeu încă mai speră." Un copil este o speranță. Bineînțeles, El a dat greș cu vechea generație și-atunci, va crea o nouă generație. El spune: „Să vedem, poate de data aceasta, vor reuși." Optimismul său este infinit. Este ca un poet, care compune în fiecare zi poeme noi. În fiecare zi, El se simte un pic satisfăcut, un pic nesatisfăcut – satisfăcut atunci când cineva a zărit o rază de lumină; dar ceva lipsește încă. Nu-i nimic, mâine dimineață, o nouă încercare.

Rabindranath a scris șase mii de poeme; când era pe patul de moarte, un vechi prieten i-a spus: „Poți să mori în pace și profund mulțumit, căci tu ești cel mai mare poet." Rabindranath a deschis ochii și a spus: „Nu spune prostii! Sunt pe cale să-i spun lui Dumnezeu: Ce faci? Am încercat fără încetare și încă nu am reușit. S-au petrecut multe lucruri, dar eu nu sunt mulțumit. Și chiar acum, când mă apropiasem cât de puțin, acum a venit să mă ia? Mă apropiam din ce în ce mai mult și simțeam că El este acolo, foarte aproape, este poezia la care aspir. Cele șase mii de poeme sunt cele șase mii de eșecuri... poate că va fi al șase mii unulea? Și chiar acum trebuie să mor? Ce faci? Toată viața mea am căutat fără încetare și acum, când simt că apogeul este aproape, că am ajuns aproape de vârf, acum e momentul să plec?"

Dumnezeu nu a terminat încă, Dumnezeu speră încă. De aceea, și noi trebuie să sperăm. În speranța Sa se găsește și speranța noastră. Dumnezeu încă mai are încredere în noi, El continuă să creeze. Cât despre conceptul unui creator, mort cândva demult, în trecut...

Teologii creștini sunt atât de stupizi, încât au decis data și anul: cu patru mii patru ani înainte de Christos, El a creat lumea – într-o luni, bineînțeles. Dimineața devreme, pe la ora șase, pe când tu îți începi meditația, El a început să fie dinamic. Cred că i-o fi sunat și ceasul. Este stupid.

Creația este atemporală: ea a fost tot timpul acolo, ea va fi întotdeauna acolo – pentru că Dumnezeu este creația. De aceea, eu nu-l văd niciodată pe Dumnezeu ca pe un pictor, ci ca pe un dansator.

Atunci când pictura este terminată, pictorul și pictura sunt separate unul de altul. În dans, este cu totul altceva. Dansul este fenomenul cel mai spiritual care există, căci dansatorul și dansul sunt una. Nu poți să-i separi, dualitatea nu există. Există o unitate

totală: dansatorul este dansul, dansul este dansatorul. Dacă înlături dansul, dansatorul nu mai este dansator. Dacă dansatorul se oprește, se oprește și dansul. Dumnezeu este tot atât de implicat în lumea sa, precum este un dansator în dansul său. Dumnezeu este pretutindeni.

Kabir spune fără încetare: Fiți plini de respect, de veneratie, de extaz, căci El este încă în lucrarea Lui peste tot. Încă îl poți surprinde în procesul de a picta, de a sculpta, de a dansa. Nu este ceva care se produce o dată și gata. Totul se produce chiar acum: El vorbește prin mine, ascultă prin voi. Creația nu se va termina niciodată, este o călătorie fără de sfârșit.

De fapt, existența nu are un scop. Ea este pur și simplu o călătorie. Călătoria în ea însăși este foarte frumoasă: cine se preocupă de scop?

Sfânta Tereza a spus: „Cerul este de fapt drumul către cer. N-a spus Iisus: Eu sunt Calea?" O asemenea afirmație frumoasă are o imensă importanță: Cerul este de fapt drumul către cer – nu căuta cerul ca pe un scop. Dumnezeu este aici, nu în altă parte. Dumnezeu este acum, nu altădată. Dumnezeu este în voi, în mine, peste tot. Numai Dumnezeu este.

„De ce a creat Dumnezeu lumea?" Dacă chiar vrei să știi de ce, caută răspunsul în versurile artiștilor, nu în logica teologilor, nu mergeți către filozofi, către *panditi*. Mergeți la un Van Gogh în timp ce pictează și întrebați-l de ce pictează. Mergeți către un dansator și întrebați-l de ce dansează. Mergeți către un cântăreț și întrebați-l de ce cântă. Și veți cunoaște răspunsul.

Pictorul va ridica din umeri și va spune: „Ce-aș putea face altceva? Iubesc pictura. Îmi place să pictez. De ce? Nu există de ce. Iubesc pictura. Așa sunt eu. Asta mă face fericit. Este singura modalitate de a mă simți împlinit, iată de ce." Dansatorul va spune „Dansul este viața mea". De ce e îndrăgostit un tânăr? Ai iubit vreodată pe cineva? Și dacă vine cineva și te-ntreabă de ce, ce-i spui? Ai cu adevărat un răspuns la întrebarea: „de ce iubești?" Vei spune: „De ce? Pentru că mă simt cel mai bine. Așa mă simt eu fericit."

Nu se pun întrebări când e vorba de fericire. Dacă ești fericit, ești fericit, nimeni nu te întreabă de ce. Dar dacă ești nefericit, asta da, este o întrebare pertinentă. Dacă ești abătut, cineva te va întreba de ce și întrebarea va fi justificată – pentru că mizeria este contra naturii, e ceva care nu ar trebui să existe. Atunci când ești fericit, nu te întreabă nimeni de ce, doar vreun nevropat. Sunt și dintr-ăștia, nu pot nega această realitate.

Am auzit vorbindu-se despre un pacient. Psihiatrul lui se plictisise. Bineînțeles, se îmbogățise de pe urma lui, dar puțin câte puțin, a ajuns să se satură – trei, patru, cinci ani de psihanaliză și omul repeta fără încetare același lucru. Psihiatrul i-a spus: „Fă ceva: du-te câteva zile la munte, asta îți va face bine." Pacientul s-a dus la munte și ce crezi? În ziua următoare, psihiatrul a primit o telegramă. Pacientul îi scria: „Mă simt foarte fericit, de ce?"

Se simțea foarte fericit, de ce? Îi trebuie o explicație. Nu, fericirea nu are nevoie de explicație. Fericirea este propria sa explicație. Dumnezeu creează pentru că este singura modalitate de a fi fericit, de a iubi, de a cânta, de a exista. Creația este natura sa cea mai intimă. Nu este nevoie de un de ce.

Care este diferența dintre o mănăstire și un ashram?

Diferența este mare, considerabilă. Este la fel de mare ca și diferența dintre Orient și Occident. Este la fel de mare precum cea dintre voință și abandon.

Mănăstirea este un concept occidental. Să nu traduci niciodată cuvântul „ashram" prin „mănăstire", aceasta i-ar denatura sensul. O mănăstire aparține căii voinței: oamenii se străduiesc din greu să cunoască adevărul, luptă dur pentru a-l găsi pe Dumnezeu. Mănăstirea este dură, cu viață grea, tensionată. Termenul de „ashram" semnifică repaus, relaxare, destindere profundă. Un ashram este un loc în care te poți destinde, mănăstirea este un loc în care intri pentru a căuta cu toate forțele. Mănăstirea este agresivă, masculină; ashramul este feminin, pasiv. Ashramul este despuiat de efort. O mănăstire înseamnă efort pur. În mănăstire, muncești ca să-l găsești pe Dumnezeu, în ashram, te joci: aceasta-i diferența. Ashramul este amuzament; mănăstirea este foarte serioasă.

Cuvântul „mănăstire" (în franceză, „monastere") vine de la „călugăr" (în franceză, „moine"). Călugărul este un om foarte serios; el a renunțat la lume, a renunțat la femeie și la copii, a renunțat la tot. Călugărul este foarte sec, iată de ce toate mănăstirile vechi, occidentale, se găseau în deșert sau în locuri izolate. Marile mănăstiri erau foarte seci interior, seci exterior, fără repaus, fără umbra unui arbore, fără verdeață, fără flori; nimic decât efort și iar efort; nici o oază de repaus. Și călugărul este un om care a decis să fie singur.

Cuvântul „călugăr" înseamnă singur, cel care a decis să trăiască singur, prin el însuși. Rădăcina vine de la cuvintele „monopol",

„monogamie", este aceeași rădăcină: unul, unul singur. O mănăstire este un loc în care mai multe persoane trăiesc în solitudine; cu toate că trăiesc la un loc, fiecare trăiește separat. A fi împreună nu există la ei. O mănăstire nu este o comunitate. Fiecare îl caută pe Dumnezeu; trebuie să facă mari eforturi: trebuie să fie ascetic, trebuie să-și flageleze corpul, să se tortureze, să postească, să-și distrugă orice atașament față de lume. Cum poți să te destinzi în felul acesta? Lumea este un păcat și tu te-ai născut din păcat – cum ai putea să te destinzi, să sărbătorești?

O să vă spun ceva uluitor: cuvântul „celebrare" vine de la rădăcina „celere", iar „celere" înseamnă „a posti". În vechile mănăstiri occidentale, atunci când călugării posteau, aceasta se numea celebrare. Ei bine, o sărbătoare poate fi o celebrare, dar cum ar putea un post să fie o celebrare? Dar postul a fost impus în felul acesta – ca o celebrare. Tortura, autotortura, era considerată ca rugăciune. Lumea era considerată ca fiind opusul lui Dumnezeu; deci, dacă vroiai să-l găsești pe Dumnezeu, trebuia să părăsești lumea.

Perspectiva ashramului este total diferită. Ashramul semnifică o comunitate, o comuniune de oameni, de suflete asemănătoare. Totuși, ashramul modern nu este cu adevărat oriental. Ashramul indian modern este foarte influențat de mănăstirea creștină, care nu este deloc indiană. Dacă vrei să vezi cum arată un ashram autentic, ar trebui să mergi înapoi pe timpul *Vedelor*. Era acolo un Maestru, dar care nu era un călugăr. Era un om căsătorit: avea soție, avea copii, ashramul era familia sa. Iată de ce ashramul era numit „gurukul". Care înseamnă familia „Maestrului". Avea copii, avea soție, trăia liniștit în mijlocul pădurii, în mijlocul naturii, un stil de viață spontan, fără încrâncenare; nu căuta, ci aștepta; nu se opunea lumii, ci se bucura de lume, pentru că Dumnezeu era în ea. Iar discipolii care trăiau cu el constituiau familia lui, „gurukul". Nu era o instituție, era o familie. Discipolii erau ca și copiii săi. Erau câteodată mai în vârstă ca el, dar asta nu conta, erau copiii lui.

Această comunitate trăia într-un mod foarte profund și destins – cântând, dansând, sărbătorind, bucurându-se de natură, de zi, de noapte, ascultând vocea lui Dumnezeu din natură.

Atunci când călugărul creștin părăsea lumea, el era contra lumii. Atunci când înțeleptul oriental se retrăgea în pădure, el era cu totul în favoarea lumii, numai că în societate, lume era coruptă și distrusă. Să fim conștienți de această distincție, pentru că este imensă.

Înțeleptul oriental trăia în natură pentru că Dumnezeu era prezent acolo. Omul încă nu intervenise. Este dificil să-l găsești pe Dumnezeu pe o șosea asfaltată, oricât de atent ai privi. Nu vei găsi nici măcar o reflexie. Este foarte dificil să-L găsești pe Dumnezeu într-o uzină – dificil, foarte dificil – pentru că zgomotul este prea puternic. Mecanica, tehnica sunt prea importante. Natura a fost prea mult îndepărtată.

Am auzit următoarea poveste: în urma unei anchete efectuate în Anglia, un milion de copii declarară că nu au văzut niciodată o vacă. Asta era prea de tot: un milion de copii care nu văzuseră o vacă? Cum să fie ei capabili să-l înțeleagă pe Dumnezeu vreodată, dacă nu au privit în ochii unei vaci? Dumnezeu este mai vizibil în ochii unei vaci, decât în ochii unui papă sau a unui Shankaracharya. Un milion de copii nu au văzut o vacă? Înseamnă că vor suferi mult. Sunt mii și mii de oameni care nu au văzut niciodată Himalaya, vârfurile acoperite de zăpadă, zăpada eternă – virgină, niciodată atinsă. Acolo, Dumnezeu este mai prezent, mai viu, palpită; omul nu a distrus încă nimic acolo.

Înțelepții orientali se retrăgeau în pădure, nu pentru că erau opuși lumii, ci pentru că vroiau să cunoască lumea cu adevărat, așa cum a creat-o Dumnezeu, fără interferența umană. Atunci când creștinii se retrăgeau într-o mănăstire, se declarau opuși lumii, pentru că lumea este un loc al păcatului. Amândoi se retrăgeau, dar din motive diferite, diametral opuse. Cuvântul oriental „ashram" este foarte frumos, el înseamnă repaus. Ai trăit în lume, ai cunoscut lumea; acum, ca să te odihnești, mergi într-un ashram. Ai văzut lumea – urâțenia sa, inutilitatea sa, insignifianța sa – și acum ai vrea să te odihnești. Acum pătrunzi adânc în pădure, te așezi la umbra copacilor, asculți murmurul pârâiașelor și cântecul păsărelelor, privești jocul razelor soarelui de dimineață prin vârfurile copacilor și contempli tăcut stelele. Te destinzi. Puțin câte puțin, te destinzi în propria ta natură, cu ajutorul naturii care te înconjură. Acest lucru creează armonie între natura interioară și natura exterioară. Nu este nici o căutare; un ashram hindus nu este un loc de căutare. Este un loc de repaus. Caută și nu vei găsi niciodată, caută și vei căuta în van, deoarece căutarea te tensionează. Orientul spune: Nu căuta și El te va găsi. Binecuvântați sunt aceia care se pot relaxa în rugăciune, care pot avea încredere și spun: „Bine, atunci când vei simți să vii, vino, eu nu sunt grăbit." Orientul nu este grăbit, Orientul nu are conștiința timpului. El spune: „Dacă e să fie în viața asta, bine; dacă Tu decizi să vii în viața viitoare, iarăși bine. Eu voi fi tot timpul aici. Nu este

nici o constrângere."

Occidentul este prea grăbit. În Occident, conceptul unei singure vieți a creat un nod în spiritul uman. Numai o viață? 70 de ani? De trei ori câte 20 plus încă 10 ani și gata? Din acești 70 de ani, 25 sunt pierduți cu educația, deci timp de 25 de ani dormi, după care în restul timpului, te duci la birou, vii de la birou, circuli, conflicte, copii, tribunal, divorț și câte altele. Ce mai rămâne? Dacă faci socoteala, nu vei găsi nici 7 minute consacrate lui Dumnezeu. Căci cineva parcă te mână de la spate: Grăbește-te! Fă ceva! Dacă nu, cum ai să-l găsești pe Dumnezeu?

Dumnezeu nu este ceva care poate fi găsit. Este ceva în care te destinzi, un spațiu interior. Atunci când tu nu ești, El este acolo. Și doar atunci când cauți, tu de fapt nu ești. Căutarea te menține în ego. Cine caută?

Ashramul este un concept total diferit: te poți destinde, exiști, pur și simplu. Când ți-e foame – mănânci. Când ești obosit – dormi, fără constrângere, fără griji. Permite-i pur și simplu lui Dumnezeu să vină așa cum dorește El, la momentul potrivit. Acesta este conceptul ashramului.

Dacă chiar vrei să cunoști un ashram veritabil, ashramul meu este singurul care a mai rămas – pentru că toate celelalte ashramuri sunt corupte de către creștini; ei cred că sunt hinduși, dar nu sunt. Căci există o anumită atracție în argumentul creștin, captivează. Mai întâi, chiar ideea de voință place: trebuie să muncești dur. Creștinii au dat lumii o etică a muncii. Munciți! Joaca? Uitați de joacă! Joaca este pentru copii. Munciți, pentru că sunteți adulți, munciți dur, munciți toată viața și la sfârșit veți fi recompensați. La sfârșit! Dar acest sfârșit nu vine niciodată. Muncești fără odihnă și mori la locul de muncă. Într-o zi, vei cădea.

În Orient, noi nu avem etica muncii. Noi spunem: destinde-te, bucură-te de viață, joacă-te, amuză-te, nu fii așa serios! Și sfârșitul nu va fi la sfârșit. Sfârșitul nu-l găsești în rezultat, el este în procesul însuși. Lasă-mă să-ți repet: „Cerul este de fapt drumul către cer. N-a spus El: Eu sunt Calea?" această atitudine destinsă te ajută puțin câte puțin să dispari, să dispari complet. Și atunci când nu vei mai fi, dintr-o dată, vei vedea că Dumnezeu este acolo. Vei vedea și vei fi surprins să constați că el fusese acolo tot timpul. Dacă nu L-ai fi căutat, L-ai fi găsit demult. Chiar căutarea ta era obstacolul – pentru că această căutare se ascundea în căutător, iar tu te precipitai încoace și încolo.

Mănăstirea încarnează punctul de vedere al Occidentului. Ashramul îl încarnează pe cel al Orientului. Și eu îți spun că toate

ashramurile din India au devenit creștine, pentru că mănăstirea creștină oferă o mare atracție. Lumea modernă este modelată de Occident; Orientul nu mai este oriental.

Voința favorizează în tine sentimentul ego-ului. Fiecare vrea să simtă că este cineva. Și nu te poți simți cineva decât dacă faci ceva. Numai amuzându-te, distrându-te, nu te poți simți cineva. Trebuie să faci ceva ca să dovedești că ești cineva. Și etica creștină adaugă: religia este serviciu, deci ajută-ți aproapele.

Pentru Orient, religia nu este serviciu. S-ar putea ca serviciul să urmeze ca un sub-produs, dar nu este sinonim cu religia. Religia este meditație, rugăciune, destindere. Religia înseamnă să pătrunzi în tine. Dacă vei atinge profunzimea ființei tale, este foarte posibil ca să începi să servești pe alții, dar este numai o opțiune. În aceste condiții, serviciul nu va mai fi o datorie, nu va mai fi un partaj. Și Orientul spune: nu este decât un „se poate", căci e posibil ca efectul să nu fie același pentru toți. Fiecare individ este unic. La Meera, efectul obținut a fost că ea a început să danseze; a uitat complet de serviciu. Bineînțeles că existau săraci și a servi pe săraci era ceva pragmatic, dar ea a început să danseze și să cânte. Și eu zic că a făcut bine. Dacă ea ar fi ajutat un lepros sau un sărac, sau dacă ar fi deschis o școală, sau ar fi fondat un spital, ar fi fost o imensă pierdere – căci cântecele sale au o atât de mare frumusețe! Dansul său a schimbat toată calitatea existenței umane: ea a creat un nou cântec. Este bine că și-a permis propria exprimare. Există ființe care nu se duc nicăieri după ce se luminează; ele rămân sub copacul lor. Așa se manifestă ei.

În Orient, noi acceptăm unicitatea fiecărui individ. Nu impunem nimănui nici o etică. Noi spunem, pur și simplu: atunci când vei ajunge acasă, totul o să fie bine. Amin. Nu vei mai ...terfera. Dacă El vrea să rămână liniștit sub un copac, atunci lăsați-L acolo. Prin liniștea Sa, El va crea pulsații care vor transforma secolele ce vor veni. Timp de mii de ani, aceste pulsații vor ajuta oamenii să atingă stări mai înalte de conștiință. Așa că nu vă faceți nici o grijă. Dacă El dorește să rămână liniștit și tăcut, lăsați-L. Dacă vrea să danseze, lăsați-L. Dacă dorește să servească pe oameni, lăsați-L. Dacă dorește să devină o Meera, sau un Chaitanya, e bine. Dacă vrea să devină un Buddha, e bine. Orice ar vrea să fie, lăsați voința Sa să se manifeste.

Dar teza creștină a avut o influență importantă: lumea este săracă, oamenii suferă și voi meditați? Mergeți să-i serviți pe oameni! Este logic, satisface rațiunea. Ashramurile au dispărut.

Eu încerc să creez o comunitate nouă – nouă în sensul că ea

nu mai există azi, este de genul celei mai vechi comunități spirituale. Ea a existat odată, acum a rămas doar amintirea – numai amintirea. Ea a dispărut: o comunitate în care oamenii se destind pur-și simplu și fac ceea ce le spune inima, conduși de sentimente și nu de rațiune; funcționând cu ajutorul inimii și nu al capului... și luând lucrurile ușor.

Da, cuvântul ashram înseamnă: luați lucrurile ușor.

Oh! șmecher bătrân ce ești, o să-ți învăț vreodată căile?

Nu e posibil, domnule, pentru că eu nu le posed. Eu sunt Calea. Dacă vrei să vezi prin mine, total, numai atunci vei găsi. Dacă doar îmi vei asculta cuvintele, și asta-i ceea ce faci – cel care pune o întrebare nu este *sanyasin* – dacă te vei menține în afara mea...

A deveni un *sanyasin* înseamnă să te menții în interiorul meu, să faci parte din familia mea, să-mi aparții. Eu sunt Calea. Eu nu vă predic o cale, eu mă predic pe mine. Eu nu vă transmit o tehnică, o metodă, o cale. Și dacă veți încerca să înțelegeți, veți deveni din ce în ce mai confuzi. Eu pot să vă înnebunesc. Ori deveniți *sannyasini*, ori plecați.

Dacă ești un *sannyasin*, atunci va exista o metodă în nebunia ta. Dar dacă nu ești, vei deveni din ce în ce mai confuz. Fără metodă, vei deveni nebun. Și odată ce ai devenit prea confuz, nu-ți va mai fi de nici un ajutor să pleci de aici. Voi continua să te obsedez.

Tu spui: „Voi învăța vreodată căile dtale?" Nu este posibil, domnule. Este imposibil, pentru că eu nu predic nici o cale. De fapt, eu distrug toate căile. Eu încerc să te debarasez de toate căile. Aici, tot efortul meu este de a crea în tine o anarhie – să nu mai știi cine ești, unde te duci, ce e una, ce e cealaltă – în acest haos magnific, vei descoperi libertatea. Numai în această libertate, Dumnezeu este posibil. Încerc să creez un spațiu, nu o cale. Eu nu creez o autostradă pe care să o urmeze oamenii. Eu te arunc în deșert, unde nu este nici o hartă și nu-ți dau nici un ghid. Eu nu vă învăț o anumită doctrină – nu, deloc. Eu încerc să înlătur toate doctrinele pe care deja le-ai învățat. Încerc să te dezobișnuiesc de toate căile, pentru a fi posibilă Calea. Și Calea nu este una dintre căi. Calea nu are nimic de-a face cu alegerea ta, sau cu mentalul tău, cu rațiunea, cu logica. Atunci când ești complet dezorientat, Calea există, Dumnezeu există.

Aici nu este vorba de nici o teologie, este vorba de iubire. Și dacă rămâi la exterior ca un simplu spectator, un observator, vei

obține ceva, dar nu va fi adevărata cale – și totul va fi foarte fragmentat și obținut prin efortul tău personal. Dar pe mine nu mă vei putea obține prin efort personal, să fie clar acest lucru! Pe mine mă vei obține doar prin mine. Aceasta înseamnă să devii un *sannyasin*. Acum poți să spui: „Bun, de acord, vă vom obține prin dvs." Dacă vrei să mă obții prin tine, totul va fi o neînțelegere. Și vom fi separați ca doi poli.

Iată o istorioară: Un predicator foarte volubil se pierdu în timpul unei predici despre infern și damnare. Un copilaș de 4 ani, care era de față, nu putea să-și desprindă ochii de la această siluetă care se agita în scaun. În final, el i-a șoptit mamei sale: „Ce ne facem, dacă nu mai pleacă niciodată?"

Copilul are propria lui înțelegere. Este acolo, ascultă, dar are propria lui înțelegere.

Dacă încerci să mă înțelegi cu propria ta înțelegere, nu mă vei înțelege deloc. Vei reține concepții și noțiuni false și tot ceea ce vei prelua de aici va fi pentru tine mai degrabă o povară decât o ușurare. Te va deranja, îți va crea tot timpul probleme. Să nu umbli niciodată cu jumătăți de măsură. Ori ești, ori nu ești, dar niciodată la jumătate – dacă nu vrei să te înșeli.

Bineînțeles că poți să mă asculți și fără a deveni un *sannyasin*; vei putea medita fără să devii *sannyasin*; poți să rămâi un străin, îndepărtat, neutru și să te gândești că ești foarte inteligent – dar vei avea probleme, îți vei pune întrebări. Și te avertizez: riscurile și pericolele sunt ale tale.

Problema va fi că va începe să se petreacă ceva, iar acel ceva nu va fi niciodată corect. Căci eu nu am mare încredere în tehnici: tehnicile nu sunt decât căi de a te îndepărta de mine. Tehnicile nu sunt decât jocuri pentru te mentine ocupat.

Eu îți vorbesc, dar scopul nu este de a vorbi. Eu trebuie să transmit ceva despre care nu se poate vorbi. Și nu pot să transmit decât dacă simt că inima ta este deschisă. Voi continua să conving mentalul tău până când inima ți se va deschide – dar nimic din ce fac eu cu mentalul nu este calea adevărată. Adevărata învățătură îți va fi transmisă doar când inima ta va fi pregătită, atunci când vei avea deplină încredere, atunci când mă vei fi acceptat. Acum ai să te gândești: „Oare trebuie să-l accept sau nu?" Dacă mă accepți trecând totul prin raționalizare, prin reflexie, aceea nu mai e acceptare. Te vei accepta doar pe tine și gândul tău. Dacă te decizi: „Da, acest om pare a avea dreptate și eu vreau să fac saltul", nu vei putea face acel salt. Nu vei face decât să ai încredere în propria ta reflexie: te-ai decis, ai concluzionat că acest om are dreptate.

„Acum, voi pleca la drum." Nu te vei angaja încă la drum. Trebuie să pătrunzi în inocență, nu în șiretenie. Trebuie să fii ca un copil, să ai încredere, să fii puțin nebun.

Da, repet: numai cei care sunt suficient de nebuni pentru a face saltul vor fi într-o zi capabili să facă acest salt, vor fi capabili într-o zi să descopere calea.

Uitați-vă la ce s-a petrecut de-a lungul secolelor: atunci când Christos era pe Pământ, numai câțiva nebuni au crezut în el. Putem acum să-i numim apostoli, dar ei erau pentru ceilalți niște nebuni: unul era pescar, altul era tăietor de lemne, altul era cizmar – oameni de genul acesta. Nici un singur rabin nu l-a urmat pe Iisus, nici un singur profesor, nici un singur erudit, nici un singur om respectabil. Toți erau oameni obișnuiți și aceștia în număr restrâns. Și toți rabinii erau contra lui. Erau oameni foarte inteligenți, ei știau, știau deja. Toți eruditii erau contra lui. De fapt, toți eruditii, toți rabinii, toți oamenii instruiți au început să conspire. Vroiau să-l omoare, pentru că era periculos și le era frică. Prezența sa chiar inspira teamă, căci el era o scriptură vie; cine să-i mai asculte pe acești rabini morți, care predicau niște scripturi moarte? El era Calea. Acești rabini predicau atâtea căi pentru a-L atinge pe Dumnezeu și iată că vine un om care spune „Eu sunt Calea, eu sunt Adevărul. Veniți, urmați-mă! Cei a căror povară este prea grea să vină și să se odihnească în mine." Era prea mult!

Poți să fii aici ca un om instruit, stând deoparte, trăgând cu coada ochiului, fără a privi direct. Dar în felul acesta, vei rata ocazia.

Atunci când vă treziți dimineața și când ascultați cântecul păsărelelor și respirați parfumul aerului, nu vă spuneți niciodată: „Doresc pur și simplu să savurez asta, nu mă interesează să țin un discurs?"

Simt asta în fiecare zi. Mă bucur întotdeauna, resimt totdeauna o frumusețe uluitoare. Iată de ce trebuie să țin un discurs – pentru că acesta-i cântecul meu.

Discursul meu este un cântec. Nu mă iau la întrecere cu păsărelele de aici. Este modul meu de a cânta. Și aveți încredere în mine... atunci când păsărelele cântă, eu mă simt fericit; atunci când cânt, ele se simt fericite. Ceea ce vă spun eu nu este un discurs. Cuvântul „discurs" este urât. Cum aș putea să țin un discurs? Este un cântec, este o expresie spontană, debordez. Mă simt fericit, pentru că vă spun atât de multe lucruri. De fapt, nu

fac asta ca să vă explic ceva. Eu nu explic. Eu pur și simplu îmi transmit bucuria, plăcerea mea de a trăi; este modul meu de a dansa; aceste cuvinte sunt gesturile mele.

Așa că, ascultați-mă așa cum ascultați un poet sau o pasăre. Nu mă ascultați niciodată așa cum ați asculta un filozof! Nu este un discurs, nu este o predică. Nu vă țin morală, nu vă spun nici un „trebuie", nu vă ofer nici un ideal. Eu vă transmit doar că sunt imens de fericit, nu puteți vedea aceasta? Eu transmit faptul că am ajuns la capăt. Și voi puteți. Și fac atât de multe gesturi pentru ca, dacă cumva vă scapă unul, să nu-l scăpați și pe următorul; dacă scăpați mai multe, voi mai produce încă o mie și unul. Se poate ca într-o zi, unul din gesturi să vă frapeze. Într-o zi, într-un anumit moment, se poate ca să fiți pregătiți și în clipa aceea să reușiți.

A mă asculta nu este decât o modalitate de a comunica cu mine. Sunt pe cale de a vorbi, ești pe cale de asculta – se poate realiza o comuniune foarte strânsă. Atunci când ascultarea este perfectă, totală, atunci când ai devenit pură ascultare, imediat se produce o izbucnire de energie, o strălucire, un *satori*. Înțelegeți. Încă n-am apucat să vă explic ceva, dar ați înțeles. Vă transmit doar o înțelegere. Nu există explicații.

Nu puteți să scăpați ceva din ce vă spun decât dacă sunteți surzi. Și mulți oameni sunt surzi. Nu puteți să scăpați ceva decât dacă sunteți orbi – și mulți oameni doar au aerul că au ochi, dar de fapt sunt orbi.

Un om vizitează un azil de nebuni și vede pe unul din pacienți cu urechea lipită de un zid de cărămizi.

- Aici, ascultă aici, spune nebunul și vizitatorul își pune și el urechea în locul indicat.

- Eu n-aud nimic, spune el derutat.

- Știu, spune nebunul, pentru că în toți anii ăștia de când sunt aici; nici eu nu am auzit nimic niciodată.

Dar el încă mai ascultă, el încă mai pune urechea pe zid.

Există două mari nenorociri în viață. Există oameni care persistă în ascultarea pereților: discursuri, predici, preoți, papi, *shankaracharya*-și – oameni care nu au experimentat ei înșiși, oameni de mâna a doua, copii. Dacă-i asculți, vei asculta ani de zile și nu vei găsi nimic. Sunt doar pereți, nu au nimic în ei. Iată una din nenorociri: atașarea de un perete.

Mai există o altă nenorocire: poți să te afli lângă un Buddha, un Krishna, un Christos, un Mahomed, dar se poate ca tu să fii un perete. Atunci el poate să tot spună, să tot toace, că tu tot nu auzi. Iisus spunea atât de des discipolilor lui: „Cine are urechi de auzit,

să audă; cine are ochi de văzut, să vadă. Eu sunt aici."

Ceea ce fac eu aici nu sunt discursuri. Este ființa mea pe care eu o împărtășesc cu voi. Deveniți mai sensibili, mai iubitori, mai receptivi, mai feminini, deveniți o matrice – și, mai devreme sau mai târziu, nu vei putea scăpa și te vei contopi cu mine.

Dar sunt oameni care nu vor în realitate să audă. Sunt oameni care vin să asculte, dar totuși nu vor să audă. Nu-și pot permite să nu asculte. Atunci când nu sunt aici, simt ca și cum le-ar lipsi ceva, că ar trebui să fie aici. Atunci când sunt aici, ei se înăspresc, li se face frică: dacă ascultă prea mult, dacă se topesc prea mult în ceea ce ascultă, poate că nu vor mai fi capabili să vină înapoi. De aceea rămân în suspans; rămân între două stări, pe maluri.

Iată o altă istorioară: Mulla Nasrudin publică un anunț într-un jurnal local, oferind recompensă de 100 rupii pentru cel care va aduce pisica soției sale, fără să-i pună întrebări. „Este o recompensă foarte mare pentru o pisică" observă cel care înregistrează anunțul. „Dar anunțul nu e pentru ea, spune vesel Mulla. Pe pisică eu am înecat-o cu mâna mea."

Ei bine, mulți oameni sunt astfel: ei știu că nu vor să audă și cu toate acestea vin să asculte. Ei știu că deja au înecat pisica și că nu mai este posibil să fie găsită, dar continuă să o caute. Ei încearcă să înșele pe alții; dar fiți atenți, dacă veți încerca să înșelați pe alții, există toate șansele ca mai devreme sau mai târziu să fiți înșelați prin propriile voastre eforturi. Atunci când alții sunt înșelați și voi sunteți înșelați.

Fiți vigilenți. Trebuie să mă primiți cu atenție maximă. Numai atunci... numai atunci veți fi capabili să vedeți ce se petrece aici.

Care sunt cele mai ezoterice trei judecăți care v-au apărut în ultimul timp pe parcursul conversațiilor?

Sunt de-a dreptul surprins. Judecățile sunt diverse. Ceea ce mă uluiește este că nu sunt în urmă.

Timpul nu există pentru mine; este un miracol că pot să mă descurc.

Și el mă întreabă: „Care sunt cele mai ezoterice trei judecăți care mi-au apărut în ultimul timp?"

Prima, sunt beat.

A doua, sunt îmbătat.

A treia, sunt îmbătat de beatitudinea divină.

Capitolul IX

CERUL ESTE CHIAR DRUMUL CĂTRE CER

Flautul infinitului cântă fără încetare,
iar muzica sa este iubirea.
Atunci când iubirea renunță la toate limitele ei,
atinge adevărul.
Parfumul său se răspândește atât de departe!
Nu are sfârșit, nimic nu stă în calea sa.
Forma acestei melodii este strălucitoare
precum un milion de sori.
Incomparabil este sunetul vina-ei,
instrumentul notelor adevărate.

Murali bajat akhand sadaya (I, 126)

Subtilă este calea iubirii!
În ea nu există nici întrebare nici non-întrebare.
În ea ființa se pierde la picioarele Sale,
în ea ființa se contopește în bucuria căutării,
scufundat în profunzimile iubirii
precum peștele în apă.
Iubitul nu ezită niciodată să-și pună viața
în slujba Stăpânului Său.
Kabir mărturisește secretul acestei iubiri.

Bhakti ka marag jhina ra (I, 73)

Metafizicianul vorbește fără să știe, misticul știe, dar tace. Maestrul este o liniște elocventă. Maestrul este o combinație rară de metafizician și de mistic. Maestrul este o mare sinteză între metafizician și mistic. Metafizicianul știe să vorbească, dar nu știe despre ce vorbește. Misticul știe despre ce poate să vorbească, dar nu știe cum s-o spună. Metafizicianul nu are experiență, dar este foarte elocvent. Metafizicianul este fără valoare, iar misticul, fără utilitate.

Poți venera un mistic, dar nu vei fi niciodată capabil să-l înțelegi – pentru că nu există comunicarea: el a rupt puntea limbajului. El se află în adevăr, dar nu poate să-ți transmită mesajul.

Metafizicianul nu încetează să transmită mesaj după mesaj, dar acest mesaj nu este decât verbal. Dacă-l vei sonda, vei vedea

că nu are conținut, nu are substanță.

Maestrul cunoaște tot ce poate fi cunoscut și posedă în același timp și capacitatea de a se exprima și de a comunica.

Metafizicienii au existat cu miile, misticii de asemenea – dar un Maestru este întâlnit foarte rar. Kabir este un mare Maestru: el știe și știe să și transmită. De aceea, el declară: „Kabir mărturisește secretul acestei iubiri." Ființa sa întreagă este o mărturisire. El nu este mut; el a cântat toată viața sa și a cântat cântecul adevărului. Ultimul cântec al acestei serii are o valoare imensă. Urmați-mă încet și încercați să-l absorbiți, pentru a-l face parte din ființa voastră – căci este singurul mod de a-l înțelege.

Flautul infinitului cântă fără încetare,
Iar muzica sa este iubirea.
Atunci când iubirea renunță la toate limitele ei,
Atinge adevărul.
Parfumul său se răspândește atât de departe!

Flautul infinitului... În Orient, noi am simbolizat întotdeauna existența prin flaut, paiul de trestie de pe buzele lui Dumnezeu. Cântecul este Sinele; flautul nu poate cânta, flautul doar permite muzicii, cântărețului, cântecului să-l traverseze. Existența este un pasaj de trecere; la fel și omul. Omul este un flaut, păsărelele de asemenea, și arborii, și soarele, și luna. Existența întreagă este un pai de trestie gol la interior – prin care Dumnezeu curge, prin care El trece și se exprimă în o mie de feluri.

Atunci când îți vorbesc, de fapt nu-ți vorbesc; nu sunt decât un pai de trestie. Și atunci când mă asculți, nu mă asculți de fapt; El ascultă prin intermediul tău – tu ești un pai de trestie. Că vorbești sau că asculți, că ești dansatorul sau ești publicul – suntem cu toții ca paiele de trestie de pe buzele Infinitului. Cântecul este Sinele, tăcerea.

Când vei înțelege acest concept de pai de trestie gol, vei fi pe calea iubirii. Este primul pas.

Flautul infinitului cântă fără încetare...

Acolo este și frumusețea și contradicția: Infinitul are nevoie de flautul finitului. Non-forma are nevoie de o formă prin care să se exprime. Dumnezeu are nevoie de tine, așa cum și tu ai nevoie de El. Nevoia nu este unilaterală, altfel nu ar mai fi atât de frumos totul. Dacă numai noi am avea nevoie de Dumnezeu, aceasta ar fi

o situație schioapă. Nu ar exista echilibru: Dumnezeu are atâta nevoie de noi câtă avem și noi de El. Flautul are nevoie de cântăreț, iar cântărețul are nevoie de flaut. Este adevărat – flautul nu poate crea cântecul de unul singur, dar nici cântărețul.

Este conceptul interdependenței: totul depinde de părți, părțile depind de tot. Nici partea nu este independentă, nici totul nu este independent. De fapt, însăși ideea de independență este nevrotică. Noi suntem legați unii cu alții. Acest lucru ne dă o imensă demnitate.

Pe de o parte, Kabir spune: fii ca un pai de trestie gol. Și, pe de altă parte: amintește-ți de demnitatea ta; fără voi, Dumnezeu nu poate să-și cânte cântecul. Da, fără aceste mici păsărele din arbori, Dumnezeu nu Și-ar putea cânta cântecul. El depinde de ele; în fiecare dimineață are nevoie de ele. Nu poate înflori fără trandafiri; în fiecare dimineață îi caută.

Dumnezeu și existența Sa nu sunt două lucruri separate, ci interdependente, contopindu-se unul în altul, căutându-se unul pe altul, ca doi iubiți. Iubitul nu va fi total dacă iubita sa este pierdută și iubita nu va fi întreagă dacă iubitul a dispărut. Atunci când sunt împreună, atunci când uniunea lor se realizează prin dăruirea amândurora, abia atunci cei doi vor fi întregi.

Trebuie să înțelegi bine acest lucru: partea de una singură nu poate fi totul, iar totul nu poate exista de unul singur! El va avea nevoie de parte; fără parte, totul nu ar fi atât de bogat. Imaginează-ți asta pentru un moment: Dumnezeu fără existență... Nu ar fi decât neant, un pământ sterp. Imaginează-ți pe Dumnezeu fără arbori, fără râuri, fără oceane, fără om, fără păsări și stele... n-ar fi decât un pământ sterp, un deșert.

Orientul spune: Dumnezeu are nevoie de noi, așa cum și noi avem nevoie de El; depindem unii de alții, suntem uniți. A cunoaște această unitate, această imensă unitate, înseamnă a cunoaște iubirea. A cunoaște această unitate, această imensă unitate, înseamnă a cunoaște însăși natura iubirii.

Atunci când te îndrăgostești de un bărbat sau de o femeie, ce descoperi? Ce este iubirea? Într-o măsură foarte mică, vei începe să simți că nu sunteți separați. Într-o măsură foarte, foarte mică, la o scară redusă, vei începe să simți că sunteți făcuți unul pentru altul, că unul nu este complet fără celălalt, că celălalt este o necesitate, că celălalt face parte din sufletul tău și din ființa ta, că celălalt nu este exterior tie. Este ca și cum celălalt ar fi în tine și totuși și în afara ta; și tu ai fi în el și totuși și în afara lui. Iubiții se pătrund unul pe celălalt. Nu este vorba despre o simplă metaforă

sexuală: pătrunderea are aici semnificație spirituală. Aspectul sexual nu este decât o reflexie.

Iubiții se pătrund unul pe celălalt: limitele fiecăruia se estompează, devin vagi și în final se șterg. Pe urmă, după ce ai trăit cu un bărbat sau cu o femeie mai mulți ani și unul din voi moare subit, durerea resimțită, suferința, agonia celui care rămâne singur sunt foarte mari. Este ca și cum de atunci încolo, cel rămas nu va mai fi niciodată întreg, ca și cum o parte din el ar fi complet și iremediabil distrusă. Un loc gol va exista permanent în ființa lui. Atunci când iubitul moare, ceva foarte profund moare în tine odată cu el. Fuseserăți atât de uniți! Viețile voastre nu erau separate, se întrepătrundeau. Trăiați în două corpuri, dar aveați un singur suflet – acesta este sensul iubirii.

Atunci când același lucru se petrece cu existența întreagă, atunci vei începe să înțelegi că nu ești separat, că frontierele tale se topesc – și nu numai frontierele, dar chiar și centrele voastre se topesc, deoarece centrul tău este de asemenea centrul lumii, iar centrul lumii este de asemenea centrul tău – în acest extaz al uniunii se răspândește parfumul iubirii.

Flautul infinitului cântă fără încetare,
Iar muzica sa este iubirea.

Textul originar al lui Kabir spune: *Murali bajat akhand sadaya.* Cuvântul *akhand* este foarte semnificativ. El se traduce prin „fără încetare": „Flautul Infinitului cântă fără încetare". Dar nu acesta este sensul exact al cuvântului. *Akhand* este, într-un anumit sens, continuu și totuși nu este așa. De pildă, respiri continuu – dacă nu ai face asta, ai muri – dar o dată inspiri, o dată expiri. Atunci când inspiri, nu expiri; atunci când expiri, nu inspiri. Astfel, inspirația este un proces și expirația este un alt proces. Expirația creează o pauză în procesul inspirației, iar inspirația creează o pauză în procesul expirației.

Orientul spune că Dumnezeu se joacă continuu, dar asta nu înseamnă că nu există și intervale. „Fără încetare" dă impresia că nu există aceste intervale. Nu, dacă nu ar exista și intervale, discontinuități, muzica nu ar mai putea fi muzică. Muzica este făcută din sunete, muzica este o combinație, o succesiune alchimică de sunete și de tăceri. Muzica este alcătuită din sunete și intervale, din spațiul dintre două sunete.

Observă atent pe cel care cântă la flaut, observă notele; sau pe cineva care cântă un cântec – un cuvânt nu este urmat de alt

cuvânt, ci este urmat mai întâi de o pauză și apoi de alt cuvânt. Între două cuvinte, există un mic interval – altfel, cuvintele nu s-ar mai distinge între ele. Ar intra unul în altul, s-ar amesteca. Atunci n-ar mai fi muzică, ar fi un zgomot, ar fi un haos.

„Fără încetare" vrea să spună: sunetul continuu, dar câteodată sunt sunete, câteodată este tăcere. Câteodată este manifestare, iar câteodată totul dispare și nu mai există manifestare.

În Orient, noi spunem: atunci când Dumnezeu expiră, existența este; atunci când Dumnezeu inspiră, existența întreagă dispare. Este o idee foarte frumoasă și are un înțeles foarte profund. Existența nu apare decât când expiră Dumnezeu – apoi El inspiră și întreaga existență dispare; din nou expiră, existența se manifestă; din nou inspiră, existența dispare.

Fizica modernă s-a apropiat mult de acest aspect. Ea spune că materia pare a fi continuă, dar de fapt nu este. În intervale, ea dispare, dar aceste intervale sunt atât de mici, încât nu pot fi detectate. Mișcarea electronului este atât de subtilă, încât într-un moment îl percepi într-un loc ca apoi să-l percepi în alt loc, dar fără să vezi cum s-a deplasat dintr-un loc în altul. Nu s-a mișcat, nu a sărit. Astfel că o idee de-a dreptul absurdă a văzut lumina zilei: ideea că electronul nu se deplasează dintr-un loc în altul, ci că într-un loc dispare pur și simplu în non-existență și în alt loc reapare în existență. Este ciudat... și adevărul este mai ciudat decât ficțiunea, este un fapt real.

Fizica modernă a devenit mai metafizică decât toată metafizica. Este ceea ce înseamnă *akhand*: chiar dacă sunetul dispare, el este acolo. Atunci când apare, este acolo, e adevărat; atunci când dispare, este din nou acolo. Că apare sau că dispare, este tot timpul acolo. Câteodată îl poți auzi manifestat și câteodată nemanifestat. Câteodată ia formă și câteodată devine fără formă – dar este tot timpul acolo. Dacă ești capabil să asculți și intervalele, vei vedea: sunetul este tot timpul acolo.

Și muzica să este iubirea...

Existența este făcută din ceea ce se numește iubire. Fizicienii spun că materia este făcută din electricitate. Dacă-l întrebi pe Kabir, el îți va spune: Materia, existența, este făcută din căldură, nu din electricitate – căldura iubirii. Existența nu este posibilă decât grație iubirii, pentru că Dumnezeu are grijă, pentru că El iubește. Dumnezeu nu este indiferent. Dumnezeu este iubire.

Putem chiar să uităm cuvântul „Dumnezeu", dar n-ar trebui

să uităm cuvântul „iubire". Iubirea este mult mai prețioasă decât cuvântul „Dumnezeu", căci iubirea este însuși spiritul lui Dumnezeu. Iubirea este sufletul însuși.

Și existența întreagă este în iubire: acești arbori se mișcă într-o iubire intensă; aceste stele, aceste râuri care curg către ocean, curg către o întâlnire de amor, unde pot să se contopească.

Peste tot vei vedea umbra iubirii, fiorul, febra, extazul iubirii. Oricare ar fi forma, dacă privești profund, vei descoperi mereu în centru ceva care palpită și acest ceva nu poate fi altceva decât iubirea.

Iar muzica sa este iubirea.
Atunci când iubirea renunță la toate limitele ei,
atinge adevărul.

Atunci iubirea renunță la toate limitele sale... există numeroase limite și iubirea noastră se găsește întemnițată acolo. De aceea, chiar și când iubim, noi nu suntem fericiți. Insatisfacția care apare în iubire nu vine din iubire, ci de la limitările sale.

Aceasta să-ți fie foarte clar, căci mulți oameni se opun iubirii atunci când descoperă suferința care vine odată cu ea – da, este posibil, dacă există limitări. Ei devin dușmanii iubirii. Și îndepărtează toate posibilitățile de existență a iubirii.

Mai există ceva mănăstiri în Europa. Într-una dintre ele, veche de 12-13 secole, există regula ca atunci când cineva devine călugăr acolo, el nu mai iese niciodată. Este un angajament pe viață. În această mănăstire nu este admisă nici o femeie: timp de 13 secole n-a intrat nici o femeie acolo. Mănăstirea este rezervată bărbaților. Și sunt mănăstiri în care nu pot intra decât femei, unde niciodată nu a pătruns vreun bărbat. Orice posibilitate de iubire dispare.

Oamenii se retrag în Himalaya; ei fug de iubire, nu de lume. Le e frică și frica lor are o rațiune. Atunci când iubești, ești neliniștit. Atunci când există iubire, există dificultate, există conflict, există incertitudine; atunci când există iubire, există și infern. Jean-Paul Sartre a spus: „Infernul înseamnă ceilalți." Astfel, de fiecare dată când există iubire, celălalt intră în viața ta și imediat apare conflictul, șocul, lupta pentru dominare asupra celuilalt, pentru posesie, pentru a-l stăpâni pe celălalt. Și aceasta duce la nefericire. Îndrăgostiții sunt rareori fericiți. Eu nu spun că aceia care nu iubesc sunt fericiți, și ei sunt nefericiți, dar nu atât de mult precum cei îndrăgostiți.

Iubiții sunt mult mai nefericiți, deoarece iubirea îi determinase

să se încarce cu multe promisiuni la început – era atâta așteptare, atâta speranță – apoi totul s-a terminat. Cel care nu iubește, nu așteaptă nimic; este bine înfipt, nu aspiră către cer. Nu poți să trimiți pe un om în infern, dacă el nu aspiră la paradis.

În Orient, mariajul nu este atât de nefericit precum în Occident, pentru că în Orient, el nu se bazează pe iubire. Atunci când un mariaj nu este bazat pe iubire, nu poți să speri mare lucru; îi cunoști rutina. Atunci când mariajul este aranjat de părinți și de astrolog și nu ai și tu un cuvânt de spus – de fapt, tu nu ești nimic, ești un simplu martor, nu faci decât să observi ce se petrece... deodată îți apare o femeie pe care nu ai văzut-o niciodată mai înainte – nu există așteptare, nu există romantism, nu există speranță. Nu aștepți să ți se dea luna de pe cer. Este o afacere obișnuită, din viața cotidiană: căsătoria, o instituție socială despuiată de romantism. Începeți să trăiți împreună, așa cum trăiești cu frații și surorile tale, cu părinții tăi. Așa cum nu-ți alegi mama, așa nu-ți alegi nici nevasta. Frumoasă, urâtă, bună, rea, este mama ta și o iubești. În aceeași manieră își iubesc cei din Orient nevasta. Ce poți să faci altceva? Cum nu există nici o poveste de iubire, nu există nici mari suferințe. Vei avansa pe un teren plat. Cu cât te ridici mai mult, cu atât posibilitatea de a cădea este mai mare.

Atunci când escaladezi vârfuri, poți cădea în abisuri. Atunci când circuli pe autostradă, nu ți-este teamă că ai să cazi într-un abis. Mariajul se situează pe un teren plat. Mariajul este fără iubire și iubirea care se naște după mariaj este doar una fraternă nu o poveste de dragoste. Este dezbrăcată de romantism.

Atunci când două ființe se pomenesc unite una cu alta, puțin câte puțin se obișnuiesc, se apreciază, se iubesc. Puțin câte puțin, se adaptează. Este prea pământesc, lipsit de poezie.

În Occident, mariajul nu este un pat de trandafiri. Vasul este în permanență în pericol de derivă, de a se scufunda. De ce? Dacă iubești, stai în așteptare; iubirea se contaminează, se poluează. Atunci ea nu va mai fi iubire cu adevărat; acum, din cauza așteptării, ea are limite. Adeseori, atunci când iubești o ființă, vrei s-o posezi, ți-e teamă ca ea să nu plece cu altcineva. Ți-e atât de teamă, încât nu suporți ca măcar să se uite la altă persoană. Nu poți tolera ideea că poate să se simtă bine și cu altă persoană. Cum poate să se simtă bine fără tine? Este imposibil, aceasta-ți face rău. Începi să creezi o închisoare în jurul ei – o cușcă frumoasă, bineînțeles, pe care o numești cămin – dar e totuși o cușcă. Și la fel creează și celălalt o cușcă pentru tine – căci nimeni nu ajunge

gardian fără să fie și prizonier.

Atunci când posezi pe cineva, și tu ești posedat. Atunci când constrângi pe cineva la sclavie, și tu devii la rândul tău un sclav.

Un Maestru este o persoană care nu a constrâns niciodată pe nimeni, care nu a forțat niciodată pe cineva să devină sclav. Dacă urmărești să slujești oamenii și tu vei fi slujit de către ei. Procesul este simplu. Dacă posezi ceva, și lucrul acela te va poseda. Atașează-te de ceva și te vei simți întemnițat.

Din cauza limitărilor, iubirea este condamnată, iar oamenii cred cu naivitate că suferă din pricina iubirii. Trebuie să înțelegi bine ce sunt aceste limite.

Kabir spune: *Atunci când iubirea renunță la orice limită, ea atinge adevărul.* Trebuie să înțelegi aceste limite.

Martin Buber, unul dintre cei mai mari gânditori ai acestei epoci, a distins două tipuri de iubire. Prima este tipul Eu-acela: îți iubești mașina, îți iubești casa; este iubirea Eu-acela. Îți iubești copilul, îți iubești soția: este iubirea Eu-tu. „Sunt cele două tipuri de iubire, spune Buber, Eu-acela și Eu-tu."

Acum, observă atent. Iubirea Eu-acela este foarte limitată – căci acela nu este decât un lucru și un lucru nu-ți poate oferi niciodată libertatea. De fapt, atunci când te atașezi prea mult de un lucru, începi și tu să devii un lucru, pentru că iubirea ta te transformă ca atare.

O persoană care-și iubește mașina nu prea mai are mult dintr-o ființă: a-ți iubi mașina arată ce fel de persoană ești. O persoană care iubește banii devine din ce în ce mai asemănătoare cu banii: bilete murdare și uzate. Devine ca și ei. Poți să vezi asta în ochii lor; dacă un om este prea avar, asta i se citește în ochi, își pierde sufletul, este redus la ceea ce iubește.

Așa că fii foarte atent la ce iubești: nu iubi niciodată ceva inferior ție, altfel vei cădea. Obiectul iubirii tale devenind scopul tău, te vei simți atras către el.

Nu iubi niciodată un lucru, altfel sufletul tău va fi redus la acel lucru. Este cea mai mare limitare, Eu-acela. Și problema este mai complicată, deoarece dacă-ți iubești mașina, vei înțelege că este o mașină. Dar există și oameni care-și iubesc femeia în același mod: Eu-acela. Soția nu este considerată ca fiind o persoană.

În Orient, femeia este numită „averea". Astfel a fost ea considerată de-a lungul secolelor. În Orient, relația dintre soț și soție este de tip Eu-acela. În numeroase țări orientale, dacă-ți omori soția, nu vei avea mari probleme. Legea nu se preocupă prea mult de aspectul acesta: este soția ta, ai dreptul s-o omori. Dacă-ți bați

femeia, nimeni nu va spune nimic; este treaba ta, n-ai decât să-ți bați femeia. Așa stau lucrurile.

Natural, femeia s-a răzbunat și ea în felul ei. Poate că ea nu-l bate pe soț la propriu, dar îl poate bate indirect, într-o mie și unul de feluri. Și o face. Femeile au devenit experte, extrem de șirete în arta de a-l bate pe soț – într-un mod atât de perfid, încât acesta nici măcar nu poate spune: „Mă bați". Ele au găsit metode indirecte; căile celui slab. Cel slab trebuie și el să-și găsească calea lui proprie. De exemplu, o femeie se poate pune pe plâns și astfel te va bate prin lacrimile ei. Sau se poate îmbolnăvi, sau nu va mai găti, sau nu se va mai ocupa de copii – va rămâne în pat, spunând că are febră. Astfel, ea te bate, pe voi și pe copii, pe toată familia. este modul ei de a protesta. Sau, devine rece: de fiecare dată când te vei apropia de ea, de fiecare dată când o vei invita să faceți dragoste, ea va deveni de gheață. Te va privi reprobator. Te va reduce la un animal. Va gândi că ești un obsedat sexual. Și de fiecare dată când vei face dragoste cu ea, ea va sta întinsă acolo, ca un cadavru. Nu va coopera. Și bineînțeles că va fi foarte geloasă și foarte posesivă. Nu-ți va lăsa nici o libertate – pentru că nici tu nu-i dai nici o libertate. Este legea naturii. Dacă ai o relație de tip Eu-acela, atunci și celălalt va începe să aibă cu tine o relație de tip Eu-acela. Este un răspuns natural.

Și după cum văd, din o sută de persoane, 99 trăiesc într-o relație de tip Eu-acela, chiar cu ființe. Soțul nu este o persoană, soția nu este o persoană, soțul este un lucru de posedat și de utilizat, soția la fel. Ne-am redus unii pe alții la obiecte. Aceasta este una din limitările iubirii – limita relației de tip Eu-acela.

Abandonează această limită. Ridică-te către un concept mai vast. Și acest concept este numit de Buber, Eu-tu.

Lasă-ți soția să fie un *tu*, nu un *acela*; lasă-ți soțul să fie un *tu*, nu un *acela*; la fel față de copil – respectă-l pe celălalt. Celălalt este un suflet de o mare valoare. Celălalt este Dumnezeu. Numește-l „Tu" și comportă-te în asemenea manieră încât să nu te gândești niciodată la el ca la un obiect.

Nu încerca niciodată să folosești pe cineva; împarte cu el, dar nu te folosi de el. Respectă demnitatea celuilalt și atunci iubirea va avea mai mult spațiu, va fi mai puțin limitată. Totuși, încă va avea limite.

Buber nu vorbește decât de două feluri de iubire: Eu-acela și Eu-tu. Aș vrea să adaug alte două posibilități. A treia, mai elevată decât Eu-tu, este „nu eu-numai tu" – atunci când spui „nu eu sunt, numai tu ești". Așa se naște rugăciunea: Eu nu sunt, tu ești. Eu

sunt una cu tine, nu sunt ceva separat. Atunci când vei putea spune asta iubitului sau iubitei tale, relația ta va depăși umanul. Eu-acela este subuman. Eu-tu este o relație umană, nu eu-numai tu este supra-uman, starea de rugăciune.

Eu-acela, Eu-tu este ceea ce se numește în mod obișnuit iubire, nu tu-numai eu este rugăciune. Iată de ce adoratorul spune lui Dumnezeu „Eu nu sunt. Să se facă voia Ta, nu a mea." Adoratorul abandonează Eu-l propriu; cel care se roagă își abandonează Eu-l, își înclină capul și spune „Tu singur ești. Nu sunt decât o parte din tine, numai o părticică. Nu merit să se povestească despre mine. Eu nu exist."

Este al treilea fel de iubire: dispui de un cer încă și mai vast.

Iar ultimul fel de iubire eu îl denumesc „nu eu-nu tu"; starea de meditație. Atunci când spui: „Nu eu sunt, tu ești, încă mai persistă un sentiment subtil de „eu" – deoarece, ca să-l numești pe celălalt *tu*, înseamnă că mai există și *eu*. Fără *eu*, *tu* nu poate exista – poate nu constient, poate nu așa de grosier, poate foarte rafinat – dar mai rămâne o umbră. Altfel, cine spune „Tu"? Pentru a-l numi pe Dumnezeu „Tu", trebuie să existi și tu acolo.

A patra stare este: „nu eu-nu tu." Chiar și ultimul rest de dualitate a fost abandonat, este o tăcere, o tăcere meditativă, zazen. Stai pur și simplu așezat, fără să faci nimic. Nu este nimic de spus, nu este nimeni care să spună, nu este nimeni căruia să i se spună. Cel care se adresează a dispărut, celui care i se adresează a dispărut. De aceea am spus eu că budismul a atins vârful: nici eu, nici tu.

Budismul spune: nu există Dumnezeu și nici suflet. Nu este o teorie metafizică, este o expresie a celei mai înalte forme de iubire: nu există Dumnezeu și nu există suflet. Eu nu sunt, tu nu ești – terminat. Atunci este inutil să mai pronunți un singur cuvânt. Acum poate domni numai liniștea, nu mai este necesar nici un dialog.

Eu-acela – corpurile se întâlnesc. Este sexual, fizic, foarte grosier. Eu-tu – mințile se întâlnesc. Este psihologic; mai puțin grosier, dar nu încă foarte subtil. Nu eu-numai tu – sufletele încep să se întâlnească. Dar ele continuă să fie separate. Se apropie, se apropie, nu încetează să se identifice, dar totuși mai rămâne o demarcație subtilă. Adoratorul încă mai există; nu foarte explicit, nu foarte egoist, foarte umil, dar în această umilință, încă mai există eu. A patra stare survine atunci când chiar și sufletele dispar: nici corp, nici minte, nici suflet. Ai ajuns acasă. Numai unul există, fără nici o demarcație.

Aceasta spune Kabir:

Atunci când iubirea renunță la toate limitele ei,
Atinge adevărul.
Parfumul său se răspândește atât de departe!

Atunci parfumul pe care-l porți cu tine de existențe, pe care l-ai purtat ca o sămânță, acest parfum emană din ființa ta. Acum, el a devenit floare de lotus: acum este deschis către cer, către vânt, soare, ploaie și se răspândește în toate colțurile existenței. Istoria voastră de iubire se răspândește în toată existența. De-acum încolo te vei afla într-o stare continuă de orgasm, de extaz. Acesta este extazul divin. Este fericirea ultimă, binecuvântarea.

În această ultimă stare a iubirii, această ultimă înflorire a ființei tale, iubirea nu mai este o relație: ea devine o stare. Eu-acela este o relație foarte limitată de acela. Eu-tu este încă o relație – un pic mai liberă: funia este mai lungă și-ți dă o libertate mai mare – dar „Tu" este încă un concept limitant. Este încă o relație. Nu eu-tu... lucrurile încep să se aprofundeze. Ești în creuzet, dar încă nu ai dispărut total. Fără îndoială că relația a devenit foarte vastă, dar încă este o relație. În a patra stare nu mai există o relație, căci pentru orice relație, este nevoie de doi. Este o stare de a fi.

Până la a treia stare, poți să spui că iubirea este un dialog. Dincolo de starea a treia, dialogul a dispărut. Acum, nu mai ești tu cel care iubești, ești însăși iubirea. Acum nu mai există nimic în afară de iubire: iubitul a dispărut, cel iubit a dispărut, n-a mai rămas decât iubirea.

În toate situațiile vieții noastre, trebuie să ne amintim de trinitate: cunoscătorul, cunoscutul și procesul cunoașterii; iubitul, cel care iubește, iubirea; observatorul, observatul și procesul observației. Aceasta-i trinitatea. Puțin câte puțin, trebuie să ne dizolvăm. Atunci când cunoscătorul nu mai există și cunoscutul nu mai există, atunci cunoașterea este liberă de toate limitările sale. Atunci cunoașterea este imensă, la fel de vastă ca și existența însăși. La fel este și cazul iubirii atunci când cel care iubește și cel iubit au dispărut.

Atunci când iubirea renunță la toate limitele ei,
Atinge adevărul.

Ea devine adevărul însuși.

Nu are sfârșit, nimic nu stă în calea sa.

Forma acestei melodii este strălucitoare
Precum un milion de sori.
Incomparabil este sunetul vina-ei,
Instrumentul notelor adevărate.

Încă un lucru asupra căruia să meditezi: Kabir repetă adesea că atunci când iubirea este total înflorită, apare o lumină strălucitoare, ca și cum un milion de sori ar răsări în jurul vostru. Și Kabir nu este singurul care spune acest lucru; Mahomed a spus-o și el, a spus-o și Christos și toți misticii din lume. Ei au spus că atunci când atingi inima cea mai intimă, se produce o explozie de lumină. Aceasta nu mai este o metaforă: în diferite țări, în diferite limbi, în diferite epoci, dar în lumea întreagă, misticii s-au pus de acord asupra acestui lucru: în final, există o explozie de lumină, mii de sori care se ridică deodată. Lumina este atât de puternică încât îți trebuie timp pentru a te adapta și a privi. De fapt, atunci când apare pentru prima dată, misticul are impresia că a căzut într-o noapte. Este de-a dreptul orbitoare...

Misticii creștini au spus că înainte ca lumina să apară, trebuie să traversezi o noapte a sufletului. E ca și cum ai privi soarele direct: atunci, în câteva secunde, vei avea impresia că ai orbit. Deodată, soarele va dispărea, lumina va dispărea; vei deveni aproape orb, de jur împrejur vei simți întunericul..

Dacă lumina soarelui este prea violentă și ochii tăi nu o pot absorbi, o vor refuza, se vor închide – și atunci se va face întuneric. Dar dacă mii de sori apar deodată, cum crezi că ai fi capabil să vezi?

La început, totul devine foarte întunecat, teribil de întunecat; misticul crede că a orbit. Dar chiar dacă este întuneric, este foarte liniștitor, este foarte relaxant; chiar dacă este întuneric, misticul nu se agită prea tare să deschidă ochii către lumea exterioară. Obscuritatea interioară este preferabilă luminii exterioare; relativ, comparativ, ea este de preferat. Misticul se destinde în această obscuritate interioară și puțin câte puțin se adaptează, ochii săi devin capabili să vadă această lumină, ce este această lumină.

Încă o dată aș vrea să vă aduc aminte: fizicienii spun că materia este constituită din electricitate și că dacă vei continua să o divizezi, în final, atomul se va diviza într-o lumină imensă – numai electronii subzistă. Aceasta-i teoria exploziei atomice, a energiei atomice. Un singur atom, atunci când explodează, devine o asemenea lumină.

Atunci când bomba a fost lansată în Hiroshima și Nagasaki, s-

a produs o imensă lumină și o explozie cum nu s-a mai văzut înainte: în numai câteva secunde, o lumină puternică s-a răspândit peste tot. Dacă așa ceva este posibil doar divizând un atom mititel pe care nici nu-l poți vedea cu ochiul liber, atunci aceasta te îndeamnă să meditezi la un lucru: înseamnă că și un atom interior, din ființa ta, atomul vieții, al ființei tale poate să explodeze și să se producă același lucru – căci viața este aceeași energie, și înăuntru și în afară. Materia și conștiința – aceeași energie.

Fizicienii spun că atomul explodează în lumină, iar misticii spun că sufletul explodează în lumină. Se pare că aici sunt perfect de acord. De fapt, nimeni nu încearcă să creeze o punte între religie și știință. Dacă s-ar face acest lucru, ar avea o mare valoare – intuițiile sunt paralele. Și trebuie să fie așa, pentru că existența este unică. Cumva, trebuie să existe un acord între ceea ce a descoperit știința și ceea ce a descoperit religia, chiar dacă limbajul lor diferă., căci noi căutăm același adevăr – poate în maniere diferite, prin diferite tehnologii, diferite metode; dar cu toții căutăm același adevăr. Într-un fel sau altul, misticul și savantul trebuie să fie de acord.

Forma acestei melodii este strălucitoare
Precum un milion de sori.

Încă un aspect: din timpurile cele mai vechi, în Orient se crede că fiecare sunet posedă o culoare care-i este proprie. Iată de ce, în muzica indiană, melodia este numită *raga*: „raga" înseamnă culoare. Fiecare sunet are propria sa culoare: este una dintre cele mai vechi doctrine ale muzicii orientale. Acum și savanții se apropie de această concepție: trebuie să existe o corespondență între sunet și culoare – căci sunetul nu este nimic altceva decât o vibrație de electricitate și electricitatea este culoare, lumină. Atunci când o rază de lumină este refractată printr-o prismă, ea se descompune în șapte culori. Este foarte posibil ca aceste șapte sunete și aceste șapte culori să aibă ceva în comun.

Este teoria muzicii indiene și Kabir nu este numai un mistic, nu este numai un metafizician; este și un muzician. El spune: Forma acestei melodii este strălucitoare precum o mie de sori. Și atunci când melodia interioară, sunetul interior, sunetul silențios, *anahata-nada, omkar* explodează culoarea este absolut albă – pentru că atunci toate notele și toate sunetele dispar într-una singură. Așa cum toate culorile dispar într-o singură culoare, albul, cele șapte sunete dispar într-unul singur, sunetul liniștii. Uneori, în

liniștea profundă a unei nopți, auzi ceva. Sau, dacă îți astupi complet urechile, deodată, în interior, se aude un sunet. Dacă devii profund meditativ și dacă orice gând dispare, atunci vei auzi foarte profund. Atunci când mentalul nu funcționează, prisma dispare. Prin prisma mentalului sunetul este divizat, separat. Atunci când prisma nu mai este, atunci când mentalul se retrage – imediat toate sunetele devin unul. Iar culoarea acestui sunet – pe care tradiția zen îl numește „sunetul produs de lovirea unei singure palme" – este albă strălucitoare.

Vă spun toate astea pentru că într-un moment sau altul vă veți întâlni cu acest fenomen. Dacă vei continua să meditezi, într-o zi te vei apropia de această lumină interioară. Muzica interioară este imensă, grandioasă... este aspectul ultim... lumina este imensă. Și cele două merg împreună, ca și cum ar fi două aspecte ale aceleiași energii.

Subtilă este calea iubirii!
În ea nu există nici întrebare, nici non-întrebare.
În ea ființa se pierde la picioarele Sale,
În ea ființa se contopește în bucuria căutării,
Scufundat în profunzimile iubirii
Precum peștele în apă.
Iubitul nu ezită niciodată să-și pună viața
În slujba Stăpânului Său.
Kabir mărturisește secretul acestei iubiri.

Kabir este însăși declarația secretului iubirii. El spune: Aceasta este calea mea. Și calea iubirii este pentru mai multe persoane. Este mai ușor să avansezi pe calea iubirii decât pe orice altă cale – pentru că iubirea este foarte aproape de inima ta.

Singura problemă care a apărut la omul contemporan este că el nu trăiește în inimă. El trăiește cu capul, cu mintea. Suntem din ce în ce mai formați pentru cap, iar inima este neglijată, ignorată. Nu prea există interes pentru inimă; nici o școală, nici o universitate nu se preocupă de inimă. În ce privește sentimentele, suntem niște sălbatici, ba chiar mai rău decât sălbaticii. Cultura noastră întreagă depinde de cap. Nu ar trebui să fie așa. În toată istoria spiritului uman, a conștiinței, aceasta-i cea mai mare calamitate care s-a abătut asupra umanității. Suntem prea mult concentrați la nivelul capului, se investește prea mult în creier, în minte; inima este lăsată deoparte, în urmă. De fapt, am trecut pe lângă inimă, nici măcar nu am trecut de ea, prin ea.

Noi nu ne preocupăm de sentimente. Dacă un om are sentimente dă impresia că este slab, un om insensibil este cotat ca foarte puternic. Noi învățăm oamenii să nu mai fie emoționali. Îi învățăm să nu mai plângă, să nu mai rădă prea mult. Îi învățăm că tot timpul trebuie să se controleze; dacă vei avea tot timpul totul sub control, nu vei mai cunoaște iubirea, căci iubirea survine atunci când ești spontan. Iubirea este ceva cu mult mai mare decât tine; nu poți să o controlezi. Dacă vei vrea să o controlezi, vei rămâne fără iubire, vei rămâne în ură. Ura poate fi controlată; ura este mai mică decât tine. Dar dacă vei încerca să controlezi iubirea, vei rata tot ce poate aduce ea. Vei deveni o ființă fără iubire – și asta înseamnă o ființă moartă: o ființă fără iubire care-și trăiește viața în cap și care a uitat complet de inimă.

Kabir spune: *Bhakti ka marag jhina ra* – „subtilă este calea iubirii.

Da, ea nu este grosieră. Creierul este foarte grosier. În cap nu este decât logică, aritmetică, calcul, viclenie, abilitate: bune pentru exploatat oameni, pentru a-i tortura, pentru a face bani, pentru a avea conturi grase în bancă; bune pentru a deveni politicieni, pentru a oprima oamenii, pentru a distruge. Creierul este foarte grosier.

Ininfa este foarte subtilă și absolut inutilă în ce privește societatea contemporană. Din inimă vine poezia, nu calculul. Din inimă vine emoția. Din inimă vine sensibilitatea, nu șiretenia. Din inimă vine compasiunea, nu exploatarea. În comerț nu ai nevoie de inimă, nu poți cumpăra nimic cu ea. Și inima nu va face din tine un mare politician sau un mare general, nu va face din tine un mare războinic, nu va face din tine un Adolf Hitler sângeros sau un altul la fel ca el.

Cu inima poți, puțin câte puțin, să te îndepărtezi de competiție, de această competiție a cuțitelor aruncate, de această luptă violentă care ridică pe toți contra tuturor. Această lume ostilă, plină de urâțenie... o vei îndepărta puțin câte puțin. Nu vei mai face parte din această societate hidoasă. Nu vei mai juca jocurile naționalismului, fascismului, socialismului, comunismului, capitalismului; nu te vei mai preocupa de ideologii. Vei iubi, te vei bucura de viață, vei renaște.

Această diferență să-ți fie foarte clară.

Acum câteva zile, un tânăr mi-a spus: „Eu meditez și o mare iubire pentru umanitate se naște în mine." „Pentru umanitate? Cum să iubești umanitatea? Dar unde găsești tu umanitatea? Ființele umane ar fi de ajuns. Iubește o ființă umană, nu umanitatea. „Umanitatea" este o șiretenie a minții. Cum să iubești

umanitatea? Unde găsești acea umanitate? Căci oriunde te duci, vei găsi numai ființe umane, nu vei găsi umanitate nicăieri. Umanitatea este o ideologie, un concept, o abstractizare a minții. Viața este totdeauna particulară, mintea este totdeauna conceptuală. Vei găsi întotdeauna o ființă umană, un bărbat, o femeie..."

Și când i-am spus acestui tânăr „Iubește o ființă umană", el a fost șocat. De fapt, el încerca să se refugieze în „iubirea pentru umanitate" pentru a evita ființele umane. Nu, n-a fost foarte fericit când i-am spus asta. Am putut citi în ochii lui că nu era foarte mulțumit – ca și cum l-aș fi doborât din înălțimile în care plutea. De fapt el nu zbura deloc; el juca pur și simplu un joc verbal.

Dacă iubești umanitatea, vei putea să omori ființe umane pentru a o salva. Dacă iubești pacea, vei pleca la război. Nu iubi pacea, nu iubi democrația, nu iubi comunismul – acestea nu sunt decât ideologii.

Iubește ființele umane concrete, iubește copacii concreți, iubește pietrele concrete... și numai atunci vei ști ce este iubirea. Uită de marile abstracții, ele sunt periculoase. Oamenii s-au bătut pentru ele, s-au distrus unii pe alții. Un musulman este gata să se bată pentru Islam și va omorî ființe umane pentru Islam. Este o nebunie. Creștinul este gata să omoare chiar creștini pentru a salva creștinismul. Ce este în fond creștinismul? Creștinismul nu există, există numai ființe creștine.

Iubește concretul și asta chiar acum. Savurează acest moment, nu te pregăti pentru mâine. Astăzi este foarte frumos, bucură-te azi.

Subtilă este calea iubirii!

De ce subtilă? Pentru că asta înseamnă să fii sensibil, să pătrunzi din ce în ce mai adânc în inimă, să devii capabil de a simți și de a răspunde.

Simte, plângi, râzi, dansează, strigă, dar fă-o cu toată inima. Și puțin câte puțin vei simți o reînnoire, o transformare – o energie care va coborî din cap către inimă. Și vei începe să evoluezi într-o manieră cu totul diferită. Vor apărea noi valori, pentru că mintea are valori diferite.

Te vei îndrăgosti de o femeie frumoasă, dar mintea îți va spune: „Ce faci? Această femeie este frumoasă, dar nu are bani." Mintea spune „Mai bine găsești una care are bani." Mintea calculează, inima este nebună. Iată de ce îți spun: dacă vrei să iubești, fii

nebun. Numai nebunii – nebuni în sensul că nu calculează, nebuni în sensul că riscă exteriorul pentru interior, nebuni în sensul că pot risca ziua de mâine pentru cea de azi – numai acești nebuni pot avansa pe calea iubirii.

În ea nu există nici întrebare, nici non-întrebare.

Va trebui să înțelegi încă o dată că iubirea poate fi de patru feluri. Prima: nu faci decât să ceri; este iubirea imatură. Un copil nu face decât să ceară. El deocamdată nu poate da; el nu știe să dea. Este un copil, i se poate ierta. El cere mamei sale, tatălui său, cere la toată lumea. Toată lumea trebuie să-l iubească, este foarte exigent. Dar va trebui să depășească această etapă. Primul fel de iubire este cel imatur. Vei cere, vei spune: „Dă-mi asta, dă-mi aia. Dacă-mi dai, înseamnă că mă iubești; dacă nu-mi dai, atunci cu siguranță nu mă iubești." Este singura modalitate pentru un copil să știe dacă-l iubești sau nu. Cu cât îi aduci mai multe jucării, mai multă înghețată, mai multe lucruri, atunci el va ști că-l iubești. Nu poate înțelege decât un singur limbaj – al celui care-i dă ceva. Nu este nimic rău în asta. Fiecare copil trebuie să treacă prin această fază. Dar mulți oameni rămân încorsetați la acest nivel. Devin adulți, dar rămân tot copii. Poate că acum omul are 40 de ani, are trei copii și totuși continuă să ceară. Acest om de 40 de ani vine acasă și așteaptă ca copiii lui să vină să-l sărute; el spune: „A venit tata; vino și dă-i un pupic!" Ce fel de tată ești? Ești încă imatur, încă ceri. Și acest gen de om va cere iubire de la soția lui și acest tip de femeie va cere iubire de la soțul ei; toată lumea va cere și nimeni nu va fi gata să dea; toți sunt copii, nimeni nu este destul de matur ca să dea. De unde tot soiul de conflicte.

Al doilea tip de iubire, un pic mai elevată, este atunci când începi să dai – atunci când dai și când nu te preocupi dacă ceilalți îți dau sau nu. Dar ai grijă, că poți rămâne cantonat și la acest nivel. Poți rămâne cantonat în acel punct în care nu vei permite nimănui să-ți mai dea ceva. De pildă, misionarul, „binefăcătorul", el nu va permite niciodată o răsplată. Dacă-i permiți să facă ceva bun pentru tine, este gata, dar nu va primi nimic în schimb – pentru că aceasta s-ar opune ego-ului său. Nu are voie să ia, este un om matur, el doar dă, nu ia. Au ajuns la cealaltă extremă. Ei sunt un pic mai maturi decât primii, dar din nou intervine ego-ul: „Nu pot decât să dau."

Cunosc un om bogat, foarte bogat, care a încercat tot felul de modalități de a-i ajuta pe părinții săi, pe prietenii săi. A distribuit

o mare parte din banii pe care-i avea. Într-o zi, vine la mine și spune: „Este un lucru pe care nu-l înțeleg: Eu am ajutat pe toată lumea și nimeni nu are nici un fel de recunoștință." Și știu că a încercat – a ajutat, este cu adevărat un generos, de o rară generozitate. La o simplă aluzie din partea ta, îți va da; tot ce poate da, va da. Nu va spune niciodată nu. Și a dat: părinții și prietenii s-au îmbogățit de pe urma lui. Și știu, de asemenea, că nimeni nu i-a acordat recunoștință. „Aceasta poate că n-o să-ți placă, i-am răspuns, dar aceasta se petrece pentru că ai dat tot timpul, fără să-i permiți cuiva să-ți dea și ție ceva. Ești prea egoist... generos, dar nu poți concepe să primești ceva de la cineva. Aceasta se opune ego-ului tău."

El reflectează, se pune pe plâns și spune: „Se prea poate. Niciodată nu am cerut ajutorul nimănui. Am făcut totul singur. Pot da, dar nu pot primi. Poate că aveți dreptate."

Și iată ce l-am sfătuit: „Nu este necesar să primești lucruri mari, e de ajuns lucruri mici. Spune simplu cuiva: „Sunt bolnav; vino și așează-te un pic lângă mine, aceasta mă va face să mă simt fericit" – va fi de ajuns. Lucruri mici – dar dați-i altuia șansa să-și exprime afecțiunea. Dacă nu, el se va simți tot timpul umilit, împovărat, nu te va putea ierta niciodată."

Al treilea gen de iubire este atunci când o persoană poate da și poate primi, cu ușurință, fără nici o problemă. Fluxul este egal, precum inspirația și expirația. Este al treilea gen de iubire, cu adevărat matur.

Al patrulea și ultimul este atunci când nu știi cine dă și cine primește. Pentru că tu ești una cu totul.

Subtilă este calea iubirii!
În ea nu există nici întrebare, nici non-întrebare.
În ea ființa se pierde la picioarele Sale,
În ea ființa se contopește în bucuria căutării,
Scufundat în profunzimile iubirii
Precum peștele în apă.
Iubitul nu ezită niciodată să-și pună viața
În slujba Stăpânului Său.

O singură ofrandă trebuie făcută: oferă-ți mintea, gândul, rațiunea. Retează-ți capul și trăiește doar în inimă. Și Kabir spune: „Acolo este secretul pe care vi-l transmit."

Nu mai oferiți flori; ele nu servesc la nimic. Oferă-ți mintea, gândul, voința. Și Kabir spune: Atunci când ești scufundat în bucuria

căutării... Un veritabil iubit, un veritabil discipol pe calea iubirii nu se preocupă de scop. Călătoria este scopul.

„Cerul este chiar drumul până la cer". Nu a spus El: Eu sunt Calea?

El nu se preocupă de ceea ce va veni mâine. El nu este orientat către rezultat; călătoria este scopul. Este o mare frumusețe. *Bhakta-șii*, devoții au cântat în Orient: O, Doamne, noi nu dorim *moksha, nirvana*. Această lume este frumoasă, jocul tău este atât de frumos – cine se mai preocupă de scop? Călătoria este scopul."

Adoratorul, iubitul iubește însăși căutarea. El nu este presat să-l găsească pe Dumnezeu. El spune: „Continuă să te ascunzi. Să ne jucăm de-a v-ați ascunselea; căutarea este atât de frumoasă." El nu este presat, nu este impacientat. El spune: „Voi aștepta. Atunci când vei decide, vei veni. Mă vei găsi pregătit, ușa mea va fi deschisă. Te voi aștepta în prag și masa va fi pregătită. Vino și vom sărbători. Nu este nici o grabă, ai atâtea lucruri de făcut, fă-le, eu pot să aștept."

Un iubit este foarte răbdător și savurează însăși cercetarea, însăși existența. Scopul său nu este în viitor, el se petrece chiar în acest moment, în imediat – aceasta este meditația sa.

Aceasta este posibil doar dacă-ți vei abandona mintea. Dacă-ți vei abandona mentalul, toată energia se dirijează către inimă... și iubirea se răspândește.

Iubirea este cheia secretă care deschide poarta divinității. Răzi, iubește, fii viu, dansează, cântă, devine un pai de bambus gol și lasă cântecul Său să curgă către tine.

Murali bajat akhand sadaya: Flautul său cântă fără încetare. Cântecul său se derulează fără încetare. În momentul în care te decizi să devii flautul Său, El te va lua în mâinile Lui, te va purta pe buzele Sale, va începe să cânte un cântec... și acest cântec este cântecul iubirii, cântecul libertății, cântecul *nirvana*-ei.

Capitolul X

UN CÂNTEC SILENȚIOS

Bhagwan nu are nimic de spus astăzi, a rămas în tăcere sau, mai degrabă a vorbit în tăcere!

Tăcerea lui este elocventă. A fost o experiență incredibilă, o binecuvântare.

Vă lăsăm să citiți ceea ce nu poate fi scris.

Capitolul XI

VĂ IMPLOR, TREZIȚI-VĂ!

Ne vorbiți despre căile voinței și ale abandonului. Calea voinței nu este cu siguranță pentru mine, dar nici abandonul nu mi se pare a fi perfect pentru mine. Atunci ce să fac? Aveți bunătatea să-mi arătați calea.

În primul rând: Dacă cu adevărat te afli într-o confuzie totală, din această confuzie se va naște claritatea. Atunci când confuzia este totală, atunci nu mai ai nevoie de nici o altă cale. Noi căutăm căi din cauza confuziei, pentru că suntem pierduți... dar nu total pierduți, iar noi vrem să înțelegem toate lucrurile. O totală confuzie înseamnă că de acum încolo ești total neputincios, că nu mai știi nimic, nici despre scop, nici despre tine, nici despre cale. Nu mai știi nimic. Totul e gol. Dacă confuzia este totală, mentalul e gol. Dar tu nu ești niciodată pierdut – poate doar partial; total, niciodată.

Confuzia totală este una din căile de a-l atinge pe Dumnezeu. Aceasta înseamnă că toată știința ta s-a dovedit inutilă; și când spun totul, asta înseamnă că e chiar totul. Nu înseamnă că poți spune: „Știu puține lucruri, dar ceea ce știu este corect, puținul pe care-l știu este adevărat." Confuzia totală înseamnă că ești într-o profundă noapte a sufletului. Nu este nici o lumină, chiar pare că nu mai există nici o posibilitate. Ești disperat. Nu mai există speranță. Viitorul a dispărut, trecutul s-a dovedit nefolositor. Angoasa a ajuns la punctul culminant. În acest punct, mentalul dispare – căci mentalul nu poate supraviețui decât atunci când ești doar partial pierdut. Mentalul nu poate rezista când te afli în confuzie totală. De fapt, mentalul nu poate exista atunci când ceva este total.

În iubirea totală – mentalul dispare. În voința totală – mentalul dispare. În abandonul total – mentalul dispare; totalitatea este opusă mentalului; ele nu pot coexista. În confuzia totală – mentalul dispare.

Încearcă să înțelegi următorul lucru: Confuzia nu poate exista dacă ea nu este totală. Mentalul nu poate subzista decât atunci când nu ești implicat total în ceva. Fii total și mintea nu se va mai putea agăța de tine nici un moment. Dar voi nu folosiți cuvântul „total" decât cu emfază, fără a-i cunoaște sensul.

O persoană total pierdută nici nu poate pune o asemenea întrebare. Cum ar putea să formuleze această întrebare? O întrebare se naște din știință. O persoană total pierdută va veni la mine, mă va privi cu ochii goi, cu ochi de nebun, va fi incapabil să formuleze o întrebare. A pune întrebări implică o activitate mentală. Încă mai speri că poți găsi o cale, că cineva poate să-ți arate o cale. Încă te mai crezi capabil să găsești o metodă de ieșire. Disperarea ta nu este absolută. Angoasa ta nu este totală.

Dacă tu crezi că voința nu este calea ta, dacă crezi că abandonul nu este calea ta, atunci aș spune: confuzia pare a fi naturală – oricare ar fi calea ta. Dar fii total pierdut. Nu mai umbla cu jumătăți de măsură. Să nu mai rămână nici o certitudine, nici o siguranță, nici o scriptură, nici o religie, nici o credință. Și-ți spun asta pentru că eu însumi am trecut pe calea confuziei.

Firesc, atunci când confuzia totală se apropie de tine, vei deveni din ce în ce mai nebun. Nu vei mai ști nimic. Atunci, trebuie să ai curaj, un curaj imens. Sufiții au creat o tehnică: tehnica confuziei. Confuzia dezrădăcinează tot ce știi, te conduce în vid, în obscuritate. Când toată știința este abandonată, cum mai poate subzista confuzia?

Vii la mine, crezi în Dumnezeu, iar eu îți spun că nu există Dumnezeu; va apărea confuzia – nu pentru că am spus că nu există Dumnezeu, ci pentru că tu crezi că există Dumnezeu. De-acum va exista un conflict între: „Există Dumnezeu", așa spune o parte din tine și partea cealaltă din tine care deja a fost convinsă de mine că Dumnezeu nu există. Confuzia înseamnă conflict. Confuzia arată că posezi două tipuri de știință care sunt diametral opuse.

În viitor, tehnica confuziei va câștiga din ce în ce mai mult în importanță. În trecut nu a fost prea importantă, căci un hindus era născut hindus și nu-i păsa de creștini, nici de musulmani, nici de jainiști. El este convins că are dreptate și că toți ceilalți se înșeală. Un musulman era un musulman și el știa că adevărul se află în Coran și că restul e o prostie. Creștinul era creștin și el știa că Christos este calea și că nu poate exista o alta; toate celelalte căi duc în infern.

Era o certitudine absolută, fondată pe ignoranță; iar eu nu sunt pentru ignoranță. Nu exista nici un fel de confuzie. Totul era cert și fiecare era fericit cu certitudinea sa. Certitudinea este foarte periculoasă – nimeni nu a atins adevărul prin certitudine. Dar oamenilor le era mai ușor așa, era mai comod. Spiritele mediocre, stupide, se simțeau bine, ele știau. Chiar ideea că știm, că avem dreptate, că toți ceilalți se înșeală este o mare protecție. Însă ea nu va conduce nicăieri căci, dacă nu treci prin confuzie, claritatea

nu vine niciodată.

Claritatea nu este certitudine. Certitudinea nu este claritate. Certitudinea este o credință oarbă. Lumea a trăit în certitudine, dar acum nu mai este posibil. Acest confort nu mai este posibil. Lumea a devenit din ce în ce mai mică, acum nu este decât un sat imens. Hindusul îl cunoaște în mod direct pe creștin, nu-l mai poate evita. Creștinul îl cunoaște în mod direct pe hindus. Oamenii pot citi, pot asculta la radio, pot privi la televizor. Oamenii au devenit din ce în ce mai deschiși la explozia de informație din toate părțile. De acum toată știința va crea confuzie: „Cine are dreptate?"

Musulmanii, creștinii, evreii cred într-o singură viață. Înainte nu exista nici o incertitudine în această privință; acesta era adevărul. Astăzi, însă, îi este foarte dificil. Chiar pentru unii creștini habotnici, este foarte dificil să creadă într-o singură viață, căci milioane de hinduși, milioane de budiști, de jainiști, etc, jumătate din lume spune că există renaștere, reîncarnare și nu poți spune că jumătate din lume nu înseamnă chiar nimic. Azi este imposibil să nu asculți glasul celeilalte jumătăți, pentru că are și ea argumentele sale. Confuzia apare.

Confuzia înseamnă: de-acum înainte, toate informațiile vă sunt accesibile. Și atunci când vii la mine ești din ce în ce mai pierdut. Într-o zi îți vorbesc despre musulmani, în altă zi de evrei, în altă zi de budiști, de hinduși, etc. Îți fac accesibile toate sursele secrete de cunoaștere. Este natural. Nu mai știi ce să mai crezi. Dar nu te grăbi.

Confuzia este folosită aici ca tehnică, iar confuzia va deveni cea mai importantă tehnică a viitorului. Pentru că astăzi nu mai este posibil să te reîntorci în tunelul tău și să redevii un hindus, orb la tot restul; nu este posibil. Este imposibil pentru un creștin să-l nege pe Buddha și dacă Buddha există, este natural ca credința ta în Iisus să înceapă să scârțâie. Chiar budiștii trebuie acum să recunoască faptul că, din anumite puncte de vedere, Christos se apropie de ei – poate că nu este exact în centru, dar oricum este aproape. Poate că nu este un Buddha, dar pentru unii este un Bodhisattva; un Buddha potențial, foarte aproape. Acum apar dificultățile: toată ființa lui Iisus – atitudinea lui, filozofia lui, modul lui de a trăi – este cu totul contrară lui Buddha. Buddha a stat liniștit, în tăcere, sub copacul său, indiferent la mulțime. Iisus s-a implicat foarte mult, era foarte preocupat de lume; nu-i întâmplător că evreii au vrut să-l omoare; și nu e întâmplător că hindușii nu l-au omorât pe Buddha. El nu făcea nimic, doar medita în tăcere, sub copac. Dar Iisus se amesteca în afacerile lumii: politică,

structură socială, biserică, religie. El distrugea toată această structură. Era un revoluționar. Trebuia ucis.

Acum există Iisus, există Buddha, există Krishna. Krishna este o altă dimensiune: Buddha medita în tăcere, Krishna cânta din flaut. Nu ți-l poți imagina pe Buddha cântând din flaut. Dimensiuni atât de diferite vă sunt astăzi accesibile; și ești pierdut.

Dar în opinia mea, confuzia este preferabilă certitudinii. Certitudinea este mediocră, certitudinea este stupidă. Certitudinea indică pur și simplu că nu știi. Numai cineva foarte ignorant poate fi sigur.

Într-o zi, vorbind cu Voltaire, cineva a citat numele unui teolog și filozof foarte celebru, spunând despre el că știe totul. Voltaire a răspuns surprins: „E atât de prost încât să știe totul?"

Un înțelept ezită. Un înțelept nu poate fi sigur. Un înțelept cunoaște multiplicitatea vieții. Un înțelept știe că tot ce cunoaștem nu este nimic în comparație cu ceea ce mai rămâne de cunoscut. Necunoscutul este cu mult mai vast decât cunoscutul. Prin comparație, cunoscutul pare a fi ca un bob de nisip; Buddha a spus-o: „Tot ce cunosc nu este decât un grăunte de nisip, iar tot ce nu cunosc este nisipul pământului întreg, tot Gangele, toate râurile, toate mările."

Certitudinea nu este un bun prețios. Ea este confortabilă, e adevărat; și prostia este confortabilă. Am putea crede că un idiot este cel mai fericit dintre oameni. De ce? Pentru că el nu cunoaște confuzia. În realitate, nu este suficient de inteligent pentru a putea fi pierdut. Licărirea inteligenței sale este atât de slabă, încât el nu-și poate oferi luxul confuziei. Cu cât este mai mare inteligența, cu atât mai mare va fi confuzia. Iată de ce spun că această epocă este epoca confuziei, deoarece este epoca inteligenței.

Certitudinile trecutului nu mai sunt. Și sper că ele au dispărut pentru totdeauna. S-a născut confuzia; este primul pas către claritate. Dacă ești cu adevărat curajos, vei repune în discuție tot ce știi și prin această rechestionare, tot ceea ce știi va fi eliminat. Nu te grăbi să fii sigur de ceva, pentru că nu vei mai fi capabil să mai întrebi. Întrebările își vor pierde onestitatea. Dacă întrebările tale sunt oneste, atunci ele vor atinge inima ființei tale.

Un cercetător al adevărului devine un foc, o sete, o foame imensă. Evident, el trebuie să-și asume riscul confuziei: el va fi pierdut. Dacă vei persevera și nu te vei agăța de nimic prin simpla dorință de claritate, de certitudine, de confort, dacă nu te vei agăța de nimic, dacă cercetarea, căutarea ta este autentică, într-o zi vei vedea că totul a dispărut.

Mai întâi, vine confuzia; confuzia sapă rădăcinile științei tale. Atunci când știința ta a dispărut, confuzia dispare și ea – căci confuzia nu poate exista fără știință. Crezi în Dumnezeu și vine cineva și-ți spune că Dumnezeu nu există și că toată credința ta nu e decât credință; atunci vei abandona această credință... vei spune: „Ei bine, de-acum voi crede doar când voi ști, și cum nu știu încă... Acest om care afirmă că nu există Dumnezeu m-a ajutat să mă debarasez de o credință împrumutată și nu venită din propria mea experiență. O părăsesc."

Dacă-ți vei părăsi credința... eu nu spun să începi să crezi că Dumnezeu nu există, pentru că din nou, într-o zi, vei recădea în confuzie. Vei întâlni pe cineva de-a dreptul fericit, plin de rugăciune: vibrația sa îți va indica că există ceva mai mult în viață. El îți va spune că Dumnezeu există și că Dumnezeu i s-a revelat – din nou vei fi pierdut. Te agățași de credința că nu există Dumnezeu și iată că vine acest om. Nu, nu te lega de nici o credință. Rămâi în acest vid al non-credinței, nici pentru Dumnezeu, nici contra lui Dumnezeu. Nici o credință – creștină, hindusă, musulmană, teistă, ateistă; nici o credință – atunci, cine va putea să mai plonjeze în confuzie? Cum ai mai putea fi pierdut? Cineva va spune ceva și-i vei răspunde: „Mulțumesc. Voi reflecta, voi medita la aceasta. Eu nu cred nimic, deci nu se pune problema să cad în confuzie."

Dacă confuzia este exploatată total, credințele tale vor dispărea, se va curăța terenul. Și în această stare de non-credință, confuzia devine imposibilă. Atunci când confuzia devine imposibilă, survine claritatea și această claritate nu depinde de nici o credință, de vreun text sacru, de apartenența la o biserică, de un confort, de o comoditate, ea nu este produsă de nimeni. Este propria transparență a conștiinței tale. Și din această claritate țâșnește adevărul.

Tu spui: „Sunt într-o totală confuzie." Sunt dezolat, dar nu pot fi de acord cu tine. De fapt, îmi ceri să-ți dau ceva care să-ți înlăture confuzia și să regăsești o certitudine. Nu, eu nu sunt dușmanul tău. Nu-ți voi oferi nici o credință. Sunt gata să mă ofer pe mine, dar nu-ți voi da nici o credință. Sunt gata să împart cu tine propria mea experiență, întreaga mea ființă. Nu-ți voi face situația confortabilă, pentru că aceasta ar fi moartea. Încă nu ai ajuns acasă și această instalare confortabilă pe o cale îți va da liniște și vei visa, vei dormi, te vei amăgi că ești acasă și că totul este frumos. Nu, nu vreau să-ți fac asta. Aceasta fac preoții și papii în prezent. Eu vreau să te scutur și să te împing afară din liniștea și siguranța ta. Eu vin precum un ciclon. Sunt aici pentru a-ți distruge

mentalul.

Vei spune: „Ne vorbiți de calea voinței și a abandonului. Calea voinței nu este cu siguranță pentru mine." Dar de unde știi? Cum ai ajuns la certitudinea că această cale nu este pentru tine? Experimentează mai întâi. Putem învăța numai încercând, greșind, iar încercând; nu există altă cale. Nu spune ceva a priori; nu spune de la început: „Asta nu este pentru mine, sunt sigur." Dacă vei face așa, vei cădea din nou în confuzie. Într-o zi, vei întâlni pe cineva care a mers pe calea voinței, îi vei simți înflorirea, parfumul și vei spune: „Poate că totuși calea voinței este pentru mine... uite, acest om a ajuns." Lăcomia ta se va trezi. Vei fi din nou în confuzie.

Așa că nu spune: „Calea voinței nu este cu siguranță pentru mine" pentru că încă nu ai experimentat-o. Încearcă. Nu e nimic rău în a încerca această cale a voinței. Dacă vei reuși, cu atât mai bine. Dacă nu vei reuși, iarăși e bine. Atunci cel puțin vei ști un lucru: că nu este pentru tine. Aceasta este din nou o mare prică de conștiință: a ști că „această ușă nu este pentru mine". Dacă nu, vei continua să bați la ușa nepotrivită.

Într-o zi, a venit un om la mine și a spus: „Am un vis care revine constant, a devenit un coșmar și vreau să-ți cer să mă ajuți să ies din el. Din copilărie, el revine fără încetare, practic o dată sau de două ori pe lună. Și nu văd nici o ieșire. Visul este simplu, stau în fața unei uși, o ușă foarte frumoasă de lemn sculptat – părea a fi o ușă de palat – și bat, întreaga mea ființă mă împinge într-un fel să intru în acest palat – am o mare dorință. Dar nu răspunde nimeni. Atunci, încep să împing ușa, cu toate forțele mele. Ajung să transpir. Efortul devine intens și încep să mă tem că iar nu se va deschide și că voi rata din nou. Am o dorință inconștientă de a intra, dar degeaba... și mă trezesc tremurând, scăldat în sudoare, respirând agitat. Apoi, timp de cel puțin două ore, nu mai pot să adorm. Mă întreb, ce e cu visul acesta?"

„Îți amintești să fi văzut vreun semn pe poartă? I-am întrebat pe acest om. „Da, spune el, este un semn, o placă. Dar nu m-am gândit niciodată la asta. Cum ai știut că este o placă acolo?" „Și ce scrie pe ea?" Omul a închis ochii și s-a pus pe râs. „E incredibil, mi-am adus aminte. Pe placă scrie: trage! Și eu care împingeam!" I-am sfătuit deci: „Data viitoare când vei avea acest vis, fă ce scrie pe placă." Două sau trei luni mai târziu, el a revenit. „Aștept mereu, dar visul nu mai apare." I-am spus: „Se poate ca el să nu mai apară niciodată, pentru că scopul a fost atins. Ai devenit alert, ai devenit conștient."

Încearcă calea voinței: poate că e pentru tine, poate că nu. Eu nu pot spune acum că e sau că nu e – pentru că eu am să spun, tu ai să crezi și vei crea încă o posibilitate de confuzie. Nu mă crede. Încearcă. Ce e rău în a încerca?

De ce să spui: „Cu siguranță nu este pentru mine." Cum poți fi așa sigur? Încetează de a mai fi sigur fără să știi, încetează cu această înșelătorie. Încearcă. Dacă reușești, bine. Dacă dai greș, este din nou o reușită, pentru că singura cale care ți-a mai rămas este abandonul. Dacă eșuezi pe calea voinței atunci, cu mai multă speranță, mai multă energie, vei avansa pe calea abandonului. Dacă nu vei urma calea voinței, poate că vei alege cealaltă cale, dar vei fi suspicios, mereu te vei întreba dacă este cu adevărat calea ta.

Iată primul lucru: nu decide niciodată fără a experimenta. Fii științific. Totul este o ipoteză: verific-o. Ea nu poate fi confirmată decât de experiență; nu poate fi infirmată decât tot prin experiență. Nu există altă modalitate de a decide. Decizia ta trebuie să fie fondată pe o experiență practică. Mai spui: „Dar nici abandonul nu pare a fi perfect pentru mine." Dar cum poate fi ceva perfect, dacă tu nu ești perfect? Abandonul acesta va fi al tău, nu al meu. Abandonul va fi al tău, nu al lui Meera, al lui Mahavira.

Calea voinței sau calea abandonului nu sunt niște autostrăzi care rămân la fel indiferent, cine ar merge pe ele. Nu, calea se modifică odată cu cel care o parcurge. Căci îți aduci și tu aportul. De exemplu, dacă vezi un Picasso pictând... poți să iei aceeași pânză, aceleași pensule, aceleași culori, dar crezi că vei reuși ca și Picasso? Pictura va fi a ta. Pânza și pensula pot fi ale lui. Poți chiar să-i ceri voie să pictezi în atelierul lui, dar pictura va rămâne a ta; nu va fi un Picasso.

La fel, atunci când avansezi pe o cale, oricare ar fi ea, ea nu este o proprietate colectivă. Fiecare individ trebuie să-și creeze propria cale pe măsură ce avansează.

Abandonul tău este al tău. El va fi atât de perfect cât ești și tu. Nu te aștepta ca el să fie perfect de la început, căci vei crea obstacole în credința ta. Și de fapt, calea nu este perfectă decât atunci când ai ajuns, niciodată mai înainte. Dar în acest moment, calea nu mai este necesară.

Așa că, toată lumea trebuie să meargă pe o cale imperfectă, căci toată lumea este imperfectă. Și de ce să ceri perfecțiunea? Cererea ta este excesivă. Atunci când mergi la farmacist, nu îi ceri un remediu perfect. Îi ceri remediul cel mai bun, cel mai recent, dar nu pe cel perfect, pentru că nu există. Mâine se vor găsi

o mie de alte remedii și se va renunța la acesta. În fiecare lună, o mulțime de remedii sunt abandonate și altele noi sunt inventate; dar nici un remediu nu poate fi perfect. Perfecțiunea înseamnă că nu mai există nici o posibilitate de creștere. Perfecțiunea este moartă. Perfecțiunea înseamnă că totul e terminat, s-a ajuns la un punct final.

Viața este un proces; ea nu este perfectă. Nimic nu este perfect în viață. Totul este imperfect. Ai putea întreba: „Care este calea cea mai aproape de perfecțiune?" Deci nu calea perfectă, ci calea cea mai aproape de perfecțiune. Calea voinței nu poate fi atât de perfectă precum cea a abandonului, dar dacă ceri cu exigență absolută ca ea să fie perfectă 100%, atunci de la început vei fi prea lacom. Avansează lent. Calea ta este calea ta. Calea te va transforma și tu vei transforma calea – este un proces dinamic, dialectic. Vei transforma calea prin transformarea ta, apoi calea te va transforma și vă veți îmbogăți astfel reciproc. Atunci când Meera a îmbrățișat calea abandonului, această cale a fost pentru ea perfectă, mai bună decât pentru tine, dacă tu ai folosi aceeași cale. Atunci când Mahavira a abordat calea voinței, la fel.

Încă un lucru: atunci când o Meera ajunge la capăt, parfumul se răspândește; atunci când o ființă se iluminează, zvonul se răspândește în lume. Oamenii află, vin să vadă. Picasso și-a desăvârșit opera, pictura este perfectă. Mahavira a reușit. Dar ceea ce nu știi este că a avansat ca și tine – tatonând, în incertitudine, în confuzie, îndepărtându-se, revenind, comițând mii și mii de erori. Dar tu nu-l cunoști pe acest Mahavira, care a luptat în întuneric, singur. Acum, Mahavira a ajuns la capăt, a devenit lumină; acum, toată lumea vine să-l vadă și să-i aducă omagii. Dar Mahavira a ajuns în același mod, confruntându-se cu aceleași limitări. Acum, când auzim vorbindu-se de Buddha, de Mahavira, de Krishna, de Zarathoustra, ei au devenit deja suflete perfecte, „siddha-și". Dar noi nu am cunoscut etapele desăvârșirii lor.

Amintește-ți, tu nu ești un siddha, nu ai ajuns încă, ești pe cale să ajungi. Alege ceea ce este mai bun, nu reclama numai perfecțiune! Altfel, nu vei avansa niciodată. Dacă aștepți să vină avionul perfect, nu vei mai pleca niciodată – căci avioanele sunt perfecționate în fiecare zi. Nu aștepta trenul perfect. Dintre toate câte există, fii selectiv, alege ce-i mai bun! Reflectează, meditează!

Și începe odată! La început, nu se vor petrece lucruri mari. Dar...lucrurile mari nu se pot realiza decât dacă începi. Este suficient să-i dai drumul. Pașii vor fi ezitanți, corpul tău nu va fi adaptat, ca un copil care învață să meargă; de câte ori nu cade? De

câte ori nu se ridică iar, nu ezită, până când, puțin câte puțin, se ține ferm pe picioarele lui! Exact așa se pătrunde și în eternitate.

- Dar, atenție: această mișcare nu este orientată către un țel exterior. Această mișcare este orientată către un țel interior, care, în esență, este deja acolo. Și acum mă întrebi: „Și eu, ce fac?" Lasă-mă să-ți povestesc o istorioară frumoasă. Ascultă-mă atent. Este povestea lui Jorge Luis Borges, unul dintre cei mai mari scriitori metafizici din epoca noastră și ea se intitulează „Dușmanul".

Fiind în căutări timp de mai mulți ani, în așteptare, acum dușmanul se afla la ușa mea. Pe fereastră, îl văzusem croindu-și drum în susul colinei. Urcând cu greu panta abruptă, el se sprijinea într-un baston care, în mâna sa, părea mai mult a fi bățul unui bătrân decât o armă. La ușă, bătu atât de slab, încât abia l-am auzit. Am căutat cheia ca să-l las să intre. Mi-era teamă că o să se prăbușească, dar, după câțiva pași ezitanți, s-a așezat complet epuizat pe patul meu.

M-am aplecat spre el, ca să fiu sigur că mă aude: „ne imaginăm că anii trec doar pentru ceilalți, dar ei trec la fel pentru toată lumea. Ne întâlnim în sfârșit față-n față și ce s-a petrecut mai înainte, acum nu mai are nici un sens." În timp ce vorbeam, el s-a descheiat la palton și a băgat mâna dreaptă în buzunar; ceva care semăna cu un revolver era îndreptat spre mine. Mi-a spus cu o voce inflexibilă: „Pentru a intra în casa ta, m-am folosit de mila ta. Acum ești la cheremul meu și eu nu iert." Încerc să pronunț câteva cuvinte. Nu sunt un om puternic și numai cuvintele ar mai putea să mă salveze. Am reușit să articulez următoarele: „E adevărat că, cu mult timp în urmă, am maltratat un anumit băiat, dar tu nu mai ești acel băiat și eu nu mai sunt acea brută. Pe de altă parte, revanșa este tot atât de inutilă și ridicolă ca și iertarea."

- Este exact așa, a replicat el. Pentru că nu mai sunt un băiețel, acum vreau să te omor. Acest lucru nu are nimic de-a face cu revanșa. Este un act de justiție. Argumentele tale, Borges, nu sunt decât stratageme ale terorii tale destinate să mă împiedice pe mine să-mi îndeplinesc misiunea. Nu mai poți face nimic, să știi.

- Ba există un lucru pe care pot să-l fac, am spus eu.

- Care?

- Mă trezesc.

Și aceasta am și făcut.

Viața pe care o cunoașteți nu este decât un vis – un adevărat coșmar, e adevărat. Dușmanul și prietenul, amândoi fac parte din vis; abandonul și voința, amândouă fac parte din vis; teoriile,

filozofiile, dogmele, bisericile fac parte din vis, din visul uman. Așa că te rog, trezește-te, este singura cale de a o face. Nimeni nu te poate trezi, atâta timp cât nu te decizi tu singur. Este decizia ta. Nu merită să te legi de vreo credință exterioară, pentru că toate sunt false. Nu merită să cauți o filozofie de viață, viața ajunge. Toate filozofiile sunt false, se înțelege că și a mea. Trezește-te! Te rog, trezește-te! Este tot ce se poate spune.

Doresc să devin un sannyasin, dar sunt atât de mulți ipocriți aici printre sannyasini și asta mă împiedică! Ce-ar trebui să fac?

Îți răspund printr-o mică anecdotă.

„De ce nu te duci la biserică?" îl întreabă pastorul satului pe hangiu. „Nu vin acolo pentru că sunt prea mulți ipocriți." „Dar aceasta nu ar trebui să te împiedice. Întotdeauna mai este loc de încă unul."

Am participat la multe adunări, am avut parte de numeroase experiențe de creștere semnificativă prin care am simțit realmente că m-am transformat și că am atins noi nivele de conștiință. Dar comit încă multe erori și în pofida a tot ce am făcut, mai repet încă trecutul, ca și cum nu aș avea de ales. Ce e de făcut? Schimbarea nu poate fi permanentă? Sau munca pe care o facem cu noi înșine este o iluzie inutilă? Sannyasinul poate fi el o schimbare permanentă?

Toate eforturile pentru a te schimba sunt condamnate eșecului, căci tocmai cel care face efort este problema: ego-ul. Ego-ul face eforturi constante pentru a se schimba: a avea mai mulți bani, o casă mai mare, o mașină mai mare, o femeie mai frumoasă sau un soț mai frumos. Acesta este ego-ul.

Dar ego-ul joacă și un alt joc, el spune: „Devino mai liniștit, mai iubitor, ajungi la meditație, fii un siddha, fii ca un Buddha." Din nou același joc, dar într-o altă direcție; același ego care încearcă să se decoreze cu lucruri interioare.

Dacă vei încerca să te schimbi, vei eșua. Odată ce ai înțeles acest lucru, că ego-ul este problema și că aviditatea ego-ului vrea să schimbe mereu, că însăși ideea de devenire este o proiecție a ego-ului – atunci se produce revoluția. Și această revoluție nu este ceva ce trebuie făcut, această revoluție vine din înțelegerea căilor ego-ului. Atunci când ai înțeles că același ego care aspiră la bani, la putere, la prestigiu, la politică, tot el joacă acum jocurile

interioare ale meditației, ale iluminării și altele – vei recunoaște că este același ego, în această recunoaștere, vei începe să râzi în tine. Vei începe să simți ridicolul.

Nu există schimbare. Eu nu spun că nu există mutații, transformări totale, dar schimbări nu există. Schimbarea nu este decât o formă modificată – vei rămâne același, cu câteva modificări în plus – o mașină, o casă mare, o femeie. Vei rămâne la fel.

În prezent, ai devenit un meditator – vei rămâne la fel; ai devenit un sannyasin – dar vei rămâne același. Și vei continua să acumulezi lucruri, calități, caracteristici, un caracter, o moralitate, o virtute, o știință. Vei continua, dar în fond este aceeași veche poveste. Nu-i nimic nou. În acest mod, schimbarea nu este posibilă.

Ameliorarea nu este posibilă. Atunci când înțelegi aceasta – această aviditate, această aspirație de a fi altcineva, cineva important, mai semnificativ, din ce în ce mai mare, atunci ai să înțelegi că totul este un joc al ego-ului – și chiar acest moment de înțelegere reprezintă o mutație, un salt, un pas înainte. Nu mai ești cel vechi, cel nou a apărut.

Și să știi că noul nu este legat deloc de trecut. Iată de ce spun eu că nu e o ameliorare. Noul este atât de nou, încât nu mai are de-a face cu vechiul. Vechiul om nici nu mai există. Este o ființă total nouă. Este imposibil să spui că asta este o schimbare, o ameliorare.

Spiritualitatea nu este o poveste a ambiției.

Ai spus: „Am participat la multe adunări și am realizat numeroase experiențe de creștere semnificativă." Aceste experiențe de creștere nu erau semnificative. Ele nu erau decât jocuri ale ego-ului. Te simțeai bine. Ego-ul era flatat și-ți spunea: „Bravo, băiete, ai făcut bine. Te schimbi. Într-o zi, vei deveni cu siguranță un Buddha sau un Christos. Tu ești pe cale și reușești destul de bine." Și te simți foarte bine. Aceste experiențe nu erau semnificative. Ego-ul tău le utiliza. Tot ce utilizează ego-ul este imediat otrăvit. Vei începe să te simți foarte fericit: „În sfârșit, iată că apare ceva! Nu mai sunt asa departe! În orice moment..."

Ego-ul tău a redus toate experiențele la aceste jocuțe: ai început să te joci cu ele. Și atunci ai început să aștepți mai mult. Ai devenit religios, virtuos; asemenea lucruri trebuie să apară din ce în ce mai des. Atunci când vei începe să spui: „Acest lucru a fost foarte frumos; am fost fericit, aș mai vrea o dată", atunci vei încerca să creezi o continuitate.

Lucrurile vin într-un mod neașteptat. Lucrurile vin atunci când nu le aștepți. Dumnezeu nu poate fi văzut decât atunci când

nu-L aștepți. Dumnezeu se poate manifesta în momente atât de obișnuite încât nu te vei aștepta niciodată la una ca asta. Atunci când aștepți, esti acolo. Dumnezeu nu poate fi acolo, pentru că tu ești deja acolo. Atunci când nu aștepți nimic – înotând pur și simplu într-un râu, bucurându-te pur și simplu de momentul prezent, de prezența absolută a râului, a copacilor, a păsărilor, a soarelui, când vei fi complet pierdut... bineînțeles că nimeni nu se așteaptă ca Dumnezeu să se manifeste într-un asemenea moment – deodată, El e acolo. Tu n-ai făcut altceva decât să te joci cu pisica, te-ai uitat în ochii ei – nimic grandios – și deodată, ochii pisicii s-au schimbat, au căpătat profunzime și Dumnezeu a apărut. Te-a copleșit imediat.

Dumnezeu este întotdeauna imprevizibil, neașteptat. Atunci când realizezi puja și când faci să sune clopoțelul, când faci acest gen de lucruri, Dumnezeu nu apare niciodată – căci ești prea plin de așteptare. Aștepți, gândindu-te: „Vine sau nu vine?"

„Am participat la multe adunări și am avut parte de numeroase experiențe de creștere semnificativă în care am simțit realmente că m-am schimbat și am atins noi nivele de conștiință."

Eu, eu, eu... vezi?

„Dar eu comit încă aceleași erori și, în pofida a tot ce fac, repet încă trecutul ca și cum nu aș avea de ales."

Eu, eu, eu...

Vei comite aceleași erori, pentru că este același „eu". Nu poți spera să se producă altceva.

Eu-l este un mecanism, face continuu același lucru, a devenit foarte eficace. Este ca un ordinator: creează obișnuințe, repetă continuu aceleași obișnuințe. Abandonează orice idee de creștere. Nu este calea cea bună. Uită de creștere, căci creșterea ține de viitor. Ea nu va veni decât mâine. Uită complet de acest mâine. Mâine nu va veni niciodată. Fii aici și acum. Acest moment este singurul care contează, bucură-te de acest moment, total absorbit în el. orice ai face, fă-o acum, total. Nu contează ce faci. Dacă te pierzi în această activitate, ea devine rugăciune.

A șterge tabla poate deveni rugăciune; a munci în bucătărie, poate deveni rugăciune; a săpa în grădina ta poate deveni rugăciune. Nu este necesar să te duci într-un templu. Se duc la templu doar cei care nu știu să facă din viața lor o rugăciune. Nu este necesar să te duci într-o moschee sau o biserică, pentru că Dumnezeu este peste tot. De fiecare dată când vei fi conștient și total absorbit, ți se va deschide ușa templului.

„Poate fi schimbarea permanentă? Sau munca pe care-o realizăm cu noi este o simplă iluzie, nu semnifică nimic?"

Ceea ce faci este iluzoriu, căci ești o iluzie. Din tine, se pot naște numai iluzii. Nu poți da naștere adevărului. Ești temporal; din tine nu se poate naște atemporalul. Va trebui să cedezi trecerea, trebuie să ieși de pe pistă. Tu ești cel care te-ai pus de-a curmezișul drumului, nu altul. Dumnezeu este accesibil; nu te așeza de-a curmezișul drumului.

Nu crea obstacole pe drumul lui Dumnezeu, asta-i tot. Și vei vedea astfel că El este și în flori, și în pasărea care zboară, El este și în briza care trece printre copaci. Atunci când tu nu denaturezi ceva, Îl vei vedea peste tot – căci El este în toate lucrurile. Este un miracol de fapt că noi nu-L putem vedea. Dar tu ceri ceva permanent. Ego-ul nu poate fi niciodată permanent; el este doar momentan. Și tot ce vei câștiga cu ajutorul ego-ului, vei pierde.

E ca și cum ai întreba: un val poate fi permanent?

Valul nu poate fi permanent. Singura modalitate ar fi să-l transformi în gheață. Dar atunci nu ar mai fi un val, ci o bucată de gheață. Viața, dinamismul sunt pierdute. Te îndrăgostești de o femeie și vrei să faci această iubire permanentă? Atunci ești în pericol; vei încerca să faci un val să fie permanent. Vei alerga la primărie ca să-ți pună o ștampilă pe mariajul tău. Va deveni ceva legal: iubirea deja a dispărut. Nu mai e decât un contract necinstit.

Iubirea este cel mai frumos lucru din lume, iar mariajul este cel mai urât, căci legea a pătruns în iubire. De ce te-ai dus la primărie? Pentru că ai vrut să faci iubirea permanentă. „Cine știe? Mâine, această femeie se poate îndrăgosti de altcineva" – acum legea te va proteja. „Cine știe? Acest bărbat poate să-mi scape?" – legea te va proteja: îl vei putea da în judecată. Nu poate scăpa așa ușor. Ce faci când te căsătorești cu cineva? Ceri protecție societății, protecția legii, poliției. Ce fel de iubire este aceea în care ai nevoie de protecția unui polițist? E un fel de închisoare. Numește asta cum vrei, dar este sclavie, să știi. Veți deveni prizonieri unul altuia și astfel veți distruge totul.

Ego-ul este nepermanent. Dacă iubirea ta vine din ego, este nepermanent. Mentalul este temporal. Mentalul este de fapt timpul. Nimic nu poate fi permanent în mental. Dacă vrei să contempli permanentul – nu permanentul este cuvântul potrivit, ci eternul – atunci privește mai profund în val, vei vedea acolo oceanul. Dacă vrei să contempli eternitatea, privește profund în iubire, îl vei găsi acolo pe Dumnezeu. Dar tu mai degrabă chemi poliția decât să-l cauți pe Dumnezeu.

Atunci când iubirea este prezentă, nu spera la permanență. Gândește, reflectează, meditează, contemplă eternul. Aceste

momente de iubire sunt rare. Se deschid ferestre ușor, se creează o fuziune. Ești copleșit de ceva necunoscut. Nu te preocupa de căsătorie deocamdată. Mai degrabă pătrunde astfel de momente, plonjează în aceste valuri și vei descoperi oceanul – căci acolo unde este un val, sigur este și oceanul. Dacă amorul-val este prezent, amorul-ocean se găsește undeva în spate. Acest ocean de iubire este Dumnezeu.

Așa că, nu mai căuta permanentul, căci iarăși vei fi frustrat. Ai ales o modalitate falsă: mentalul, ego-ul. Privește în ființa ta.

„Poate fi sannyasinul o schimbare permanentă?" Iarăși folosești cuvântul acesta urât, „permanent". Sannyasinul este în același timp și val și ocean; aceasta depinde de tine. Dacă nu vezi decât valul, este nepermanent. Dacă-l vei contempla profund și vei putea găsi oceanul, acesta da, este eternul. Eternul nu este permanent, este dincolo de timp. „Permanent" înseamnă ceva care durează mai mult în timp; dar ce importanță are dacă ești sannyasin o zi, un an sau o mie de ani? Ce importanță? Nepermanentul este nepermanent – fie că e vorba de o zi, un an sau o mie de ani.

Caută ceva care transcende timpul. Atunci când vei fi găsit, vei ști: de fapt, a fost tot timpul acolo. Eternul este natura ta cea mai intimă, swabhava. Este ființa ta cea mai profundă.

Atunci când cauți, să n-o faci nici din lăcomie, nici din ambiție. Să nu fie o dorință de a repeta trecutul. Uită trecutul. Și când dispare, lasă-l să dispară și nu te preocupa de ziua de mâine. Mâine nu este încă aici, de ce să te preocupi? Atunci când va veni, vei vedea ce vei face. Odată ce ieri a trecut, nu cere să se repete și vei vedea ce vei face. Odată ce ieri a trecut, nu cere să se repete și azi – căci acest ieri a venit pentru că nu-l așteptai; astăzi, îl aștepți.

Acest lucru apare în fiecare zi în meditație. Cineva atinge un anumit spațiu interior, se simte transportat și dorește să se repete. Mâine nu este acolo și se simte foarte frustrat. Ziua următoare este încă și mai deprimat, pentru că acel ceva nu mai revine. Și el vine la mine și îmi spune: „Era mai bine înainte. Atunci, cel puțin nu cunoscusem starea. Dar acum când o cunosc, sufăr. De ce nu pot să o regăsesc?" Nu poți să o regăsești, pentru că este însăși natura lui Dumnezeu să se reveleze într-un mod neașteptat. Este un musafir care vine fără să anunțe.

Cuvântul hindus este „athithi": el semnifică: cel care vine fără să fixeze data. „Thithi" înseamnă dată, „athithi" înseamnă cel care vine fără să anunțe.

Dumnezeu este un musafir. Atunci când vine, fii recunoscător. Atunci când nu vine, fii recunoscător.. aceasta este pentru binele tău, El nu este acum aici tocmai pentru că tu ai nevoie de spațiu,

de un palier... pentru ca lucrurile care au venit ieri să se poată stabiliza.

Un patron foarte irascibil îi acoperea cu injurii pe angajatii săi. O tânără l-a suportat o vreme, dar atunci când virtutea sa a fost pusă la îndoială, ei i-a fost de-ajuns și a ieșit din birou cu fruntea sus. A doua zi dimineața, ea a intrat în biroul patronului tiranic și i-a aruncat o foaie sub nas. „Asta vine de la doctorul meu de familie, a spus ea ferm, și înseamnă că sunt pură și intactă." El a aruncat o privire pe foaie și i-a înapoiat-o: „Asta nu înseamnă nimic, are data de ieri."

Da, ieri era ieri; trecutul e trecut. Cine știe? Poate că te-ai schimbat. Dar orice reputație datează de ieri. Atunci când numești pe cineva sfânt, ce vrei să spui? „Tot trecutul său a fost sfânt." Dar se poate să fi comis un păcat chiar noaptea trecută. Numești pe cineva păcătos, dar nu-i corect; aceasta a fost ieri. Da, se poate să fi păcătuit, dar noaptea trecută poate s-a rugat, a meditat și s-a iluminat. Așa că nu numi niciodată pe cineva sfânt sau păcătos, căci aceasta ține de trecut – viața și ființa eternă sunt întotdeauna libere de trecut.

Trecutul aparține prezentului. Și atunci când vrei să repeți ceva, vrei să repeți trecutul? La ce bun? L-ai cunoscut deja. Nu vrei să cunoști ceva mai elevat, mai vast? Rămâi disponibil. Este una din învățăturile mele fundamentale: nu dori, rămâi disponibil.

Contează pe Dumnezeu și lasă-L să acționeze.

Noi nu suntem aici ca să-i ajutăm și să-i servim pe alții din lume?

Îți voi răspunde printr-o anecdotă. O mamă își învăța copilul ce este acela egoism. „Știi, dragul meu, că noi suntem în această lume ca să-i ajutăm pe ceilalți." Puștiul se gândește câteva secunde, după care întreabă serios: „Și atunci ceilalți pentru ce mai sunt?"

Mai întâi analizează-te pe tine. Nu căuta să devii un binefăcător. Există oameni periculoși. Sub pretextul că vor să facă bine, ei încearcă pur și simplu să intre în viața altuia.

Cine ești tu ca să-i ajuți pe alții? Tu nici nu te poți ajuta pe tine încă. Doctore, vindecă-te pe tine mai întâi.

Acest lucru se petrece adesea în jurul meu: mă asculți, mentalul tău se informează din ce în ce mai mult, începi să acumulezi cunoștințe și imediat se naște în tine dorința de a-i ajuta pe alții. Ceea ce-ți dorești cu adevărat este să descarci toată această informație stocată în mintea ta. Acum vrei să inițiezi pe

alții. Vrei să-i ajuți să devină spirituali. Atâta timp cât nu știi despre ce vorbesc, nu căuta să transmiți altuia, căci vei deforma lucrurile. Și minciunile sunt mai bune decât jumătățile de adevăr; cel puțin sunt percepute ca minciuni și se poate renunța la ele. Dar o jumătate de adevăr este foarte periculoasă. Este imposibil să detectezi dacă e minciună, te menține în confuzie.

Timp de patru ani, o bătrână avusese un papagal și se zbătuse îndelung să-l învețe să vorbească, dar degeaba. A încercat totul: a repetat fără încetare fraze mici, a cumpărat clopotei, oglinzi și cea mai bună hrană. Ajunsese la capătul resurselor sale. De disperare, ea s-a întors către papagal și a strigat: „Pentru numele lui Dumnezeu, de ce nu vrei să vorbești?"

Papagalul a privit-o cu un ochi și a spus deodată: „Ca să spun drept, am simțit întotdeauna că nu este bine să merg prin diverse locuri și să repet lucrurile pe care le aud."

Fii cel puțin la fel de înțelept ca acest papagal.

Cum, simpla prezență lângă un Maestru este de natură să producă o transformare interioară? Cum e posibil?

Este ca o infecție, o contagiune spirituală, o contagiune sănătoasă. Așa cum atragi o boală, tot așa poți atrage și bunăstarea. Așa cum boala are propria sa vibrație, o anumită lungime de undă, și sănătatea are o lungime de undă proprie. Atunci când ești aproape de o persoană spirituală, vei începe să vibrezi altfel. Prezența sa cântă la chitara sufletului tău. Prezența Sa chiar începe să creeze o dulceață în tine.

Prezența nu este „simplă", așa cum spui. Prezența este foarte vitală. Chiar mediul unei persoane spirituale este contagios. Poate să te transfigureze complet; la fel cum a spus un tip într-un autobuz aglomerat: „Sunt atât de plin de penicilină, încât dacă strănut în mulțimea asta, sigur voi vindeca pe cineva."

Dacă nu vrei să fii vindecat cu adevărat, evită persoanele spirituale și evită Maeștrii. Prezența lor este periculoasă, căci ea poate trezi o savoare în tine și savoarea este începutul transformării.

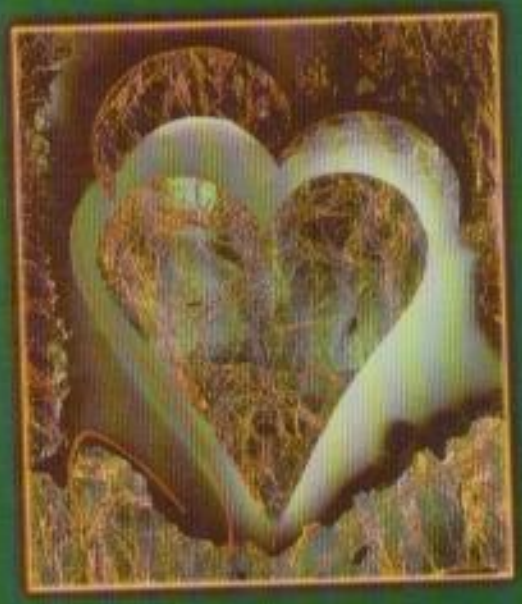

Flautul infinitului cântă fără încetare
Şi muzica sa este iubirea...

Existenţa este făcută din ceea ce se numeşte iubire. Fizicienii spun că materia este făcută din electricitate. Dacă-l întrebi pe Kabir, el îţi va spune: materia, existenţa, este făcută din căldură, nu din electricitate - căldura iubirii. Existenţa nu este posibilă decât graţie iubirii, pentru că Dumnezeu are grijă, pentru că El iubeşte. Dumnezeu este iubire.

Şi existenţa întreagă este iubire: arborii se mişcă într-o iubire intensă; râurile care curg către ocean, curg către o întâlnire de iubire, unde pot să se contopească.

Peste tot vei vedea umbra iubirii, fiorul, febra, extazul iubirii. Oricare ar fi forma, dacă priveşte profund, vei descoperi mereu în centru ceva care palpită şi acest ceva nu poate fi altceva decât iubirea.

OSHO

ISBN 973-98907-3-7